

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Manca Mrkša

Participacija ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe v treh slovenskih
domovih za stare

Diplomsko delo

Ljubljana, 2020

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Manca Mrkša

Participacija ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe v treh slovenskih
domovih za stare

Diplomsko delo

Mentor:izr. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2020

Zahvala

Najprej bi se rada zahvalila mentorici izr. prof. dr. Jani Mali za čas, strokovno svetovanje in podporo pri pisanju diplomskega dela.

Zahvala gre tudi vsem socialnim delavkam, stanovalcem z demenco in zaposlenim domov za stare, ki so bili vključeni v raziskavo in so mi bili pripravljene pomagati pri njeni izvedbi.

Družini za predanost, moralno podporo, zaupanje in ljubezen v času študija in pisanja diplomskega dela. Hvala, ker ste me motivirali in vlivali upanje tudi, ko mi je bilo težko.

Urša, brez tebe študentska leta ne bi bila to, kar so bila. Hvala za vse zgodbe, smeh in nepozabne spomine preteklih štirih let.

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Manca Mrkša

Naslov dela: Participacija ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe v treh slovenskih domovih za stare

Kraj: Ljubljana

Leto: 2020

Št. strani: 334 **Št. tabel:** 1 **Št. prilog:** 6

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Povzetek: V diplomskem delu sem raziskovala, kakšna je participacija ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe v treh slovenskih domovih za stare. Pri pregledu teorije sem najprej opredelila demenco in z njo povezane modele dela. Predstavila sem koncepte socialnega dela za celostno pomoč ljudem z demenco, institucionalno oskrbo starih ljudi in načine dela pri celostni obravnavi ljudi z demenco v institucionalni oskrbi. Na koncu sem spregovorila še o pomenu participacije v življenju ljudi z demenco. V empiričnem delu sem s pomočjo intervjujev socialnih delavk in opazovanjem ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe ugotavljala, na kakšen način je človek z demenco vključen v načrtovanje oskrbe, pri čem se socialnim delavkam zdi smiselno vključevati človeka z demenco v načrtovanje oskrbe in na katere prepreke pri tem naletijo, katere metode in koncepti socialnega dela se izkažejo kot uporabni pri vključevanju človeka z demenco v načrtovanje, kako se socialni delavci čutijo izobražene in sprete za vključevanje, katera znanja bi še potrebovali in kako natančne se jim zdijo zakonske smernice o participaciji človeka z demenco za poenoteno in kakovostno delovanje v praksi. V razpravi sem primerjala pridobljene podatke opazovanja in intervjujev ter ugotovila, da socialne delavke participacijo ljudi z demenco opisujejo v veliko večji meri, kot se ta v praksi izvaja. Participacija ljudi z demenco je različna, saj na možnost izražanja mnenja in želja poleg demence v veliki meri vplivajo tudi zaposleni s svojim pristopom in mnenjem. Na podlagi sklepov sem podala nekaj možnih predlogov, ki lahko izboljšajo participacijo ljudi z demenco v slovenskih domovih za stare.

Ključne besede: demenca, institucionalno varstvo, socialno delo z ljudmi z demenco, načrtovanje oskrbe, participacija.

Title: Participation of People with Dementia in Care-Planning in Three Slovenian Homes for Older People

Abstract: Graduation thesis explores the participation of people with dementia in care-planning in three Slovenian homes for older people. In the literature review, I first defined dementia and related work models. I outlined social work concepts for holistic treatment of people with dementia, institutional care for the older people, and ways of working when providing holistic treatment of people with dementia in institutional care. Finally, I spoke about the importance of participation in the lives of people with dementia. The empirical research was conducted with the interviews with social workers and observation of people with dementia in care planning, that helped to identify how is a person with dementia involved in care planning, where do social workers find it appropriate to involve a person with dementia in care planning, and what obstacles they encounter by doing so, which methods and concepts of social work prove to be useful in engaging a person with dementia in planning, how educated and adept at integrating do social workers feel, what knowledge and skill they still require, and how accurate the legal guidelines for participation of people with dementia are for unified and quality operation in practice. In the discussion, I compared the data obtained from observation and interviews and found that social workers describe the participation of people with dementia to a much greater extent than it is in actual practice. Participation of people with dementia varies, as the ability to express opinions and desires in addition to dementia is greatly influenced by employees with their approach and opinion. Based on the conclusions, I proposed some possible suggestions that can improve the participation of people with dementia in Slovenian homes for older people.

Keywords: demetia, institucional care, social work with people with demetia, care-planning, participation

KAZALO

1.	TEORETSKI UVOD.....	1
1.1	Opredelitev demence.....	1
1.2	Modeli dela z ljudmi z demenco.....	3
1.3	Koncepti socialnega dela za celostno pomoč ljudem z demenco.....	5
1.4	Institucionalna oskrba starih ljudi.....	7
1.5	Načela dela pri celostni obravnavi ljudi z demenco v institucionalni oskrbi.....	9
1.6	Pomen participacije v življenju ljudi z demenco.....	12
2.	PROBLEM.....	17
2.1	Raziskovalna vprašanja:.....	18
3.	METODOLOGIJA.....	19
3.1	Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke.....	19
3.2	Merski instrument in viri podatkov.....	19
3.3	Populacija in vzorčenje.....	19
3.4	Zbiranje podatkov.....	20
3.5	Obdelava in analiza podatkov.....	21
4.	REZULTATI.....	22
4.1	Intervjuji s socialnimi delavkami.....	22
4.1.1	Način vključenosti človeka z demenco v načrtovanje oskrbe.....	22
4.1.2	Prednosti in omejitve vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe.....	24
4.1.3	Uporaba metod in konceptov socialnega dela za izvajanje participacije ljudi z demenco 28	
4.1.4	Zanje in spretnosti socialnih delavk.....	28
4.1.5	Prisotnost participacije v obstoječi zakonodaji.....	29
4.1.6	Predlogi za izboljšanje participacije.....	31
4.2	Opazovanje.....	32
4.2.1	Aktivna participacija.....	32
4.2.2	Skupno odločanje.....	34
4.2.3	Pasivna participacija.....	38
4.2.4	Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco.....	40
4.2.5	Spodbude za participacijo.....	46
4.2.6	Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco.....	48
5.	RAZPRAVA.....	51
6.	SKLEPI.....	60
7.	PREDLOGI.....	63
8.	LITERATURA.....	65
9.	PRILOGE.....	68

9.1	PRILOGA 1: Zapisi intervjujev	68
9.2	PRILOGA 2: Kodiranje intervjujev s socialnimi delavkami.....	77
9.3	PRILOGA 3: Urnik opazovanja	111
9.4	PRILOGA 4: Zapisi opazovanja	111
9.5	PRILOGA 5: Kodiranje opazovanja	175
9.6	PRILOGA 6: Odnosno kodiranje.....	322

KAZALO TABEL

Tabela 3.3: Značilnosti vzorca opazovanih ljudi z demenco.....	20
--	----

1. TEORETSKI UVOD

1.1 Opredelitev demence

Demenca je poznana že skoraj dve tisočletji (Kogoj, 2007, str. 15). Beseda je latinskega izvora in je sestavljena iz predpone de-, ki pomeni nasprotnost, upadanje, in mens, kar pomeni duha, razum. " Demenca torej pomeni "upadanje duha oz. razuma" (van Hülsen, 2007, str. 17). Nekoliko drugačen prevod so prikazale Mali, Mešl in Rihter (2011, str. 13), kjer de pomeni iz, mens pa pamet. Posledično je človek z demenco dobesedno človek, ki je ob pamet, torej norec (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 13).

V preteklosti so verjeli, da je mentalni upad neizogiben pojav vsakega staranja. Za ta pojav so uporabljali besedo senilnost, ki je stigmatizirala starost, kar se zdaj dogaja tudi z besedo demenca (Pečjak, 2007, str. 173). Demenca je znana kot bolezen, ki se najpogosteje pojavi v starosti (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 120). Število obolelih v višjih starostih narašča, saj ima kar 5 % starih ljudi v starosti nad 65 let demenco. Po 80. letu znaša delež težjih oblik demence že 20 % (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 5).

Številne definicije demence bolezen prikazujejo kot izgubljanje, upadanje, poslabšanje, propadanje (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 120). V 10. mednarodni klasifikaciji bolezni (MKB-10) je demenca (F00-F03) opredeljena kot sindrom, ki ga povzroča možganska bolezen, običajno kronične ali napredujoče narave. Vključuje motnje mnogih višjih živčnih dejavnosti, kot so spomin, mišljenje, orientacija, razumevanje, računanje, sposobnost učenja, sposobnost besednega izražanja in presoja. Definicija ameriškega psihiatričnega združenja je sicer nekoliko drugačna, obema definicijama pa je ne glede na različen opis skupno, da demenco spremlja zmanjšanje sposobnosti za obvladovanje čustev, socialnega vedenja in dnevnih aktivnosti (Kogoj, 2007, str. 15). Če se postavi diagnoza demenca, mora biti simptomatika prisotna že najmanj šest mesecev, motnje zavesti morajo biti izključene (van Hülsen, 2007, str. 17).

Na podlagi zgornjih definicij, pri govoru o demenci, ne moremo mimo dejstva, da so demence posledica nevroloških, fizioloških ali anatomskih možganskih okvar, bolezni ali poškodb. Hkrati pa se osnovni simptomi – pozabljanje in dezorientacija – pojavijo na psihološki ravni. Obravnava pa je predvsem socialna, človeku je treba zagotoviti dostojno življenje, zanj ali

zanjo poskrbeti, zgraditi socialno okolje, ki bo do človeka, ki pozablja, prijazno, potrpežljivo (Flaker, 2007, str. 11).

Tipični simptomi demence so motnje hranjenja, občutek preobremenjenosti, depresivnost, apatija, hitra utrudljivost, difuzni strahovi, nezainteresiranost, motnje koncentracije (stvari, ki smo jih prej počeli avtomatično, ne zmoremo več) (van Hülsen, 2007, str. 24–27), motnje motoričnih spretnosti, kratkotrajnega in bližnjega spomina, prepoznavanja zakonca, otrok, sorojencev in celo samega sebe v ogledalu, podaljšan reakcijski čas, blodne ideje, zmedenost, spremeni pa se tudi vsa osebnost (Pečjak, 2007, str. 173). Med značilne simptome spadajo tudi motnja razumevanja ter govora in drugi (van Hülsen, 2007, str. 24–27).

Predvsem v medicinskih in psiholoških opredelitvah zasledimo, da je demenca bolezen, ki postopoma napreduje in zajema vse več človekovih funkcij, tako da na koncu človek ni več sposoben za samostojno življenje. Strokovnjaki jo delijo na več različnih stopenj (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 120), pri čemer klasične opredelitve poudarjajo predvsem napredujoče motnje, ki jih lahko opazimo pri bolnih osebah (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 25), vendar meje med njimi niso izrazito začrtane (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 120).

Mali in Milošević Arnold (2007, str. 37) sta predstavili eno izmed najpreprostejših možnih delitev razvojnih stopenj demence je:

- a) Lahka demenca ljudi onesposablja za (zahtevnejše) poklicno delo. Človek je še sposoben skrbeti sam zase in zmore lahka preprosta vsakdanja opravila, ki jih zna še od prej, ne zmore pa se naučiti novih.
- b) Srednje huda demenca onesposablja človek za kakršno koli poklicno delo, precej pa oslabijo tudi njegove sposobnosti za vsakdanja življenjska opravila. Tak človek je že doma odvisen od pomoči drugih in je tvegano, če živi sam.
- c) Huda demenca onesposablja ljudi, da bi sami skrbeli zase, in so odvisni od pomoči drugih (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 37).

V literaturi se pogosto pojavlja tudi definicija Naomi Feil (van Hülsen, 2007, str. 62–65), ki je demenco razdelila v 4 stadije:

- Stadij I – Človek ima pomanjkljivo oziroma nesrečno orientacijo, se obupno oklepa stvarnosti v sedanosti in išče različna opravičila za izgubo spomina. Komunikacija je še razumljiva, pogosto pa se pojavljajo obtoževanja drugih (zastрупitev hrane, odtujitev stvari ...).

- Stadij II – Človek je časovno dezorientiran, pogosto zamenjuje osebe iz sedanosti z osebami iz preteklosti, saj je dolgoročni spomin ohranjen, kratkoročni pa se občasno izgublja. Začnejo se pojavljati motnje v komunikaciji (npr. tiho in nejasno govorjenje, ustvarjanje lastnih besed). Značilna je tudi sprtost z okolico.
- Stadij III – Zanj so značilni ponavljajoči se gibi (npr. brisanje, hoja, petje, brundanje, klicanje, zibanje ...). V večini primerov je človek v institucionalni oskrbi. Znanec pogosto ne prepozna več, težko ali ne zmore več opravljati znanih opravil, odziva se na dotik. V večini izgubijo občutek jaza.
- Stadij VI – Za zadnji stadij je značilno vegetiranje, ko človek ne reagira na zunanji svet, ne kaže občutkov, pri njem ni opaznega zavedanja lastnega telesa. Komunikacija je redka ali neobstoječa.

Poznavanje značilnosti ljudi z demenco in konkretnih individualnih lastnosti posameznika lahko daje oskrbovalcem in socialnim delavcem dobro izhodišče za delo, pri katerem bodo iskali in razvijali njihove potenciale in pozitivne značilnosti (Milošević Arnold, 2007, str. 27).

1.2 Modeli dela z ljudmi z demenco

Klasični medicinski model vidi demenco kot bolezensko stanje, za katerega je značilna organska poškodovanost možganov. Tako razumevanje odriva te ljudi na družbeni rob in ustvarja stereotipe. Seveda sem sodi tudi gledanje, da so le zdravniki strokovnjaki za vprašanje demence (Milošević Arnold, 2007, str. 28).

Socialni model je usmerjen na osebo, njeno socialno okolje in interakcije med njimi. Po tem modelu poskušamo aktivirati vse tiste vire, ki podpirajo osebo z demenco in ji pomagajo, da čim dlje ohrani svojo samostojnost (Milošević Arnold, 2007, str. 28).

Državlanski model opozarja na enakopravnost ljudi z demenco in na nujnost upoštevanja vseh človekovih pravic pri delu z njimi. Ta model zagovarja socialnokonstruktivistično stališče, po katerem so ljudje z določeno izkušnjo edini eksperti za to področje. Seveda pa moramo tisti, ki živimo ali delamo z njimi, razviti sposobnosti za komuniciranje z njimi (Milošević Arnold, 2007, str. 28).

Celostni (holistični, integrativni ali tudi psihosocialni) model razumevanja demence je razvil socialni psiholog Tom Kitwood. Ta pristop je osredotočen na osebo z demenco in probleme (npr. motena interakcija in komunikacija), ki se v povezavi s to boleznijo pojavljajo, ne pripisuje človeku z demenco. Izkušnje kažejo, da se vedenje človeka z demenco bistveno

ublaži v okolju, ki jo sprejema in ji daje dovolj podpore. Bistven je empatičen odnos, sposobnost oskrbovalca, da se vživi v osebo, in njegova toleranca. V odnosu in ravnanju z ljudmi z demenco ne sme biti dominantnosti. Delo mora biti usmerjeno na človeka z demenco, njegovim željam in interesom (Milošević Arnold, 2007, str. 28–29).

Socialnodelovni model demence je zasnovan na izkušnji raziskovanja življenja ljudi z demenco in se osredotoča na 4 ravni življenjskega sveta potreb ljudi z demenco (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 63):

- Izvedbena raven: ljudje z demenco si zapolnijo dan z opravljanjem vsakodnevnih dejavnosti, ki so odvisne od vrste in stopnje demence. Dejavnosti so vezane na osebno nego in lažja gospodinjska opravila, ki so mogoča v prostoru bivanja in ne zahtevajo veliko napora. Pri dejavnostih potrebujejo pomoč drugih, v največjem obsegu so to svojci in formalni oskrbovalci, intenzivnost pa je odvisna od potreb po pomoči. Pri izvajanju pomoči se prisotni srečujejo z raznolikimi težavami. Socialne oskrbovalke jih vidijo predvsem v nenehnem nihanju razpoloženja in agresivnosti ljudi z demenco. Svojci navajajo pomanjkljivo organizacijo pomoči z vidika časovne organiziranosti, slabo informiranost in neustrezno znanje ter pomanjkanje časa za pomoč zaradi drugih obveznosti. Tako oskrbovalci kot ljudje z demenco pa težave zaznavajo kot posledico demence. Večinsko se pojavljajo kot psihične težave, dezorientacija, drugačno dojetje resničnosti, težave v komunikaciji, izpostavljenost številnim tveganjem in druge (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 64–67).
- Raven medsebojnih odnosov: zadovoljevanje potrebe po vzpostavljanju stikov je pri ljudeh z demenco pogosto ovirano. Ljudje z demenco omenjajo, da so osamljeni, jim je dolgčas, socialna omrežja jim počasi slabijo. Zaradi nerazumevanja bolezni okolica in bližnji pogosto prekinejo stike z njimi. Pri vstopanju v odnose z njimi je torej pomembno, da se svojci oprejo na različne vire pomoči in so v odnosu z ljudmi z demenco vztrajni potrpežljivi, prilagodljivi in strpni (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 67–68).
- Ekonomska raven: ljudje z demenco v večini prejemajo pokojnino, a se z napredovanjem demence povečujejo tudi materialne obremenitve zaradi plačevanja formalne pomoči, ki jo vse bolj potrebuje. Sčasoma postane količina pomoči odvisna od finančne zmogljivosti plačevanja pomoči (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 70–71).
- Etična raven: ljudje z demenco pogosto ne poznajo svojih pravic, doživljajo zlorabe v družini, soseski in od strokovnjakov, njihova pričakovanja o formalni pomoči pa pogosto nestvarna, kar povzroča konflikte in posledično kršenje pravic ljudi z demenco. V okviru

etičnega ravnanja je zato pomembno ohraniti tak odnos do človeka z demenco kot pred nastankom bolezni, seveda če je bil odnos dober. Pri tem je potrebna velika mera potrpežljivosti, spoštovanja, upoštevanja identitete, krepitev moči, dialog, partnerski odnos (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 71–74).

Glede na te štiri ravni življenjskega sveta potreb ljudi z demenco je socialnodelovni model prikazan kot zbir konceptov socialnega dela, ki navajajo, kako izvajati socialno delo z ljudmi z demenco. Socialni delavci so usmerjeni na iskanje in mobiliziranje virov, s pomočjo katerih lahko človek z demenco čim dlje samostojno živi v skupnosti. Kadar to več ni mogoče, pa lahko ponudijo institucionalno varstvo, v katerem socialna stroka razvija svojevrsten model socialnega dela stanovalci z demenco. Osrednji koncept socialnega dela je usmerjen na ugotavljanje potreb ljudi z demenco, oskrbovalcev in širšega socialnega okolja, na osnovi izraženih in prepoznanih potreb. Pri tem je pomembno sporazumevanje z ljudmi z demenco kot metodično izhodišče modela, ki nas vpelje v odnos z uporabnikom, omogoča medsebojni dialog za soustvarjanje rešitev. Zaradi narave bolezni v socialnem delu potrebujemo znanje o specifičnih načinih in oblikah pogovarjanja (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 39–40).

Socialni delavec išče take odgovore, ki zadovoljujejo potrebe, sicer pa si prizadeva oblikovanje novih odgovorov (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 39–54). Posledično strokovnjaki niso več tisti, po katerih se ravna človek z demenco, ampak se morajo fleksibilno ravnati empatično po subjektivnem svetu človeka z demenco (Flaker idr., 2004, str. 27). Vsekakor je strokovno delo socialnih delavcev na področju dela ljudi z demenco vedno poseben izziv, saj pogosto obstoječi odgovori ali oblike pomoči ne ustrezajo povsem individualnim potrebam uporabnikov (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 39, 40).

Vsi modeli demence se med seboj prepletajo in dopolnjujejo, saj vsak na novo razvit model spremenil pogled na ljudi z demenco (Milošević Arnold, 2006, str. 120). Demenca nikakor ni zgolj medicinski fenomen, saj njene posledice prizadenejo celotno osebnost in zmožnost za socialno funkcioniranje. Prav zaradi tega je demenca izziv tudi za socialno delo, saj je veliko neposrednega dela z ljudmi z demenco (Milošević Arnold, 2007, str. 23).

1.3 Koncepti socialnega dela za celotno pomoč ljudem z demenco

Socialnodelovno razumevanje človeka in koncepti socialnega dela dajejo ustrezno podlago za oblikovanje celostne obravnave ljudi z demenco. Poslanstvo socialnega dela na področju demence je spoznati problemsko situacijo, zagotoviti individualizirane storitve in upoštevati

potrebe oskrbovalca (Milošević Arnold, 2007, str. 29–30). Kompetence in koncepti socialnega dela, kot sta človekovo dostojanstvo in integriteta posameznika, se v celoti ujemajo z oskrbo, ki je usmerjena na posameznika. Socialni delavci se od medicinsko usmerjenih strokovnjakov razlikujejo po tem, da se zavedajo nujnosti spoštovanja socialne pravičnosti, uveljavljanja človekovih pravic, participacije, enakosti, antidiskriminacijske prakse in perspektive moči (Milošević Arnold, 2006, str. 125).

Posledično se pri delu z ljudmi z demenco uporabljajo najrazličnejši koncepti dela, ki temeljijo na gradnji in oblikovanju odnosa, validaciji, komunikaciji, organizaciji dela in arhitekturi (Flaker idr., 2004, str. 27).

Med ključnimi koncepti za odnos med socialno delavko in uporabnikom je partnerstvo (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 29), ki je zaradi holističnega razumevanja uporabnika in njegovih potreb poudarjeno v procesu načrtovanja skrbi (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 55). Uporabnik ni več pasiven prejemnik pomoči (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 17), ampak skupaj s strokovnjakom gradi medsebojno zaupanje, kooperativen odnos v smislu udejanjanja načela aktivnega sodelovanja (Milošević Arnold, 2003, str. 12), odkrivanja zmožnosti in sposobnosti za spoprijemanje s težavami (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 29), pri čemer strokovnjak dosledno upošteva pravice uporabnika in mu pomaga pri njegovem uveljavljanju. Na ta način uporabnik pridobiva moč, ponujata se mu možnost izbire in vse večji nadzor nad lastnim življenjem (Milošević Arnold, 2003, str. 12). Ta koncept krepi moč človeka z demenco in mu daje občutek ohranjanja kontrole nad lastnim življenjem (Flaker idr., 2004, str. 27).

Krepitev moči pomeni zagotavljanje potrebnih sredstev in novih možnosti (Milošević Arnold, 2003, str. 12). Ljudem z demenco omogoča, da prevzamejo odgovornost za lastno življenje, pridobijo samospoštovanje in spoznajo vrednost lastnih izkušenj, okrepi njihov položaj, omogoči vstop v različne in cenjene vloge, uporabo različnih virov družbene moči v njihovo korist (Mali in Kežar, 2017, str. 185).

Cilj antidiskriminacijske usmerjenosti je zagotoviti vsem enake možnosti in preprečevati vse vrste prikrajšanosti ljudi zaradi njihove drugačnosti (Milošević Arnold, 2007, str. 29–30). Naraščanje števila oseb z demenco nalaga socialnemu delu nove naloge in zahteve, da stroka razvije ustrezna znanja za potrebne ukrepe in najde nove možnosti pri skrbi za ljudi z demenco (Milošević Arnold, 2007, str. 23–24). Socialni delavec mora biti zagovorniki pravic

in interesov posameznikov in jim pomagali dobiti in ohraniti ustrezno mesto v domski skupnosti (Flaker idr., 2004, str. 27).

Namen skupin za samopomoč je reševati osebno osamljenost starih ljudi tako, da prispevajo k zmanjševanju izolacije in medgeneracijske nepovezanosti. Posebnost teh skupin v slovenskem okolju je v tem, da je pobudnik za njihov nastanek navadno socialna stroka, ne pa stari ljudje sami (Mali, 2008, str. 75).

Zagovorništvo je dejavnost, ki vključuje uporabnike socialnovarstvenih storitev in njihove predstavnike (zagovornike), ki se zavzemajo za uresničevanje njihovih potreb in želja. Bistvo zagovorniškega načela je opolnomočenje ljudi, aktivno vključevanje v reševanje svojih problemov in to v smeri, ki so si jo sami začrtali (Vujović, 2015, str. 11–12). Pri obravnavi ljudi z demenco je v socialnem delu zagovorništvo nepogrešljiv delovni koncept (Mali, 2008, str. 73).

Socialne mreže omogočajo, s povezovanjem in ohranjanjem stikov, socialno oporo v času bivanja v domu. Najpomembnejši so ožji svojci (otroci, partnerji, vnuki) ter osebje doma. Čeprav stanovalci z osebjem niso v zelo intimnem in poglobljenem odnosu, kot so s sorodniki, jih star človek potrebuje, da se po potrebi zateče k njim na pomoč (Mali, 2008, str. 75). Za socialno delo pa je bistveno, da upoštevamo želje in potrebe starega človeka in jih usklajujemo z različnimi sistemi, v katere je vpet (Mali, 2013, str. 64).

Cilj skupnostne skrbi je povečanje kvalitete življenja v skupnosti, vzpostavljanje raznih vrst fleksibilnih mrež pomoči v življenjskem okolju uporabnikov (Mali, 2008, str. 76). Naloga socialnega delavca je, da oceni vpliv raznolikih dejavnikov na življenje starih ljudi in mobilizira razpoložljive vire moči za samostojno življenje v domačem okolju (Mali, 2013, str. 64).

1.4 Institucionalna oskrba starih ljudi

Na področju oskrbe starejših v Republiki Sloveniji prevladujejo storitve na področju institucionalnega varstva (Ministrstvo za zdravje, 2016, str. 21), saj v institucijah živi več kot 22.000 ljudi (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 16). Stari ljudje, ki zaradi zdravstvenih, mentalnih ali socialnih stanj ne morejo živeti v svojih domovih ali pri sorodnikih, odhajajo v domove za stare. Ti domovi se v Sloveniji skrivajo pod različnimi imeni, med njimi najpogostejši: dom starejših občanov, dom upokoencev, center za starejše

občane, dom upokojencev in oskrbovancev, dom za stare in onemogle (Pečjak, 2007, str. 170).

Osnovna dejavnost domov je zavodska oblika varstva za starostnike (Macuh, 2017, str. 138), v skladu s predpisi s področja socialnega ter zdravstvenega varstva (Mali, 2009, str. 251). Domovi si prizadevajo zagotoviti čim bolj kakovostno in strokovno ustrezno oskrbo, nego in pomoč ter življenje v takšnih okvirih, kot jih dopuščata visoka starost in zdravstveno stanje (Macuh, 2017, str. 138).

Slovenija za ljudi z demenco poleg oskrbe v družini in institucionalnega varstva praktično nima nobene druge izbire (Milošević Arnold, 2007, str. 24). Domovi za stare so v storitvah najbolj prilagojeni potrebam ljudi z demenco (Ministrstvo za zdravje, 2016, str. 21). V Sloveniji deluje 102 domov za stare, od tega je 59 javnih zavodov in 43 zasebnikov s koncesijami (Skupnost socialnih zavodov Slovenije, 2019, str. 5). Glede na to, da na področju socialnega varstva nimamo na voljo vseh podatkov s področja obravnave ljudi z demencami, se ocenjuje, da je med stanovalci domov trenutno med 40 % in 50 % ljudi z demenco (Ministrstvo za zdravje, 2016, str. 21). Ker je tudi populacija ljudi z demenco, ki čakajo na odhod v dom prevladujoča, so vsi domovi že bolj ali manj prilagojeni za njihovo specifično oskrbo (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 40). Najpogosteje organizirajo varstvo, oskrbo in nego ljudi z demenco, vendar pogosto še nimajo v celoti izoblikovanih konceptov dela in imajo pri tem številne težave (Milošević Arnold, 2007, str. 24). Trend razvoja oskrbe teži k zagotavljanju individualizirane oskrbe v instituciji (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 7). Institucije, v katerih živijo ljudje, ki iz različnih razlogov ne morejo živeti samostojno ali v lastni družini, in v katerih potekajo socialni programi, naj bi uporabnikom zagotavljale zadovoljevanje potreb po zasebnosti, neodvisnosti, avtonomnosti in individualnosti (Milošević Arnold, 2003, str. 30).

Pri delovanju težijo h konceptu kakovosti življenja, v katerem je pri oskrbi najpomembnejši star človek. Pojem ima širok pomen in obsega tako duševno kot fizično zdravje, sistem vrednot, pričakovanj, življenjskih okoliščin ter možnosti povezovanja z drugimi (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 19). Kakovostna oskrba torej temelji na personalizaciji, ne glede na izvajalca oskrbe in ne pričakujemo, da se bo star človek vključil v enega izmed vnaprej pripravljenih nefleksibilnih standardnih paketov storitev (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 19).

V stvarnosti imajo uporabniki pogosto zelo omejene možnosti izbire glede namestitve, kakor tudi oskrbe. Pri ponujenih storitvah je težko zadovoljevati njihove specifične individualne potrebe. Življenje v domu tako postane institucionalizirano, kar stanovalca pasivizira in ga odvrača od vsakodnevnih aktivnosti in skrbi zase (Milošević Arnold, 2003, str. 30).

Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020 (Ministrstvo za zdravje, 2016, str. 22) prav tako poudarja, da so bila na področju institucionalnega varstva starejših pri razvoju novih konceptov dela z ljudmi z demenco sicer narejeni pomembni premiki, vendar se med posameznimi domovi opažajo razlike v kakovosti obravnave pacientov z demenco.

1.5 Načela dela pri celostni obravnavi ljudi z demenco v institucionalni oskrbi

Za zagotavljanje celostne oskrbe ljudi z demenco je treba upoštevati metode dela kot so osebno načrtovanje z izvajanjem storitev, raziskovanje potreb stanovalcev z metodo opazovanja in analizo tveganja (Mali in Kejžar, 2017, 184), saj je ključna sprememba v metodah dela z ljudmi, da se morajo strokovnjaki prilagajati uporabniku in ga vključevati v pomoč kot aktivnega ustvarjalca rešitev. Namesto da spreminjajo uporabnike, se morajo naučiti živeti z njimi in jih bolj podpirati, kakor pa delati namesto njih (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 17).

Metoda opazovanja

Pri raziskovanju kot oskrbovanju ljudi z demenco se metoda opazovanja kaže kot ključna, zlasti kadar ljudje z napredujočim stadijem bolezni niso sposobni besedne komunikacije. Da bi zagotovili celostno oskrbo stanovalcev z demenco, je smiselno opazovati elemente koncepta normalizacije na področju varstva ljudi z demenco (Mali, 2017, str. 1):

- potek običajnega dne (aktivnosti osebe; njihovo trajanje; vidiki samostojnosti pri opravljanju aktivnosti: kdo pomaga, kako, koliko časa, je to ustrezen obseg pomoči; katere so tiste aktivnosti, ki ji stanovalec lahko opravi povsem samostojno) (Mali, 2017, str. 1);
- razvijanje participacije, vključevanja in udeležbe stanovalcev v celotno dogajanje v domu in izven institucije, ki vključuje spoštovanje individualnih potreb, kvaliteten odnos in komunikacijo (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 3);
- medsebojni odnosi med človekom z demenco in neformalnimi ali formalnimi oskrbovalci ter ostalimi ljudmi iz njegovega socialnega omrežja (npr. zakonec, otroci, sorodniki,

sosedje, prijatelji, znanci), enakost med človekom z demenco in oskrbovalci (Mali, 2017, str. 2);

- možnost izbire: med različnimi aktivnostmi, storitvami, spoštovanje izbire človeka z demenco, možnosti za pridobivanje novih izkušenj, možnost upravljanja z lastnim denarjem (Mali, 2017, str. 2);
- osebni razvoj – individualiziran razvoj: stopnja spoštovanja človeka z demenco, njegove zasebnosti, obstoj individualiziranega načrtovanja (Mali, 2017, str. 2);
- druženje ljudi z demenco z različnimi ljudmi, ne le s stanovalci z demenco, v različnih prostorih, tudi izven institucije (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 3);
- sodelovanje formalnih oskrbovalcev s sorodniki: informiranost o oskrbi, sodelovanje pri načrtovanju skrbi za sorodnika z demenco (Mali, 2017, str. 2);
- prostorski pogoji: zagotavljanje pravice do zasebnosti in intimnosti, možnost izbire prostega, svobodnega in varnega gibanja, izbira med skupinskim druženjem in umikom v zasebni prostor (Mali, 2017, str. 2);
- aktivnosti in programi za človeka z demenco (Mali, 2017, str. 2).

Individualno načrtovanje

Osebni načrt je za socialno delo pomembna metoda, po kateri se stroka razlikuje od vseh drugih poklicev zagotavljanja pomoči. Metoda upošteva cilje same stroke, udejanjanje njenih konceptov in hkrati zagotavlja, da se sliši glas ljudi z osebno izkušnjo. Danes vemo, da je znanje ljudi z osebno izkušnjo ključno za uspešno pomoč, saj so eksperti na podlagi osebnih izkušenj in imajo svojevrstno znanje, ki ga strokovni delavci nimamo (Videmšek in Mali, 2018, str. 40).

Skozi uporabo metode individualnega načrtovanja se odraža naravnost institucije na potrebe in želje stanovalcev (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5). Osrednjo vlogo ima torej vedno zgodba človeka, lastnika načrta, ki določa, kdo je in kaj želi, socialni delavec pa mu pomaga pri uresničevanju svojih ciljev (Videmšek in Mali, 2018, str. 30). Načrtovanje se začne z ugotavljanjem potreb in želje posameznih stanovalcev z različnimi instrumenti (intervju, vprašalniki, anamneza, biografija ...), storitve pa se načrtujejo in izvajajo v individualnih paketih (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5).

Metoda individualnega načrtovanja zagotavlja, da so pri načrtovanju vseh aktivnosti posameznega stanovalca optimalno upoštevane njegove potrebe in želje in ne potrebe institucije. Posameznik je s to metodo maksimalno vključen, dobiva potrditev in podporo, da razmišlja o svojih ciljih, željah, da o njih govori in jih s pomočjo spodbude tudi jasno izrazi in jih začne tudi postopoma uresničevati (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5).

Uporabnik ima torej ves čas nadzor nad nastajanjem pisnega poročila in načrtovanja storitev zanj. V praksi to pomeni, da tudi v primeru, ko oseba ne govori, načrtovalec omogoča navzočnost posameznici/posamezniku in spremlja odzive na vprašanja, ki jih načrtovalec zastavlja pomembnim drugim glede njegove situacije. Načrtovalec mora zagotoviti dovolj časa za nastajanje načrta, hkrati pa mora uporabiti različne tehnike in metode, ki mu pomagajo vzpostaviti stik s posameznikom in mu omogočajo vpliv na sam zapis načrta (Videmšek in Mali, 2018, str. 35). V okviru zapisa osebnega načrta je torej osrednja uporabniška perspektiva, povezana s pojmom vpliva, ki je v zadnjem obdobju postal ključen za socialnodelovno ravnanje. Pojem povezujemo s pravicami (pravica do soodločanja, ustrezne obravnave, dostopnosti ipd.) vključenosti v načrtovanje socialnovarstvenih storitev kot tudi z udeleženo pri izobraževanju in raziskovanju (Videmšek in Mali, 2018, str. 33–34).

Ker je pri ljudeh z demenco pogosto težko razbrati oz. opredeliti biografijo in osebne življenjske cilje, je ključni moment kakovostnega dela poznavanje njegove preteklosti, spoznavanje stanovalčeve sedanosti (kaj še zna in zmore, kaj ga zanima in podobno) in sledenje k ohranjanju njegovega psihofizičnega stanja, njegovega zadovoljstva ter ohranjanje dostojanstva. Če tega sam ne more uresničevati, uveljavlja ustrezne storitve s socialno participacijo (koliko možnosti in prostora ima posameznik za sodelovanje in kako pri tem vpliva na potek dogodkov in sprejemanje odločitev). Bistvo vsega je sprejemanje stanovalcev z demenco, potrjevanje čustvenega doživljanja preko ustreznih aktivnosti in vključevanje vanje (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2014, str. 7–8).

Pri tem je pomembna vloga ključnega delavca, ki je stanovalcu osebno blizu in je, poleg samega stanovalca, odgovoren za doseganje teh ciljev. Vodi in koordinira pa tudi delo individualnega tima, ki spremlja življenje in uspehe stanovalca in jih preverja praviloma vsake tri mesece (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5).

Socialni delavci in uporabniki pa se pri metodi osebnega načrtovanja srečujejo s težavo, saj mora biti individualni načrt izdelan in sprejet v roku enega meseca po namestitvi v institucijo, kar je posebej za ljudi z demenco prekratko, saj za vsako odločitev potrebujejo bistveno več časa (Milošević Arnold, 2006, str. 124).

Analiza tveganja

Pri konceptu tveganja je osrednje vprašanje, kako zmanjšati tveganje in hkrati ne omejevati ljudi v njihovih željah in odločitvah, saj so tveganje in z njim tudi neuspeh je nujna sestavina našega življenja (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5). Prednost analize tveganja kot modela, ki ga prinaša praksa socialnega dela, ni samo v priznavanju probabilistične zveze, temveč tudi v analizi situacije in koraku naprej od omejevanja k taktikam zmanjševanja tveganja (Flaker, 1994, str. 192).

Tveganje se vedno analizira tako, da se oceni tveganje z vidika verjetnosti dogodka in hkrati obdrži perspektiva uporabnika, pri tem pa je potreben je dialoški pristop (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5).

Analiza tveganja je lahko ustna (vsakdanje dejavnosti) ali pisna (ko je ogroženo življenje, pretijo hujše telesne poškodbe, degradacija, večje izgube, zapiranje, omejevanje pri dejavnostih, ki so za človeka bistvene, itn.), odvisno od stopnje ogroženosti (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5).

Analizo tveganja lahko opravimo za posameznika in njegovo ravnanje (npr. grožnja dezorientacije v tujem mestu), skupino ljudi (skupina na izletu), značilne dogodke (zastropitev s hrano) in podobno (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 6).

1.6 Pomen participacije v življenju ljudi z demenco

Participacija oziroma sodelovanje uporabnikov (skupnostno udejstvovanje, soustvarjanje, vključevanje uporabnikov in podobno) (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 136) je kot koncept v rabi v številnih in različnih kontekstih (Škerjanc, 2010, str. 58). Na splošno se nanaša na procese vključevanja, s katerimi poglede in stališča tistih, ki so vpleteni v procese, vključimo v sprejemanje odločitev (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 137). Sam pojem razumemo kot odnos med vplivom in sodelovanjem. Čeprav se pojem participiranje v demokratičnih družbah pojavlja kot samoumevna, predpostavljena kategorija, pa obstajajo različne definicije participacije, ki predvidevajo oziroma omogočajo različen obseg vpliva

udeležencev (Škerjanc, 2006, str. 30). Zagotovljen vpliv pa je ključnega pomena (Škerjanc, 2010, str. 59). Takšne oblike participiranja, ki udeležencem ne prinašajo večjega vpliva, sicer lahko povečajo integracijo udeležencev v obstoječ sistem, vendar to ne omogoča uveljavljanja njihovih interesov (Škerjanc, 2006, str. 30). Obseg vpliva posameznika na okoliščino ali storitev določa obseg njegovega sodelovanja. Da bi prejemnik socialno varstvenih storitev uveljavil lastne interese in zadržal vpliv nad odločitvami v življenju s pomočjo socialno varstvenih storitev, mora imeti zagotovljen vpliv nad oblikovanjem, izvedbo in ocenitvijo prejetih socialno varstvenih storitev in v tem procesu zagotovljene izbire (Škerjanc, 2006, str. 30). Bistvene teme zagotavljanja sodelovanja so dostop do informacij, posvetovanje z uporabniki in uporabnicami, možnost zagovorništva, udeležba uporabnikov pri odločanju in enakomerna porazdelitev moči med uporabniki, uporabnicami in osebjem (Rihter, 2007, str. 94). Želeni rezultat participacije je torej prenos moči od ponudnikov na uporabnike, da se uporabnikom omogoči sodelovanje na vseh ravneh odločanja (Hernandez, Robson in Sampson, 2010, str. 716), ne le pri načrtovanju in zagotavljanju socialnovarstvenih storitev, ampak tudi pri oblikovanju programov za strokovno usposabljanje in izobraževanje za socialno delo (Škerjanc, 2010, str. 60–61).

Thompson (Lislerud Smebye, Kirkevold in Engedal, 2012, str. 2) je proučeval vključenost pacienta v situacije, kot so posvetovanja, zdravljenje in neprekinjena oskrba, ter ustvaril model participacije pri sprejemanju odločitev. Opredelil je pet stopenj participacije:

1. nesodelovanje, kjer so bolniki pasivni prejemniki oskrbe in zdravljenja;
2. iskanje informacij/dovzetnost za informacije, ki velja za osnovno stopnjo vključenosti in pogoj za možnost sodelovanja pri odločanju;
3. informacijski dialog, ki vključuje izmenjavo informacij med pacientom in zdravniki;
4. skupno odločanje, kjer bolniki ter zdravniki sodelujejo pri iskanju rešitev in lahko pacienti izkusijo upoštevanje njihovih mnenj pri odločanju;
5. samostojno odločanje, kjer pacient sam sprejema odločitve.

Čeprav ljudje z demenco niso bili vključeni v Thompsonovo študijo, lahko njegovo taksonomija upoštevamo, saj predvidevamo, da tudi participacija ljudi z demenco na različnih stopnjah (Lislerud Smebye, Kirkevold in Engedal, 2012, str. 2).

Na splošno velja, da ljudje hočejo sprejemati odločitve zase tudi v hudih stiskah, zato je za odločanje o participaciji ključna pravica izbire uporabnika (Škerjanc, 2010, str. 64). Raziskave so pokazale, da si ljudje z demenco želijo biti vključeni v sprejemanje pomembnih

odločitev (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 3). Želijo si avtonomijo, vpliv pri odločanju, občutek koristi in spoštovanja ter biti obravnavani kot "normalna" oseba (Hernandez, Robson in Sampson, 2010, str. 727). S premikom iz paternalističnega pogleda, kjer so bili ljudje z demenco obravnavani kot bolniki in pasivni prejemniki oskrbe, k pogledu, kjer so ljudje z demenco postali aktivni uporabniki zdravstvenih storitev, je ljudje z demenco bilo omogočeno prevzeti novo vlogo, ki prinaša priložnosti in izzive. Sodelovanje uporabnikov nima definicije, vendar je različnim opredelitvam skupno to, da vidijo uporabnika kot dejavnega agenta, ki bi lahko vplival na njegovo ali njeno lastno situacijo (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 2).

Rihter (2007, str. 102) navaja stopnjo demence in aktivnost ljudi z demenco kot pomembna dejavnika, ki sta povezana z možnostjo vplivanja na naravo služb, ki jih uporablja človek z demenco:

- Stopnja demence

Pojemajoča samostojnost ljudi z demenco vpliva na njihovo vlogo pri načrtovanju oskrbe in odločanju. Odločanje je pogosto opisano le kot kognitivna naloga, zaradi česar je težavna za ljudi z demenco (Groen-van de Ven idr., 2017, str. 2). Oseba z začetnimi znaki demence lahko pove svoje pripombe, medtem ko osebe v končnem stadiju demence pogosto niti ne razumejo več, kaj se dogaja, in ne morejo verbalno izraziti mnenja oziroma pritožbe (Rihter, 2007, str. 102). Kljub temu pa so v procesu razvoja demence čustva in socialne interakcije prisotne, kar omogoča vključitev ljudi z demenco, tudi ko demenca napreduje, in jih je treba priznati kot dejavnik pri odločanju (Groen-van de Ven idr., 2017).

- Aktivnost ljudi z demenco

Osebe, ki so bolj aktivne, imajo večji vpliv, ker svoje mnenje večkrat izrazijo, in imajo tako tudi več možnosti, da bo upoštevano (Rihter, 2007, str. 102).

Pomemben kazalnik možnosti sodelovanja je tudi posvetovanje glede aktivnosti, ki jih izvajajo oskrbovalke z ljudmi z demenco, in odločanje. Odločanje se kaže v tem, kakšen je obseg vpliva človeka z demenco glede odločanja, ali je mogoče, da izrazi mnenje, in koliko oskrbovalci to mnenje upoštevajo. Dejavnik, ki vpliva na posvetovanje o aktivnostih, je zlasti stopnja demence, saj z razvojem bolezni osebe vedno težje izrazijo svoje mnenje, včasih se nič več ne zavedajo oziroma se ne morejo odločiti, kaj je dobro in kaj ne (Rihter, 2007, str. 103).

Flaker idr. (2004, str. 66) ugotavljajo, da je participacija ljudi z demenco omogočena le v manjši meri in bo na tem področju treba še veliko spremeniti, da se bo to izboljšalo. Participacijo moramo razumeti ne le kot tehniko ali specifično metodo dela, temveč kot odnos, usmerjenost, etično zavezo in temeljno vrednoto organizacije. Redke raziskave ovir za participacijo ljudi z demenco kažejo, da so te prej ideološke kot tehnične narave (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 147). Participacija ljudi z demenco je namreč možna in zahteva le prilagojen proces načrtovanja (Groen-van de Ven idr., 2017, str. 1). Stopnja demence je sicer pomemben dejavnik, ki vpliva tako na možnost vpliva na naravo služb, ki jih človek z demenco uporablja, kot na dostop do informacij, možnost posvetovanja glede aktivnosti, ki jih izvajajo zaposleni, in udeležbo pri odločitvah (Flaker idr., 2004, str. 66).

Veliko vlogo igra pripravljenost zaposlenih – torej ali imajo interes, da spremenijo način dela in urnik tako, da bo bolj prilagojen ljudem z demenco (Flaker idr., 2004, str. 66). Ovire pri participaciji ljudi z demenco so pogosto povezane s prepričanjem zaposlenih, da uporabniki z demenco niso sposobni sodelovanja (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 147), do tega, da socialni delavci ne zagotovijo zadostnega časa za razmislek na skupnih srečanjih (Hernandez, Robson in Sampson, 2010, str. 730). Ena izmed raziskav v norveškem domu za stare je odkrila, da formalni oskrbovalci pogosto dajejo prednost drugim nalogam pred participacijo uporabnikov. Participacija uporabnikov se jim zdi zamudna, zahteva določene značilnosti strokovnjakov, prepričanje v participacijo in znanje o tem, kako jo izvajati v praksi (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 2–3).

Pomanjkanje znanja lahko povežemo tudi z dejstvom, da participacija ljudi z demenco ni jasen koncept. Teorija uporabniške participacije ne zagotavlja jasnih pravil o tem, kako se lahko ali bi se morala participacija izvajati v različnih praktičnih kontekstih (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 10). Učinki možnosti participacije se kažejo le tam, kjer participacijo jemljejo zares, ko ta v resnici postane integrirani del filozofije organizacije in ljudi, ki v njej delajo (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. str. 147). Sedanji pregled poudarja, da je vsak delavec odgovoren za oblikovanje prakse, ki varuje priložnost za udeležbo uporabnikov (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 10).

Strokovnjaki morajo spodbujati tudi participacijo neformalnih oskrbovalcev pri načrtovanju skrbi (Groen-van de Ven idr., 2017, str. 2). Ti lahko delijo pomembne informacije, ki jih strokovni delavci upoštevajo kot koristne in uporabne podatke, saj pripomorejo k boljšemu počutju človeka z demenco (Rihter, 2007, str. 110). Ker pa imajo tudi neformalni oskrbovalci

svoje interese pri odločitvah, skupno odločanje vključuje tehtanje različnih perspektiv in interesov. Neformalni oskrbovalci lahko vplivajo na stopnjo vključenosti človeka z demenco na podlagi lastne presoje njihove sposobnosti odločanja. To lahko povzroči nevarnost marginalizacije človeka z demenco. Naloga strokovnjakov je torej, vključiti neformalne negovalce v proces načrtovanja in odločanja, izzvati njihove perspektive in interese ter hkrati upoštevati želje človeka z demenco (Groen-van de Ven idr., 2017, str. 2).

2. PROBLEM

Slovenija se kot država, v kateri se prebivalstvo stara, posledično spopada z vse večjim številom obolelih za demenco. Po ocenah je takih ljudi v Sloveniji med 30.000 in 40.000, predvideno pa se bo ta številka v naslednjih 30 letih celo podvojila (eDemenca, 2019). Kljub temu, da obstajajo v svetu poleg domov za stare tudi različne druge oblike pomoči starejšim, je za Slovenijo značilna izrazito institucionalna oskrba (Hlebec in Mali, 2013). Zaradi vse večjega števila ljudi z demenco, ki bivajo v domovih za stare, pa je Slovenija sprejela tudi Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših (MDDSZ, 2011), ki narekujejo načela, ki jih je treba pri oskrbi človeka z demenco upoštevati. Eno izmed njih je tudi osebno načrtovanje in izvajanje storitev. Metoda zagotavlja, da so pri načrtovanju vseh aktivnosti posameznega stanovalca optimalno upoštevane njegove potrebe in želje in ne potrebe institucije. Posameznik je maksimalno vključen v proces pomoči, dobiva potrditev in podporo, da razmišlja o svojih ciljih, željah, da o njih govori in jih s pomočjo spodbude tudi jasno izrazi in jih začne tudi postopoma uresničevati (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2011, str. 5). Ravno participacija človeka z demenco pri načrtovanju pa se v praksi mnogokrat razlikuje od njenih formalnih zahtev. Včasih je videti, da strokovnjaki verjamejo, da je uporaba retorike vključevanja že kar vključevanje samo. Njihova ideja o participaciji pogosto ne prenese bolj kompleksnih izzivov, kot jih v domovih za stare ponazarjajo na primer stanovalci z demenco (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 159).

V diplomskem delu bom zato raziskovala participacijo ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe v treh slovenskih domovih za stare. Želim ugotoviti, na kakšen način je človek z demenco vključen, kakšno možnost izražanja in upoštevanja mnenja ima ter kako se socialnim delavcem zdi smiselno vključevati človeka z demenco v načrtovanje oskrbe. Zanimalo me bo tudi, na katere prepreke naletijo socialni delavci pri načrtovanju z njimi in katere metode in koncepti socialnega dela se jim zdijo uporabni za vključevanje ljudi z demenco. Raziskovala bom, kako se socialni delavci čutijo izobražene in spretno za vključevanje človeka z demenco v oskrbo in katera znanja bi še potrebovali za boljšo prakso participacije. Raziskati želim tudi, kako natančne se socialnim delavcem zdijo zakonske smernice o participaciji človeka z demenco za poenoteno in kakovostno delovanje v praksi.

2.1 Raziskovalna vprašanja:

Na kakšen način je človek z demenco vključen v načrtovanje oskrbe?

Na katere prepreke naletijo socialni delavci pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco?

Pri čem se socialnemu delavcu zdi smiselno vključevati človeka z demenco v načrtovanje oskrbe?

Katere metode in koncepti socialnega dela se izkažejo kot uporabni pri vključevanju človeka z demenco v načrtovanje?

Kako se socialni delavci čutijo izobražene in spretno za vključevanje človeka z demenco v načrtovanje?

Katera znanja bi socialni delavci še potrebovali za boljšo prakso participacije človeka z demenco?

Kako natančne se socialnim delavcem zdijo zakonske smernice o participaciji človeka z demenco za poenoteno in kakovostno delovanje v praksi?

3. METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke

Raziskava je kvalitativna, saj osnovno izkustveno gradivo sestavljajo besedni opisi oziroma pripovedi, ki so obdelani in analizirani na beseden način. Raziskava je tudi eksplorativna oziroma poizvedovalna, saj je zanjo značilno, da imamo manj sistematične in različne postopke za zbiranje podatkov, za katere so značilni kvalitativni opisi. Gre tudi za empirično raziskavo, saj sem zbirala novo, neposredno izkustveno gradivo z opazovanjem in spraševanjem (Mesec, 2009, str. 81, 84, 85).

3.2 Merski instrument in viri podatkov

Merski instrument je vnaprej izdelan vprašalnik, s katerim sem zbirala podatke s spraševanjem socialnih delavk. Vprašalnik je delno strukturiran, saj sem vsem socialnim delavkam zastavila ista vprašanja, ki sem jih po potrebi prilagodila. Vprašalnik je priložen v priloge.

Del podatkov sem pridobila z opazovanjem. Kot merski instrument sem uporabila smernice za opazovanje, ki so priložene v prilogi.

Vir podatkov v raziskavi so zapisi intervjujev s tremi socialnimi delavkami in zapisi devetih opazovanja ljudi z demenco v treh slovenskih domovih za stare.

3.3 Populacija in vzorčenje

V raziskavi sta dve raziskovani populaciji: populacija socialnih delavcev zaposlenih v domovih za stare ljudi in populacija ljudi z demenco, ki bivajo v slovenskih domovih za stare. Prvi vzorec v raziskavi predstavljajo tri socialne delavke zaposlene v Domu starejših Šentjur, Domu upokojencev Šmarje pri Jelšah in Pegazovem domu Rogaška Slatina.

Dom starejših Šentjur ima 167 stanovalcev, dva oddelka z osebnim spremstvom ljudi z demenco, 24 ljudi z oskrbo IV, socialna delavka pa je v njem zaposlena 8 let.

Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah ima 213 stanovalcev, en oddelek z osebnim spremstvom, 25 ljudi z oskrbo IV, socialna delavka pa je v njem zaposlena 34 let.

Pegazov dom Rogaška Slatina ima 131 stanovalcev, dva oddelka z demenco, 33 ljudi z oskrbo IV, socialna delavka pa je v njem zaposlena 3 leta.

Drugi vzorec raziskave so trije ljudje z demenco, ki bivajo v teh treh domovih in so pristali na sodelovanje z menoj. Ljudje z demenco so moškega (3) in ženskega spola (6), v domu bivajo manj kot tri leta in imajo demenco do vključno tretjega stadija.

DOM UPOKOJENCEV	OPAZOVANI ČLOVEK Z DEMENCO	SPOL	STAROST	STOPNJA DEMENCE
Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah	A	ženski	89 let	3. stopnja
	B	ženski	86 let	3. stopnja
	C	ženski	83 let	1. stopnja
Dom starejših Šentjur	D	ženski	82 let	1. stopnja
	E	moški	92 let	3. stopnja
	F	ženski	86 let	med prvo in drugo stopnjo
Pegazov dom	G	moški	85 let	3. stopnja
	H	moški	81 let	3. stopnja
	I	ženski	70 let	1. stopnja

Tabela 3.3: Značilnosti vzorca opazovanih ljudi z demenco

Vzorec bo neslučajnostni in priročni, saj bom v raziskavi uporabila ljudi, ki mi bodo najbolj dostopni in se bodo odzvali (Mesec, 2009, str. 153).

3.4 Zbiranje podatkov

Uporabila sem kvalitativni metodi zbiranja podatkov, in sicer spraševanje ter opazovanje. Oblika spraševanja, ki sem jo uporabila, je delno standardiziran intervju. Pred začetkom sem z izbranimi socialnimi delavkami stopila v kontakt preko elektronske pošte, kjer sem predstavila temo svoje raziskave in jih vprašala, ali bi bile pripravljene sodelovati. Vse tri kontaktirane osebe so privolile k sodelovanju. Zbiranje podatkov z intervjuji je potekalo od 23. 7. 2019 do 7. 8. 2019 v domovih za stare ljudi, v katerih intervjuvanke delajo. Intervjuji so trajali od 40 minut do ene ure, s privoljenjem socialnih delavk pa sem jih tudi posnela in nato pretipkala na računalnik.

Drugi del podatkov sem pridobila z opazovanjem, ki je bilo odkrito in brez udeležbe. V opazovanje so bile vključene tri osebe v vsakem domu, pri njihovi izbiri pa so mi pomagale socialne delavke teh treh domov. S socialno delavko doma sem se vnaprej dogovorila za

dneve opazovanja. Opazovanje sem razdelila na več delov, tako da sem na koncu pokrila en celoten dan. Potekalo je v časovnem obdobju od 23. 7. 2019 do 16. 8. 2019, podroben urnik opazovanja pa sem priložila v priloge.

Za opazovanje sem si vnaprej pripravila dimenzije, ki so predstavljale vir usmeritev pri opazovanju. Dimenzije opazovanja so bile: vrsta participacije, možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco, spodbude za participacijo, prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco.

3.5 Obdelava in analiza podatkov

Zbrano gradivo sem analizirala po metodi kvalitativne raziskave. Iz transkripcij intervjujev in opazovanja sem izbrala pomembne dele besedila in jih označila. Nato sem uporabila metodo odprtega kodiranja. Predhodno podčrtane izjave sem umestila v tabelo in jim pripisala pojem, kategorijo in nadkategorijo. Nato sem tudi osno in odnosno kodirala. Na koncu sem uporabila še odnosno kodiranje tako, da sem iskala povezave med kategorijami ali znotraj njih.

4. REZULTATI

4.1 Intervjuji s socialnimi delavkami

4.1.1 Način vključenosti človeka z demenco v načrtovanje oskrbe

Vloga človeka z demenco

Socialne delavke menijo, da je vloga človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe zelo pomembna. Ima osrednjo vlogo pri načrtovanju, saj lahko zaposlenim očrta življenjski slog in poda informacije o navadah, karakteristikah, preteklih ukvarjanjih in poteku njegovega dne. S sabo prinese predmete, ki mu veliko pomenijo; npr. torbico, slike, albume, spominke, omaro ipd.

Človek z demenco sodeluje pri zapisu biografije in ima možnost izbire pri oskrbi. Sam lahko oblikuje in izraža želje, nakazuje ali izraža interese, z mimiko nakazuje, kaj je v redu, pove, kaj bi imel in česa si ne želi. Izbira, pri katerih aktivnostih želi participirati, in odloča, ali se bo prepustil pomoči ali ne.

Vključevanje v načrtovanje oskrbe

Socialne delavke poudarjajo, da je vključevanje odvisno od stopnje demence, saj lahko ljudje v začetni stopnji "realno" in samostojno odločajo. Pri napredovani demenci pa je večji individualni pristop zaposlenih, ki človeka z demenco usmerjajo ter animirajo.

Socialne delavke povedo, da jih vključujejo preko stika, odnosa med človekom z demenco in referenčno osebo. Referenčna oseba se z njim pogovarja ter spremlja in ga na ta način spoznava preko vprašanj o tem, kaj je rad počel doma in s čim se je ukvarjal.

Ljudi z demenco vključujejo tako, da jim dajo možnost izbire, če je na voljo: *»Če imamo na voljo več različnih opcij za zajtrk, jim damo možnost izbire, pri kosilu to ni možno (PD20)«*; jih sprašujejo, kaj si želijo: *»Ima kaj posebej rad od pijač, hrane, druženja (S26)«*; za njih oblikujejo specifične aktivnosti: *»Kosila s sorodniki, zaposlenimi; kave; miselne in motorične igre, aromaterapije... (SPJ57)«*; ter spodbujajo k participaciji, tudi kadar nočejo: *»Vse povsod jih vključimo, tudi če rečejo, da nočejo, jih spodbujamo (PD55).«*

Socialna delavka Doma za upokojence Šmarje pri Jelšah je povedala, da vedno pridobijo njihovo soglasje, *»če jih je zaradi njihove varnosti potrebno fiksirati na voziček, če pa sami*

tega niso zmožni pa svojcev oziroma skrbnika. Proti njihovi volji ne izvajamo ničesar (SPJ42).«

Upoštevanje želja in potreb

Socialne delavke vseh domov za stare skušajo zagotoviti maksimalno upoštevanje želja in potreb tako, da ne postavljajo ciljev namesto njega. Izhajajo iz potreb človeka z demenco, prepoznavajo njegov ritem življenja pri vsakodnevni aktivnosti in prilagajajo dejavnosti glede na biografske informacije: *»Na primer, če se je oseba v preteklosti utapljala, je to pomemben podatek, saj ga v takem primeru ne bomo silili kopati in se mu bomo prilagodili (PD17).«*

Ena izmed socialnih delavk je podala primer upoštevanja izražene želje po premestitvi v enoposteljno sobo: *»Gospod je jasno izražal, da bi imel enoposteljno sobo. Ko se je pojavila priložnost, smo ga prestavili (S33).«*

Socialne delavke navajajo, da upoštevajo njihove želje o času zburjanja in času vstajanja, a se po postavljanju nadaljnjih podvprašanj izkaže, da temu ni tako: *»Če ne želi iz postelje, ga ne bomo silili (SPJ31).«* *»Ljudje, ki imajo napredno demenco in so nepokretni, se tako zbudijo ob 7.00, ko je nega (PD23).«*

Upoštevajo želje glede priljubljene pijače in hrane. V enem izmed domov je uporabnik izrazil, *»da bi rad pil špricer in mu od takrat delajo mešanico soka, vode in kapljice vina (S27)«. Če imajo pri obrokih na voljo več opcij, jim dajo možnost izbire.*

V vseh treh domovih upoštevajo njihove želje glede vključevanja v aktivnosti. *»Ko imamo na primer pogovorno skupinico, ljudi z demenco ne silimo, da sodelujejo, če tega ne želijo (SPJ32). Če človek z demenco reče, da ne gre k maši, pač ne bo šel (SPJ50).«* Samoiniciativno se lahko odločijo za participacijo pri urejanju notranjih in zunanjih prostorov.

Na oddelku demence imajo fleksibilen urnik, ki ga lahko prilagodijo počutju, željami in potrebam ljudi z demenco: *»Če prepoznamo, kako se stanovalec počuti, mu lahko prilagodiš super aktivnost (S40)«. Če si na primer človek z demenco želi barvati, ima vedno na voljo barvice, imajo tudi revije, igrače, igrala. Včasih tudi na njihovo željo kreiramo kakšno delavnico – na primer frizersko ali manikiranje (SPJ40).«*

Socialna delavka Pegazovega doma pove, da *»njihove potrebe in želje upoštevajo, če jih le znajo izraziti (PD8).«* Doda tudi, da je občasno treba njihove želje diskreditirati zaradi ogroženosti. *»Če nekdo reče, da ne bo jedel krompirja, ga ne bomo silili. Če pa nekdo reče, da ne bo jedel, ker je že jedel, pa mi vemo, da ni jedel, ga bomo spodbujali, da bo jedel (PD53).«* Doda tudi, da ni dobro, da imajo ljudje z demenco preveliko svobodo odločanja, saj potemtakem nihče ne bi želel opravljati osebne higiene.

4.1.2 Prednosti in omejitve vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe

Smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe

Socialne delavke vseh domov za stare so izrazile, da se jim zdi smiselno človeka z demenco vključiti vsepovsod, a so se v nadaljevanju intervjuja pojavile kontradiktorne trditve tej izjavi. Participira pri načrtovanju lastnega dneva – čas vstajanja, izbira hrane, oblačil, aktivnosti, čas počitka, oblikovanje aktivnosti na enoti. Človek z demenco lahko odloča, ali si želi masažo, aromaterapijo ipd.

Vključujejo jih v vse prireditve in aktivnosti. Veliko aktivnosti pa je oblikovanih tudi specifično zanje, npr. kosila s sorodniki, zaposlenimi, kave; miselne in motorične igre, aromaterapije.

Participirajo pri osebнем načrtovanju in vseh razgovorih, ki so povezani z njimi. Socialna delavka Pegazovega doma smiselnost vključitve človeka z demenco v osebno načrtovanje pogojuje z zmožnostjo "normalnega" razmišljanja in presojanja in v načrtovanje vključuje le tiste, ki so tega še sposobni.

Ena izmed socialnih delavk pove, da v Svet stanovalcev vključujejo le ljudi v prvih fazah demence, pri ostalih pa naknadno preverjajo, ali so sprejete odločitve zanje ustrezne: *»Jaz dogajanje vedno zapišem in dam na oglasne deske, da lahko vsi, tudi svojci, preberejo. Potem pa je načrtovanje opcija, da preveriš, ali je sprejeto zanj v redu, ali so pripombe, ali bi si želeli spremembe (S55).«*

Izključenost ljudi z demenco pri odločitvah

Stanovalci z demenco niso vključeni pri odločitvah, ki so povezane z domsko politiko. Izključeni so iz Sveta stanovalcev ter pri načrtovanju aktivnosti doma. Socialna delavka Pegazovega doma pove, da ljudje z napredovano demenco niso prisotni pri osebнем

načrtovanju. Ne vključujejo jih »pri tistih odločitvah, kjer ne morejo realno presoditi, kaj je za njihovo življenje pomembno (PD51).«

Razlogi izključenosti so povezani s težavami s sporazumevanjem, nesposobnostjo slediti dogajanju, nezmožnostjo normalnega razmišljanja in presojanja. Razlog je tudi napredna demenca, »saj ne bi razumeli dogajanja (S53).«

Drugi sodelujoči pri načrtovanju

Kadar ljudje z demenco ne sodeluje pri odločitvah, socialne delavke vključijo sorodnike ali skrbnike ter referenčno osebo. Ker v Pegazovem domu nimajo »ključnih delavcev za vsakega uporabnika (PD67),« vključijo v načrtovanje stalne delavce na oddelku demence.

Le ena socialna delavka je omenila, da imajo stanovalci z demenco zaradi nesodelovanja v Svetu stanovalcev »stanovalca iz drugega oddelka, ki deluje kot njihov predstavnik in gre enkrat na teden na njihov oddelek, jih opazuje in doda svoje mnenje na teh sestankih (SPJ47).«

Vloga sorodnika

Socialne delavke vseh treh domov za stare vidijo vlogo sorodnikov v deljenju informacij o človeku z demenco, preverjanju obstoječih informacij ali pridobivanju novih. »Vloga sorodnikov je predvsem pri deljenju informacij ob sprejemu, da imamo mi boljšo predstavo o tem, kak je bil človek, kako je funkcioniral, kaj je počel (PD71).« Kadar se pojavljajo težave pri sporazumevanju, je »svojec ali skrbnik prva kontaktna oseba, da pridobimo informacije, ki jih nimamo ali jih moramo preveriti (S71).«

Sorodniki lahko predstavijo zgodbo človeka z demenco, delijo informacije o aktivnostih in hobijih, ki jih je imel v preteklosti. Njihova vloga je, »da nam posredujejo čim več uporabnih informacij, da lahko načrtujemo procese bivanja človek z demenco v našem domu (SPJ108).«

Socialna delavka Pegazovega doma na podlagi informacij, ki jih posredujejo sorodniki, postavi cilje za človeka z demenco v individualnem načrtu.

Prepreke pri načrtovanju

Socialne delavke so izpostavile vrsto preprek, na katere so naleteli pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco. Najpogosteje so omenjale težave v sporazumevanju. Ljudje z demenco

podajajo nerealne odgovore, niso zmožni odgovarjati na dolga vprašanja ali pa na vprašanja sploh ne odgovarjajo. Zmožni so le kratkih stavkov.

Ena izmed socialnih delavk je podala primer težav pri postavljanju ciljev individualnega načrta. *»Pri osebni načrtu ga na primer vprašamo, kaj si želi početi in človek ne najde besed, potrebuje dalj časa ali pa prične govoriti čisto o drugi stvari (SPJ80).«* Včasih so kontradiktorni pri svojih željah, saj *»oni včasih za vsako rečejo, da ne bojo, tudi če bi (PD56).«*

Pri ljudeh z napredovano demenco kot težave navajajo: kratko koncentracijo, nerazumevanje navodil in dogajanja. Ne zmorejo več slediti in izražati želje in potrebe.

Prepreke pri načrtovanju predstavljajo osebne poteze in trenutno razpoloženje človeka z demenco. *»Srečujemo se s problemi mobilnosti, nemira, agresije, nezaupanja, prestrašenosti, halucinacij, odklonilnosti. Pojavlja se pasivnost, pomanjkanje vztrajnosti (SPJ74).«*

Omenile so tudi težave s sorodniki, saj imajo nasprotno poglede s človekom z demenco. *»Če ne želi biti vključen, svojci pa želijo, težko se sprijaznijo (PD92).«* Sorodniki pogosto slabo poznajo bolezen, imajo zahteve in vršijo pritisk na zaposlene. *»Svojci pogosto zahtevajo, da damo njihovega očeta ali mamo na čim več aktivnosti (S57).«*

Ena izmed socialnih delavk je izpostavila težave, s kateri se spopadajo delavci zaradi nenehnih sprememb v načinih dela z ljudmi z demenco: *»V preteklosti se z ljudmi z demenco nismo ukvarjali tako kot danes; načini dela se ves čas spreminjajo, kader se mora nenehno izobraževati (SPJ82).«* Prepreko predstavlja tudi pomanjkanje kadra, ki onemogoča ukvarjanje z vsakim posameznikom: *»Zelo slabo pa je, da imamo premalo kadra za standardno normativo in zaradi tega imamo premalo možnosti, da bi se z vsakim posameznikom ukvarjali (PD77).«*

Omenile so tudi težave, ki niso neposredno povezane z ljudmi z demenco, ampak z delovnim okoljem, *»saj se koncepti spreminjajo, starost in oblika našega doma pa nas pri posodobitvi omejuje (SPJ166).«*

Odzivi socialnih delavk na težave

Za ustrezno ravnanje v primeru pojava težav ali preprek se skušajo socialne delavke nenehno izobraževati, tako z internimi kot zunanjimi izobraževanji. Povedo, da se letno poskušajo udeležiti vsaj enega izobraževanja, ki je povezano z delom z ljudmi z demenco.

Socialnim delavkam se zdi zelo pomembno osebno spremstvo in individualni pristop, saj lahko poskušajo v primeru čustvenih težav človeka z demenco »z neko aktivnostjo ali pogovorom, aromaterapijo umiriti. Nikoli ne posežemo takoj po zdravilih, ampak skušamo najprej z mehкими prijemi (SPJ64).« Poskušajo tudi z bazalno stimulacijo, kopalnico dobrega počutja, sprehodi, masažami in dodatnimi spodbudami.

Kadar naletijo na težave, skušajo pozornost preusmeriti tako, da »se ne kregaš se z osebo, ji ne nasprotuješ, ji daš za prav in jo poskusiš z drugo aktivnostjo – če je razburjena pomiriti, če je slabe volje, spraviti v dobro voljo, ali pa osebo enostavno pustiš, da se sama pomiri – z glasbo ali pa samo tako, da ne dregaš vanj (PD41)«.

Kadar je človeku z demenco težko, skušajo z validacijo njegovega počutja in stanja, zmanjšati njegovo agonijo in spodbuditi občutek lagodnosti. Poskušajo tudi stimulirati participacijo s postavljanjem predmetov predenj. »Kadar na primer odklanjajo hrano, je včasih dovolj, da damo hrano predenj, včasih druge opazuje, kako jejo, in tudi sam prične (SPJ99).«

Socialna delavka Pegazovega doma izpostavlja potrpljenje ter ustrezen pristop, ki ne spravlja v stisko, hkrati pa postavljanje meja pri upoštevanju njihovih želja.

Na izključenost iz odločitev domske politike zaradi nerazumevanja se socialne delavke odzovejo tako, da javno obveščajo o dogajanju: »Dogajanje vedno zapišem in dam na oglasne deske, da lahko vsi, tudi svojci, preberejo (S54).« Pri načrtovanju oziroma evalvaciji individualnega načrta pa nato preverjajo, ali je sprejeto zanj v redu oziroma si želi sprememb.

Pri načrtovanju pazijo, da upoštevajo želje in potrebe človeka z demenco. Nikoli ne vsiljujejo ciljev, ki jih imajo sorodniki, če ti niso v najboljšem interesu človeka z demenco. Morebitna nesoglasja uredijo tako, da »svojcu referenčna oseba razloži, kako je izrazila oseba z demenco (S58).« Socialna delavka Doma starejših Šentjur naredi implicitni (ko je trenutna kriza, preverijo, kaj je narejeno narobe, in to poskušajo spremeniti) in eksplicitni načrt (širok, splošen načrt, ki mu sledijo).

V primeru preprek pri sporazumevanju, večkrat preverijo razumevanje človeka z demenco in pri tem uporabljajo različna sredstva: »Včasih tudi rišem (S61).«

Pri napredovanju bolezni, ko je sporazumevanje zelo okrnjeno, pa se oprejo na biografijo, referenčno osebo in prosijo za sugestije sorodnikov oziroma skrbnikov. Od njih skušajo pridobiti podatke ali preveriti dostopne informacije.

Vse informacije, ki jih pridobijo med osebnim načrtovanjem, posredujejo vsem delavcem, ki so v stiku s človekom z demenco, da se lahko ustrezno odzovejo v primeru težav.

4.1.3 Uporaba metod in konceptov socialnega dela za izvajanje participacije ljudi z demenco

Metode socialnega dela

Pri zagotavljanju participacije človeka z demenco v načrtovanje v vseh treh domovih uporabljajo metodo dela s posameznikom, ki omogoča individualen, svojstven pristop k vsakemu posamezniku. Ta pristop se jim zdi še posebej smiseln pri uporabnikih, ki »so pasivni in introvertirani (SPJ112).« Le ena socialna delavka je izpostavila tudi pomembnost skupinskega dela pri tistih ljudeh z demenco: »*Ki se lažje sprostijo v skupini, ko vidijo druge, ki sodelujejo (SPJ114).*«

Koncepti socialnega dela

Na vprašanje, katere koncepte socialnega dela vključujete pri participaciji človeka z demenco v načrtovanje oskrbe, so imele socialne delavke raznolike odgovore. Ena izmed socialnih delavk je izrazila težavo z navajanjem konceptov socialnega dela, saj je »*že pozabila, kaj točno so koncepti socialnega dela (PD73).*«

Socialne delavke vključujejo psihosocialni koncept in normalizacijo življenja, pri čemer je v ospredju partnerski odnos. Med odgovori je bilo možno razbrati še uporabo koncepta perspektive moči, zagovorništvo ter vključevanje v skupine za samopomoč. »*Trudimo se skupaj soustvarjati rešitve, spodbujaj osebe, da čim dlje ostanejo samostojni (PD75).*« »*Vedno delujemo s perspektive moči in skušamo poiskati tiste spretnosti in zmožnosti, ki jih človek z demenco še ima (SPJ116).*«

Socialna delavka Doma upokojencev Šentjur navaja še kongruentno odnosno nego (ki ni socialno delo), ki vsebuje »*prvine holističnega pristopa, kjer človeka razumemo kot psihološko, fiziološko, duhovno in biološko bitje (S76).*«

4.1.4 Zanje in spretnosti socialnih delavk

Usposobljenost za vključevanje ljudi z demenco

Socialne delavke vseh treh domov za stare menijo, da so dovolj usposobljene za vključevanje ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe. Le ena izmed socialnih delavk je dodala, da »*obstajajo*

trenutki, ko se ne, ker se stvari ves čas spreminjajo in dodajo in je vedno dobrodošlo dodatno izobraževanje (SPJ124).«

Udeleževanje izobraževanj

Socialne delavke so se udeležile različnih izobraževanj o demenci. Med vsebinami so navedle: Alzheimerjeva bolezen, delo z ljudmi z demenco, kultura usklajenih odnosov, kongruentna odnosna nega, bazalna stimulacija, inovativna validacija in validacija. Navedle so tudi interna izobraževanja ter pridobivanje znanja pri otvoritvi Demenci prijazne točke.

Pobudnik za udeleževanje izobraževanj je institucija, v kateri so zaposlene, le ena izmed socialnih delavk se je izobraževanj udeležila tudi samoiniciativno.

Vse tri socialne delavke so povedale, da se izobraževanja, ki bi bilo specifično na temo participacije ljudi z demenco, niso udeležile, se je pa participacija pojavila kot vsebina v obiskanih predavanjih.

Potrebe socialne delavke po dodatnem znanju

Za boljšo prakso participacije ljudi z demenco so navedle potrebo po dodatnem znanju o kongruentni odnosni negi, muzika terapiji in terapiji z živalmi.

Ena izmed socialnih delavk pa ne vidi potrebe po dodatnem znanju, saj so po njenem mnenju bistvenega pomena praktične izkušnje: *»Jaz mislim, da je dovolj to znanje, ki ga imam, ker največ v bistvu dobiš potem, ko imaš neko osnovno znanje, z izkušnjami, več ko si delal več imaš izkušenj, lažje se odločaš, ukrepaš (PD86).«*

4.1.5 Prisotnost participacije v obstoječi zakonodaji

Zakonodaja/pomembni dokumenti

Med pomembne dokumente in zakonodajo, ki podpirajo participacijo ljudi z demenco, socialne delavke uvrščajo Strategijo obvladovanja demence do 2020, Zakon o duševnem zdravju ter Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njegove dopolnitve. Socialna delavka Doma za upokojence Šmarje pri Jelšah je omenila še Zakon o socialnem varstvu in Pravilnik o institucionalnem varstvu.

Ena izmed socialnih delavk je imela težavo z identificiranjem zakonodaje, v kateri je prisotna participacija ljudi z demenco. *»Ne vem, če je kateri zakon za to (PD87).«*

Ustreznost zakonskih smernic

Socialne delavke so zakonske smernice večinoma ocenile kot neustrezne oziroma ne dovolj natančne za kakovostno načrtovanje oskrbe s človekom z demenco. Poudarjajo, da ni zakona, ki bi bil namenjen specifično ljudem z demenco: *»Zakon o duševnem zdravju obravnava osebe z demenco enako kot ljudi s težavami v duševnem zdravju. Sicer že kar nekaj časa napovedujejo spremembe, da bodo prilagodili za potrebe oseb z demenco (S98).«*

Smernice se ne zdijo ustrezne, saj *»včasih delujejo neživljenjsko, abstraktno, neuskklajeno med resorji. Mi smo nato razklani med tem in človekom (SPJ144)«*. Vse socialne delavke poudarjajo problematiko pravniško narejenih smernic, ki jih je v praksi težko uskladiti: *»Smernice bazirajo na pravilnikih in zakonodaji, ki se jim lahko priključi dobra praksa, vendar je pogosto problem, da je kontradiktorna smernicam/zakonodaji (S96).«*

Eni izmed socialnih delavk se zdijo ustrezne le Dopolnitev k Usmeritvam za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših. *»Smernice z leta 2018 pa so dobre in so vpeli dognanja s prakse, znanja s fakultete in je tudi osebni načrt bolj osebno naravnani na posameznika (S106).«*

Pritisk zaradi zakonskih smernic

Socialne delavke vseh domov za stare so izrazile, da vsaj občasno čutijo pritisk zaradi zakonskih smernic. Razlog vidijo v precepu med rigoroznimi pravili in človekom ter veliki količini dokumentiranja: *»Včasih dokumentiranje vzame ogromno časa, ki bi ga lahko bolje porabil za dejansko delo s človekom z demenco (SPJ145).«*

Razlike med domovi pri participaciji ljudi z demenco

Pojavljajo se razlike med posameznimi domovi pri vključevanju ljudi z demenco v načrtovanje. Socialne delavke menijo, da skušajo delati po enakem osnovnem konceptu, nato pa ga *»glede na izkušnje, potrebe, zmožnosti in njihovo vizijo prilagodijo (SPJ151).«*

Razlike se pojavljajo pri načrtovanju, obliki načrtov, aktivnostih in poteku dela. Socialna delavka Doma za upokojence Šmarje pri Jelšah je izpostavila, da nimajo *»ves čas prisotnega strokovnega delavca na oddelku demence, nekateri imajo inštruktorje (SPJ156)«*, v enem izmed domov pa imajo delovno terapevko, katere specifična vloga je, da preživi dopoldan na oddelku demence in jih animira, česar v večini domov ni na voljo.

4.1.6 Predlogi za izboljšanje participacije

Socialne delavke so naštele kar nekaj predlogov, ki jih lahko razdelimo v kategorije razumevanje demence, poimenovanje participacije, dodatna izobraževanja, kadrovske spremembe, prostovoljstvo, prostorske spremembe in zakonske spremembe.

Socialna delavka Doma starejših Šentjur v prvi vrsti predlaga »spremembo besede participacija v nek lepši naslov, naj bo nekaj slovenskega (S110)«, a ne podaja slovenskega termin, ki bi se ji zdel primeren.

Med predlogi za izboljšanje participacije je tudi nuja sprejemanja demence kot vsakdanje v ustanovi. Potrebno je, da »ustanova preklopi na mišljenje, da je tukaj za človeka z demenco, saj ima na primer v našem domu več kot polovica oseb težave z demenco in je to le ena izmed problemov, ki bo vse pogostejši in jo bomo sprejeli kot vsakdanjo (S111).«

Socialne delavke navajajo potrebo po dodatnem znanju, ki bo omogočalo ustrezno ravnanje pri načrtovanju ne glede na človekove zmožnosti. Več izobraževanj pa si želijo tudi za sorodnike ljudi z demenco, da bi bilo sodelovanje enostavnejše.

V vseh treh domovih za stare so izpostavili potrebo po spremembi kadrovskega normativa, za zagotavljanje boljše participacije človeka z demenco: »Nujno potrebujemo več kadra (SPJ159)«; za omogočanje individualnega pristopa z usmerjanjem: »Morda bi bilo potrebno zagotoviti osemurni strokovni kader, da bi bil za specifično delo z ljudmi z demenco (SPJ160).« Ena izmed socialnih delavk priporoča »enega delavca na dva stanovalca (PD102)«, da bi jih lahko animiral in vključeval.

Socialna delavka Doma upokojencev Šmarje pri Jelšah predlaga večje število prostovoljcev, ki omogočijo večjo aktivacijo.

Za izboljšanje participacije predlagajo zakonske spremembe. Menijo, »da bi bilo potrebno napisati nek zakon, s katerim bi se zaščitilo osebe z demenco (PD91).« Želijo si imeti manj toge zakone, »ki dopuščajo možnost prilagoditev vsakemu posamezniku in njegovim potrebam (SPJ161).«

Socialni delavki Doma starejših Šentjur in Doma upokojencev Šmarje pri Jelšah sta izpostavili potrebo po prostorskih spremembah »saj nas stara arhitekturna zasnova ovira (S114).«

4.2 Opazovanje

Rezultate opazovanja sem predstavila tako, da sem najprej navedla število oseb pri posamezni oceni dimenzije (zelo majhna mera, majhna mera, srednja mera, velika mera, zelo velika mera), nato pa opisala, kako se je opazovana dimenzija pri podani oceni pokazala. Ocene so bile podane glede na pogostost in raznolikost pojava pri opazovani dimenziji. Kadar je bilo opaženo enako pri različnih ocenah, a je bila razlika le v pogostosti, sem razlago ocen združila.

Način vključenosti človeka z demenco v načrtovanje oskrbe

4.2.1 Aktivna participacija

Samostojno odločanje o dejavnosti

V zelo majhni meri odloča ena oseba, ki ima tretjo stopnjo demence, ni zmožna samostojnega gibanja in nezmožna samostojnega odločanja. V majhni meri prav tako odloča ena oseba, v srednji štiri in tri osebe v zelo veliki meri, ki imajo prvo stopnjo demence. Samostojno odločanje se s stopnjo demence manjša.

V majhni meri odloča oseba, ki ima tretjo stopnjo demence in lahko odloča o dopoldanskih in popoldanskih dejavnostih. Samostojno odloča o aktivnostih, kot so gledanje TV, sprehodi po enoti, počitek v sobi, sedenje v dnevnem prostoru ali opazovanje dogajanja.

V srednji meri opazovani ljudje z demenco samostojno odločajo o dopoldanskih in popoldanskih dejavnostih. Odločajo o sodelovanju pri nekaterih aktivnostih na enoti (ne/sodelovanje pri telovadbi, pospravljanju perila in luščenju orehov) in imajo zelo veliko participacijo pri ponujenih aktivnostih (pevska aktivnost, obisk prireditev, aktivnost barvanja), kaj bodo počele v prostem času (gledanje TV, pogovori s sostanovalkami, opazovanje dogajanja, sprehodi po enoti, odhod v sobo, poslušanje glasbe, branje, zlaganje perila, sedenje v dnevnem prostoru), kdaj želijo oditi iz aktivnosti.

Tisti, ki lahko v zelo veliki meri odločajo, imajo prvo stopnjo demence in se lahko odločajo o participaciji na dopoldanskih in popoldanskih aktivnostih (pevske vaje, obisk prireditev, telovadba, luščenje orehov, barvanje, participacija na čajanki), kaj bodo počele v prostem času (gledanje TV, pogovori s sostanovalkami, opazovanje dogajanja, obisk domske kavarne, sprehodi po enoti, odhod v sobo, počitek, branje, urejanje okolja, zlaganje perila), kdaj želijo oditi iz aktivnosti, ali želijo sodelovati pri gospodinjskih opravilih (serviranje hrane pranje

posode, pomoč pri pripravi mize pred obroki, zlaganje posode v pomivalni stroj, pometanje skupnih prostorov).

Samostojno odločanje o oskrbi

Med opazovanimi tri osebe odločajo v zelo majhni meri (tretja stopnja demence), po ena oseba v majhni, srednji in veliki meri in tri osebe v zelo veliki meri (prva stopnja demence). Samostojno odločanje se s stopnjo demence manjša.

Tisti, ki lahko v zelo veliki meri odločajo o oskrbi, samostojno odločajo o ustrezni uri zburjanja, dejavnostih osebne nege (čas večerne nege, odhod v kopalnico, umivanje zob, brisanje, samostojno oblačenje, preoblačenje in slačenje), izbiri oblačil in pižame, času odhoda v sobo, o pospravljanju (dnevni oblačil v omaro, krožnika po obrokih), mestu sedenja pri zajtrku. Samostojno lahko odločajo o času zaužitja malice, vrsti in količini pijače ter ali še želijo piti in jesti pri obrokih.

Oseba, ki samostojno odloča v veliki meri, odloča o ustrezajoči uri zburjanja, času odhoda v sobo, času počitka, nekaterih dejavnostih osebne nege (čas večerne nege, samostojno oblačenje in slačenje), o pospravljanju (dnevni oblačil v omaro, krožnika po obrokih, pospravljanje postelje). Samostojno lahko odloča, ali še želi piti in jesti pri obrokih.

Tisti, ki lahko v srednji meri odloča o oskrbi, samostojno odloča o ustrezajoči uri zburjanja, času odhoda v sobo, času počitka, o pospravljanju (krožnika po obrokih, pospravljanje postelje). Samostojno lahko odločajo o času in vrsti malice ter vrsti pijače.

Oseba, ki je ocenjena z majhno mero samostojnega odločanja o oskrbi, odloča le o času odhoda v sobo in času spanja, oblačenju pižame, o pospravljanju (odpadkov, pribora, dnevnih oblačil v omaro). Samostojno lahko odloča, o vrsti hrane pri malici in ali še želi jesti pri obrokih.

Tisti, ki v zelo majhni meri odločajo, samostojno odločajo le o času odhoda v sobo, času počitka, času spanja ter količini zaužite hrane in pijače.

4.2.2 Skupno odločanje

Sodelovanje pri odločanju o dejavnosti

Vsi opazovani ljudje z demenco pri skupnem odločanju o dejavnostih sodelujejo z negovalko in gospodinjo. V Pegazovem domu imajo na voljo sodelovati še z delovno terapevtko, ki je na enoti. V dveh primerih so sodelovali sorodniki (soproga, hči).

Sodelovanje pri odločanju o oskrbi

Ljudje z demenco sodelujejo pri odločanju o oskrbi s socialno delavko, sorodniki, zakonskim partnerjem, gospodinjami, delovno terapevtko in fizioterapevtko. V dveh primerih je bila prisotna tudi negovalka.

V Domu starejših Šentjur zraven zgoraj naštetih oseb sodelujejo še ključne oziroma referenčne osebe ter glavna medicinska sestra, izključena pa je bila delovna terapevtka (trenutno je odsotna).

Prilagajanje participacije pri dejavnostih

Med opazovanimi ima ena oseba zelo majhno možnost izbire. Ta oseba ima prvo stopnjo demence. Štiri osebe imajo srednjo, štiri osebe veliko in ena oseba zelo veliko možnost izbire, kadar ni sposobna samostojnega odločanja.ocene prilagajanja participacije so podane glede na pogostost in raznolikost prilagajanja.

Osebi z zelo veliko možnostjo izbire prilagajajo participiranje tako, da postavijo več možnosti izbire, jo večkrat pozovejo k aktivnosti in ji postavljajo vprašanja spraševanja, kot so ali bi participirala pri urejanju grede, ali bi iztrebila plevel okoli paradižnika. Spodbujajo jo k udeležbi pri aktivnostih (telovadba, plesna aktivnost). Tako se je v času opazovanja ob večkratni spodbudi pridružila aktivnosti lupljenja orehov.

Osebe z veliko možnostjo izbire imajo napredovano demenco in jim participacijo prilagodijo tako, da jih spodbujajo k vključevanju v dogajanje. Povabijo jih, da pri aktivnosti petja predlagajo pesmi in jim zagotovijo dovolj časa za odgovore. Sporazumevanje prilagodijo njihovim potrebam in ji pospremijo s kretnjami. Gospodinja na primer prižge glasbo in s kretnjo povabi gospo k plesu. Gospoda povabijo k aktivnosti tako, da si ogleda dogajanje in nato odloči, ali želi sodelovati. Kadar ne želijo sodelovati, jim omogočijo prisotnost in opazovanje aktivnosti. Participacijo jim prilagodijo tudi tako, da preverjajo reakcije in opazujejo nebesedno sporazumevanje po vključitvi v dejavnosti. Gospodinja je na primer

prižgala televizijo in čakala na reakcijo gospe. Postavijo jim več možnosti izbire, kot je na primer med odhodom ven ali gledanje televizije, med nadaljevanjem sprehoda in sedenjem v dnevnem prostoru. Sprašujejo jih o njihovih glasbenih željah in jih pri aktivnostih sprašujejo o njihovem mnenju. Potrebujejo spodbudo in vodenje pri vseh ali večini dejavnosti (pomoč pri pripravi stolov, lupljenja orehov, odhod v kavarno). Občasno potrebujejo večkratno pozivanje k aktivnosti.

Osebe s srednjo možnostjo izbire je treba spodbujati pri vključevanju v vse aktivnosti. Nudijo jim dodatne razlage, npr. gospodinja je eni izmed stanovalk pojasnila, da je zunaj zelo vroče, ko je ta želela ven. Sporazumevanje prilagodijo njihovim potrebam in zmožnostim. Sprašujejo jih o željah sodelovanja pri aktivnostih na enoti (igra spomina, luščenje orehov, sprehod, čajanka). Možnost izbire so jim ponudili le v enem primeru, ko je gospa lahko izbirala med počitkom in gledanjem TV. Pri opazovanju ni bilo moč zaznati vodenja pri dejavnostih.

Na drugi strani osebi z zelo majhno možnostjo izbire participiranje prilagajajo tako, da ji poenostavljajo vprašanja, na katera je možno odgovoriti z da ali ne in jih po potrebi večkrat ponovijo. Gospodinja je gospoda vprašala, ali si jutri želi preživeti dan v skupnem prostoru, s čimer se je stanovalec strinjal. Sporazumevanje večkrat podprejo s kretnjami. Delovna terapevtka je gospoda prijela za roke in začela z njim plesati. Oseba potrebuje spodbujanje pri vseh dejavnostih zaradi napredovane demence in gibalne oviranosti. Gospodu tekom opazovanja niso dali možnosti izbire in ga niso vodili pri aktivnostih.

Prilagajanje participacije pri oskrbi

Med opazovanimi ima ena oseba majhno možnost izbire, srednjo in veliko po tri opazovane osebe in dve osebi zelo veliko možnost izbire pri oskrbi, kadar niso sposobne samostojnega odločanja. Ocene prilagajanja participacije so podane glede na pogostost in raznolikost prilagajanja.

Osebi z majhno možnostjo izbire so prilagajali participiranje tako, da mu poenostavljajo vprašanja, na katera je možno odgovoriti z da ali ne in jih po potrebi večkrat ponovijo. Gospodinje ga občasno vprašajo, kje želi preživeti posamezne dele dneva. Spremljajo stanovalčevo nebesedno sporazumevanje za ugotavljanje želja. *»Ko ni več hotel odpirati ust, so odnehale s hranjenjem.«* Pri sporazumevanju uporabljajo kretnje. Pri prehrani mu participacijo prilagodijo tako, da mu režejo hrano za lažje samostojno hranjenje, mu pri

hranjenju pomagajo in upoštevajo njegove preference glede hrane. Prisotne so tudi sugestije o pravilnem požiranju pri pitju in hrani. Gospod ne postavlja možnosti izbire in ga ne vodi pri dejavnostih.

Osebam s srednjo možnostjo izbire so prilagodili participacijo tako, da jim večkrat razložijo postopek, jih vodijo skozi dejavnost in nego (brisanje, oblačenje, umivanje obraza in zob), usmerjajo na WC. Postavljajo jim preprosta vprašanja z da/ne odgovori, vprašanja večkrat poenostavijo in prilagodijo, govorijo počasi, pri sporazumevanju uporabljajo kretnje. Občasno jih sprašujejo o zeleni vrsti pijače, ali si želijo na počivalnik. Ne vsiljujejo pomoči, ampak človeka z demenco vprašajo, če jo potrebuje (npr. pri nameščanju na kraj počitka). Vključijo jih tako, da stanovalce pospremi do sobe, kjer jim ti pokažejo, kam želijo pospraviti oblačila. Pri malici in pijači jim občasno ponudijo možnost izbire. Ob sugestijah stanovalci uporabijo ustrezen pribor in ob spodbudi samostojno režejo hrano. Pri evalvaciji jih spodbujajo k participaciji in preverjajo njihove želje o vključitvi v kaj novega (pevski zbor, maše, predavanja, sprehodi želje o pomoči eni izmed sostanovalk, želje o pomoči pri gospodinjskih opravilih). Postavljajo jim vprašanja o ustreznosti do sedaj obiskanih dejavnosti. Pri pogovoru jih usmerjajo, kadar zaidejo s teme. Pri osebah, ki so prostorsko in časovno dezorientirane, se postavijo v njen položaj in obdobje ter se z njo pogovarjajo, kot da je gospa doma in aktivna. Na podlagi njenih odgovorov nato izluščijo cilje.

Osebam z veliko možnostjo izbire prilagajajo participiranje tako, da jim večkrat razložijo postopek, jih vodijo skozi nekatere dejavnost in nego (brisanje, oblačenje, umivanje obraza), opazujejo in se odzivajo na njihove potrebe ter jih usmerjajo (do mesta sedenja pri vseh obrokih). Sporazumevanje podprejo s kretnjami ter spremljajo njihovo nebesedno sporazumevanje za ugotavljanje želja. Ne vsiljujejo pomoči, ampak človeka z demenco vprašajo, če jo potrebuje. Postavljajo preprosta vprašanja, na katera je mogoče odgovarjati z da ali ne. Po potrebi jih večkrat ponovijo. Sprašujejo jih o zeleni vrsti in količini hrane, pijače, ustreznosti pribora, ali se želijo pridružiti k mizi za dnevni obrok. Med opazovanjem so spraševali tudi, ali si opazovani želijo masaže, pomoči pri vstajanju, oblačenju in nočno plenico. Obvestijo jih o času popoldanske nege in sprašujejo o stanovalčevi želji odhoda do sobe. Včasih nastavijo hrano pred opazovance, kadar ne odgovarjajo na vprašanja in pustijo, da si sami postrežejo po želji. Pri hrani in pijači jim občasno ponudijo možnost izbire, izberejo lahko tudi količino hrane. Enemu izmed opazovanih oseb so dali možnost izbire med zaužitjem zmlate ali cele tablete. Participacijo jim omogočajo s sugestijami pri slačenju, oblačenju, osebni negi (umivanje zob, obraza) in izbiri novih oblačil. Pri pojavu zdravstvenih

težav negovalka predlaga, da izrazijo svoje težave zdravnici. Pri vstajanju iz fotelja negovalka pojasni, kako naj vstanejo, da jim bo lažje. Stanovalce spodbujajo, da pospravijo posteljo in sobo. Spodbujajo jih tudi pri odhodu na WC in jih tja tudi usmerijo.

Pri evalvaciji se najprej usmerijo na ljudi z demenco in preverjajo njihove želje o vključitvi v kaj novega. Postavljajo jim vprašanja o ustreznosti do sedaj obiskanih dejavnosti. Pri pogovoru jih usmerjajo, kadar zaidejo s teme. Kadar zaradi preprek pri sporazumevanju človek z demenco ni sposoben sam povedati, vključijo sorodnike, ki povedo, kaj je rad počel v preteklosti, naštejejo hobije in opišejo način življenja.

Osebam z zelo veliko možnostjo izbire prilagajajo participiranje tako, da jim večkrat razložijo postopek, jih vodijo skozi dejavnost, se odzivajo na njihove potrebe ter jih usmerjajo (do sobe, do mesta sedenja pri vseh obrokih). Spodbujajo jih k čim večjemu sporazumevanju. Sporazumevanje podprejo s kretnjami ter spremljajo njihovo nebesedno sporazumevanje za ugotavljanje želja. Ne vsiljujejo pomoči, ampak človeka z demenco vprašajo, če jo potrebuje. Stanovalce spodbujajo k samostojni pripravi hrane. Postavljajo preprosta vprašanja, na katera je mogoče odgovorjati z da ali ne. Sprašujejo jih o zeleni vrsti in količini hrane, pijače, ustreznosti pribora, ali se želijo pridružiti k mizi, kjer pojejo dnevni obrok. Med opazovanjem so spraševali tudi, ali si opazovanka želi masaže. Pri evalvaciji preverjajo njihove želje o vključitvi v kaj novega. Postavljajo jim vprašanja o ustreznosti do sedaj obiskanih dejavnosti. Eno izmed opazovank so vprašali, ali bi v prihodnosti želela obiskovati telovadbo. Včasih nastavijo hrano pred opazovance, kadar ne odgovarjajo na vprašanja in pustijo, da si sami postrežejo po želji. Občasno jim postavijo več možnosti izbire pri glavnih obrokih. Opazovance z veliko možnostjo izbire spodbujajo za vključitev v dogajanje. Spodbujajo jih za priključitev k mizi, kjer jedo dnevne obroke. Enega izmed opazovancev je negovalka spodbudila pri umivanju tako, da mu je podala vlažno krpo. Negovalke vodijo ljudi z demenco skozi nego (umivanje zob, obraza, oblačenje, britje), pri tem pa uporabljajo tudi sugestije. Negovalka je opazovancu rekla, naj se prime za brado. Tako je stanovalec ugotovil, da ni obrit in je to nato storil.

Opaziti je moč, da je skupno odločanje v največji meri omogočeno za ljudi z demenco, ki potrebujejo spodbudo pri participaciji, a so načeloma sposobni samostojnega delovanja. Pri ljudeh z napredno demenco in gibalno oviranostjo se skupno določanje drastično zmanjša.

4.2.3 Pasivna participacija

Pasivna participacija pri dejavnostih

Zelo majhno stopnjo pasivne participacije imajo štiri opazovane osebe, ki niso bile tekom opazovanja pri nobeni aktivnosti pasivne. Tri osebe so imele majhno stopnjo pasivne participacije, saj občasno niso imeli izbire participacije pri aktivnostih (aktivnost spomina), prav tako občasno niso mogli odločati, kaj bodo gledali na televiziji. Srednje stopnje pasivne participacije pri dejavnosti nima nobena opazovana oseba, veliko in zelo veliko pasivno participacijo pa po ena oseba. Osebe z veliko stopnjo pasivne participacije niso odločale o ne/sodelovanju na prireditvah in aktivnosti, kot so telovadba in aktivnost spomina. Oseba z zelo veliko stopnjo ni odločala o sodelovanju pri aktivnostih (za krepitev spomina, telovadbe, obisku cerkvenega obreda, ne/sodelovanje pri prireditvah), aktivnosti, ki zahtevajo motorične sposobnosti, ali ga odpeljejo v dnevno sobo, kaj bo gledal na televiziji.

Razlogi za visoko stopnjo pasivne participacije so povezani s stopnjo demence (težave pri sporazumevanju, izključenost iz dnevnega dogajanja zaradi pogostega počitka), gibalno oviranostjo (odvisnost od zaposlenih, da sodeluje pri aktivnostih, sedenje v prostoru, kjer se aktivnost izvaja), obremenjenostjo zaposlenih (premajhno število zaposlenih, zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi, manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu, participacija odvisna od časovnih zmožnosti zaposlenih) in pristopu zaposlenih (premajhna stopnja spodbujanja za vključitev v dejavnosti, neobveščanje stanovalke o aktivnosti, mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni sposobna sodelovati, mnenju gospodinje o nezadostnem kadru za sodelovanje vseh stanovalcev z demenco na prireditvi, samostojno odločanje o TV programu).

Pasivna participacija pri oskrbi

Zelo majhno stopnjo pasivne participacije imajo tri opazovane osebe, ki imajo prvo stopnjo demence. Pasivne so pri odločitvah glede časa obrokov, zaužitja zdravil, čiščenja in pospravljanju sobe, količini in vrsti hrane pri obrokih. Te osebe pri evalvaciji niso pasivne. Ena oseba je imela majhno stopnjo pasivne participacije, saj ni imela možnosti odločanja pri izbiri oblačil, času zaužitja zdravil, količini in vrsti hrane pri obrokih. Pri evalvaciji je bila pasivna pri ciljih, povezanih z zdravstveno negovalno službo. Srednjo in veliko stopnjo pasivne participacije sta imeli po dve osebi, zelo veliko pasivno participacijo pa ena oseba.

Osebe s srednjo stopnjo pasivne participacije ne odloča jo o čiščenju po obrokih, času zbujanja, dnevnih obrokov in zaužitja zdravil. Nimajo možnosti izbire ali sodelovanja pri pospravljanju svežih oblačil, izbiri dnevnih oblačil in pižame, saj to opravi negovalka. Gospodinja določi vrsto in količino hrane pri dnevnih obrokih. Določi tudi vrsto pijače. Pri evalvaciji so bili pasivni pri ciljih, povezanih z zdravstveno negovalno službo.

Osebe z veliko stopnjo so pasivne pri odločitvah glede časa zbujanja, nege, dnevnih obrokov, zaužitja zdravil, čiščenja po obrokih. Gospodinja določi čas urejanja pričeske, kraj sedenja pri obrokih in kdaj se bo opazovana oseba ulegla v posteljo. Nimajo možnosti izbire ali sodelovanja pri pospravljanju svežih oblačil, izbiri dnevnih oblačil in pižame, saj to opravi negovalka. Gospodinja določi vrsto in količino hrane pri dnevnih obrokih in vrsto malice. Določi tudi vrsto pijače. Pri evalvaciji so bili pasivni pri ciljih, povezanih z zdravstveno negovalno službo. Pri zelo veliki stopnji pasivne participacije oseba ne sodelujejo pri odločanju o času zbujanja, obrokov, počitka, nege (umivanje, umivanje zob, oblačenje), pasiven je pri čiščenju po obrokih, vstajanju iz postelje, odločitvi o dnevnem razgibavanju in posedanju na voziček, kje bo preživel dan. Oblačila izbere gospodinja, prav tako določi vrsto in količino hrane in pijače, čas pitja in hranjenja.

Razlogi za pasivno participacijo so povezani s stopnjo demence (težave pri sporazumevanju, gibalna oviranost, nerazumevanje dogajanja okoli sebe, neprepoznavanje lastnih oblačil, potrebno veliko spodbujanja, pasivnost, ne nakaže zanimanja, kljub spodbudi stanovalec ne želi sodelovati pri negi), togost urnika (nege, dnevnih obrokov, prejemanja terapije), obremenjenostjo zaposlenih (zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi, manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu) in pristopu zaposlenih (odločitev zaposlenih, ali bodo človeka posedli na voziček; mnenje zaposlene, da bo hitrejša in bolj učinkovita; mnenje zaposlenih o nesposobnosti sodelovanja; nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja; neupoštevanje želja/mnenja; ignoriranje želja; ne dopuščajo participacije kljub željam; zaposlenim se mudi na malico; mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni smiselno vključevati v odločitve o vsakdanjih dejavnostih). Pri evalvaciji individualnega načrta se pojavlja pasivnost zaradi dominantnosti sorodnikov, nezmožnosti izražanja svojih želja in ciljev, pomanjkanja spodbud ali pa človek z demenco ni prisoten pri evalvaciji načrta. V Pegazovem domu socialna delavka meni, da je evalvacija v obliki sestanka z ljudmi z demenco brezpredmetna zaradi narave njihove bolezni.

4.2.4 Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Priložnost izražanja želja

Zelo majhne stopnje izražanja mnenja in želja ni imela nobena opazovana oseba. Ena oseba, ki ima tretjo stopnjo demence, je imela majhno stopnjo izražanja, dve osebi srednjo, štiri osebe veliko in dve opazovani osebi s prvo stopnjo demence zelo veliko stopnjo izražanja mnenja in želja.

Pozitivno

Oseba z majhno stopnjo izražanja mnenja dobi priložnost le pri izražanju potreb in želja glede količine hrane, ki jo želi zaužiti, kje želi preživeti dele dneva izven aktivnosti, ali želi vstati, se obleči in se sprehoditi.

Osebe s srednjo stopnjo izražanja mnenja in želja dobijo priložnost, da povedo, kje in kako želijo preživeti dopoldan, popoldan in dela dneva izven aktivnosti ter kje želijo počivati. Pri jutranji negi lahko izrazijo, ali se želijo umiti. Pri dnevnih obrokih lahko izrazi željo o vrsti malice in kje jo želi pojesti, izrazijo želje o vrsti pijače in ali jim ustreza pribor: *»Pri večerji, ga je gospodinja vpraša, ali potrebuje bolj oster nož (E114).«*

Osebe z veliko stopnjo izražanja mnenja zraven zgoraj naštetih priložnosti za izražanje želja o poteku dneva (čas vstajanja in nege, sodelovanje pri aktivnostih, gledanje zelene vsebine na televiziji, obisk kavarne), izbiri pri dnevnih obrokih in sodelovanja pri negi (kdaj jo želi opraviti, ali se želi obleči, kaj želi obuti in ali želi nočno plenico), lahko izrazijo tudi željo o sodelovanju pri dnevnih opravilih (pospravljanje krožnika, pomoč pri pospravljanju, participacija pri umivanju posode, zlaganju sveže opranega perila), povedo, kam želijo odložiti oprana oblačila, izrazijo željo o pranju brisač, ali želijo masažo, na kakšen način želijo zaužiti zdravila. Pri osebah z zelo veliki stopnjo izražanja mnenja in želja, je možno opaziti, da lahko izražajo željo po participacij pri vseh dejavnostih na enoti in izven enote, kje in kako želijo preživeti dopoldan in popoldan (barvanje pobarvank, sušenje las sostanovalk), gospodinje jim prepuščajo odločitve o odhodu ven. Izrazijo lahko, kje želijo sedeti pri obrokih, ali želijo sodelovati pri preoblačenju posteljnine, željo po pomoči pri gospodinjskih opravilih (pospravljanje in umivanje posode). Opazovani dobijo priložnost izražanja zdravstvenih tegob. Pri prehrani obstajajo minimalne razlike med domovi, saj lahko na primer v Pegazovem domu opazovani odločajo le o vrsti in količini hrane pri zajtrku, malici in

večerji, medtem ko lahko v Domu starejših Šentjur odločajo o vseh obrokih. Dobijo priložnost izbire želene pijače in izražanja potrebe po pomoči pri hranjenju in ali bi še jedli.

V Domu starejših Šentjur gospodinje kljub izraziti zaposlenosti in pomanjkanja kadra dajo opazovanim priložnost sodelovanja.

Participacija na aktivnosti

Oseba z majhno stopnjo izražanja mnenja dobi priložnost le, da z mimiko nakaže željo po sodelovanju pri plesni aktivnosti.

Osebe s srednjo stopnjo izbire dobijo priložnost, da izrazijo željo po participaciji na aktivnostih na enoti (npr. čajanka, sprehod, telovadba, gledanje televizije). Ena izmed stanovalk je izrazila, da želi na prireditve, ki je v domu že potekla, a je gospa zaradi časovne zmedenosti in ker je gospodinje niso obvestile, ni obiskala.

Osebe z veliko stopnjo izbire, lahko izrazijo željo po participaciji na večini aktivnosti na enoti (čajanka, maša telovadba, aktivnost petja, barvanja in spomina, sprehod, čiščenje orehov). Na aktivnostih jih večkrat povabijo k izražanju mnenja. Gospodinje jih večkrat tudi povabijo k aktivnostim zunaj enote, kot so domske prireditve in sprehodi. Pri posameznih aktivnostih lahko odidejo, ko ne želijo več sodelovati: *»Ko je bil utrujen, je negovalki rekel, da ne gre naprej (H137).«* Tudi pri evalvaciji so dobile priložnost izražanja želja. Osebe z zelo veliko stopnjo izbire so lahko izrazile željo po ne/participaciji na vseh aktivnostih, ki so se odvijale v času opazovanja (čajanka, telovadba, pevske vaje, sprehodi, čiščenje orehov, aktivnosti spomina, maša, aktivnost barvanja, aktivnost plesa, trebljenje plevela na terasi). Imajo možnost izraziti željo po zapustitvi aktivnosti, ko ne želijo več sodelovati. Tudi na evalvaciji so dobile priložnost izražanja želja. Ena izmed opazovank je prosila za redno prinašanje pobarvank. Lahko so povedale, pri katerih aktivnostih na enoti želijo participirati.

Negativno

Osebe z zelo veliko možnostjo izbire ne dobijo priložnosti, da izrazijo svoje želje o času glavnih obrokov in malice. V Pegazovem domu prav tako oseba ne dobi priložnosti odločanja o količini in vrsti kosila. Osebe z veliko možnostjo izbire ne dobijo priložnosti, da izrazijo željo o vrsti in količini hrane, sedišče pri mizi, čas nege in obrokov, izbiri oblačil. Občasno so posredno vključeni v dejavnosti, zaradi sedenja v prostoru (npr. pevske vaje).

Osebe s srednjo stopnjo izražanja mnenja ne dobijo priložnosti, da izrazijo željo o vrsti in količini hrane, izbiri oblačil. Gospodinje jih občasno ne vprašajo, ali se želijo udeležiti določene aktivnosti, ali pa so v aktivnost vključeni posredno, zaradi sedenja v prostoru (npr. pevske vaje). Gospodinje v času opazovanja, ene stanovalke niso obvestili o odvijanju prireditve.

Na drugi strani osebe z majhno stopnjo izražanja mnenja ne dobijo priložnosti, da izrazijo željo o vrsti in količini hrane, izbiri oblačil ter sodelovanju pri nekaterih domskih dejavnostih. Gospodinje človeka z demenco občasno ne vprašajo, ali se želi udeležiti določene aktivnosti, kot je na primer obisk maše. Gospod ne dobi priložnosti za izražanje mnenja in želja zaradi pogostega spanja in odsotnosti iz dnevnega prostora.

Upoštevanje želja

Mnenje in želje človeka z demenco so pri opazovanih stanovalcih z zelo veliko stopnjo v večini upoštevane. Na drugi strani pa so bile želje in mnenja osebe z majhno stopnjo nekajkrat preslišane in zavrte.

Način upoštevanja želja

Mnenje in želje človeka z demenco so pri opazovanih z veliko in zelo veliko stopnjo upoštevane tako, da podpirajo odločitve o izbranih aktivnostih in jih obveščajo prihajajočih domskih prireditvah. Stanovalkam omogočijo sodelovanje pri pospravljanju sobe in gospodinjskih opravilih (stanovalka pripravi mizo, zapolni pomivalni stroj, sodeluje pri umivanju posode). Gospo pospremijo na sprehod, ko si tega želi. Opazovani stanovalki, ki je želela urejati okolico, so zagotovili ustrezno orodje. Ko je stanovalka izrazila, da ne želi sodelovati pri sušenju las stanovalk, je gospodinja sama posušila lase. Opazovani stanovalci lahko odidejo iz aktivnosti, ko izrazijo, da ne želijo več sodelovati. Gospodinje opozorijo opazovane ljudi z demenco o neprimernih vremenskih razmerah, a prepustijo odločitev o odhodu na teraso stanovalcem. Upoštevacijo njihovo mnenje o potrebni pomoči kljub vidnim težavam. Ob izraženi bolečini v roki gospodinje podprejo njihovo mnenje ter dajo predloge o nadaljnjem postopanju. Kadar izrazijo, da pri neki dejavnosti ne želijo sodelovati, jih zaposlijo z drugo dejavnostjo. Stanovalka, ki je želela v kavarno, je lahko sama odšla. Pri evalvaciji osebnega načrta upoštevacijo odgovore ljudi z demenco ter dajejo prednost njihovem mnenju. Ne glede na želje sorodnikov na koncu upoštevacijo stanovalkine želje in

jih vključijo med cilje. Pri stanovalki, ki si je želela rednega prinašanja pobarvank, so upoštevali tako, da so ji naslednji dan prinesli zelene pobarvanke.

Pri opazovanih, ki so ocenjeni s srednjo stopnjo, zaposleni upoštevajo njihovo željo o ne/sodelovanju pri telovadbi. Stanovalce pospremijo na sprehod, ko si tega želijo. Opazovani stanovalci lahko odidejo iz aktivnosti, ko izrazijo, da ne želijo več sodelovati. Ene izmed opazovanih oseb gospodinje niso silile k slačenju oblačil, čeprav je bilo zelo vroče. Gospodinje upoštevajo njihovo željo glede pospravljanja postelje in pustijo, da jo naredijo po svoji želji. Pri obrokih jim zagotovijo zelen pribor, ne servirajo hrane, ki jih posamezni opazovani stanovalci ne marajo, jim postrežejo zeleno pijačo in jih ne silijo s pitjem. Malico lahko zaužijejo, kjer si želijo. Pri evalvaciji osebnega načrta upoštevajo odgovore ljudi z demenco ter jih vključijo med cilje.

Na drugi strani so želje in mnenja človeka z demenco pri stanovalcih z majhno stopnjo upoštevane pri vključitvi v plesno aktivnost. Ko gospod nakaže, da želi sodelovati, delovna terapevtka poplesuje z njim. Gospoda po njegovi želji namestijo na voziček. Ko gospod ne želi več jesti, začasno prenehajo s hranjenjem.

Ignoriranje

Pri osebah z majhno, srednjo in veliko stopnjo so njihove želje in mnenja občasno preslišana in zatrta. Pri osebi z majhno stopnjo se je ignoriranje pokazalo tako, da so ga zaposleni samovoljno vključili v nekatere dejavnosti (ga samovoljno odpeljejo k maši), ga razgibavali kljub njegovemu nasprotovanju ter ga poskušali hraniti, ko je gospod jasno nakazoval, da ne želi več. Hranili so ga, dokler ni pojedel vsega. Včasih se odločijo namesto njega. V enem opazovanem primeru ga je delovna terapevtka dodatno oblekla, čeprav gospod ni nakazoval potrebe po tem. Pri osebah s srednjo stopnjo gospodinje občasno ignorirajo želje o domskih aktivnostih in obisku dogodkov. Kot razlog so zaposlene navedle oslabel kader in nezmožnost zagotavljanja spremstva za vse ljudi z demenco. Gospodinje v Domu upokojencev Šmarje pri Jelšah so ignorirale željo ene opazovanke o participaciji na skupni telovadbi v domu. *»Ko je bil čas za odhod, so gospodinje rekly, da bodo z njo kar tukaj potelovadile (B128)«*, kar se ni zgodilo. Namesto tega so jo posedle na stol. Pri osebah z veliko stopnjo pa so zaposleni med opazovanjem ignorirali stanovalkino mnenje o sitosti ter jo poskušali dodatno hraniti, preslišali so željo po predstavitvi programa na televiziji, gospe niso natočili pijače v kozarec, ki si ga je izbrala, ter ignorirali njeno željo o participaciji pri pospravljanju krožnika po obroku.

V Domu za upokojence Šmarje pri Jelšah je ena izmed gospodinj zavrnila željo uporabnice o participaciji pri pomivanju posode. Kot razlog je navedla, da je, kadar umivajo stanovalci narejeno na pol, hkrati pa se ji mudi na malico.

Možnost participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih

Zelo majhno in majhno stopnjo participacije imata po ena opazovana oseba, srednjo in veliko stopnjo po dve opazovani osebi, tri osebe pa zelo veliko stopnjo participacije pri dejavnostih. Oseba, ki ima zelo majhno stopnjo participacije, ima možnost sodelovanja le pri oblačenju, pri čemer mu pomaga negovalka. Pri pripravi hrane gospodinje upoštevajo gospodove preference. Izključen je iz priprave hrane, saj mu negovalka pripravi hrano, količina in vrsta hrane je vnaprej določena. Tudi pijačo izberejo zaposlene. Udeležuje se aktivnosti, kot so maše, čajanke in prireditve. Izključen je iz opravil, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti. Negovalka mu izbere oblačila in mu pri osebni higieni umije zobe. Nima možnosti participacije pri pospravljanju, po obrokih gospodinja počisti za njim. Oseba z majhno stopnjo participacije ima več možnosti za participacijo pri oblačenju (ob sugestiji negovalk sama obleče majico in pižamo, pri hlačah potrebuje pomoč negovalke ali soproga; a ne sodeluje pri izbiri oblačil), slačenju (ob sugestiji negovalke, se gospa sama sleče), osebni higieni (ob vodilu gre do kopalnice ter ob večkratni razlagi sama opravi nego, si umije zobe in odstrani protezo), pripravi hrane (ob sugestiji gospodinje sama reže hrano; vrsta in količina hrane je pri vseh obrokih vnaprej določena) in udeležbi na nekaterih dejavnostih na enoti in zunaj nje. Nima možnosti participacije pri pospravljanju (gospodinja počisti po obroku, pospravi posteljo in sveža oblačila brez stanovalkinega vedenja).

Osebe s srednjo možnostjo participacije imajo možnost sodelovanja pri oblačenju (samostojno ali ob vodenju negovalke, a oblačila negovalka izbere sama), slačenju, osebni higieni (ob vodilu gredo do kopalnice, opravijo nego, si umijejo zobe in odstranijo protezo, se odločijo o nošenju plenice), pripravi hrane (ob pomoči izberejo in uporabijo pribor, same vzamejo malico, občasno se odločijo med izdelki za zajtrk, nimajo pa možnosti o izbiri vrste in količine hrane pri glavnih obrokih, gospodinja občasno tudi doda hrano na krožnik brez vprašanj) in pijače (izberejo zeleno pijačo), pri pospravljanju (samoiniciativno pospravljanje smeti po malici, pospravijo dnevna oblačila v omaro; kljub zmožnostim gospodinje ignorirajo želje o participaciji pri pospravljanju krožnika in same počistijo, prav tako pospravijo sveža

oblačila brez stanovalkinega vedenja) in udeležbi na vseh načrtovanih aktivnostih na enoti in drugih prostorih doma.

Tisti, ki imajo veliko in zelo veliko stopnjo participacije, imajo prvo stopnjo demence in lahko sodelujejo pri oblačenju (samostojna izbira dnevnih oblačil in pižame, samostojno oblačenje ali pomoč pri oblačenju, ob sugestiji izbere sveža oblačila), slačenju, osebni negi (samostojna osebna nega ali ob vodenju negovalke, samoiniciativen odhod v kopalnico in skrb za menjavo brisač, samostojno umivanje, umivanje zob), pospravljanju (pospravi dnevna oblačila v omaro, participacija pri zlaganju in pospravljanju svežih oblačil, pomoč pri pospravljanju enote, umivanje posode po dnevnih obrokih, brisanje miz, pospravljanje po jedi za sabo, pospravljanje sobe in postelje ob spodbudi), pripravi hrane (pomoč pri pripravi mize pred glavnimi obroki; pomoč pri delitvi hrane sstanovalcem; izbira časa, vrste in količine malice; izražanje želene vrste in količine hrane pri glavnih obrokih; samostojna odločitev o dodatni hrani, samostojna aplikacija namaza na kruh, izbira pribora) in pijače (izbira vrste pijače, sama vzame pijačo, ko je žejna, prosi gospodinjo za želeno pijačo) ter udeležbi na vseh načrtovanih aktivnostih na enoti in drugih prostorih doma (predhodno obveščanje o dejavnostih; samostojno odpravljanje na aktivnosti). Razlog za zelo veliko stopnjo participacije je v zadostni samostojnosti ter izražanju mnenja in želja brez težav. Ena izmed stanovalk z zelo visoko stopnjo participacije je bila kljub temu izključena pri pospravljanju. Gospodinja je ignorirala njeno željo o pomivanju posode in pospravljanju po obrokih.

Vloga pri osebem načrtovanju

Zelo majhno, majhno in srednjo stopnjo participacije imajo po ena opazovana oseba, veliko stopnjo dve opazovani osebi, tri osebe pa zelo veliko stopnjo participacije pri osebem načrtovanju. Ena oseba v Pegazovem domu ni bila navzoča pri evalvaciji, ni sodelovala in ni imela vloge, zato ni bilo mogoče oceniti stopnje participacije.

Osebi, ki imata majhno in zelo majhno stopnjo participacije, sta bili prisotnost pri evalvaciji, socialna delavka ju je postavljala v osrednjo vlogo in poskušala nenehno vključevati v dogajanje in preverjati zadovoljstvo s cilji. Kljub temu sta stanovalki v večini opazovali dogajanje in poslušali. Oseba s srednjo stopnjo participacije je bila prisotna pri evalvaciji načrta, kjer je imela osrednjo vlogo, socialna delavka pa jo je skušala nenehno vključevati v načrtovanje. Osebe z veliko in zelo veliko stopnjo participacije so bile prisotne pri evalvaciji ter imele osrednjo vlogo. Socialna delavka jih je nenehno vključevala v dogajanje in

preverjala zadovoljstvo s cilji. Opazovani so lahko jasno izražali želje in cilje ter v veliki meri odločali o oskrbi.

Priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju

Oseba, ki je izključena iz evalvacije, ne dobi priložnosti za izražanje mnenja. Socialna delavka, delovna terapevtka, fizioterapevtka in glavna medicinska sestra samostojno zapišejo evalvacijo.

Oseba, ki ima zelo majhno stopnjo participacije, dobi priložnost za izražanje mnenja. Socialna delavka jo sprašuje o počutju v domu in dejavnostih v domu. Osebo z majhno stopnjo participacije socialna delavka zraven tega sprašuje še, kaj želi početi v prostem času, ali bi rad sodeloval pri plesni aktivnosti, pevskem zboru in sprehodih. Oseba dobi nekaj priložnosti za izražanje svojih želja.

Oseba s srednjo stopnjo participacije ob vprašanih socialne delavke dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje, cilje in želje.

Osebe z veliko in zelo veliko stopnjo participacije imajo priložnost aktivnega izražanja mnenja, zadovoljstva z dosedanjo oskrbo, kaj si želijo početi v prostem času in kaj ne. Razlika je le v številu izraženih želja, saj osebe z veliko stopnjo občasno, kljub priložnosti ne izražajo želja. Izražajo mnenje o priljubljenih aktivnostih in njihovih željah o nadaljnjem izvajanju le teh. Aktivnosti, o katerih so lahko izrazili mnenje in želje o participaciji, so bile mašni obred, telovadba, sprehodi, pevski zbor, vključevanje v pospravljanje, pomoč sostanovalkam, skrb za domsko mačko, kegljanje, želja o sodelovanju pri pletenju, želja o pomoči pri gospodinjskih dejavnostih, ohranjanje fizične aktivnosti, pletenje. Med evalvacije so opazovani izrazili mnenje glede opravljanja gospodinjskega dela, zadovoljstvo s premestitvijo, željo po zdravju, dobrem počutju in željo o skupnem bivanju z možem v domu za upokojence.

Pri evalvaciji načrta so ljudje z demenco pasivni pri cilju, povezanem s ključno osebo, ker ne razumejo, o čem govorijo zaposleni. Prav tako je pasivnost posledica dominantnosti ostalih sodelujočih, na primer soproge, ali socialne oskrbovalke.

4.2.5 Spodbude za participacijo

Štirje ljudje z demenco so potrebovali veliko spodbud, srednjo in majhno stopnjo po dve osebi, ena oseba pa zdelo majhno spodbudo.

Spodbudniki

Človeka z demenco v vseh primerih spodbujajo gospodinje, pojavljajo pa se tudi spodbude negovalk, delovne terapevtke v Pegazovem domu, sorodnikov in socialne delavke. Socialna delavka jih dominantno spodbuja pri evalvaciji načrta.

Vpliv spodbud

Spodbude so imele pozitiven vpliv tako pri vseh opazovanih ljudeh z demenco ne glede na stopnjo spodbujanja, le v enem primeru je bil ta občasen. Stanovalci z majhno in zelo majhno stopnjo spodbujanja imajo prvo stopnjo demence in so še dokaj samostojni pri izražanju želja o participaciji pri vseh dejavnostih na enoti in izven nje. Ob spodbudi so se aktivno vključili v dejavnosti, kot so lupljenje orehov, petje, miselne igre, trebljenje plevela, telovadba, pospravljanje postelje. Ob spodbudi tudi izražajo želje pri evalvaciji in aktivneje sodelujejo.

Osebe s srednjo oceno so se ob spodbudi večinoma aktivno vključili v dejavnosti. Treba jih je bilo spodbujati pri opravljanju osebne nege. S spodbudo so stanovalci samostojno opravili ali sodelovali pri umivanju zob, slačenju, preoblačenju. S spodbudo se pridružijo k mizi pred obroki in sodelujejo pri plesni aktivnosti. Ob spodbudi tudi izražajo želje pri evalvaciji in sodeluje pri načrtovanju individualnega načrta.

Na drugi strani pa opazovanci z veliko stopnjo spodbujanja brez spodbude pasivno opazuje dogajanje (igro spomina), ne sodelujejo pri aktivnostih, se pasivno sprehajajo po enoti, kadar jih ne spodbudijo k participaciji pri pospravljanju opazovanci pustijo krožnik na mizi. Ob spodbudi se večinoma aktivno vključijo v dejavnost (telovadba, lupljenje orehov, aktivnost petja, čajanka, pomoč pri pripravi stolov za čajanko). Ob večkratni dodatni spodbudi gre ena izmed opazovank v kavarno, čeprav prvotno za to ni nakazala zanimanja. Pri prehrani jih spodbujajo k prihodu k mizi pred obroki, k samostojnemu rezanju hrane in aplikaciji namaza na kruh. Opazovanci po spodbudi uspešno samostojno pojejo obrok. Ob spodbudi in vodilu sami opravijo nego (umijejo, obrijejo, počešejo, se oblečejo, slečejo). Enemu izmed opazovanih stanovalcev je negovalka dala vlažno brisačo ter ga tako spodbudila k umivanju. Ob spodbudi pri evalvaciji povedo, katere dejavnosti so jim všeč in bi si jih želeli še naprej izvajati. Spodbujanje pri njih preprečuje pasivnost. Le v dveh primerih kljub spodbudam človek z demenco ni želel sodelovati pri osebni negi ter dejavnostih na enoti (vaje za krepitev spomina, zlaganje perila).

4.2.6 Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Zelo majhna stopnja preprek se pojavlja pri treh opazovanih osebah, majhna in srednja stopnja pri po eni opazovani osebi, velika stopnja pri treh osebah, pri eni osebi pa se pojavlja zelo velika stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe.

Zdravstveno stanje

Pri osebah z veliko in zelo veliko stopnjo preprek je zdravstveno stanje odločilno vplivalo na načrtovanje, saj je zaradi tretje stopnje demence in nesamostojne gibljivosti niso nezmožne samostojnega odločanja o oskrbi in aktivnega sodelovanja pri večini dejavnosti. Zaradi stopnje demence se pojavlja izrazita pasivnost in osebe pogosto ne izražajo želja.

Pri osebah s srednjo stopnjo preprek na participacijo vpliva tretja stopnja demence. Osebe so prostorsko in časovno dezorientirane, a so fizično sposobne vse opraviti same.

Na drugi strani pa pri osebah z majhno in zelo majhno stopnjo preprek ni zaznati resnejših preprek zaradi zdravstvenega stanja. Pojavljale so se le težave s kratkoročnim spominom kot posledica prvega stadija demence.

Prepreke pri sporazumevanju

Prepreke pri sporazumevanju so se pri osebi z veliko in zelo veliko stopnjo preprek kazale v momljanju, majhni količini govora, težavah pri razumevanju in ignoriranje postavljenih vprašanj, občasnem odgovarjanju na da/ne vprašanja, izraziti redkobesednosti in pasivnem opazovanju dogajanja. Pri njih je bilo v ospredju nebesedno sporazumevanje, saj je besedno slabo ohranjeno.

Osebe s srednjo stopnjo preprek so nakazovale izrazite sporazumevalne prepreke, kot so: nerazumevanje daljših povedi in vprašanj, neodzivnost, vsebinska nepovezanost odgovorov, malo govora, neustreznost in zamenjava besed, momljanje in pasivnost, kadar gre za pogovor več ljudi hkrati. Občasno na vprašanja odgovarjajo le z da ali ne.

Pri osebah z majhno in zelo majhno stopnjo preprek pa so se težave pri sporazumevanju kazale v nasprotju s prejšnje navedenim. Osebe zelo veliko govorijo in posledično pogosto zahajajo s teme. Drugi sodelujoči ne morejo priti do besede, večkrat tudi prekinjajo druge, pozabljajo, kar so že povedale, zaradi velike količine govora. Ker večkrat pozabijo, kar so že povedale, prihaja do večkratnega ponavljanja. Občasno prihaja do neodzivnosti, kadar vprašanja niso postavljena neposredno stanovalcu.

Prostorska in časovna dezorientacija

Prostorska in časovna dezorientacija se dominantno kaže pri osebah z veliko stopnjo preprek pri načrtovanju oskrbe. Časovna dezorientacija otežuje participacijo, saj se ne zavedajo delov dneva in sporeda aktivnosti. V enem primeru je na primer gospa večkrat vprašala, kdaj bo zajtrk, čeprav ga je jedla pred eno uro. Prihaja tudi do nezavedanja okolice. Posledice prostorske in časovne dezorientacije se kažejo v nenadejanih odgovorih, pogostem nerazumevanju vprašanj in tematike, občasnem govorjenju v tujem jeziku in ne udeleževanju na dejavnostih, ker se ne zavedajo, kdaj so na sporedu.

Trajanje procesa načrtovanja

Pri osebah z zelo veliko stopnjo preprek demenca vpliva na podaljšano trajanje procesa, saj človek hitro izgubi pozornost, potrebuje poenostavljanje in večkratno ponavljanje vprašanj, je počasen pri aktivnostih, potrebuje več časa za dojetje dogajanja. Kadar se vznemiri, mu je treba zagotoviti osebni prostor za pomiritev in kasneje nadaljevati proces načrtovanja. Tudi osebe z veliko stopnjo preprek pogosto ne razumejo postavljenih vprašanj in posledično potrebujejo poenostavljanje in parafraziranje. So besedno opešani in zato potrebujejo več časa za odgovore, pogosto pa so taki, ki niso povezani z vsebino pogovora. V takih primerih morajo zaposleni posvečati dodatno pozornost nebesednemu sporazumevanju. Opaziti je moč, da se ne želijo pogovarjati z neznanci. Pri aktivnostih so počasne, potrebujejo usmerjanje, podporo in vodenje pri osebni higieni.

Pri osebah s srednjo stopnjo preprek demenca prav tako vpliva na podaljšano trajanje procesa, saj se pri osebah pojavlja nerazumevanje postavljenih vprašanj, ki jih je posledično treba parafrazirati in poenostaviti. Pri načrtovanju potrebujejo dalj časa za odgovore in so počasne pri aktivnostih, večkrat ne dajo zelenih odgovorov, ali pa so ti vsebinsko nepovezani.

Tudi pri osebah z majhno in zelo majhni stopnjo preprek prihaja do podaljšane dobe načrtovanja, saj osebe zelo veliko govorijo, se izgublajo pri sporazumevanju, potrebujejo usmerjanje, občasno je treba posamezne dele načrtovanja večkrat ponoviti. Tudi pri njih je potrebno v primeru vznemirjenja, zagotoviti osebni prostor za pomiritev, prisluhniti stiski, preusmerjati misli in poskušati potolažiti.

Trenutno razpoloženje

Pri osebah z veliko in zelo veliko stopnjo preprek trenutno razpoloženje vpliva na participacijo. Pojavlja se izrazita pasivnost, zaspanost in agresivnost, kadar ima oseba z veliko stopnjo preprek občutek, da mu zaposleni nekaj vsiljujejo oziroma želijo storiti proti njegovi želji. Posledično se oseba upira ob spodbudi za nego, je nezmožna aktivnega sodelovanja pri aktivnostih, ob slabem dnevu veliko časa preživi v sobi in je izključena pri vsakodnevni dejavnosti. Pri osebah z veliko stopnjo preprek se pojavlja izrazita pasivnost, zaposlitveni nemir in izrazitejši znaki demence ob slabem dnevu. Opaziti je bilo mogoče, da je bil eden izmed opazovanih v Pegazovem domu ob sprejemu zelo utrujen pri izvajanju načrta, je deloval prestrašeno, vznemirjeno in ni zaupal osebju. Posledično ni odgovarjal na vprašanja in je večinoma le pasivno opazoval.

Pri osebah s srednjo stopnjo preprek je bilo moč opaziti vpliv trenutnega razpoloženja. Pojavlja se intenzivna čustvenost in razdražljivost, zaradi česar ljudje z demenco zavračajo sodelovanje.

Tudi pri osebah z majhno in zelo majhno stopnjo preprek trenutno razpoloženje vpliva na participacijo. Pri osebah se pojavlja razdražljivost, utrujenost in občasna čustvenost. V primeru takega počutja osebe zavračajo sodelovanje, prihaja tudi do zmerjanja ljudi okoli njih. Le v enem primeru trenutno razpoloženje ni vplivalo zaradi velike prilagodljivosti in neobremenjenosti gospe, pri kateri je mogoče zaznati majhno stopnjo preprek.

Odzivi zaposlenih

Pri zelo majhni in majhni stopnji preprek ni zaznanih odzivov. Zaposleni se na srednjo stopnjo preprek odzovejo tako, da ravnajo sočutno, nežno, potrpežljivo ter človeku posvetijo dodatno pozornost. Pri osebah z veliko stopnjo preprek je v ospredju potrpežljivost, pomirjanje ter posvečanje dodatnega časa posamezniku. Pri evalvaciji poskušajo pridobiti cilje na podlagi posvetovanja s sorodniki in zaposlenimi. Pri načrtovanju oskrbe uporabljajo s kretnjami podprto sporazumevanje in večkrat pokažejo na kako stvar. Da ugotovijo, ali je za človeka z demenco nekaj ustrezno, morajo opazovati njegovo mimiko. Pri osebah z zelo veliko stopnjo preprek je poleg zgoraj naštetega pri evalvaciji treba pridobivati podatke na podlagi posvetovanja z gospodinjami na enoti, saj posameznik ni prisoten na evalvaciji.

5. RAZPRAVA

Način vključenosti človeka z demenco v načrtovanje oskrbe

Raziskava je pokazala, da socialne delavke poudarjajo, da je vključevanje ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe odvisno od stopnje demence, saj po njihovem mnenju lahko ljudje v začetni stopnji samostojno odločajo. Pri napredovani demenci pa je pomembnejši individualiziran pristop; človeka z demenco se usmerja ter animira. Rihter (2007, str. 102) pojasni, da lahko človek z začetnimi znaki demence pove svoje pripombe, medtem ko ljudje v končnem stadiju demence pogosto niti ne razumejo več, kaj se dogaja, in ne morejo verbalno izraziti mnenja oziroma pritožbe. Tudi pri opazovanju ljudi z demenco je bilo moč opaziti, da se vrsta participacije razlikuje glede na stopnjo demence. Samostojno odločanje o dejavnosti in oskrbi je pri osebah z višjo stopnjo demence v manjši meri, kot pri ljudeh s prvo stopnjo demence, ki se lahko odločajo o participaciji na dopoldanskih in popoldanskih aktivnostih, kaj bodo počeli v prostem času, kdaj želijo oditi iz aktivnosti, ali želijo sodelovati pri gospodinjskih opravilih, pri oskrbi pa o ustrezajoči uri zburjanja, vseh dejavnostih osebne nege, izbiri oblačil, času odhoda v sobo, o pospravljanju, mestu sedenja pri zajtrku. Samostojno lahko odločajo o času zaužitja malice, vrsti in količini pijače, ter ali še želijo piti in jesti pri obrokih.

Stanovalce, ki niso več sposobni samostojnega odločanja, vključujejo tako, da omogočijo skupno odločanje. Groen-van de Ven in drugi pojasnijo (2017), da so kljub kognitivnemu upadu, čustva in socialne interakcije prisotne, kar omogoča vključitev ljudi z demenco tudi ko demenca napreduje in jih je potrebno priznati kot dejavnik pri odločanju. Socialne delavke poudarjajo, da jih vključujejo preko stika, odnosa med človekom z demenco in referenčno osebo. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (2011, str. 5) opredeli vlogo referenčne osebe kot pomembne pri vključevanju ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe, saj je stanovalcu osebno blizu in je, poleg samega stanovalca, odgovorna za doseganje ciljev. Ker v nekaterih domovih nimajo takih oseb, sodelujejo pri deljenju informacij, upoštevanju želja in mnenj človeka z demenco, omogočanju participacije pri oskrbi in aktivnostih tudi negovalke, gospodinje, v domovih, kjer je možno, delovna terapevtka, glavna medicinska sestra, fizioterapevtka in sorodniki. Rezultati raziskave so pokazali, da se skupno odločanje razlikuje glede na pristop zaposlenih in stopnjo demence.

Ljudi z demenco vključujejo v dejavnosti tako, da jim dajo možnost izbire, če je na voljo, jih sprašujejo, kaj si želijo, za njih oblikujejo specifične aktivnosti ter spodbujajo k participaciji,

tudi kadar nočejo. Pri opazovanju so rezultati tako pri načrtovanju oskrbe kot dejavnosti pokazali, da zraven zgoraj naštetih načinov vključevanja tudi prilagajajo sporazumevanje, uporabljajo neverbalno sporazumevanje, vodijo aktivnosti, usmerjajo, sugestirajo, spremljajo neverbalno sporazumevanje za ugotavljanje želja, pomagajo in spodbujajo pri pripravi hrane, upoštevajo preference glede prehrane. Ne vsiljujejo pomoči, ampak človeka z demenco vprašajo, ali jo potrebuje. Ob spodbudi so se ljudje z demenco aktivno vključili v dejavnosti, samostojno opravijo nego, sodelujejo pri pripravi hrane, izražajo želje in aktivneje sodelujejo pri evalvaciji. Spodbude preprečujejo pasivno opazovanje in nesodelovanje pri načrtovanju lastne oskrbe.

Opaziti je moč, da je skupno odločanje v največji meri omogočeno za ljudi z demenco, ki potrebujejo spodbudo pri participaciji, a so načeloma sposobni samostojnega delovanja. Pri ljudeh z napredovano demenco in gibalno oviro, se skupno določanje drastično zmanjša.

Pasivna participacija ljudi z demenco pri aktivnostih se z napredovanjem demence veča, saj se pojavlja vse več ne odločanja o sodelovanju pri aktivnostih, prostem času in kraju bivanja. Razlogi za visoko stopnjo pasivne participacije so povezani s stopnjo demence, gibalno oviranostjo, obremenjenostjo zaposlenih in pristopu zaposlenih. Mali, Flaker, Urek in Rafaelič (2018, str. 147) povezujejo pogostost ovir pri participaciji ljudi z demenco s prepričanjem zaposlenih, da uporabniki z demenco niso sposobni sodelovanja, Haugen, Slettebø in Ytrehus (2018, str. 2–3) pa dodajajo še, da se zaposlenim participacija uporabnikov zdi zamudna in zahteva določene značilnosti strokovnjakov. Tudi pri opazovanju je bilo mogoče uvideti podobne sklepe, saj so bili zaposleni pogosto mnenja, da zaradi stopnje demence ljudje niso sposobni sodelovati, so jim nudili premajhno stopnjo spodbujanja za vključitev v dejavnosti, niso obveščali stanovalk o aktivnostih in bili mnenja, da zaradi nezadostnega kadra vsi ljudje z demenco ne morejo sodelovati na prireditvah.

Tudi pri načrtovanju oskrbe je podobna zgodba. Z vse večjo stopnjo demence imajo vse večjo pasivno participacijo pri odločanju o času zburjanja, obrokov, počitka, nege, čiščenju, odločitvi o dnevnem razgibavanju in posedanju na voziček, kje bo preživel dan. Oblačila izbere gospodinja, prav tako določi vrsto in količino hrane in pijače, čas pitja in hranjenja. Tudi tukaj so razlogi povezani s stopnjo demence, obremenjenostjo zaposlenih in pristopu zaposlenih. Pri evalvaciji individualnega načrta se pojavlja pasivnost zaradi dominantnosti sorodnikov, nezmožnosti izražanja svojih želja in ciljev, pomanjkanja spodbud ali pa človek z

demenco ni prisoten pri evalvaciji načrta. V enem izmed domov socialna delavka meni, da je evalvacija v obliki sestanka z ljudmi z demenco brezpredmetna zaradi narave njihove bolezni.

Glede na rezultate opazovanja lahko potrdimo taksonomijo v Thompsonovi študiji, ki predvideva, da je tudi participacija ljudi z demenco na različnih stopnjah (Lislerud Smebye, Kirkevold in Engedal, 2012, str. 2). Kot je bilo v študiji navedeno, se je tudi v tej raziskavi izkazalo, da ljudje z demenco sodelujejo na različnih stopnjah: samostojno, pasivno in preko skupnega odločanja.

Socialne delavke menijo, da je vloga človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe zelo pomembna. Ima osrednjo vlogo pri izdelovanju osebnega načrta. Videmšek in Mali (2018, str. 40) pojasnita pomembnost osebnega načrta za socialno delo, ki kot metoda upošteva cilje same stroke, udejanjanje njenih konceptov in hkrati zagotavlja, da se sliši glas ljudi z osebno izkušnjo, ki imajo svojevrstno znanje, ki ga strokovni delavci nimamo. Človek z demenco je v načrtovanje vključen tako, da zaposlenim poda informacije o navadah, karakteristikah, s čim se je ukvarjal, o poteku njegovega dneva in življenjskem slogu. S sabo prinese predmete, ki mu veliko pomenijo, npr. torbico, slike, albume, spominke, omaro ipd. Sodeluje pri zapisu biografije in ima možnost izbire pri oskrbi. Sam lahko oblikuje in izraža želje, nakazuje ali izraža interese, zadovoljstvo z dosedanjo oskrbo, z mimiko nakazuje, kaj je v redu, pove, kaj bi imel in česa si ne želi. Izbira, pri katerih aktivnostih želi participirati, in odloča, ali se bo prepustil pomoči ali ne.

Socialne delavke jih vključujejo v dogajanje, a zaradi stopnje demence v nekaterih primerih jasno izražajo želje, v drugih le opazujejo dogajanje in poslušajo. V enem izmed domov človek s tretjo stopnjo demence, kljub navedbi socialne delavke o pomembnosti vloge človeka z demenco, ni vključen v načrtovanje osebnega načrta in ne dobi priložnosti za izražanje mnenja. Socialna delavka, delovna terapevtka, fizioterapevtka in glavna medicinska sestra samostojno zapišejo evalvacijo. To je kontradiktorno temeljnem pogledom stroke socialnega dela, saj kot pojasnjujeta Videmšek in Mali (2018, str. 35) tudi v primeru, ko oseba ne govori, načrtovalec omogoča njegovo navzočnost in spremlja odzive na vprašanja, ki jih načrtovalec zastavlja pomembnim drugim glede njegove situacije. Načrtovalec mora zagotoviti dovolj časa za nastajanje načrta, hkrati pa mora uporabiti različne tehnike in metode, ki mu pomagajo vzpostaviti stik s posameznikom in mu omogočajo vpliv na sam zapis načrta (Videmšek in Mali, 2018, str. 35).

Raziskava je pokazala, da v primeru nezmožnosti izražanja mnenja in želja ljudi z demenco vključijo tako, da k sodelovanju povabijo sorodnike ali skrbnike ter referenčno osebo oziroma stalne delavce na oddelku, kadar nimajo sistema referenčnih oseb. Le ena izmed socialnih delavk je omenila zagovornike/predstavnike ljudi z demenco pri oblikovanju domske politike. Vloga sorodnikov je po mnenju socialnih delavk, podobno kot so navedli Groen-van de Ven in drugi (2017, str. 2), v deljenju informacij o človeku z demenco, preverjanju obstoječi informacij ali pridobivanju novih. Sorodniki lahko predstavijo zgodbo človeka z demenco, delijo informacije o aktivnostih in hobijih, ki jih je imel v preteklosti.

Rihter (2007, str. 103) poudarja, da je pomemben kazalnik možnosti sodelovanja tudi posvetovanje glede aktivnosti, ki jih izvajajo oskrbovalke z ljudmi z demenco, in odločanje. Odločanje se kaže v tem, kakšen je obseg vpliva človeka z demenco glede odločanja, ali je mogoče, da izrazi mnenje, in koliko oskrbovalci to mnenje upoštevajo. Socialne delavke vseh domov za stare so izrazile, da v domu skušajo zagotoviti maksimalno upoštevanje želja in potreb. Ugotovila sem, da v praksi to ne drži, saj se z višjo stopnjo demence manjša možnost izražanja in upoštevanja mnenja. Rihter (2007, str. 102) razloži, da imajo bolj aktivne osebe večji vpliv, ker svoje mnenje večkrat izrazijo, in imajo tako tudi več možnosti, da bo upoštevano (Rihter, 2007, str. 102). Opazovane osebe, ki so dokaj samostojne, lahko izražajo želje o participaciji na aktivnostih in oskrbi ter so pri tem upoštevani, pri ljudeh z napredno demenco pa so želje in potrebe nekajkrat preslišane in zartre. Kontradiktornost besed se je pojavila že med intervjujem, ko so navajale, da se upošteva njihove želje o času zburjanja in času vstajanja, nato pa povedale, da se ljudje, ki imajo napredovano demenco in so gibalno ovirani, tako zbudijo ob 7.00, ko je nega.

Pri upoštevanju želja je velikega pomena tudi stališče zaposlenih do participacije. Med opazovanjem so zaposlene same odločile o aktivnostih, pri katerih bodo ljudje z višjo stopnjo demence sodelovali ne glede na njihove želje. Kot razlog so navajale oslabel kader in nezmožnost zagotavljanja spremstva. Nekajkrat pa so želje tudi ignorirale, saj so mnenja, da je delo opravljeno pomanjkljivo, kadar ga opravljajo ljudje z demenco, hkrati pa se je zaposlenim mudilo na malico.

Prednosti in omejitve vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe

Socialne delavke vseh domov za stare so izrazile, da se jim zdi smiselno človeka z demenco vključiti vsepovsod. Škerjanc (2006, str. 30) pojasni, da mora imeti prejemnik socialno-varstvenih storitev zagotovljen vpliv nad oblikovanjem, izvedbo in ocenitvijo prejetih

socialno varstvenih storitev in v tem procesu zagotovljene izbire, da bi uveljavil lastne interese in zadržal vpliv nad odločitvami v življenju s pomočjo socialno varstvenih storitev. Po besedah večine socialnih delavk človek z demenco participira pri vseh razgovorih, ki so povezani z njim, in pri osebnem načrtovanju oskrbe. Gre za metodo, pri kateri je maksimalno vključen, dobiva potrditev in podporo, da razmišlja o svojih ciljih, željah, da o njih govori in jih s pomočjo spodbude tudi jasno izrazi in jih začne tudi postopoma uresničevati (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5). Človek z demenco participira pri načrtovanju lastnega dneva – čas vstajanja, izbira hrane, oblačil, aktivnosti, čas počitka, oblikovanje aktivnosti na enoti. Človek z demenco lahko odloča, ali si želi masažo, aromaterapijo ... Vključujejo jih v vse prireditve in aktivnosti, nekatere aktivnosti oblikujejo specifično zanje. Glede na odgovore socialnih delavk je moč zaključiti, da maksimalno upoštevajo posodobljene metode dela za zagotavljanje celostne oskrbe ljudi z demenco, pri katerih Mali, Flaker, Urek in Rafaelič (2018, str. 17) poudarijo, »da se morajo strokovnjaki prilagajati uporabniku in ga vključevati v pomoč kot aktivnega ustvarjalca rešitev. Namesto da spreminjajo uporabnike, se morajo naučiti živeti z njimi in jih bolj podpirati, kakor pa delati namesto njih.«

Nadaljnja raziskava je pokazala, da to ne drži, saj obstaja neskladje med besedami socialnih delavk in opaženim. Tudi Milošević Arnold (2007, str. 24) je pojasnila, da večinoma v domovih sicer organizirajo varstvo, oskrbo in nego ljudi z demenco, vendar imajo pogosto pri tem številne težave. Pri opazovanju ljudi z demenco so rezultati pokazali, da imajo ljudje z višjo stopnjo demence možnost sodelovanja le pri oblačenju, ostale stvari opravijo zaposlene same brez njegovega doprinosa. Le osebe s prvo stopnjo demence so participirale pri načrtovanju lastnega dne zaradi zadostne samostojnosti ter uspešnega izražanja mnenj in želja. Stanovalci z demenco niso vključeni pri odločitvah, ki so povezane z domsko politiko (niso člani Sveta stanovalcev in ne sodelujejo pri načrtovanju aktivnosti doma). Stališče o smiselnosti vključevanja človeka z demenco se razlikuje med posameznimi zaposlenimi ter domovi za stare. Nekateri spodbujajo čim večjo participacijo, drugi ignorirajo želje ljudi z demenco pri vključevanju v načrtovanju lastnega dneva. Do razkoraka prihaja v mišljenju socialnih delavk o smiselnosti participacije ljudi z demenco pri načrtovanju individualnega načrta, kar se odraža v naravnosti institucije na potrebe in želje stanovalcev (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2011, str. 5). Eni izmed socialnih delavk se na primer zdi smiselno vključevati ljudi z demenco v osebno načrtovanje, le dokler so zmožni "normalnega" razmišljanja in presojanja. To stališče krši enega izmed temeljnih konceptov socialnega dela –

antidiskriminacijsko usmerjenost. Milošević Arnold (2007, str. 29–30) pojasni, da je njen cilj zagotoviti vsem enake možnosti in preprečevati vse vrste prikrajšanosti ljudi zaradi njihove drugačnosti. Socialni delavec mora biti zagovorniki pravic in interesov posameznikov in jim pomagali dobiti in ohraniti ustrezno mesto v domski skupnosti (Flaker idr., 2004, str. 27).

Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Skozi opazovanje sem ugotovila, da se prepreke pri načrtovanju stopnjujejo z napredovanjem demence. Socialne delavke poročajo o številnih preprekah pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco. Mali, Mešl in Rihter (2011, str. 64–67) povedo, da se v večini pojavljajo kot psihične težave, dezorientacija, drugačno dojetje resničnosti, težave pri sporazumevanju, izpostavljenost številnim tveganjem in druge. Intervjuvane socialne delavke so posledično najpogosteje omenjale težave pri sporazumevanju, osebnostne poteze in trenutno razpoloženje človeka z demenco. Pri opazovanju je bilo moč opaziti tudi prostorsko in časovno dezorientacijo. Srečujejo se s kratko koncentracijo, nezmožnostjo izražanja želja in potreb, nerazumevanjem navodil ter dogajanja. To podaljšuje čas načrtovanja. Van Hülsen (2007, str. 24–27) in Pečjak (2007, str. 173) vse zgoraj navedene težave opredeljujeta kot tipične simptome demence.

Milošević Arnold (2006, str. 124) opozarja, da se socialni delavci in uporabniki pri metodi osebnega načrtovanja srečujejo s težavo, saj mora biti individualni načrt izdelan in sprejet v roku enega meseca po namestitvi v institucijo, kar je posebej za ljudi z demenco prekratko, saj za vsako odločitev potrebujejo bistveno več časa. Pri opazovanju se je izkazalo, da je načrtovanje ob sprejemu v dom izrazito naporno za človeka z demenco, saj se zaradi utrujenosti, nezaupanja osebju in vznemirjenosti pojavlja neodgovarjanje na vprašanja in večinsko pasivno opazovanje dogajanja.

Zraven neposrednih težav z ljudmi z demenco občasno naletijo na težave s sorodniki, saj imajo nasprotno pogled s človekom z demenco. Sorodniki pogosto slabo poznajo bolezen, imajo zahteve in vršijo pritisk na zaposlene. Groen-van de Ven in drugi (2017, str. 2) poudarjajo, da morajo socialne delavke pri skupnem odločanju vključiti tehtanje različnih perspektiv in interesov. Sorodniki lahko vplivajo na stopnjo vključenosti ljudi z demenco na podlagi lastne presoje njihove sposobnosti odločanja. To lahko povzroči nevarnost marginalizacije človeka z demenco. Težave povzročajo tudi nenehne spremembe v načinih dela z ljudmi z demenco, ki zahtevajo nenehna izobraževanja. Vsekakor je strokovno delo socialnih delavcev na področju dela ljudi z demenco vedno poseben izziv, saj pogosto

obstoječi odgovori ali oblike pomoči ne ustrezajo povsem individualnim potrebam uporabnikov (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 39, 40).

Pomanjkanje kadra onemogoča ukvarjanje z vsakim posameznikom, kar je za omogočanje participacije ključno, saj po besedah Mali, Mešl in Rihter (2011, str. 64–67) ljudje z demenco pri dejavnostih potrebujejo pomoč drugih, v največjem obsegu so to svojci in formalni oskrbovalci, intenzivnost pa je odvisna od potreb po pomoči. Socialne delavke so omenile tudi težave z delovnim okoljem, ki jih zaradi oblike in starosti domov omejuje pri posodobitvah.

Odzivi socialnih delavk na težave

Mali, Mešl in Rihter (2011, str. 39–54) poudarijo, da je naloga socialnega delavca iskati take odgovore, ki zadovoljujejo potrebe, sicer pa si prizadeva za oblikovanje novih odgovorov. Participacija ljudi z demenco je namreč možna in zahteva le prilagojen proces načrtovanja (Groen-van de Ven idr., 2017, str. 1). Intervjuvane socialne delavke povedo, da se na težave odzivajo z osebnim spremstvom in individualnim pristopom, ki omogoča inovativne načine omogočanja participacije. Izpostavljajo potrebo po potrpljenju, preusmerjanju pozornosti, validacijo počutja, stimulacijo z neverbalnim sporazumevanjem in predmeti. Te odzive in namenjanje dodatnega časa človeku z demenco, ki ga Videmšek in Mali (2018, str. 35) izpostavljata kot ključni pristop pri delu in participaciji ljudi z demenco, je bilo moč opaziti tudi med opazovanjem. V primeru sporazumevalnih preprek večkrat preverijo razumevanje človeka z demenco, se oprejo na biografijo, referenčno osebo in prosijo za sugestije sorodnikov oziroma skrbnikov. Od njih skušajo pridobiti podatke ali preveriti dostopne informacije. Bistvo vsega je sprejemanje stanovalcev z demenco, potrjevanje čustvenega doživljanja preko ustreznih aktivnosti in vključevanjem vanje (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2014, str. 7–8).

Vse informacije, ki jih pridobijo v času osebnega načrtovanja, posredujejo vsem delavcem, ki so v stiku s človekom z demenco, da se lahko ustrezno odzovejo v primeru težav. Pri načrtovanju pazijo, da upoštevajo želje in potrebe človeka z demenco. Nikoli ne vsiljujejo ciljev, ki jih imajo sorodniki, če ti niso v najboljšem interesu človeka z demenco. Groen-van de Ven in drugi (2017, str. 2) povzamejo, da so naloge strokovnjakov pri načrtovanju in evalvaciji individualnega načrta vključevanje sorodnikov v proces načrtovanja in odločanja, izzivanje njihove perspektive in interesov ter hkrati upoštevanje želje človeka z demenco.

Uporaba metod in konceptov socialnega dela za izvajanje participacije ljudi z demenco

Socialne delavke v večini menijo, da je za vključevanje človeka z demenco najbolj primerna metoda dela s posameznikom, ki omogoča prilagajanje in kovanje oskrbe po uporabnikovi meri. Kot pravijo Mali, Flaker, Urek in Rafaelič (2018, str. 19) kakovostna oskrba temelji na personalizaciji in ne pričakujemo, da se bo star človek vključil v enega izmed vnaprej pripravljenih nefleksibilnih standardnih paketov storitev. Socialne delavke veliko manjši pomen dajejo skupinskemu delu, ki bi lahko kljub temu deloval blagodejno in uporabnike spodbudil k participaciji ob opazovanju drugih.

Flaker in drugi (2004, str. 27) navajajo, da se pri delu z ljudmi z demenco uporabljajo najrazličnejši koncepti dela, ki temeljijo na gradnji in oblikovanju odnosa, validaciji, sporazumevanju, organizaciji dela in arhitekturi. Zaskrbljujoče je dejstvo, da nekatere socialne delavke v raziskavi ne poznavajo konceptov socialnega dela, a je iz pripovedi mogoče razbrati, da pri svojem delu uporabljajo koncepte, kot so perspektiva moči, zagovorništvo, skupine za samopomoč. Najpomembnejši se jim zdi psihosocialni koncept in normalizacija življenja, pri čemer je v ospredju partnerski odnos, kjer strokovnjak, po besedah Milošević Arnold (2003, str. 12), dosledno upošteva pravice uporabnika in mu pomaga pri njegovem uveljavljanju. Na ta način uporabnik pridobiva moč, ponujata se mu možnost izbire in vse večji nadzor nad lastnim življenjem.

Zanje in spretnosti socialnih delavk

Participacija uporabnikov zahteva določene značilnosti strokovnjakov, prepričanje v participacijo in znanje o tem, kako jo izvajati v praksi (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 2-3). Ugotovila sem, da se socialne delavke načeloma čutijo dovolj usposobljene za vključevanje ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe, obstajajo pa tudi trenutki negotovosti zaradi nenehnih sprememb v načinih dela z ljudmi z demenco. Pomanjkanje znanja lahko povežemo tudi z dejstvom, da participacija ljudi z demenco ni jasen koncept. Teorija uporabniške participacije ne zagotavlja jasnih pravil o tem, kako se lahko ali bi se morala participacija izvajati v različnih praktičnih kontekstih (Haugen, Slettebø in Ytrehus, 2018, str. 10).

Sicer se na pobudo institucije udeležujejo raznovrstnih izobraževanj o demenci, a specifičnih na temo participacije ljudi z demenco ni, občasno se pojavlja le kot vmesna tema. Iz

odgovorov je moč zaznati pomanjkanje samoiniciativnosti pri udeleževanju izobraževanj, ki bi izboljšala participacijo človeka z demenco v načrtovanje.

Socialne delavke menijo, da potrebujejo dodatno znanje o kongruentni odnosni negi, muzika terapiji in terapiji z živalmi. Ena izmed socialnih delavk ne vidi potrebe po dodatnem znanju, saj so po njenem mnenju bistvenega pomena praktične izkušnje.

Prisotnost participacije v obstoječi zakonodaji

Ugotovila sem, da se socialnim delavkam zakonske smernice o participaciji človeka z demenco ne zdijo dovolj natančne, saj ni zakona, ki bi bil specifično namenjen ljudem z demenco. Smernice se jim zdijo pravniško toge in pogosto povzročajo pritisk in otežujejo kakovostno delovanje v praksi. Hkrati je bilo iz odgovorov moč zaznati, da se zaradi smernic pojavljajo razlike v delovanju domov, ki niso vedno v korist ljudem z demenco. Na to je opozorila že Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020 (Ministrstvo za zdravje, 2016, str. 22), ki sicer poudarja, da so bili na področju institucionalnega varstva starejših pri razvoju novih konceptov dela z ljudmi z demenco narejeni pomembni premiki, vendar se med posameznimi domovi opažajo razlike v kakovosti obravnave.

6. SKLEPI

- Ljudje z demenco so vključeni v načrtovanje oskrbe tako, da samostojno odločajo, imajo možnost skupnega odločanja ali pasivno participirajo.
- Način participacije je odvisen glede na stopnjo demence, gibalno oviranost, obremenjenost in pristop zaposlenih.
- Stanovalcem, ki niso več sposobni samostojnega odločanja, omogočijo skupno odločanje preko stika, odnosa med človekom z demenco in referenčno osebo ter drugimi zaposlenimi.
- Ljudi z demenco vključujejo tako, da jim prilagodijo sporazumevanje (besedno in nebesedno), dajo možnost izbire, jih sprašujejo, zanje oblikujejo specifične aktivnosti ter spodbujajo k participaciji, vodijo pri aktivnostih, usmerjajo, sugestirajo, spremljajo neverbalno sporazumevanje za ugotavljanje želja, pomagajo in spodbujajo pri pripravi hrane, upoštevajo preference. Ne vsiljujejo pomoči, ampak človeka z demenco vprašajo, ali jo potrebuje.
- Pasivna participacija ljudi z demenco pri dejavnostih in načrtovanju oskrbe se z napredovanjem demence večja. Manjša se participacija pri odločanju o sodelovanju pri aktivnostih, prostem času in kraju bivanja, času zburjanja, obrokov, počitka, nege, čiščenju, odločitvi o dnevnem razgibavanju in posedanju na voziček. Oblačila izbere gospodinja, prav tako določi vrsto in količino hrane in pijače, čas pitja in hranjenja.
- Socialne delavke izražajo pomembnost in osrednjost vloge človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe, a nekatere kljub temu kontradiktorno postopajo v praksi in jih ne vključujejo v načrtovanje oskrbe.
- Človek z demenco je vključen tako, da zaposlenim poda informacije o sebi. S sabo prinese predmete, ki mu veliko pomenijo, sodeluje pri zapisu biografije in ima možnost izbire pri oskrbi, oblikuje, nakazuje, izraža želje in interese, zadovoljstva z dosedanjo oskrbo, z mimiko nakazuje, kaj je v redu, pove, kaj bi imel in česa si ne želi. Izbira, pri katerih aktivnostih želi participirati, in odloča, ali se bo prepustil pomoči ali ne.
- Redko zagotovijo zagovornike/predstavnike ljudi z demenco pri oblikovanju domske politike.
- Z vidika socialnih delavk v domovih skušajo zagotoviti maksimalno upoštevanje želja in potreb, a opazovanje konkretne oskrbe v praksi kaže ravno obratno.
- Z višjo stopnjo demence je manjša možnost izražanja in upoštevanja mnenja.
- Pri upoštevanju želja je velikega pomena stališče zaposlenih do participacije.

- Zaposleni kot razlog neupoštevanja želja navajajo oslabel kader, nezmožnost zagotavljanja spremstva, da je delo opravljeno pomanjkljivo, kadar ga opravljajo ljudje z demenco, zaposlenim se mudi na malico.
- Do razkoraka prihaja v mišljenju socialnih delavk o smiselnosti participacije ljudi z demenco pri načrtovanju individualnega načrta, saj v večini domov participira pri vseh razgovorih in osebnem načrtovanju oskrbe, v posameznih primerih pa se socialni delavki zdi smiselno vključevati ljudi z demenco, le dokler so zmožni "normalnega" razmišljanja in presojanja.
- Pri opazovanju imajo ljudje z višjo stopnjo demence možnost sodelovanja le pri oblačenju, ostale stvari opravijo zaposlene same brez njegovega doprinosa.
- Le osebe s prvo stopnjo demence so participirale pri načrtovanju lastnega dne zaradi zadostne samostojnosti ter uspešnega izražanja mnenj in želja.
- Stanovalci z demenco niso vključeni pri odločitvah, ki so povezane z domsko politiko.
- Stališče o smiselnosti vključevanja človeka z demenco se razlikuje med posameznimi zaposlenimi ter domovi za stare. Nekateri spodbujajo čim večjo participacijo, drugi ignorirajo želje ljudi z demenco pri vključevanju v načrtovanju lastnega dneva.
- Prepreke pri načrtovanju oskrbe se stopnjujejo z napredovanjem demence.
- Najpogostejše prepreke so povezane s tipičnimi simptomi demence: težave v sporazumevanju, osebnostne poteze in trenutno razpoloženje človeka z demenco, prostorsko in časovno dezorientacijo, kratka koncentracija, daljši čas načrtovanja.
- Načrtovanje individualnega načrta ob sprejemu v dom je izrazito naporno za človeka z demenco, saj se zaradi utrujenosti, nezaupanja osebjem in vznemirjenosti, pojavlja neodgovarjanje na vprašanja in pasivno opazovanje dogajanja.
- Težave povzročajo nenehne spremembe v načinih dela z ljudmi z demenco, ki zahtevajo nenehna izobraževanja.
- Pomanjkanje kadra onemogoča ukvarjanje z vsakim posameznikom z demenco.
- Zaradi starosti in arhitekturne zasnove domov ne morejo zagotoviti participacije v taki obliki, kot bi želeli.
- Pri vključevanju človeka z demenco se izkaže uporabna tako metoda dela s posameznikom kot skupinsko delo.
- Socialne delavke dajejo prednost metodi dela s posameznikom, ki omogoča prilagajanje in kovanje oskrbe po uporabnikovi meri. Veliko manjši pomen dajejo skupinskemu delu, ki

bi lahko kljub temu deloval blagodejno in uporabnike spodbudil k participaciji ob opazovanju drugih.

- Nekatere socialne delavke v raziskavi ne poznajo konceptov socialnega dela.
- Socialne delavke uporabljajo psihosocialni koncept in normalizacijo življenja, pri čemer je v ospredju partnerski odnos, perspektiva moči, zagovorništvo, skupine za samopomoč.
- Socialne delavke se načeloma čutijo dovolj usposobljene za participacijo ljudi z demenco pri načrtovanju oskrbe, a se zaradi nenehnih sprememb pojavlja negotovost.
- Na pobudo institucije se socialne delavke udeležujejo raznovrstnih izobraževanj o demenci, a specifičnih na temo participacije ljudi z demenco ni.
- Pri socialnih delavkah je moč zaznati pomanjkanje samoiniciativnosti pri udeleževanju izobraževanj, ki bi izboljšala participacijo človeka z demenco v načrtovanje.
- Za boljšo prakso participacije ljudi z demenco socialne delavke potrebujejo dodatna znanja o ustreznih metodah za participacijo ljudi z demenco, a same izražajo le potrebo po dodatnem znanju o kongruentni odnosni negi, muzika terapiji in terapiji z živalmi. Posamezne socialne delavke ne vidi potrebe po dodatnem znanju, ker dajejo bistven pomen praktičnim izkušnjam.
- Socialnim delavkam se zakonske smernice o participaciji človeka z demenco ne zdijo dovolj natančno za kakovostno načrtovanje oskrbe s človekom z demenco.
- Socialne delavke vsaj občasno čutijo pritisk zaradi zakonskih smernic; razlog je v precepu med rigoroznimi pravili in človekom ter veliki količini dokumentiranja.
- Pojavljajo se razlike pri načrtovanju, obliki načrtov, profilih zaposlenih, številu zaposlenih, aktivnostih in poteku dela med posameznimi domovi pri vključevanju, ki niso vedno v korist ljudem z demenco.

7. PREDLOGI

- Zaposleni naj zagotovijo spremstvo za ljudi z demenco pri obiskovanju aktivnosti zunaj enote. Pri tem bi lahko vključili stanovalce ostalih enot in posledično omogočili integracijo ljudi z demenco v domsko življenje.
- V vseh domovih za stare je treba uvesti zastopnike mnenj in želja ljudi z demenco na odborih, kjer se odloča o domski politiki, ali ljudje z demenco niso prisotni. Za zastopnike lahko angažirajo stanovalce drugih enot, ki bi spremljali njihove potrebe in jih na odborih izrazili.
- Zaposleni naj spodbujajo in vključujejo vse ljudi z demenco pri opravljanju vsakodnevnih opravil (pospravljanje, pomivanje posode, zlaganje oblačil, priprava mize pred obroki, urejanje zunanjih površin) za čim daljše ohranjanje zmožnosti in samostojnosti.
- Zaposleni naj ljudi z demenco (še posebej ljudi z napredno demenco) spodbujajo k participaciji pri aktivnostih na enoti in drugih prostorih doma ter pri oskrbi (oblačenje, slačenje, izbira oblačil, razgibavanje, osebna nega, priprava hrane in pospravljanje), tako da jim omogočijo skupno odločanje (ponudijo možnost izbire in zagotovijo dovolj časa, dajo dodatne razlage, sugestije ter prilagodijo sporazumevanje).
- Zaposleni naj ljudi z demenco sprašujejo o njihovih željah in mnenjih, ter tudi dosledno upoštevajo želje ter pri njihovi izvedbi zagotovijo ustrezno podporo (vodenje, sugestije, prilagajanje aktivnosti, razlage).
- Predlagam večjo fleksibilnost urnika nege. Zaposleni naj se prilagodijo življenjskemu ritmu stanovalca in počakajo, da se stanovalce zbudi sam in ga nato vprašajo, ali je želi opraviti nego. Naj ga ne zbudijo, ko je po njihovem mnenju prišel na vrsto za nego.
- Participacija ljudi z demenco pri načrtovanju individualnega načrta in evalvaciji ne glede na stopnjo demence in težave pri sporazumevanju. Socialna delavka naj spodbuja participacijo človeka na način, ki ustreza individualnim zmožnostim človeka z demenco.
- Predlagam, da se načrtovanje individualnih načrtov začne izvajati po najmanj 30 dneh od sprejema v dom, ko človek z demenco že preizkusi ponudbo doma in je bolj prilagojen na življenje ter zaposlene v domu.
- Zaposleni naj omogočijo udeležbo na aktivnostih ne glede na stopnjo demence tako, da stanovalce z demenco o vseh aktivnostih večkrat in vselej obveščajo ter jih pospremiijo na aktivnost.
- Oblikovanje izobraževanja o načinih omogočanja participacije ljudi z demenco ne glede na njihove zmožnosti tako za socialne delavce kot ostale zaposlene v domu za stare.

Socialne delavke in drugi zaposleni v domu naj se redno udeležujejo različnih izobraževanj na temo demence, da dopolnjujejo in nadgrajujejo svoje znanje.

- Predlagam, da novi zaposleni pred začetkom dela z ljudmi z demenco opravijo obvezno izobraževanje/usposabljanje za ustrezno ravnanje in vključevanje ljudi z demenco.
- Več praktičnega usposabljanja za študente socialnega dela in socialne delavke, da pridobivajo izkušnje in oblikujejo ustrezne pristope pri participaciji ljudi z demenco.
- Več izobraževanj o demenci, njenih posledicah, načinih ravnanja in vključevanja za sorodnike ljudi z demenco za enostavnejše načrtovanje oskrbe človeka z demenco. Domovi za stare naj spodbujajo vključevanje sorodnikov v njihove programe, namenjene sorodnikom.
- Sprememba kadrovske normative, saj zaradi specifičnosti dela z ljudmi z demenco, število zaposlenih ne zadostuje zadovoljevanju potreb ljudi z demenco. Predlagam uvedbo ene gospodinje in ene negovalke na pet stanovalcev. Predlagam tudi, da se uvede dodatno delovno mesto za socialno delavko in delovno terapevtko na 30 ljudi z demenco.
- Zagotoviti je treba nov profil zaposlenega, ki bi bil na enoti zadolžen specifično za zagotavljanje participacije ljudi z demenco pri odločitvah glede vsakdanjih aktivnosti kot tudi oskrbe, jih spremljal pri aktivnostih in dogodkih zunaj enote ter zagotavljal upoštevanje njihovih želja.
- Vzpostavljajte močnejše mreže prostovoljcev, ki bi lahko spremljali ljudi z demenco in povečevali njihovo participacijo.
- Predlagam jasen zapis koncepta participacije ljudi z demenco v zakon, ki bi ustrezno usmerjal zaposlene v instituciji in zagotovil ustrezno zaščito in ravnanje z ljudmi z demenco.
- Predlagam manjšo zaposlenost socialnih delavcev z birokracijo in dokumentiranjem, saj jim to zavzame veliko časa, ki bi ga lahko kvalitetnejše namenili ljudem z demenco. Predlagam oblikovanje novega delovnega mesta za administratorja, ki bi urejal birokracijo.
- Posodobitev arhitekturne zasnove domov tako, da bi bilo več enoposteljnih sob, večja odprtost skupnih prostorov.

8. LITERATURA

eDemenca. (2019). *Stanje glede demence po svetu in v Sloveniji?* . Pridobljeno 27. 2. 2019 s <https://edemenca.si/kaksno-je-stanje-glede-demence-po-svetu-in-v-sloveniji/>

Flaker, V. (1994). Analiza tveganja. *Socialno delo*, 33(3), 189–195.

Flaker, V., Kresal, B., Mali, J., Milošević Arnold, V., Rihter, L., & Velikonja, I. (2004). *Delo z dementnimi osebami - priprava modela obravnave oseb z demenco: projekt: sklepno poročilo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Flaker, V. (2007). Družbena konstrukcija demence. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca – izziv za socialno delo* (str. 11–14). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Groen-van de Ven, L., Smits, C., de Graaff, F., Span, M., Eefsting, J., Jukema, J., & Vernooij-Dassen, M. (2017). Involvement of people with dementia in making decisions about their lives: a qualitative study that appraises shared decision-making concerning daycare. *BMJ Open*, 7(11). Pridobljeno 14.3.2019 s <https://bmjopen.bmj.com/content/7/11/e018337>

Haugen, I., Slettebø, T., & Ytrehus, S. (2018). Factors affecting user participation for elderly people with dementia living at home: a critical interpretive synthesis of the literature. *European Journal of Social Work*. Pridobljeno 14.3.2019 s <https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1441133>

Hernandez, L., Robson, P., & Sampson, A. (2010). Towards Integrated Participation: Involving Seldom Heard Users of Social Care Services. *The British Journal of Social Work*, 40(3), 714–736.

Hlebec, V. & Mali, J. (2013). Tipologija razvoja institucionalne oskrbe starejših ljudi v Sloveniji. *Socialno delo*, 52 (1), 29–41.

Kogoj, A. (2007). Značilnosti in razumevanje demence. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca – izziv za socialno delo* (str. 15–22). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Lislerud Smebye, K., Kirkevold, M., & Engedal, K. (2012). How do persons with dementia participate in decision making related to health and daily care? A multi-case study. *BMC Health Services Research*, 12(241). Pridobljeno 11.6.2019 s <https://bmchealthservres.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/1472-6963-12-241>

Macuh, B. (2017). *Življenjski slog starostnikov v domovih za starejše*. Maribor: Kulturni center.

- Mali, J. (2008). *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2009). Medgeneracijska solidarnost v obstoječih oblikah skrbi za stare ljudi. V V. Tašner, I. Lesar, M. Antić Gaber, V. Hlebec, & M. Pušnik (ur.), *Brez spopada: kultur, spolov, generacij* (str. 243-256). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Mali, J. (2013). Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52(1), 57–67.
- Mali, J. (2017). *Metode dela z ljudmi z demenco*. Pridobljeno 27.7.2019 s <http://demenca.eu/wp-content/uploads/2017/06/povzetek-Jana-Mali-12.6..pdf>
- Mali, J., Flaker, V., Urek, M., & Rafaelič, A. (2018). *Inovacije v dolgotrajni oskrbi: primer domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J., & Kejžar, A. (2017). Celostna oskrba stanovalcev z demenco: primer uvajanja inovativne oskrbe v Domu Petra Uzarja Tržič. *Socialno delo*, 56(3), 179–195.
- Mali, J., & Milošević Arnold, V. (ur.) (2007). *Demenca – izziv za socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J., Mešl, N., & Rihter, L. (2011). *Socialno delo z osebami z demenco: Raziskovanje potreb oseb z demenco in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mesec, B. (2009). *Načrtovanje raziskave: študijsko gradivo za interno uporabo. Metodologija raziskovanja v socialnem delu I*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Milošević Arnold, V. (2003). *Socialno delo s starimi ljudmi: izbrani članki in referati: študijsko gradivo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Milošević Arnold, V. (2006). Celostna obravnava oseb z demenco v domu za stare. *Socialno delo*, 45(3/5), 119–126.
- Milošević Arnold, V. (2007). Socialnodelovni pogled na demenco. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca – izziv za socialno delo* (str. 23–36). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2011). *Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših*. Pridobljeno 9.3.2019 s http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/sociala/DEM ENCA-SMERNICE_2011.pdf

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2014). *Dopolnitev k Usmeritvam za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših*. Pridobljeno 9.3. 2019 s http://www.mdds.gov.si/fileadmin/mdds.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/sociala/Dopolnitve_Usmeritev_za_demenco_marec_2014.pdf

Ministrstvo za zdravje. (2016). *Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020*. Pridobljeno 9.3. 2019 s

http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/Demenca/12092016_strategija_obvladovanja_demence.pdf

Pečjak, V. (2007). *Psihologija staranja*. Bled: samozaložba.

Rihter, L. (2007). Dejavniki, pomembni za sožitje z osebo z demenco. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca – izziv za socialno delo* (str. 91–115). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2019). *Poudarki iz analiz področja institucionalnega varstva starejših in posebnih skupin odraslih 2018*. Pridobljeno 21. 1. 2019 s http://www.ssz-slo.si/wp-content/uploads/2018_POUDARKI-IZ-ANALIZ-2018.pdf

Škerjanc, J. (2006). *Individualno načrtovanje z udejanjanjem ciljev: pomen uporabniškega vpliva pri zagotavljanju socialnovarstvenih storitev*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.

Škerjanc, J. (2010). *Individualizacija storitev socialnega varstva*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Van Hülsen, A. (2007). *Zid molka: oblike dela z osebami z demenco na primeru validacije in drugih novih teorij*. Logatec: Firis Imperl & Co.

Videmšek, P., & Mali, J. (2018). *Od načrta skrbi in programa oskrbe do osebnega načrtovanja in izvajanja storitev*. *Socialno delo*, 57(1), 27–42.

Vujović, A. (2015). Zagovorništvo starejših onemoglih ljudi. *Kakovostna starost*, 18(1), 3–21.

9. PRILOGE

9.1 PRILOGA 1: Zapisi intervjujev

INTERVJU S SOCIALNO DELAVKO DU ŠMARJE

R1: Na kakšen način je človek z demenco vključen v načrtovanje oskrbe?

1. Kakšna je po vašem mnenju vloga človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe v domu?

Jaz mislim, da je zelo pomembno(SPJ1), da človeka z demenco absolutno vključimo v načrtovanje oskrbe, seveda pa je odvisno od stopnje demence(SPJ2). Ljudje, ki imajo prvo, drugo in ponekod morda še tretjo stopnjo še lahko sodelujejo(SPJ3), v četrti pa človek težje pove svoje cilje, želje in potrebe(SPJ4). Kljub temu je pomembno, da se jih vključuje (SPJ5) in sodelujejo pri oblikovanju njegove biografije(SPJ6), ki nam očrta njegov življenjski slog(SPJ7), njegove navade(SPJ8), potek tipičnega dne, ki ga je imel v preteklosti(SPJ9), zato da mu lahko tudi tukaj v domu osmislimo podobno bivanje.

Problem nastane pri napredovanju bolezni(SPJ10), ko ne zna več povedati(SPJ11), izraziti svojih želja(SPJ12) in potreb(SPJ13). Takrat prosimo za sugestijo svojca(SPJ14) oziroma skrbnika(SPJ15), da predstavi njegovo zgodbo(SPJ16), aktivnosti(SPJ17), hobije(SPJ18), ki jih je imel, da lahko mi domske aktivnosti prilagodimo njemu. Ljudi z demenco vključujemo v vse razgovore(SPJ19) po njihovih zmožnostih(SPJ20). Vedno izhajamo iz potreb človeka z demenco(SPJ21), ne postavljamo ciljev namesto njega(SPJ22), ampak jih skušamo realizirati iz njegovega življenjskega stila.

2. Kako vključujete ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe? Kako upoštevate njihove želje in potrebe? Navedite primere!

Pri osebnem načrtovanju se skupaj usedemo pri samem sprejemu(SPJ23) in skušamo pridobiti čim več informacij od človeka z demenco(SPJ24) in njegovih svojcev. Spodbudimo jih, da s sabo prinesejo predmete, ki jim veliko pomenijo npr. torbico, slike, albume, spominke, omaro(SPJ25). Vse informacije, ki jih pridobimo v času osebnega načrtovanja posredujemo vsem delavcem(SPJ26), ki bodo z njim v stiku, zato, da bodo njegove želje in potrebe maksimalno upoštevane(SPJ27). Nikoli ne forsiramo cilje, ki jih imajo svojci za človeka z demenco(SPJ28) in ti niso v njegovem najboljšem interesu, saj skrbimo za maksimalno ugodje stanovalca z demenco.

Pri planiranju vsakodnevnih aktivnosti so možna odstopanja(SPJ29) in vedno upoštevamo željo človeka z demenco(SPJ30). Če ne želi iz postelje, ga ne bomo silili(SPJ31). Ko imamo na primer pogovorno skupinico, ljudi z demenco ne silimo, da sodelujejo, če tega ne želijo(SPJ32).

Pri vsakodnevnih dejavnostih smo fleksibilni (SPJ33) in če si na primer človek z demenco želi barvati, ima vedno na voljo barvice(SPJ34), imajo tudi revije(SPJ35), igračice(SPJ36), igrala(SPJ37).

Včasih tudi na njihovo željo kreiramo kakšno delavnico(SPJ38) – na primer frizersko(SPJ39) ali manikiranje(SPJ40).

Če jih je zaradi njihove varnosti potrebno fiksirati na voziček, vedno pridobimo njihovo soglasje(SPJ41), če pa sami tega niso zmožni pa svojcev oziroma skrbnika. Proti njihovi volji ne izvajamo ničesar(SPJ42).

3. Pri čem se vam zdi smiselno vključevati človeka z demenco v načrtovanje oskrbe?

Smiselno se mi zdi človeka z demenco vključevati v osebno načrtovanje(SPJ43), oblikovanje njegovega dneva(SPJ44), aktivnosti(SPJ45).

Ne vključujemo jih v svet stanovalcev neposredno(SPJ46). Imamo stanovalca iz drugega oddelka, ki deluje kot njihov predstavnik in gre enkrat na teden na njihov oddelek, jih opazuje in doda svoje mnenje na teh sestankih(SPJ47). Trenutno namreč na oddelku nimamo nikogar, ki bi lahko to delo opravljal.

Vključujemo jih v vse prireditve(SPJ48) in aktivnosti(SPJ49), seveda proti njihovi volji nikakor ne. Če človek z demenco reče, da ne gre k maši pač ne bo šel(SPJ50). Veliko aktivnosti pa je oblikovanih tudi specifično za njih(SPJ51), npr. kosila s svojci(SPJ52), zaposlenimi(SPJ53); kave(SPJ54); miselne(SPJ55) in motorične igre(SPJ56), aromaterapije(SPJ57)... zelo pomembno je osebno spremstvo(SPJ58), da lahko v primeru nemira(SPJ59) poskušamo z neko aktivnostjo(SPJ60) ali pogovorom(SPJ61), aromaterapijo umiriti človeka(SPJ62). Nikoli ne posežemo takoj po zdravih(SPJ63), ampak skušamo najprej z mehkiimi prijemi(SPJ64).

R2: Kakšne so prednosti in slabosti vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe?

4. Na kake prepreke/ težave ste v preteklosti naleteli pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? Navedite primere!

Srečujemo se s problemi komunikacije(SPJ65), mobilnosti(SPJ66), nemira(SPJ67), agresije(SPJ68), nezaupanja(SPJ69), prestrašenosti(SPJ70), halucinacij(SPJ71), odklonilnosti(SPJ72). Pojavlja se pasivnost(SPJ73), pomanjkanje vztrajnosti(SPJ74), nerazumevanje navodil(SPJ75). Včasih razumejo le preproste povedi(SPJ76), daljšim povedim pa ne sledijo več(SPJ77).

Pri osebnem načrtu ga na primer vprašamo, kaj si želi početi in človek ne najde besed(SPJ78), potrebuje dalj časa(SPJ79) ali pa prične govoriti čisto o drugi stvari(SPJ80).

Po drugi strani pa se s težavami spopadamo tudi delavci, saj se v preteklosti z ljudmi z demenco nismo ukvarjali tako kot danes; načini dela se ves čas spreminjajo(SPJ81), kader se mora nenehno izobraževati(SPJ82) (npr. inkroguentna terapija in bazalna stimulacija).

5. Kako ste se na težave odzvali?

Če ne gre pri komunikacij z človekom z demenco, si pomagamo z biografijo(SPJ83) in s svojci(SPJ84). Od njih skušamo pridobiti podatke(SPJ85). Pomembno vlogo igrajo tudi referenčne osebe(SPJ170), saj ta oseba lahko pridobi podatke(SPJ171), ki jih drugemu nebi bilo mogoče.

Če so pasivni, odklonilni ali nemirni pristopimo individualno(SPJ86), na primer poskušamo z bazalno stimulacijo(SPJ87), kopalnico dobrega počutja(SPJ88), sprehodi(SPJ89), masažami(SPJ90), dodatnimi spodbudami(SPJ91), pogovori(SPJ92).

Pomembno se mi zdi, da potrdiš njegovo počutje(SPJ93), stanje(SPJ94); mu daš vedeti, da razumeš, da mu je težko(SPJ95). Že samo s tem se lahko človeku z demenco postane lažje (SPJ96) in tako se mnogokrat agonija zmanjša(SPJ97).

Kadar na primer odklanjajo hrano, je včasih dovolj, da damo hrano predenj(SPJ98), včasih druge opazuje, kako jejo in tudi sam prične(SPJ99), ali pa ga poskušamo preusmeriti na drugačen način(SPJ100).

6. Pri čem se vam zdi smiselno vključiti človeka z demenco v načrtovanje?

Zdi se mi smiselno vključevaje na vseh področjih(SPJ101), saj lahko le tako zagotovimo celostno obravnavo.

7. Pri katerih odločitvah jih ne vključujete? Zakaj? Koga vključujete namesto ljudi z demenco? Kakšna je pri tem vloga sorodnikov ljudi z demenco?

Ne vključujemo jih v Svet stanovalcev(SP102J) in vsega kar se tiče domske politike(SPJ103), ker žal niso sposobni slediti dogajanju(SPJ104). To smo uredili tako, da imajo predstavnika, stanovalca z drugega oddelka(SPJ105).

Glede odločitev, ki so individualne vsakemu posamezniku z demenco pa vključujemo svojce(SPJ106) in referenčne osebe(SPJ107). Vloga svojcev je predvsem v tem, da nam posredujejo čim več uporabnih informacij, da lahko načrtujemo procese bivanja človek z demenco v našem domu(SPJ108).

R3: Katere metode socialnega dela uporabljajo za izvajanje participacije ljudi z demenco?

8. Katere metode socialnega dela se vam zdijo uporabne pri zagotavljanju participacije človeka z demenco v načrtovanje?

Pomembna je tako individualno delo(SPJ109) kot tudi skupinsko delo(SPJ110), odvisno je od posameznika, kaj je zanj bolj uspešno, na kakšen način mu lažje pridemo blizu. Za tiste, ki so pasivni(SPJ111) in introvertirani, je mnogokrat boljše individualno delo(SPJ112), spet drugi pa se lažje sprostijo v skupini(SPJ113), ko vidijo druge, ki sodelujejo(SPJ114).

9. Katere koncepte socialnega dela vključujete pri participaciji človeka z demenco v načrtovanje oskrbe?

Vedno delujemo s perspektive moči(SPJ115) in skušamo poiskati tiste spretnosti in zmožnosti, ki jih človek z demenco še ima (SPJ116). Moje delo z človekom z demenco vidim kot partnerski odnos, saj on najbolje ve, kaj si želi in potrebuje(SPJ117). Pomembno se mi zdi tudi zagovorništvo(SPJ118), saj skušam vedno delovati v najboljšem interesu stanovalca z demenco, ne glede na to kaj si želijo njegovi svojci. Vključujemo tudi skupine za samopomoč(SPJ119).

R4: Kakšna so znanja in spretnosti socialnih delavk za delo z ljudmi z demenco?

10. Se čutite dovolj usposobljene za vključevanje ljudi z demenco v načrtovanje?

Načeloma da(SPJ120), čeprav obstajajo trenutki, ko se ne(SPJ121), ker se stvari ves čas spreminjajo(SPJ122) in odajajo(SPJ123) in je vedno dobrodošlo dodatno izobraževanje(SPJ124), pretehtati nove stvari, uskladiti z lastno prakso.

11. Ali ste se udeležili kakega izobraževanja na temo participacije ljudi z demenco pri oskrbi? Kakšnega, s kakšno vsebino? Vas je na to izobraževanje poslala institucija, ali ste se izobraževanja udeležili samoiniciativno?

Na samo temo participacije ljudi z demenco pri oskrbi ne(SPJ125), sem bila pa na mnogih izobraževanjih, ki so bili na splošno o demenci(SPJ126), ki so vključevala tudi temo participacije(SPJ127). Vsako leto obiščem vsaj eno izobraževanje, ki so po navadi kot sklopi predavanj(SPJ128). Na zadnje sem bila v Šentjurju. Na njih nas pošlje institucija(SPJ129). Sicer pa imamo tudi interna izobraževanja(SPJ130), kjer zaposleni za ostale zaposlene, ki ne delajo neposredno z ljudmi z demenco, naredijo predavanja.

Ob otvoritvi Demenci prijazne točke, ki je bila pred kratkim, smo se prav tako dodatno izobrazili(SPJ131).

12. Katera znanja bi po vašem mnenju še potrebovali za boljšo prakso participacije ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe?

Znanja ni nikoli dovolj, nadgrajevanje znanja je vedno dobrodošlo. Vedno bi bilo dobrodošlo pridobiti več znanja pri kongruentni odnosni negi(SPJ132). Potrebovali bi tudi več znanja o muzika terapiji(SPJ133) in kaki terapije z živalmi(SPJ134).

R5: Kako zakonodaja in pomembni dokumenti podpirajo participacijo ljudi z demenco?

13. Katera zakonodaja/pomembni dokumenti obravnavajo pomoč za ljudi z demenco?

V prvi vrsti Zakon o socialnem varstvu(SPJ135) in Zakon o duševnem zdravju(SPJ136), Pravilnik o institucionalnem varstvu(SPJ137), nato pa so tukaj še Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do

leta 2020(SPJ138), Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njihove dopolnitve(SPJ139).

14. Se vam zdijo zakonske smernice o participaciji človeka z demenco ustrezna/ dovolj natančna za kakovostno načrtovanje oskrbe s človekom z demenco? Čutite pritisk pri vključevanju ljudi z demenco, zaradi zakonskih smernic?

Ne zdijo se mi dovolj natančne(SPJ140). Včasih delujejo neživljenjska(SPJ141), abstraktna(SPJ142), neusklanjena med resorji(SPJ143). Mi smo nato razklani med tem in človekom(SPJ144), ki je v celotni situaciji dejansko najbolj pomemben.

Dejstvo je, da nam včasih dokumentiranje vzame ogromno časa, ki bi ga lahko bolje porabil za dejansko delo s človekom z demenco(SPJ145). Včasih je ozka meja med smernicami in zakoni, kjer piše eno, v praksi pa včasih ni izvedljivo in si v precepu(SPJ146).

15. Menite, da se pojavljajo razlike med posameznimi domovi pri vključevanju ljudi z demenco v načrtovanje? Kakšne?

Vsi domovi skušamo delati po istem osnovnem konceptu(SPJ147), potem pa vsak dom glede na izkušnje(SPJ148), potrebe(SPJ149), zmožnosti(SPJ150) in njihovo vizijo(SPJ151) vzame tisto, kar mu je najbolj ustreza. Sigurno se pojavljajo razlike, vendar so minimalne(SPJ152), npr. aktivnosti(SPJ153) in potek dela(SPJ154). Mi na primer nimamo ves čas prisotnega strokovnega delavca na oddelku demence(SPJ155), nekateri imajo inštruktorje(SPJ156), se izmenjujemo pri skupinskih dejavnostih in imamo tudi individualno obravnavo. Ko smo imeli več kadra, je bilo to mogoče, sedaj je težje. Če imamo prostovoljce lahko več naredimo(SPJ157).

16. Kako bi lahko po vašem mnenju izboljšali participacijo ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe? Kaj bi pri tem potrebovali?

Potrebno bi bilo spremeniti kadrovske normative(SPJ158), saj nujno potrebujemo več kadra(SPJ159), da bi lahko zagotovili boljšo participacijo človeka z demenco. Morda bi bilo potrebno zagotoviti osemurni strokovni kader, da bi bil za specifično delo z ljudmi z demenco(SPJ160) na oddelku, ki bi načrtoval dogajanje in delal skupaj z njimi.

Mogoče bi bilo boljše imeti zakone, ki dopuščajo možnost prilagoditev vsakemu posamezniku in njegovim potrebam(SPJ161). Trenutni zakoni so pretogi(SPJ162) in bi nam bilo veliko lažje, če bi bili bolj ohlapni. Hkrati bi si želeli, da poenotijo dokončno izrečejo zakon, ki bi bil enak za vse domove(SPJ163).

Potrebne bi bile tudi arhitekturne spremembe(SPJ164), saj se koncepti spreminjajo, starost(SPJ165) in oblika našega doma pa nas pri posodobitvi omejuje(SPJ166).

Želela bi si še več izobraževanj(SPJ167), mogoče tudi več za svoje (SPJ168), saj opažam da pri načrtovanju oskrbe mnogi še vedno ne poznajo bolezni (SPJ169), kar slabo vpliva na sodelovanje.

Intervju s socialno delavko DS Šentjur

R1: Na kakšen način je človek z demenco vključen v načrtovanje oskrbe?

1. Kakšna je po vašem mnenju vloga človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe v domu? Vloga človeka z demenco je najbolj pomembna(S1), ker samo iz tega, da njega vprašaš, kaj si želi(S2), kaj odklanja (S3), da ti da z mimiko povedati, kaj je v redu in kaj ne (S4). Pri načrtovanju je on osrednji (S5), če lahko on oblikuje, kaj želi (S6) oziroma mi izluščimo, je super. Zato mi načrtujemo po kakem mesecu, ko ga spoznamo. Ne glede na demenco, se da razbrati, kaj je zanj bistveno, kaj bi mel (S7), kaj bi želel (S8), bi sploh šel na aktivnost (S9), da ima možnost izbire (S10). Izbira je sicer lahko samo med dvema stvarima, saj je drugače zmeden. Zaradi bolezni je seveda okrnjena participacija, če ga spoznamo, njegovo življenjsko zgodbo, se da. Tu mi je svojec ob bok postavljen.

2. Kako vključujete ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe? Kako upoštevate njihove želje in potrebe? Navedite primere!

Vključujemo jih v sam osebni načrt (S11), tudi če je komunikacija okrnjena, takrat dodamo svojca (S12) in referenčno osebo(S13), da preverjamo potrebe človeka z demenco. Referenčna govori z glasom dementne osebe, ga spozna, v odnosu do osebe z demenco načrtuje, iz njegovih interesov, ki jih pove(S14) in nakaže(S15).

Pri vsakodnevnih dejavnostih je bistveno, da prepoznavamo ritem življenja(S16), vstajanja(S17), potrebe(S18), veliko da referenčna oseba(S19). Recimo en gospod, ki je prišel pred kratkim, je bil ob prihodu zaprt. Ko smo mu dali referenčno osebo, ki se je z njim načrtno pogovarjala(S20) in ga spraševala(S21), kaj je rad počel doma(S22), s čim se je ukvarjal(S23), ima kaj posebej rad od pijač(S24), hrane(S25), druženja(S26); je vse zanikal in ni hotel sodelovati. Potem je pristopila drugače in zaznala, da rad pije. Zato so ga v nedeljo povabile na deci ven in je začel komunicirati. Povedal je, da bi rad pil špricer in mu od takrat delajo mešanico soka, vode in kapljice vina(S27). Zelo je bil zadovoljen in pričel govoriti o sebi, kaj je rad počel, kar so delavke dopisale v življenjepis. Sedaj se sam odloča in ga samo vprašajo, če potrebuje pomoč(S28) in je še zelo samostojen, tudi pri tuširanju. Participacijo je potrebno vzpostavljati preko stika(S29), odnosa med osebo in referenčno(S30), da lahko sam izrazi, kaj si želi(S31) in se prepusti pomoči ali ne(S32).

V drugem primeru pa je gospod jasno izražal, da bi imel enoposteljno sobo. Ko se je pojavila priložnost in smo ga predstavili(S33), je bil navdušen, se je razživel. Sedaj zjutraj vzame časopis, se sam pošlihta in ko ga pokličejo na zajtrk, veselo pride.

Preko govora(S34) in izražanja želja(S35), lahko vključiš v načrt ne le bivalni prostor, ampak tudi urnik(S36), kdaj(S37) in kako bo potekalo dogajanje(S38). Naš urnik na oddelku demence je fleksibilen in ga lahko prilagajamo(S39). Tudi aktivnostih – ponudba mora biti glede na populacijo, včasih pa te aktivnosti ne vžgejo, zato naredijo druge delavnice, kot je na primer frizerska. Če prepoznamo, kako se stanovalec počuti, mu lahko prilagodiš super aktivnost(S40).

3. Pri čem se vam zdi smiselno vključevati človeka z demenco v načrtovanje oskrbe?

Pri vseh stvareh (S41)- kdaj vstaja(S42); kaj bo jedel(S43), oblekel(S44), kaj bo počel(S45), mu daš izbiro, če je možna(S46), če je v slabi koži mu daš drugo opcijo, kdaj bo počival(S47) ali kaj drugega. To vse nam omogočajo gospodinjske skupine s stalnim osebjem. Vključujemo jih pri odločitvah glede želj pri lastnih oblačilih, ali želi masažo(S48), aromaterapijo(S49). Pri vsem. Pri osebnem načrtovanju(S50) ima prvo besedo, če ne pa preverjam, če se strinja. Če je totalno dezorientiran pa vključiš svojce in referenčno.

V svet stanovalcev vključujemo le ljudi v prvih fazah(S51), osebe z demenco v napredujočih fazah ne(S52), saj nebi razumeli dogajanja(S53) in bi bilo brezpredmetno. Zato jaz dogajanje vedno zapišem in dam na oglasne deske, da lahko vsi, tudi svojci preberejo(S54). Potem pa je načrtovanje opcija, da preveriš ali je sprejeto zanj v redu(S55) ali so pripombe, ali bi si želeli spremembe.

R2: Kakšne so prednosti in slabosti vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe?

4. Na kake prepreke/ težave ste v preteklosti naleteli pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? Navedite primere!

Pri načrtovanju je potrebno paziti, da se držimo želja in potreb oseb z demenco(S56). Svojci pogosto zahtevajo, da damo njihovega očeta ali mamo na čim več aktivnosti (S57), ampak če oseba z demenco reče ne, bomo njo poslušali, če to jasno izrazi. Svojcu pa referenčna oseba nato razloži, kako je izrazila oseba z demenco(S58). Sledimo stanovalcu, svojci pa tudi eventualno sprejmejo, da je oseba z demenco osrednja.

Njegova vloga je vedno v ospredju pri vseh stvareh, ne glede na želje svojcev. Pojavljajo se težave komunikacije(S59) in je potrebno večkrat preverjati (na vse možne načine, včasih tudi rišem(S61)), če osebo pravilo razumeš(S60). Pri naprednem stadiju je težje(S62). Skušamo prepoznavati življenjski slog, zgodbo, da gremo po isti poti naprej, kot je bilo doma. To je naša

ustaljena praksa načrtovanja, smo jo posodobili, tudi oceno tveganja naredimo, pisno ali ustno, načrtovanje je našim delavcem čisto normalno.

5. Kako ste se na težave odzvali?

Preverjam, kaj že imam, informacije, ki so mi na voljo(S63). Nato jih preverim pri svojcu(S64), če prav vidim, predvsem pa sem se oprla na referenčno osebo(S65). Imamo malo težav, ravno zaradi referenčne osebe. Pri predaji si dajo veliko informacij in se zavedajo svoje vloge in pomena in s tem zagotovimo participacijo na novem oddelku. Komunikacija pa preverim pri svojcih, preverim zgodbo in prenesem na situacijo. Mu približamo situacijo doma, mu sledim.

6. Pri katerih odločitvah jih ne vključujete? Zakaj? Koga vključujete namesto ljudi z demenco? Kakšna je pri tem vloga sorodnikov ljudi z demenco?

Pri vseh odločitvah jih vključimo(S66), razen v primeru težav v komunikaciji(S67). Takrat je svojec(S68) ali skrbnik(S69) prva kontaktna oseba, da pridobimo informacije, ki jih nimamo(S70) ali jih moramo preveriti(S71), ampak glavno težo damo osebi z demenco.

R3: Katere metode socialnega dela uporabljajo za izvajanje participacije ljudi z demenco?

7. Katere metode socialnega dela se vam zdijo uporabne pri zagotavljanju participacije človeka z demenco v načrtovanje?

Metoda dela s posameznikom(S72), da je zagotovljena njegova želja in potreba, da se zagotavlja vključevanje v celo dogajanje in izrazi nestrinjanje.

8. Katere koncepte socialnega dela vključujete pri participaciji človeka z demenco v načrtovanje oskrbe?

Psihosocialni koncept(S73), normalizacija življenja(S74). Kongruentna odnosna nega(S75), ki vsebuje prvine holističnega pristopa, kjer človeka razumemo kot psihološko, fiziološko duhovno in biološko bitje(S76). Pri tem naredimo implicitni (ko je trenutna kriza preverimo, kaj je narejeno narobe in to poskušamo spremeniti) (S77) in eksplicitni načrt (na široko, splošno narejen načrt). (S78)

R4: Kakšna so znanja in spretnosti socialnih delavk za delo z ljudmi z demenco?

9. Se čutite dovolj usposobljene za vključevanje ljudi z demenco v načrtovanje?

Mislím da ja, ker sem veliko hodila na predavanja(S79), že od leta 1994.

10. Ali ste se udeležili kakega izobraževanja na temo participacije ljudi z demenco pri oskrbi? Kakšnega, s kakšno vsebino? Vas je na to izobraževanje poslala institucija, ali ste se izobraževanja udeležili samoiniciativno?

Prav na temo participacije ne(S80), so pa bile vsebine v predavanjih, ki sem jih obiskala(S81). Bila sem na vrsti izobraževanj na temo demence(S82), vsi zaposleni v domu so izobraževanja na temo dela z ljudmi z demenco, imeli smo interna izobraževanja(S83), kot so kultura usklajenih odnosov(S84), kongruentna odnosna nega(S85), bazalna stimulacija(S86), inovativna validacija(S87), validacija(S88). Izobraženi smo s strani institucije(S89), sama pa tudi samoiniciativno(S90), sem tudi učiteljica inovativne validacije, ki je način dela z ljudmi z demenco, ki pokriva tudi področje participacije.

11. Katera znanja bi po vašem mnenju še potrebovali za boljšo prakso participacije ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe?

Kar sem poslušala skozi različna predavanja, je kongruentna odnosna nega(S91), ker pokriva vse aspekte človekove osebnosti (holizem).

R5: Kako zakonodaja in pomembni dokumenti podpirajo participacijo ljudi z demenco?

12. Katera zakonodaja/pomembni dokumenti obravnavajo pomoč za ljudi z demenco?

Strategija obvladovanja demence do 2020(S92), ki je neka baza, drugače pa samega zakona, ki obravnava pomoč ljudi z demenco žal ni napisanega(S93), je le zakon o duševnem zdravju, ki bolj obravnava psihiatrično področje(S94), je pa še kup smernic, kot so Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njegove dopolnitve(S95).

13. Se vam zdijo zakonske smernice o participaciji človeka z demenco ustrezna/ dovolj natančna za kakovostno načrtovanje oskrbe s človekom z demenco? Čutite pritisk pri vključevanju ljudi z demenco, zaradi zakonskih smernic?

Zdi se mi, da smernice bazirajo na pravilnikih in zakonodaji, ki se jim lahko priključi dobra praksa, vendar je pogosto problem, da je kontradiktorna smernicam/zakonodaji(S96) in se vrsto let borimo, da smernice/zakone spremenimo, na primer zakon o duševnem zdravju obravnava osebe z demenco enako kot ljudi s težavami v duševnem zdravju(S97). Sicer že kar nekaj časa napovedujejo spremembe, da bodo prilagodili za potrebe oseb z demenco(S98). Pritisk se čuti(S99), ker so smernice narejene pravniško(S100) in je včasih kontradiktorno(S101), s tem kaj želiš ti zagotoviti osebi in si v precepu, ali se držati tistih rigoroznih pravil ali delovati za človeka(S102). Smernice z leta 2018 pa so dobre(S103) in so vpeli dognanja s prakse(S104), znanja s fakultete(S105) in je tudi osebni načrt bolj osebno naravnana na posameznika(S106).

14. Menite, da se pojavljajo razlike med posameznimi domovi pri vključevanju ljudi z demenco v načrtovanje? Kakšne?

Verjetno so. Premalo spremljam druge, razen, kar mi povedo na regijskih aktivih socialnih delavk. Tam si izmenjamo dobre prakse, težave, in se lahko vidijo razlike v načrtovanju(S107), kar je celo dobro. Ker je osebni načrt v smernicah zastavljen ohlapno (S108), si ga lahko vsaka hiša prilagodi, glede na svojo vizijo(S109).

15. Kako bi lahko po vašem mnenju izboljšali participacijo ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe? Kaj bi pri tem potrebovali?

Na začetku bi si želela spremembo besede participacija v nek lepši naslov, naj bo nekaj slovenskega (S110). Glede same vključenosti človeka z demenco pa se mi za izboljšanje v celotni Sloveniji zdi nujno, da ustanova preklopi na mišljenje, da je tukaj za človeka z demenco, saj ima na primer v našem domu več kot polovica oseb težave z demenco in je to le ena izmed problemov, ki bo vse pogostejši in jo bomo sprejeli kot vsakdanjo(S111). Načrtovanje ne sme biti drugačno, mi pa potrebujemo znanje(S112), da človeka z demenco lahko pridobimo in ga razumemo, kako razmišlja, znamo izluščiti bistvo tudi, ko je prisotna zmedenost, le kako prideš do cilja je drugačna pot. Potrebno bi bilo spremeniti tudi kadrovske normative(S113), da bi lažje zagotovili participacijo vsakega posameznika in se mu maksimalno posvetili. Potrebne so tudi prostorske spremembe, saj nas stara arhitekturna zasnova ovira(S114) pri zagotavljanju najboljših možnih pogojev za ljudi z demenco in njihovo participacijo.

Intervju s socialno delavko Pegazovega doma

R1: Na kakšen način je človek z demenco vključen v načrtovanje oskrbe?

1. Kakšna je po vašem mnenju vloga človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe v domu? Vsak, ki pride v dom, ga vprašamo ali njegove svojce o navadah(PD1), karakteristikah(PD2), s čim se je ukvarjal(PD3), skupaj naredimo individualni načrt(PD4), skušamo vključiti človeka v okolje, pri oskrbi upoštevamo njegove želje(PD5). Pri nas se upošteva individualni pristop, zelo damo na to.
2. Kako vključujete ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe? Kako upoštujete njihove želje in potrebe? Navedite primere! Ovisno od posameznikove stopnje demence(PD6). Če je to začetna stopnja, lahko nekateri še funkcionirajo dobro v vitalni skupini zraven samostojnih stanovalcev in tisti so še sposobni samostojnega in realnega odločanja(PD7). Tako so njihove potrebe in želje upoštevajo če jih le znajo izraziti(PD8). Ko pa enkrat ne znajo več izražati teh potreb in želja je demenca

verjetno že napredovalna(PD9), je potrebno zaradi njihove varnosti, boljše kvalitete življenja, oskrbe jih seliti v skupino za demენტne stanovalce. Ker potem je tam za njih popolnoma drugačen pristop, oskrba je drugačna, individualni pristop je še večji(PD10), usmerja se jih(PD11), da so čim dlje ostanejo samostojni pri vseh življenjskih aktivnostih. Naša delovna terapevtka jih animira(PD12), z njimi počne zelo veliko stvari.

Vključujemo jih v samo osebno načrtovanje(PD13), če gre za začetno demenco in so tega še sposobni. Takrat njih vprašamo, kaj si želijo(PD14) in iz tega izhajamo pri postavljanju ciljev. Ljudje z napredno demenco niso prisotni(PD15), mi na podlagi tega kar povedo svojci postavimo cilje(PD16). Na primer, če se je oseba v preteklosti utapljala, je to pomemben podatek, saj ga v takem primeru ne bomo silili kopati in se mu bomo prilagodili(PD17).

Vključujemo jih v vse vsakodnevne aktivnosti. Upoštevamo njihove želje, kdaj se želijo zbuditi(PD18), če imamo na voljo več različnih opcij za zajtrk, jim damo možnost izbire(PD19), pri kosilu to ni možno(PD20). Samoiniciativno lahko sodelujejo pri urejanju okolja(PD21) ter notranjih prostorov(PD22). Ljudje, ki imajo napredno demenco in so nepokretni se tako zbudijo ob 7.00, ko je nega(PD23). Pri načrtovanju aktivnosti doma(PD24) in Svetu stanovalcev jih je težje vključiti(PD25), saj pogosto ni smiselno, ker ne morejo slediti(PD26). To uredimo tako, da napišemo poročilo in ga izobesimo na oglasno desko(PD27).

R2: Kakšne so prednosti in slabosti vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe?

3. Na kake prepreke/ težave ste v preteklosti naleteli pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? Navedite primere!
Večkrat ne odgovarjajo na vprašanja(PD28), ki jih sprašujemo, kar je del demence. Koncentracija ni dolga(PD29), ne zmorejo odgovarjati na dolga vprašanja(PD30), ne odgovarjajo realno(PD31), kratki stavki(PD32), ne razumejo sploh vprašanja(PD33) in to so težave s katerimi se vsi srečujejo, ki delajo z demენტnim, predvsem pa svojci.
4. Kako ste se na težave odzvali?
Preusmeriš pozornost(PD34), koliko se da; ne kregaš se z osebo(PD35), ji ne nasprotuješ(PD36), ji daš za prav(PD37) in jo poskusiš z drugo aktivnostjo - če je razburjena pomiriti, če je slabe volje, spraviti v dobro voljo(PD38), ali pa osebo enostavno pustiš, da se sama pomiri(PD39) – z glasbo(PD40) ali pa samo tako, da ne dregaš vanj(PD41), odvisno je od posameznika, kak človek je bil.
5. Pri čem se vam zdi smiselno vključiti človeka z demenco v načrtovanje?
Dokler še zmorejo normalno razmišljati(PD42) in presoјati(PD43), jih vključujemo v načrtovanje. Smiselno se nam jih zdi vključevati v načrtovanje njihovih vsakodnevnih aktivnosti(PD44) kot so, kdaj bo vstal(PD45), kaj oblekel(PD46), jedel(PD47), počel(PD48), kdaj bo šel počivat(PD49). Pa seveda pri osebnem načrtovanju, za tiste, ki so tega še zmožni(PD50).
6. Pri katerih odločitvah jih ne vključujete? Zakaj? Koga vključujete namesto ljudi z demenco? Kakšna je pri tem vloga sorodnikov ljudi z demenco?
Ne vključujemo jih pri tistih odločitvah, kjer ne morejo realno presoditi, kaj je za njihovo življenje pomembno(PD51), drugače pa jih tako pri vsemu upoštevamo. Če nekdo reče, da ne bo jedel krompirja, ga ne bomo silili(PD52). Če pa nekdo reče, da ne bo jedel, ker je že jedel, pa mi vemo, da ni jedel, ga bomo spodbujali, da bo jedel(PD53). Vseповsod jih vključimo(PD54), tudi če rečejo, da nočejo, jih spodbujamo(PD55), ker oni včasih za vsako rečejo, da ne bojo tudi če bi(PD56).
Po drugi strani pa ni fajn, da se da tudi preveč besede osebi z demenco(PD57), ker imamo nekaj takih oseb, ki sem jim to izrazi z agresijo(PD58), mislijo, da so šefi na skupini. Takim je potrebno postaviti meje(PD59). Fajn je, da se jih vključuje, se absolutno strinjamo, morajo pa biti meje, ker ne moreš jih pa sedaj čisto upoštevati, ker potemtakem se nihče nebi

tuširal(PD60), šel na WC, nič nebi nobeden, pa je potrebno(PD61). Veliko je potrebno spodbude(PD62), potrpljenja(PD63), pa znati se pogovarjati z ljudmi na način, da jih ne spravljaš v stisko(PD64).

Kadar sami niso sposobni sodelovanja vključimo svojce(PD65) in stalne delavce na oddelku(PD66). Sicer pa nimamo ključnih delavcev za vsakega uporabnika(PD67).

Vloga sorodnikov je predvsem pri deljenju informacij ob sprejemu(PD68), da imamo mi boljšo predstavo o tem, kak je bil človek(PD69), kako je funkcioniral(PD70), kaj je počel(PD71).

R3: Katere metode socialnega dela uporabljajo za izvajanje participacije ljudi z demenco?

7. Katere metode socialnega dela se vam zdijo uporabne pri zagotavljanju participacije človeka z demenco v načrtovanje?

Delo s posameznikom(PD72), ker moraš s vsakim posameznikom drugače pristopiti, drugače delati, da lahko v bistvu z njim, karkoli načrtuješ, delaš.

8. Katere koncepte socialnega dela vključujete pri participaciji človeka z demenco v načrtovanje oskrbe?

Dogovor, individualni načrt, ne vem... Kar nekaj časa je že od kar sem diplomirala in sem že pozabila, kaj točno so koncepti socialnega dela(PD73). Mi sklenemo dogovor in naredimo individualni načrt. Trudimo se skupaj soustvarjati rešitve(PD74), spodbujajo osebe, da čim dlje ostanejo samostojni(PD75). Zelo slabo pa je, da imamo premalo kadra za standardno normativo(PD76) in zaradi tega imamo premalo možnosti, da bi se z vsakim posameznikom ukvarjali(PD77), žal.

R4: Kakšna so znanja in spretnosti socialnih delavk za delo z ljudmi z demenco?

9. Se čutite dovolj usposobljene za vključevanje ljudi z demenco v načrtovanje?

Mislím, da ja(PD78).

10. Ali ste se udeležili kakega izobraževanja na temo participacije ljudi z demenco pri oskrbi? Kakšnega, s kakšno vsebino? Vas je na to izobraževanje poslala institucija, ali ste se izobraževanja udeležili samoiniciativno?

Nisem(PD79). O delu z osebami z demenco sem poslušala veliko predavanj(PD80), tak da ne vem, ne morem jih sedaj po imenu, ogromno na temo demence(PD81) in Alzheimerja na splošno(PD82). Točno predavanja o participaciji pa ne(PD83). Poslala me je institucija(PD84).

11. Katera znanja bi po vašem mnenju še potrebovali za boljšo prakso participacije ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe?

Jaz mislim, da je dovolj to znanje, ki ga imam(PD85), ker največ v bistvu dobiš potem, ko imaš neko osnovno znanje, z izkušnjami, več ko si delal več imaš izkušenj, lažje se odločaš, ukrepaš(PD86).

R5: Kako zakonodaja in pomembni dokumenti podpirajo participacijo ljudi z demenco?

12. Katera zakonodaja/pomembni dokumenti obravnavajo pomoč za ljudi z demenco?

Ne vem, če je kateri zakon za to(PD87), samo Zakon o duševnem zdravju(PD88), ki je delno za ljudi z demenco. Imamo smernice s strani inšpekcije(PD89).

13. Se vam zdijo zakonske smernice o participaciji človeka z demenco ustrezna/ dovolj natančna za kakovostno načrtovanje oskrbe s človekom z demenco? Čutite pritisk pri vključevanju ljudi z demenco, zaradi zakonskih smernic?

Ne, ne zdijo sem mi zadostne(PD90). Mislim, da bi bilo potrebno napisati nek zakon s katerim, bi se zaščitilo osebe z demenco(PD91), ker so dejansko v neki točki bolezni sami sebi ogrožajoči, dejansko traja predolgo, da človeka zaščitimo. Včasih jih ogrožajo svojci in predolgo traja. Če ne želi biti vključen, svojci pa želijo, težko se sprijaznijo(PD92).

Da, včasih čutimo pritisk(PD93). Svojci znajo vršiti pritisk(PD94), na primer kadar ne vidijo slik svojcev na spletu. Kaj pa če se oseba z demenco ne želi slikati, pa je vključen. Individualen pristop po eni strani ga ne smeš siliti če ne želi, po drugi strani pa svojci zahtevajo(PD95) in ne razumejo bolezni(PD96) ne želijo slišati, kar je razumljivo. Težko se sprijaznijo.

14. Menite, da se pojavljajo razlike med posameznimi domovi pri vključevanju ljudi z demenco v načrtovanje? Kakšne?
Seveda, mislim da se(PD97). Že samo to, da je pri nas delovna terapevtka zjutraj z njimi, kar po večini domov ni tako(PD98), ker je zakonsko en delovni terapevt na 130 ljudi. Ona je prav za njih tam - za animacijo, kar drugi domovi verjetno nimajo.
Pri socialnih delavcih ne vidim razlike v načinih dela(PD99), razlike sem opazila med samimi oblikami načrtov(PD100).
15. Kako bi lahko po vašem mnenju izboljšali participacijo ljudi z demenco v načrtovanje oskrbe? Kaj bi pri tem potrebovali?
Več kadra(PD101), da se omogoči individualni pristop z usmerjanjem, priporočam enega delavca na dva stanovalca(PD102), čeprav bi že en sam v skupini, da jih animira in vključuje, bi bilo že čisto v redu. Kadrovske normative bi bilo potrebno popraviti(PD103).

9.2 PRILOGA 2: Kodiranje intervjujev s socialnimi delavkami

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
SPJ 1	<i>Jaz mislim, da je zelo pomembno</i>	zelo pomembna		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 2	<i>odvisno od stopnje demence</i>	odvisno od stopnje demence		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 3	<i>Ljudje, ki imajo prvo, drugo in ponekod morda še tretjo stopnjo še lahko sodelujejo</i>	sodelovanje v prvih treh stopnjah	stopnja demence	vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 4	<i>v četrti pa človek težje pove svoje cilje, želje in potrebe</i>	nezmožnost izražanja v četrti stopnji		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključevanja
SPJ 5	<i>se jih vključuje</i>	vključevanje		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 6	<i>sodelujejo pri oblikovanju njegove biografije</i>	sodelovanje pri biografiji		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 7	<i>ki nam očrta njegov življenjski slog</i>	očrtanje življenjskega sloga		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 8	<i>njegove navade</i>	navade		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe

SPJ 9	<i>potek tipičnega dne, ki ga je imel v preteklosti</i>	potek dneva		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 10	<i>Problem nastane pri napredovanju bolezni</i>	problem napredovanja bolezni		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 11	<i>ko ne zna več povedati</i>	nezmožnost govora		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 12	<i>izraziti svojih želja</i>	nezmožnost izražanja želja		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 13	<i>potreb</i>	nezmožnost izražanja potreb		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 14	<i>sugestijo svojca</i>	sugestije svojcev		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 15	<i>skrbnika</i>	sugestije skrbnika		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 16	<i>predstavi njegovo zgodbo</i>	predstavitev zgodbe		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
SPJ 17	<i>aktivnosti</i>	informacije o aktivnostih		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
SPJ 18	<i>hobije</i>	informacije o hobijih		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
SPJ 19	<i>Ljudi z demenco vključujemo v vse razgovore</i>	vsi razgovori		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 20	<i>po njihovih zmožnostih</i>	glede na zmožnosti		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 21	<i>Vedno izhajamo iz potreb človeka z demenco</i>	prepoznavanje potreb	način upoštevanja	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 22	<i>ne postavljamo ciljev namesto njega</i>	ne postavljamo ciljev namesto njega		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 23	<i>Pri osebni načrtovanju se skupaj usedemo pri samem sprejemu</i>	soustvarjanje osebnega načrta ob sprejemu		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 24	<i>skušamo pridobiti čim več informacij od človeka z demenco</i>	kopičenje informacij od človeka z demenco		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 25	<i>Spodbudimo jih, da s sabo prinesejo predmete, ki jim veliko pomenijo npr. torbico,</i>	prinašanje sentimentalnih predmetov		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe

	<i>slike, albume, spominke, omaro</i>				
SPJ 26	<i>Vse informacije, ki jih pridobimo v času osebnega načrtovanja posredujemo vsem delavcem</i>	posredovanje pridobljenih informacij zaposlenim		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 27	<i>da bodo njegove želje in potrebe maksimalno upoštewane</i>	zagotavljanje maksimalnega upoštevanja želja in potreb		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 28	<i>Nikoli ne forsiramo cilje, ki jih imajo svojci za človeka z demenco</i>	pazljivost pri ciljnih svojcev		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 29	<i>Pri planiranju vsakodnevni aktivnosti so možna odstopanja</i>	fleksibilnost načrtovanja vsakodnevni aktivnosti	način	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 30	<i>vedno upoštevamo željo človeka z demenco</i>	absolutno upoštevanje želja		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 31	<i>Če ne želi iz postelje, ga ne bomo silili</i>	čas vstajanja		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 32	<i>pogovorno skupinico, ljudi z demenco ne silimo, da sodelujejo, če tega ne želijo</i>	sodelovanje v pogovorni skupinici		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 33	<i>Pri vsakodnevni dejavnosti smo fleksibilni</i>	fleksibilnost vsakodnevni dejavnosti		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 34	<i>če si na primer človek z demenco želi barvati, ima vedno na voljo barvice</i>	samoiniciativno barvanje		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 35	<i>revije</i>	samoiniciativna uporaba revij		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 36	<i>igračice</i>	samoiniciativna uporaba igračk		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 37	<i>igrala</i>	samoiniciativna		upoštevanje želja	način

		uporaba igral			vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 38	<i>Včasih tudi na njihovo željo kreiramo kakšno delavnico</i>	kreiranje delavnic glede na želje		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 39	<i>frizersko</i>	frizerska delavnica		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 40	<i>manikiranje</i>	delavnica manikiranja		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 41	<i>Če jih je zaradi njihove varnosti potrebno fiksirati na voziček, vedno pridobimo njihovo soglasje</i>	pridobivanje soglasja ob posegih v svobodo		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 42	<i>Proti njihovi volji ne izvajamo ničesar</i>	prostovoljno sodelovanje		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 43	<i>v osebno načrtovanje</i>	vključenost v osebni načrt		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 44	<i>oblikovanje njegovega dneva</i>	oblikovanje njegovega dneva		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 45	<i>aktivnosti</i>	oblikovanje aktivnosti	oblikovanje njegovega dneva	oblikovanje njegovega dneva	oblikovanje njegovega dneva
SPJ 46	<i>Ne vključujemo jih v svet stanovalcev neposredno</i>	neposredna izključenost iz Sveta stanovalcev		izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti
SPJ 47	<i>Imamo stanovalca iz drugega oddelka, ki deluje kot njihov predstavnik, jih opazuje in doda svoje mnenje na sestankih</i>	stanovalec drugega oddelka kot predstavnik njihovih potreb		drugi sodelujoči	slabosti vključevanja
SPJ 48	<i>vse prireditve</i>	prireditve		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje

					oskrbe
SPJ 49	<i>aktivnosti</i>	aktivnosti		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 50	<i>Če človek z demenco reče, da ne gre k maši pač ne bo šel</i>	želje o obisku verskega obreda		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 51	<i>Veliko aktivnosti pa je oblikovanih tudi specifično za njih</i>	specifično oblikovane aktivnosti		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 52	<i>kosila s svojci</i>	kosila s svojci		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 53	<i>zaposlenimi</i>	kosila z zaposlenimi		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 54	<i>kave</i>	čajanka		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 55	<i>miselne</i>	miselne igre		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 56	<i>motorične igre</i>	motorične igre		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 57	<i>aromaterapije</i>	aromaterapije		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 58	<i>osebno spremstvo</i>	osebno spremstvo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 59	<i>v primeru nemira</i>	nemir		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 60	<i>poskušamo z neko aktivnostjo</i>	preusmerjanje pozornosti z drugo aktivnostjo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 61	<i>pogovorom</i>	pomirjanje s pogovorom		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 62	<i>aromaterapijo umiriti človeka</i>	pomirjanje z aromaterapijo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 63	<i>Nikoli ne posežemo takoj</i>	odlašanje z zdravili		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti

	<i>po zdravih</i>				
SPJ 64	<i>najprej z mehki prijemi</i>	prednost mehkih prijemov		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 65	<i>komunikacije</i>	problem komunikacije		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 66	<i>mobilitati</i>	problem mobilnosti		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 67	<i>nemira</i>	nemir		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 68	<i>agresije</i>	agresija		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 69	<i>nezaupanja</i>	nezaupanje		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 70	<i>prestrašenosti</i>	prestrašenost		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 71	<i>halucinacij</i>	halucinacije		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 72	<i>odklonilnosti</i>	odklonilnost		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 73	<i>pasivnost</i>	pasivnost		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 74	<i>pomanjkanje vztrajnosti</i>	pomanjkanje vztrajnosti		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 75	<i>nerazumevanje navodil</i>	nerazumevanje navodil		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 76	<i>razumejo le preproste povedi</i>	razume le preproste povedi		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 77	<i>daljšim povedim pa ne sledijo več</i>	nezmožnost sledenja daljšim povedim		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 78	<i>človek ne najde besed</i>	ne najde besed		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 79	<i>potrebuje dalj časa</i>	potrebuje dalj časa		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 80	<i>prične govoriti čisto o drugi stvari</i>	skrene s teme		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 81	<i>saj se v preteklosti z ljudmi z demenco nismo ukvarjali tako kot danes; načini dela se ves čas spreminjajo</i>	spremembe načinov dela		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 82	<i>kader se mora nenehno izobraževati</i>	nenehna izobraževanja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 83	<i>pomagamo z biografijo</i>	opora na biografijo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 84	<i>in s svojci</i>	vključevanje svojcev		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 85	<i>Od njih skušamo pridobiti podatke</i>	pridobivanje podatkov		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 86	<i>pristopimo individualno</i>	individualni pristop		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 87	<i>poskušamo z bazalno stimulacijo</i>	bazalno stimulacijo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti

SPJ 88	<i>kopalnico dobrega počutja</i>	kopalnico dobrega počutja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 89	<i>sprehodi</i>	sprehodi		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 90	<i>masažami</i>	masaže		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 91	<i>dodatnimi spodbudami</i>	dodatne spodbude		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 92	<i>pogovori</i>	pogovori		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 93	<i>potrdiš njegovo počutje</i>	validacija počutja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 94	<i>stanje</i>	validacija stanja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 95	<i>mu daš vedeti, da razumeš, da mu je težko</i>	občutek razumevanja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 96	<i>človeku z demenco postane lažneje</i>	občutek lažnosti	posledice	odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 97	<i>mnogokrat agonija zmanjša</i>	zmanjšanje agonije	posledice	odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 98	<i>Kadar na primer odklanjajo hrano, je včasih dovolj, da damo hrano predenj</i>	stimulacija s postavljanjem predmetov predenj		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 99	<i>druge opazuje, kako je in tudi sam prične</i>	priključevanje dogajanju zaradi opazovanja	posledice	odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 100	<i>poskušamo preusmeriti na drugačen način</i>	inovativno preusmerjanje		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 101	<i>na vseh področjih</i>	vključenost vseh		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
SPJ 102	<i>Ne vključujemo jih v Svet stanovalcev</i>	izključenost iz Sveta stanovalcev		izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti
SPJ 103	<i>vsega kar se tiče domske politike</i>	izključenost iz domske politike		izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti
SPJ 104	<i>žal niso sposobni slediti dogajanju</i>	nesposobnost sledenja dogajanja	razlog	izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti
SPJ 105	<i>da imajo predstavnika, stanovalca z drugega oddelka</i>	stanovalec drugega oddelka kot predstavnik		drugi sodelujoči	slabosti vključenosti
SPJ 106	<i>svojce</i>	svojci		drugi sodelujoči pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 107	<i>referenčne osebe</i>	referenčna oseba		drugi sodelujoči pri načrtovanju	slabosti vključenosti
SPJ 108	<i>da nam posredujejo čim več uporabnih informacij, da lahko načrtujemo</i>	posredovanje uporabnih informacij za načrtovanje oskrbe		vloga sorodnika	slabosti vključenosti

	<i>processe bivanja človek z demenco v našem domu</i>				
SPJ 109	<i>individualno delo</i>	individualno delo		metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 110	<i>skupinsko delo</i>	individualno delo		metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 111	<i>so pasivni</i>	pasivnost	razlogi individualnega pristopa	metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 112	<i>introvertirani, je mnogokrat bolje individualno delo</i>	introvertiranost	razlogi individualnega pristopa	metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 113	<i>se lažje sprostijo v skupini</i>	lažja sprostitvev	razlogi skupinskega pristopa	metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 114	<i>vidijo druge, ki sodelujejo</i>	spodbuda ob opazovanju drugih	razlogi skupinskega pristopa	metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 115	<i>s perspektive moči</i>	perspektiva moči		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 116	<i>skušamo poiskati tiste spretnosti in zmožnosti, ki jih človek z demenco še ima</i>	iskanje obstoječih spretnosti in zmožnosti		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 117	<i>kot partnerski odnos, saj on najboljše ve, kaj si želi in potrebuje</i>	partnerski odnos		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 118	<i>zagovorništvo</i>	zagovorništvo		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 119	<i>skupine za samopomoč</i>	skupine za samopomoč		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
SPJ 120	<i>Načeloma da</i>	ustrezna usposobljenost		usposobljenost za vključevanje ljudi z	zanje in spretnosti

				demenco	socialnih delavk
SPJ 121	<i>obstajajo trenutki, ko se ne</i>	občasne pomanjkljivosti		usposobljenost za vključevanje ljudi z demenco	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 122	<i>se stvari ves čas spreminjajo</i>	nenehne spremembe	razlogi	potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 123	<i>dodajo</i>	dodajanje novosti	razlogi	potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 124	<i>dobrodošlo dodatno izobraževanje</i>	dobrodošlo dopolnjevanje znanja		usposobljenost za vključevanje ljudi z demenco	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 125	<i>samo temo participacije ljudi z demenco pri oskrbi ne</i>	specifično na temo participacije ne		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 126	<i>mnogih izobraževanjih, ki so bili na splošno o demenci</i>	vrsta izobraževanj o demenci	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 127	<i>so vključevala tudi temo participacije</i>	kot vsebina v predavanjih		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 128	<i>Vsako leto obiščem vsaj eno izobraževanje, ki so po navadi kot sklopi predavanj</i>	letna udeležba sklopov predavanj		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 129	<i>Na njih nas pošlje institucija</i>	poslani s strani institucije		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 130	<i>interna izobraževanja</i>	interna izobraževanja		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 131	<i>Ob otvoritvi Demenci prijazne točke, ki je bila pred kratkim, smo se prav tako dodatno izobrazili.</i>	otvoritev Demenci prijazne točke		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 132	<i>več znanja pri kongruentni odnosni negi</i>	kongruentna odnosna nega		potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 133	<i>več znanja o muzika terapiji</i>	muzika terapiji		potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk

SPJ 134	<i>kaki terapije z živalmi</i>	terapija z živalmi		potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
SPJ 135	<i>Zakon o socialnem varstvu</i>	Zakon o socialnem varstvu		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
SPJ 136	<i>Zakon o duševnem zdravju</i>	Zakon o duševnem zdravju		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
SPJ 137	<i>Pravilnik o institucionalnem varstvu</i>	Pravilnik o institucionalnem varstvu		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
SPJ 138	<i>Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020</i>	Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
SPJ 139	<i>Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njihove dopolnitve</i>	Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njihove dopolnitve		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
SPJ 140	<i>Ne zdijo se mi dovolj natančne</i>	nenatančne	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 141	<i>Včasih delujejo neživiljenjska</i>	občasno neživiljenjske	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 142	<i>abstraktna</i>	abstraktne	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 143	<i>neusklajena med resorji</i>	neusklajenost med resorji	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 144	<i>smo nato razklani med tem in človekom</i>	razklanost med človekom in zakoni		pritisk zaradi zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 145	<i>včasih dokumentiranje vzame ogromno časa, ki bi ga lahko bolje porabil za dejansko delo s človekom z demenco</i>	dokumentiranje vzame ogromno časa		pritisk zaradi zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 146	<i>v praksi pa včasih ni izvedljivo in si v precepu</i>	precep med rigoroznimi pravili in človekom		pritisk zaradi zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 147	<i>skušamo delati po istem osnovnem konceptu</i>	isti osnovni koncept	enakost	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 148	<i>glede na izkušnje</i>	prilagoditve glede na izkušnje	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora

					participacije
SPJ 149	<i>potrebe</i>	prilagoditve glede na potrebe	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 150	<i>zmožnosti</i>	prilagoditve glede na zmožnosti	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 151	<i>njihovo vizijo</i>	prilagoditve glede na vizijo	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 152	<i>Sigurno se pojavljajo razlike, vendar so minimalne</i>	pojava minimalnih razlik		razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 153	<i>aktivnosti</i>	ponudba aktivnosti	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 154	<i>potek dela</i>	potek dela	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 155	<i>nimamo ves čas prisotnega strokovnega delavca na oddelku demence</i>	odsotnost stalnega strokovnega delavca na oddelku demence	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 156	<i>nekateri imajo inštruktorje</i>	inštruktorji	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
SPJ 157	<i>Če imamo prostovoljce lahko več naredimo</i>	več prostovoljcev	prostovoljstvo		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 158	<i>spremeniti kadrovske normative</i>	sprememba kadrovske normative	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 159	<i>nujno potrebujemo več kadra</i>	več kadra	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 160	<i>zagotoviti osemurni strokovni kader, da bi bil za specifično delo z ljudmi z demenco</i>	strokovni kader zadolžen za delo z ljudmi z demenco	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 161	<i>imeti zakone, ki dopuščajo možnost prilagoditev vsakemu posamezniku in njegovim potrebam</i>	fleksibilni zakoni za prilagoditev posameznikom	zakonske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 162	<i>Trenutni zakoni so pretogi</i>	pretogi zakoni	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
SPJ 163	<i>poenotijo in dokončno izrečejo zakon, ki bi bil enak za vse</i>	sprejeti poenoten zakon, enak za vse domove	zakonske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije

	<i>domove</i>				
SPJ 164	<i>arhitekturne spremembe</i>	posodobljena arhitekturna zasnova	prostorske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 165	<i>starost</i>	starost ustanove		prepreke pri načrtovanju oskrbe	slabosti vključevanja
SPJ 166	<i>in oblika našega doma pa nas pri posodobitvi omejuje</i>	oblika doma		prepreke pri načrtovanju oskrbe	slabosti vključevanja
SPJ 167	<i>še več izobraževanj</i>	potreba po znanju socialnih delavk	dodatna izobraževanja		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 168	<i>več za svojce</i>	več izobraževanj za svojce	dodatna izobraževanja		predlogi za izboljšanje participacije
SPJ 169	<i>pri načrtovanju oskrbe mnogi še vedno ne poznajo bolezni</i>	slabo poznavanje bolezni svojcev		prepreke pri načrtovanju oskrbe	slabosti vključevanja
SPJ 170	<i>referenčne osebe</i>	vključevanje referenčne osebe		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
SPJ 171	<i>saj ta oseba lahko pridobi podatke</i>	pridobivanje specifičnih podatkov		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti

Števil a izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
S 1	<i>Vloga človeka z demenco je najbolj pomembna</i>	najpomembnejša vloga človeka z demenco		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 2	<i>njega vprašaš, kaj si želi</i>	izražanje želja		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 3	<i>kaj odklanja</i>	odklanjanje		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 4	<i>ti da z mimiko povedati, kaj je v redu in kaj ne</i>	nakazovanje z mimiko, kaj je v redu		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 5	<i>Pri načrtovanju je on osrednji</i>	osrednja vloga pri načrtovanju		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 6	<i>oblikuje, kaj želi</i>	oblikuje želje		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje

					oskrbe
S 7	<i>kaj bi mel</i>	kaj bi imel		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 8	<i>kaj bi želel</i>	kaj želi		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 9	<i>bi sploh šel na aktivnost</i>	izbira participacije na aktivnostih		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 10	<i>da ima možnost izbire</i>	možnost izbire pri oskrbi		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 11	<i>Vključujemo jih v sam osebni načrt</i>	vključenost v osebni načrt		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 12	<i>dodamo svojca</i>	svojci		drugi sodelujoči pri načrtovanju	slabosti vključenosti
S 13	<i>referenčno osebo</i>	referenčna oseba		drugi sodelujoči pri načrtovanju	slabosti vključenosti
S 14	<i>načrtuje, iz njegovih interesov, ki jih pove</i>	izražanje interesov		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 15	<i>nakaže</i>	nakazovanje interesov		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 16	<i>vsakodnevnih dejavnostih je bistveno, da prepoznavamo ritem življenja</i>	prepoznavanje ritma življenja pri vsakodnevnih aktivnostih	način upoštevanja	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 17	<i>vstajanja</i>	prepoznavanje ritma vstajanje	način upoštevanja	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 18	<i>potrebe</i>	prepoznavanje potreb	način upoštevanja	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 19	<i>veliko da referenčna oseba</i>	referenčna oseba		drugi sodelujoči	
S 20	<i>z njim načrtno pogovarjala</i>	načrtni pogovor z osebo z demenco		vključevanje	način vključenosti v

					načrtovanje oskrbe
S 21	<i>spraševala</i>	spraševanje		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 22	<i>kaj je rad počel doma</i>	kaj je rad počel doma	spoznavanje	vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 23	<i>s čim se je ukvarjal</i>	s čim se je ukvarjal	spoznavanje	vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 24	<i>ima kaj posebej rad od pijač</i>	priljubljena pijača		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S 25	<i>hrane</i>	priljubljena hrana		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S26	<i>druženja</i>	druženje		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S27	<i>da bi rad pil špricer in mu od takrat delajo mešanico soka, vode in kapljice vina</i>	želja po špricerju		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S28	<i>samo vprašajo, če potrebuje pomoč</i>	ponudijo pomoč		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S29	<i>preko stika</i>	osebni stik		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S30	<i>odnosa med osebo in referenčno</i>	odnos med človekom z demenco in referenčno osebo		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S31	<i>sam izrazi, kaj si želi</i>	izraža želje		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S32	<i>se prepusti pomoči ali ne</i>	odločitev o potrebni pomoči		vloga človeka z demenco	način vključenosti v

					načrtovanje oskrbe
S33	<i>jasno izražal, da bi imel enoposteljno sobo. Ko se je pojavila priložnost in smo ga prestavili</i>	izpolnitev želje po enoposteljni sobi		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S34	<i>Preko govora</i>	govor		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S35	<i>izražanja želja</i>	izražanje želja		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S36	<i>urnik</i>	prilagajanje urnika		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S37	<i>kdaj</i>	prilagajanje časa		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S38	<i>kako bo potekalo dogajanje</i>	prilagajanje poteka dogajanja		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S39	<i>urnik na oddelku demence je fleksibilen in ga lahko prilagajamo</i>	fleksibilnost urnika na oddelku demence	način	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S40	<i>kako se stanovalec počuti, mu lahko prilagodiš super aktivnost</i>	prilagoditev aktivnosti glede na počutje stanovalca		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S41	<i>Pri vseh stvareh</i>	vključenost vsepovsod		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S42	<i>kdaj vstaja</i>	čas vstajanja	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S43	<i>kaj bo jedel</i>	izbira hrane		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S44	<i>oblekel</i>	izbira oblačil		smiselnost vključenosti	način vključenosti v

					načrtovanje oskrbe
S45	<i>kaj bo počel</i>	izbira aktivnosti	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S46	<i>mu daš izbiri, če je možna</i>	možnost izbire, če je na voljo	izbiranje	vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S47	<i>kdaj bo počival</i>	čas počitka	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S48	<i>ali želi masažo</i>	želja po masaži		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S49	<i>aromaterapijo</i>	želja po aromaterapiji		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S50	<i>Pri osebni načrtovanju</i>	pri osebni načrtovanju		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S51	<i>V svet stanovalcev vključujemo le ljudi v prvih fazah</i>	vključevanje ljudi v prvi fazi demence v Svet stanovalcev		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S52	<i>osebe z demenco v napredujočih fazah ne,</i>	izključevanje ljudi z napredno demenco zaradi nerazumevanja	napredujoča demenca	izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti
S53	<i>saj nebi razumeli dogajanja</i>	nerazumevanje dogajanja		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
S54	<i>dogajanje vedno zapišem in dam na oglasne deske, da lahko vsi, tudi svojci preberejo.</i>	javno obveščanje o dogajanju		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S55	<i>preveriš ali je sprejeto zanj v redu</i>	preverjanje ustreznosti sprejetih odločitev		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
S56	<i>paziti, da se držimo želja in potreb oseb z demenco</i>	pazljivost pri upoštevanju želja in potreb		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S57	<i>Svojci pogosto zahtevajo, da damo njihovega očeta ali mamo na čim več</i>	zahteve svojcev po vključevanju na aktivnosti		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti

	<i>aktivnosti</i>				
S58	<i>Svojcu pa referenčna oseba nato razloži, kako je izrazila oseba z demenco</i>	zagovarjanje želja človeka z demenco		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S59	<i>težave komunikacije</i>	težave v komunikaciji		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
S60	<i>potrebno večkrat preverjati, če osebo pravilo razumeš</i>	preverjanje razumevanja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S61	<i>včasih tudi rišem</i>	risanje		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S62	<i>naprednem stadiju je težje</i>	zahtevnost pri naprednem stadiju		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
S63	<i>Preverjam, kaj že imam, informacije, ki so mi na voljo</i>	preverjanje dostopnih informacij		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S64	<i>Nato jih preverim pri svojcu</i>	preverjanje pri svojcu		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S65	<i>oprta na referenčno osebo</i>	opora na referenčno osebo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
S66	<i>Pri vseh odločitvah jih vključimo</i>	vključenost pri vseh odločitvah		smiselnost vključitve človeka z demenco	načini vključenosti človeka z demenco v načrtovanje
S67	<i>razen v primeru težav v komunikaciji</i>	težave v komunikaciji	razlog	izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenj a
S68	<i>svojec</i>	svojec		drugi sodelujoči	slabosti vključenj a
S69	<i>skrbnik</i>	skrbnik		drugi sodelujoči	slabosti vključenj a
S70	<i>pridobimo informacije, ki jih nimamo</i>	pridobivanje novih informacij		vloga sorodnika	slabosti vključenj a
S71	<i>jih moramo preveriti</i>	preverjanje informacij		vloga sorodnika	slabosti vključenj a
S72	<i>Metoda dela s posameznikom</i>	metoda dela s posameznikom		metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
S73	<i>Psihosocialni koncept</i>	psihosocialni koncept		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
S74	<i>normalizacija življenja</i>	normalizacija življenja		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
S75	<i>Kongruentna odnosna nega</i>	Kongruentna odnosna nega		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za

					participacijo
S76	<i>prvine holističnega pristopa, kjer človeka razumemo kot psihološko, fiziološko duhovno in biološko bitje</i>	prvine holističnega pristopa		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
S77	<i>implicitni (ko je trenutna kriza preverimo, kaj je narejeno narobe in to poskušamo spremeniti)</i>	implicitni načrt		odzivi socialne delavke na težave	slabosti vključevanja
S78	<i>eksplicitni načrt (na široko, splošno narejen načrt).</i>	eksplicitni načrt		odzivi socialne delavke na težave	slabosti vključevanja
S79	<i>ja, ker sem veliko hodila na predavanja</i>	ustrezna usposobljenost		usposobljenost za vključevanje ljudi z demenco	zanje in spretnosti socialnih delavk
S80	<i>Prav na temo participacije ne</i>	specifično na temo participacije ne		udeleževanje izobraževanj na temo participacije	zanje in spretnosti socialnih delavk
S81	<i>vsebine v predavanjih, ki sem jih obiskala</i>	kot vsebina v predavanjih		udeleževanje izobraževanj na temo participacije	zanje in spretnosti socialnih delavk
S82	<i>vrsti izobraževanj na temo demence</i>	vrsta izobraževanj o demenci		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S83	<i>interna izobraževanja</i>	interna izobraževanja		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S84	<i>kultura usklajenih odnosov</i>	kultura usklajenih odnosov	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S85	<i>kongruentna odnosna nega</i>	kongruentna odnosna nega	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S86	<i>bazalna stimulacija</i>	bazalna stimulacija	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S87	<i>inovativna validacija</i>	inovativna validacija	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S88	<i>validacija</i>	validacija	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S89	<i>Izobraženi smo s strani institucije</i>	poslani s strani institucije		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk

S90	<i>tudi samoiniciativno</i>	samoiniciativno		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
S91	<i>kongruentna odnosna nega</i>	kongruentna odnosna nega		potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
S92	<i>Strategija obvladovanja demence do 2020</i>	Strategija obvladovanja demence do 2020		zakonodaja/pomembni i dokumenti	zakonska podpora participacije
S93	<i>samega zakona, ki obravnava pomoč ljudi z demenco žal ni napisanega</i>	ni zakona o pomoči ljudem z demenco	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S94	<i>zakon o duševnem zdravju, ki bolj obravnava psihiatrično področje</i>	Zakon o duševnem zdravju		zakonodaja/pomembni i dokumenti	zakonska podpora participacije
S95	<i>Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njegove dopolnitve</i>	Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njegove dopolnitve		zakonodaja/pomembni i dokumenti	zakonska podpora participacije
S96	<i>smernice bazirajo na pravilnikih in zakonodaji, ki se jim lahko priključi dobra praksa, vendar je pogosto problem, da je kontradiktorna smernicam/zakonodaji</i>	smernice/zakonodaja kontradiktorna praksi	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S97	<i>zakon o duševnem zdravju obravnava osebe z demenco enako kot ljudi s težavami v duševnem zdravju</i>	enačenje ljudi z demenco in ljudi s težavami v duševnem zdravju	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S98	<i>napovedujejo spremembe, da bodo prilagodili za potrebe oseb z demenco</i>	napovedane prilagoditve potrebam ljudi z demenco	napovedane izboljšave	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S99	<i>Pritisk se čuti</i>	pritisk se čuti		pritisk zaradi zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S100	<i>smernice narejene pravniško</i>	pravniško narejene smernice	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S101	<i>je včasih kontradiktorno</i>	kontradiktornost	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S102	<i>si v precepu, ali se držati tistih rigoroznih pravil ali delovati za človeka</i>	precep med rigoroznimi pravili in človekom		pritisk zaradi zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S103	<i>Smernice z leta 2018 pa so dobre</i>	ustreznost Smernic	pozitivno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije

S104	<i>vpeli dognanja s prakse</i>	vključenost prakse	pozitivno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S105	<i>znanja s fakultete</i>	znanja s fakultete	pozitivno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S106	<i>osebni načrt bolj osebno naravnano na posameznika</i>	osebna naravnost osebnega načrta	pozitivno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S107	<i>se lahko vidijo razlike v načrtovanju</i>	vidne razlike v načrtovanju	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
S108	<i>osebni načrt v smernicah zastavljen ohlapno</i>	ohlapnost osebnega načrta v smernicah	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
S109	<i>si ga lahko vsaka hiša prilagodi, glede na svojo vizijo</i>	prilagoditev glede na vizijo	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
S110	<i>spremembo besede participacija v nek lepši naslov, naj bo nekaj slovenskega</i>	posloveniti izraz participacija	poimenovanje participacije		predlogi za izboljšanje participacije
S111	<i>ustanova preklopi na mišljenje, da je tukaj za človeka z demenco, saj ima na primer v našem domu več kot polovica oseb težave z demenco in je to le ena izmed problemov, ki bo vse pogostejši in jo bomo sprejeli kot vsakdanjo</i>	sprejemanje demence kot vsakdanje v ustanovi	razumevanje demence		predlogi za izboljšanje participacije
S112	<i>mi pa potrebujemo znanje</i>	potreba po znanju	dodatna izobraževanja		predlogi za izboljšanje participacije
S113	<i>spremeniti tudi kadrovske normative</i>	sprememba kadrovske normative	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
S114	<i>prostorske spremembe, saj nas stara arhitekturna zasnova ovira</i>	posodobljena arhitekturna zasnova	prostorske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
PD 1	<i>vprašamo o navadah</i>	vprašanja o navadah	informiranje zaposlenih	vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 2	<i>karakteristikah</i>	karakteristike	informiranje zaposlenih	vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 3	<i>s čim se je ukvarjal</i>	s čim se je ukvarjal	informiranje zaposlenih	vloga človeka z demenco	način vključenosti v

					načrtovanje oskrbe
PD 4	<i>skupaj naredimo individualni načrt</i>	soustvarjanje individualnega načrta		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 5	<i>upoštevamo njegove želje</i>	izražanje želja		vloga človeka z demenco	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 6	<i>Odvisno od posameznikove stopnje demence</i>	odvisnost od stopnje demence		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 7	<i>začetna stopnja so še sposobni samostojnega in realnega odločanja</i>	realno in samostojno odločanje v začetni stopnji	stopnja demence	vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 8	<i>njihove potrebe in želje upoštevajo če jih le znajo izraziti</i>	upoštevanje verbalno izraženih želja in potreb		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 9	<i>ne znajo več izražati teh potreb in želja je demenca verjetno že napredovalna</i>	nezmožnost izražanja želja in potreb zaradi napredne demence		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključevanja
PD 10	<i>individualni pristop je še večji</i>	večji individualni pristop		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 11	<i>usmerja se jih</i>	usmerjanje		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 12	<i>animira</i>	animacija		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 13	<i>osebno načrtovanje</i>	osebno načrtovanje		smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 14	<i>vprašamo, kaj si želijo</i>	spraševanje o željah		vključevanje	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 15	<i>Ljudje z napredno demenco niso prisotni</i>	odsotnost ljudi z napredno demenco	napredujoča demenca	izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti

PD 16	<i>podlagi tega kar povedo svojci postavimo cilje</i>	cilji na podlagi informacij svojcev		vloga sorodnika	slabosti vključenja
PD 17	<i>če se je oseba v preteklosti utapljala, je to pomemben podatek, saj ga v takem primeru ne bomo silili kopati in se mu bomo prilagodili</i>	prilagajanje glede na biografske informacije	način upoštevanja	upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 18	<i>kdaj se želijo zbuditi</i>	čas zbujanja		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 19	<i>če imamo na voljo več različnih opcij za zajtrk, jim damo možnost izbire</i>	možnost izbire pri zajtrku		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 20	<i>pri kosilu to ni možno</i>	nezmožnost izbire kosila		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 21	<i>Samoiniciativno lahko sodelujejo pri urejanju okolja</i>	samoiniciativno urejanje okolja		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 22	<i>notranjih prostorov</i>	samoiniciativno urejanje notranjih prostorov		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 23	<i>Ljudje, ki imajo napredno demenco in so nepokretni se tako zbudijo ob 7.00, ko je nega</i>	določenost zbujanja zaradi nege pri nepokretnih		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 24	<i>Pri načrtovanju aktivnosti doma</i>	nesmiselno vključevanje pri načrtovanju aktivnosti doma		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 25	<i>Svetu stanovalcev jih je težje vključiti</i>	nesmiselno vključevanje v Svet stanovalcev		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 26	<i>ni smiselno, ker ne morejo slediti</i>	nezmožnost sledenja		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 27	<i>napišemo poročilo in ga izobesimo na oglasno desko</i>	javno obveščanje o dogajanju		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 28	<i>Večkrat ne odgovarjajo na vprašanja</i>	ne odgovarjajo		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti

PD 29	<i>Koncentracija ni dolga</i>	kratka koncentracija		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 30	<i>ne zmorejo odgovarjati na dolga vprašanja</i>	nezmožnost odgovaranja na dolga vprašanja		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 31	<i>ne odgovarjajo realno</i>	nerealni odgovori		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 32	<i>kratki stavki</i>	kratki stavki		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 33	<i>ne razumejo sploh vprašanja</i>	nerazumevanje vprašanj		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 34	<i>Preusmeriš pozornost</i>	preusmerjanje pozornosti		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 35	<i>ne kregaš se z osebo</i>	izogibanje prepikom		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 36	<i>ji ne nasprotuješ</i>	ne nasprotuješ		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 37	<i>daš za prav</i>	soglašati z njim		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 38	<i>jo poskusiš z drugo aktivnostjo - če je razburjena pomiriti, če je slabe volje, spraviti v dobro voljo</i>	preusmerjanje pozornosti z drugo aktivnostjo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 39	<i>osebo enostavno pustiš, da se sama pomiri</i>	osebni prostor		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 40	<i>z glasbo</i>	pomirjanje z glasbo		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 41	<i>da ne dregaš vanj</i>	osebni prostor		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 42	<i>Dokler še zmorejo normalno razmišljati</i>	zmožnost normalnega razmišljanja		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 43	<i>presojeti</i>	presojanje		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 44	<i>vključevati v načrtovanje njihovih vsakodnevnih aktivnosti</i>	vključevanje v načrtovanje vsakodnevnih aktivnosti	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 45	<i>kdaj bo vstal</i>	čas vstajanja	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 46	<i>kaj oblekel</i>	izbor oblačil		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 47	<i>jedel</i>	hrana		smiselnost vključenosti	način vključenosti

					v načrtovanje oskrbe
PD 48	<i>počel</i>	dejavnosti	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 49	<i>kdaj bo šel počivat</i>	čas počitka	načrtovanje dneva	smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 50	<i>pri osebnem načrtovanju, za tiste, ki so tega še zmožni</i>	pri osebnem načrtovanju		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 51	<i>Ne vključujemo jih pri tistih odločitvah, kjer ne morejo realno presoditi, kaj je za njihovo življenje pomembno</i>	odločitve življenjskega pomena zaradi nerealnega presojanja		izključenost ljudi z demenco pri odločitvah	slabosti vključenosti
PD 52	<i>Če nekdo reče, da ne bo jedel krompirja, ga ne bomo silili</i>	izbira hrane		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 53	<i>Če pa nekdo reče, da ne bo jedel, ker je že jedel, pa mi vemo, da ni jedel, ga bomo spodbujali, da bo jedel</i>	diskreditacija želje zaradi ogroženosti		upoštevanje želja	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 54	<i>Vsepovsod jih vključimo</i>	vključenost vsepovsod		smiselnost vključenosti	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 55	<i>tudi če rečejo, da nočejo, jih spodbujamo</i>	spodbuda, kljub zavrnitvi		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 56	<i>oni včasih za vsako rečejo, da ne bojo tudi če bi</i>	kontradiktornost želja		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 57	<i>drugi strani pa ni fajn, da se da tudi preveč besede osebi z demenco</i>	omejevanje svobode odločanja		upoštevanje želja in potreb	način vključenosti v načrtovanje oskrbe
PD 58	<i>sem jim to izrazi z agresijo</i>	agresivnost		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 59	<i>potrebno postaviti meje</i>	postavljanje meja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 60	<i>ne moreš jih pa</i>	občasna		upoštevanje želja in	način

	<i>sedaj čisto upoštevati, ker potemtakem se nihče nebi tuširal</i>	diskreditacija želja zaradi osnovne higiene		potreb	vklučenosti v načrtovanje oskrbe
PD 61	<i>nič nebi nobeden, pa je potrebno</i>	pasivnost		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 62	<i>Veliko je potrebno spodbude</i>	veliko spodbujanja		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 63	<i>potrpljenja</i>	potrpljenje		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 64	<i>znati se pogovarjati z ljudmi na način, da jih ne spravljáš v stisko</i>	ustrezen pristop, ki ne spravlja v stisko		odzivi socialnih delavk na težave	slabosti vključenosti
PD 65	<i>vklučimo svoje</i>	svojci		drugi sodelujoči	slabosti vključevanja
PD 66	<i>stalne delavce na oddelku</i>	stalni delavci		drugi sodelujoči	slabosti vključevanja
PD 67	<i>nimamo ključnih delavcev za vsakega uporabnika</i>	ni ključnih delavcev		drugi sodelujoči	slabosti vključevanja
PD 68	<i>Vloga sorodnikov je predvsem pri deljenju informacij ob sprejemu</i>	sorodniki delijo informacije ob sprejemu		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
PD 69	<i>imamo mi boljšo predstavo o tem, kak je bil človek</i>	boljša predstava o človeku z demenco		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
PD 70	<i>kako je funkcioniral</i>	informacije o funkcioniranju		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
PD 71	<i>kaj je počel</i>	informacije o dejavnostih		vloga sorodnika	slabosti vključevanja
PD 72	<i>Delo s posameznikom</i>	delo s posameznikom		metode socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
PD 73	<i>sem že pozabila, kaj točno so koncepti socialnega dela</i>	nezmožnost definiranja konceptov		koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
PD 74	<i>skupaj soustvarjati rešitve</i>	soustvarjanje rešitev	partnerstvo	koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
PD 75	<i>spodbujaš osebe, da čim dlje ostanejo samostojni</i>	spodbujanje za daljšo samostojnost	perspektiva moči	koncepti socialnega dela	uporaba prvin socialnega dela za participacijo
PD 76	<i>premalo kadra za standardno normativo</i>	pomanjkanje kadra		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 77	<i>premalo možnosti, da bi se z vsakim posameznikom</i>	nezmožnost ukvarjanja z vsakim		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti

	<i>ukvarjali</i>	posameznikom			
PD 78	<i>Mislím, da ja</i>	ustrezna usposobljenost		usposobljenost za vkljuèevanje ljudi z demenco	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 79	<i>Nisem</i>	se ni udeležila		udeleževanje izobraževanj na temo participacije	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 80	<i>O delu z osebami z demenco sem poslušala veliko predavanj</i>	veliko predavanj o delu z osebami z demenco	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 81	<i>ogromno na temo demence</i>	vrsta izobraževanj o demenci	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 82	<i>Alzheimerja na splošno</i>	predavanja o Alzheimerjevi bolezni	vsebina	udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 83	<i>Točno predavanja o participaciji pa ne</i>	specifično na temo participacije		udeleževanje izobraževanj na temo participacije	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 84	<i>Poslala me je institucija</i>	poslani s strani institucije		udeleževanje izobraževanj	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 85	<i>je dovolj to znanje, ki ga imam</i>	zadostno znanje		potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 86	<i>ker najveè v bistvu dobiš potem, ko imaš neko osnovno znanje, z izkušnjami, veè ko si delal veè imaš izkušenj, lažje se odloèaš, ukrepaš</i>	najveè pridobiš s prakso	praktiène izkušnje	potrebe socialne delavke po dodatnem znanju	zanje in spretnosti socialnih delavk
PD 87	<i>Ne vem, èe je kateri zakon za to</i>	ne vedenje o obstoju tovrstnega zakona		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
PD 88	<i>Zakon o duševnem zdravju</i>	Zakon o duševnem zdravju		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
PD 89	<i>smernice s strani inšpekcije</i>	smernice		zakonodaja/pomembni dokumenti	zakonska podpora participacije
PD 90	<i>Ne, ne zdijo se mi zadostne</i>	pomanjkljive	negativno	ustreznost zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
PD 91	<i>da bi bilo potrebno napisati nek zakon s katerim, bi se zašèitilo osebe z demenco</i>	potreba po zakonu, ki zašèiti osebe u demenco	zakonske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
PD 92	<i>Èe ne želi biti vkljuèen, svojci pa</i>	nasprotni vidiki svojcev in èloveka		prepreke pri naèrtovanju	slabosti vkljuèenosti

	<i>želijo, težko se sprijaznijo</i>	z demenco			
PD 93	<i>Da, včasih čutimo pritisk</i>	občasen pritisk		pritisk zaradi zakonskih smernic	zakonska podpora participacije
PD 94	<i>Svojci znajo vršiti pritisk</i>	pritisk svojcev		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 95	<i>svojci zahtevajo</i>	zahteve svojcev		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 96	<i>ne razumejo bolezni</i>	nerazumevanje bolezni		prepreke pri načrtovanju	slabosti vključenosti
PD 97	<i>Seveda, mislim da se</i>	obstoj razlik		razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
PD 98	<i>nas delovna terapevtka zjutraj z njimi, kar po večini domov ni tako</i>	posebnost prisotnosti delovne terapevtke na oddelku	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
PD 99	<i>socialnih delavcih ne vidim razlike v načinih dela</i>	enak način dela pri socialnih delavcih	enakost	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
PD 100	<i>razlike sem opazila med samimi oblikami načrtov</i>	razlike v obliki načrtov	razlike	razlike med domovi pri vključevanju	zakonska podpora participacije
PD 101	<i>Več kadra</i>	več kadra	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
PD 102	<i>enega delavca na dva stanovalca</i>	en delavec na dva stanovalca	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije
PD 103	<i>Kadrovske normative bi bilo potrebno popraviti</i>	popravilo kadrovske normative	kadrovske spremembe		predlogi za izboljšanje participacije

OSNO KODIRANJE INTERVJUJEV S SOCIALNIMI DELAVKAMI

NAČIN VKLJUČENOSTI V NAČRTOVANJE OSKRBE

Vloga človeka z demenco

- najpomembnejša vloga človeka z demenco (S1)
- zelo pomembna (SPJ1)
- soustvarjanje osebnega načrta ob sprejemu (SPJ23) (PD4)
- osrednja vloga pri načrtovanju (S5)
- oblikuje želje (S6)
- izražanje želja (S2) (PD5)
- nakazovanje interesov (S15)
- izražanje interesov (S14)
- kaj bi imel (S7)
- odklanjanje neželenega (S3)
- nakazovanje z mimiko, kaj je v redu (S4)
- izbira participacije na aktivnostih (S9)
- možnost izbire pri oskrbi (S10)
- odločitev o potrebni pomoči (S32)
- vključevanje (SPJ5)
- sodelovanje pri biografiji (SPJ6)

- prinašanje sentimentalnih predmetov(SPJ25)
- kopičenje informacij od človeka z demenco(SPJ24)
- **informiranje zaposlenih**
 - o navadah(PD1) (SPJ8)
 - karakteristike(PD2)
 - s čim se je ukvarjal(PD3)
 - očrtanje življenjskega sloga(SPJ7)
 - potek dneva(SPJ9)

Vključevanje v načrtovanje oskrbe

- načrtni pogovor z osebo z demenco(S20)
- osebni stik(S29)
- odnos med človekom z demenco in referenčno osebo(S30)
- preko govora(S34)
- izražanje želja(S35)
- glede na zmožnosti(SPJ20)
- pridobivanje soglasja ob posegih v svobodo(SPJ41)
- prostovoljno sodelovanje(SPJ42)
- spraševanje(S21) (PD14)
- specifično oblikovane aktivnosti(SPJ51)
- večji individualni pristop(PD10)
- usmerjanje(PD11)
- animacija(PD12)
- odvisno od stopnje demence(SPJ2) (PD6)
- spodbuda za participacijo, kljub zavrnitvi(PD55)
- Spoznavanje
 - kaj je rad počel doma(S22)
 - s čim se je ukvarjal(S23)
- Izbiranje
 - možnost izbire, če je na voljo(S45)
- stopnja demence
 - sodelovanje v prvih treh stopnjah(SPJ3)
 - realno in samostojno odločanje v začetni stopnji(PD7)

Upoštevanje želja in potreb

- priljubljena pijača(S24)
- priljubljena hrana(S25)
- možnost izbire pri zajtrku(PD19)
- nezmožnost izbire kosila(PD20)
- samoiniciativno urejanje okolja(PD21)
- samoiniciativno urejanje notranjih prostorov(PD22)
- določenost zbujanja zaradi nege pri nepokretnih(PD23)
- druženje(S26)
- želja po špricerju(S27)
- izpolnitev želje po enoposteljni sobi(S33)
- prilagajanje urnika(S36)
- prilagajanje časa(S37)
- prilagajanje poteka dogajanja(S38)
- prilagoditev aktivnosti glede na počutje stanovalca(S40)
- ne postavljamo ciljev namesto njega(SPJ22)
- zagotavljanje maksimalnega upoštevanja želja in potreb(SPJ27)

- absolutno upoštevanje želja(SPJ30)
- čas vstajanja(SPJ31)
- čas zburjanja(PD18)
- sodelovanje v pogovorni skupinici(SPJ32)
- fleksibilnost vsakodnevnih dejavnosti(SPJ33)
- samoiniciativno barvanje(SPJ34)
- samoiniciativna uporaba revij(SPJ35)
- samoiniciativna uporaba igrač(SP36J)
- samoiniciativna uporaba igral(SPJ37)
- frizerska delavnica(SPJ39)
- delavnica manikiranja(SPJ40)
- želje o obisku verskega obreda(SPJ50)
- zagotavljanje pomoči po potrebi(S28)
- upoštevanje verbalno izraženih želja in potreb(PD8)
- izbira hrane(PD52)
- diskreditacija želje zaradi ogroženosti(PD53)
- omejevanje svobode odločanja(PD57)
- način upoštevanja
 - prepoznavanje ritma življenja pri vsakodnevnih aktivnostih(S16)
 - prepoznavanje ritma vstajanje(S17)
 - prepoznavanje potreb(S18) (SPJ21)
 - fleksibilnost urnika na oddelku demence(S39) (SPJ29)
 - prilagajanje glede na biografske informacije(PD17)
 - kreiranje delavnic glede na želje(SPJ38)
 - občasna diskreditacija želja zaradi osnovne higijene(PD60)

PREDNOSTI IN OMEJITVE VKLJUČEVANJA LJUDI Z DEMENCO V NAČRTOVANJE OSKRBE

Smiselnost vključevanja v načrtovanje oskrbe

- vključenost vsepovsod(S41) (PD54) (SPJ101)
- izbira hrane(S43)(PD47)
- želja po masaži(S48)
- izbira oblačil(S44)(PD46)
- želja po aromaterapiji(S49) (SPJ57)
- vključevanje ljudi v prvi fazi demence v Svet stanovalcev(S52)
- preverjanje ustreznosti sprejetih odločitev v Svetu stanovalcev (S55)
- vključenost pri vseh odločitvah(S66)
- vsi razgovori (SPJ19)
- oblikovanje njegovega dneva(SPJ44)
- prireditve(SPJ48)
- aktivnosti(SPJ49)
- kosila s svojci(SPJ52)
- kosila z zaposlenimi(SPJ53)
- čajanka(SPJ54)
- miselne igre(SPJ55)
- motorične igre(SPJ56)
- pri osebnem načrtovanju (S50) (PD13) (SPJ43)
- načrtovanje dneva
 - čas vstajanja(S42)(PD45)
 - izbira aktivnosti(S45)(PD48)
 - čas počitka(S47)(PD49)
 - oblikovanje aktivnosti(SPJ45)(PD44)

Drugi sodelujoči pri načrtovanju

- svojci(S13) (SPJ106) (PD65)
- referenčna oseba(S19) (SPJ107)
- skrbnik(S69)
- stanovalec drugega oddelka kot predstavnik njihovih potreb(SPJ47)
- stalni delavci(PD66)
- ni ključnih delavcev(PD67)

Vloga sorodnika

- pridobivanje novih informacij(S70)
- preverjanje informacij(S71)
- predstavitev zgodbe(SPJ16)
- informacije o aktivnostih(SPJ17)
- informacije o hobijih(SPJ18)
- posredovanje uporabnih informacij za načrtovanje oskrbe(SPJ108)(PD16)
- sorodniki delijo informacije ob sprejemu(PD68)
- boljša predstava o človeku z demenco(PD69)
- informacije o funkcioniranju(PD70)
- informacije o dejavnostih(PD71)

Izključenost ljudi z demenco pri odločitvah

- neposredna izključenost iz Sveta stanovalcev(SPJ46)
- izključenost iz domske politike(SPJ103)
- odločitve življenjskega pomena zaradi nerealnega presojanja(PD51)
- pri načrtovanju aktivnosti doma (PD24)
- iz Sveta stanovalcev(PD25)
-
- napredujoča demenca
 - izključevanje ljudi z napredno demenco v Svet stanovalcev zaradi nerazumevanja (S52)
 - odsotnost ljudi z napredno demenco pri osebem načrtovanju(PD15)
- razlog
 - težave v komunikaciji(S67)
 - nesposobnost sledenja dogajanja(SPJ104)
 - ne zmorejo več normalno razmišljanji(PD42)
 - ne zmore več normalno presojati(PD43)

Prepreke pri načrtovanju

- nerazumevanje dogajanja(S53)
- nasprotni vidiki svojcev in človeka z demenco(PD92)
- pritisk svojcev(PD94)
- zahteve svojcev(PD95) (S57)
- nezmožnost izražanja v četrti stopnji(SPJ4)
- problem napredovanja bolezni(SPJ10) (S62)
- nezmožnost govora(SPJ11)
- nezmožnost izražanja želja(SPJ12)
- nezmožnost izražanja potreb(SPJ13)
- nemir(SPJ59)
- problem mobilnosti(SPJ66)
- agresija(SPJ68) (PD58)
- nezaupanje(SPJ69)

- prestrašenost(SPJ70)
- halucinacije(SPJ71)
- odklonilnost(SPJ72)
- pasivnost(SPJ73)(PD61)
- pomanjkanje vztrajnosti(SPJ74)
- težave v komunikaciji(S59) (SPJ65)
- nerazumevanje navodil(SPJ75)
- razume le preproste povedi(SPJ76)
- ne najde besed(SPJ78)
- potrebuje dalj časa(SPJ79)
- skrene s teme(SPJ80)
- nenehne spremembe načinov dela z ljudmi z demenco (SPJ81)
- starost ustanove(SPJ165)
- oblika doma(SPJ166)
- slabo poznavanje bolezni svojcev(SPJ169) (PD96)
- nezmožnost izražanja želja in potreb zaradi napredne demence(PD9)
- nezmožnost sledenja(PD26) (SPJ77)
- ne odgovarjajo na vprašanja(PD28)
- kratka koncentracija(PD29)
- nezmožnost odgovarjanja na dolga vprašanja(PD30)
- nerealni odgovori(PD31)
- kratki stavki(PD32)
- nerazumevanje vprašanj(PD33)
- kontradiktornost želja(PD56)
- pomanjkanje kadra(PD76)
- nezmožnost ukvarjanja z vsakim posameznikom(PD77)

Odzivi socialnih delavk na težave

- javno obveščanje o dogajanju(S54)(PD27)
- pazljivost pri upoštevanju želja in potreb oseb z demenco(S56)
- pazljivost pri ciljih svojcev(SPJ28)
- zagovarjanje želja človeka z demenco(S58)
- preverjanje razumevanja človeka z demenco(S60)
- risanje(S61)
- posredovanje pridobljenih informacij zaposlenim(SPJ26)
- preverjanje dostopnih informacij(S63)
- preverjanje informacij pri svojcu(S64)
- opora na referenčno osebo(S65) (SPJ170)
- implicitni načrt(S77)
- eksplicitni načrt(S78)
- prosijo za sugestije svojcev(SPJ14)
- prosijo za sugestije skrbnika(SPJ15)
- osebno spremstvo(SPJ58)
- preusmerjanje pozornosti z drugo aktivnostjo(SPJ60)(PD38)
- pomirjanje s pogovorom (SPJ61)
- pomirjanje z aromaterapijo(SPJ62)
- odlašanje z zdravili(SPJ63)
- prednost mehkih prijemov(SPJ64)
- nenehna izobraževanja(SPJ82)
- opora na biografijo(SPJ83)
- vključevanje svojcev(SPJ84)
- pridobivanje podatkov(SPJ85)
- individualni pristop(SPJ86)
- bazalno stimulacijo(SPJ87)

- kopalnico dobrega počutja(SPJ88)
- sprehodi(SPJ89)
- masaže(SPJ90)
- dodatne spodbude(SPJ91)(PD62)
- pogovori(SPJ92)
- validacija počutja(SPJ93)
- validacija stanja(SPJ94)
- stimulacija s postavljanjem predmetov predenj(SPJ98)
- inovativno preusmerjanje(SPJ100)
- občutek razumevanja(SPJ95)
- pridobivanje specifičnih podatkov (SPJ171)
- izogibanje prepirom(PD35)
- ne nasprotuješ(PD36)
- soglašati z njim(PD37)
- preusmerjanje pozornosti (PD34)
- osebni prostor(PD39)
- pomirjanje z glasbo(PD40)
- postavljanje meja(PD59)
- potrpljenje (PD63)
- ustrezen pristop, ki ne spravlja v stisko(PD64)
- posledice
 - občutek lagodnosti(SPJ96)
 - zmanjšanje agonije(SPJ97)
 - priključevanje dogajanju zaradi opazovanja(SPJ99)

UPORABA METOD IN KONCEPTOV SOCIALNEGA DELA ZA IZVAJANJE PARTICIPACIJE LJUDI Z DEMENCO

Metode socialnega dela

- metoda dela s posameznikom(S72)(PD72) (SPJ109)
- skupinsko delo(SPJ110)
- razlogi individualnega pristopa
 - pasivnost (SPJ111)
 - introvertiranost(SPJ112)
- razlogi skupinskega pristopa
 - lažja sprostitev (SPJ113)
 - spodbuda ob opazovanju drugih(SPJ114)

Koncepti socialnega dela

- psihosocialni koncept(S73)
- normalizacija življenja(S74)
- Kongruentna odnosna nega(S75)
- prvine holističnega pristopa(S76)
- perspektiva moči(SPJ115)
- iskanje obstoječih spretnosti in zmožnosti(SPJ116)
- partnerski odnos(SPJ117)
- zagovorništvo(SPJ118)
- skupine za samopomoč(SPJ119)
- nezmožnost definiranja konceptov(PD73)
- partnerstvo
 - soustvarjanje rešitev(PD74)
- perspektiva moči
 - spodbujanje za daljšo samostojnost(PD75)

ZANJE IN SPRETNOSTI SOCIALNIH DELAVK

Usposobljenost za vključevanje ljudi z demenco

- ustrezna usposobljenost(S79) (SPJ120)(PD78)
- dobrodošlo dopolnjevanje znanja(SPJ124)
- občasne pomanjkljivosti(SPJ121)
- razlogi
 - nenehne spremembe(SPJ122)
 - dodajanje novosti(SPJ123)

Udeleževanje izobraževanj

- vrsta izobraževanj o demenci(S82) (SPJ126)(PD81)
- interna izobraževanja(S83)(SPJ130)
- letna udeležba sklopov predavanj(SPJ128)
- otvoritev Demenci prijazne točke(SPJ131)
- pobudnik
 - poslani s strani institucije (S89) (SPJ129)(PD84)
 - samoiniciativno(S90)
- vsebina
 - kultura usklajenih odnosov(S84)
 - kongruentna odnosna nega(S85)
 - bazalna stimulacija(S86)
 - inovativna validacija(S87)
 - validacija(S88)
 - veliko predavanj o delu z osebami z demenco(PD80)
 - predavanja o Alzheimerjevi bolezni(PD82)
- udeleževanje izobraževanj na temo participacije
 - specifično na temo participacije ne (S80)(SPJ125)(PD83)
 - kot vsebina v predavanjih(S81) (SPJ 127)

Potrebe socialne delavke po dodatnem znanju

- kongruentna odnosna nega(S91)(SPJ132)
- muzika terapiji(SPJ133)
- terapija z živalmi(SPJ134)
- zadostno znanje(PD85)
- praktične izkušnje
 - največ pridobiš s prakso(PD86)

PRISOTNOST PARTICIPACIJE V OBSTOJEČI ZAKONODAJI

Zakonodaja/pomembni dokumenti

- Strategija obvladovanja demence do 2020(S92)(SPJ138)
- Zakon o socialnem varstvu(SPJ135)
- Pravilnik o institucionalnem varstvu(SPJ137)
- Zakon o duševnem zdravju(S94)(SPJ136)(PD88)
- Usmeritve za delo z osebami z demenco na področju institucionalnega varstva starejših in njegove dopolnitve(S95)(SPJ139)
- ne vedenje o obstoju tovrstnega zakona(PD87)
- smernice(PD89)

Ustreznost zakonskih smernic

- negativno
 - ni zakona o pomoči ljudem z demenco(S93)
 - smernice/zakonodaja kontradiktorna praksi(S96)
 - enačenje ljudi z demenco in ljudi s težavami v duševnem zdravju(S97)
 - pravniško narejene smernice(S100)
 - ohlapnost osebnega načrta v smernicah (S108)
 - nenatančne (SPJ140)
 - občasno neživljenjske(SPJ141)
 - abstraktne(SPJ142)
 - neuskklajenost med resorji(SPJ143)
 - pretogi zakoni(SPJ162)
 - pomanjkljive(PD90)
- pozitivno
 - ustreznost Smernic z leta 2018(S103)
 - vključenost prakse(S104)
 - znanja s fakultete(S105)
 - osebna naravnost osebnega načrta(S106)
- napovedane izboljšave
 - napovedane prilagoditve potrebam ljudi z demenco(S98)

Pritisk zaradi zakonskih smernic

- pritisk se čuti(S99)
- občasen pritisk(PD93)
- precep med rigoroznimi pravili in človekom(S102) (SPJ146)
- razklanost med človekom in zakoni(SPJ144)
- dokumentiranje vzame ogromno časa(SPJ145)

Razlike med domovi pri vključevanju

- pojava minimalnih razlik (SPJ 152)
- obstoj razlik(PD97)
- razlike
 - vidne razlike v načrtovanju(S107)
 - prilagoditev glede na vizijo(S109) (SPJ151)
 - prilagoditve glede na izkušnje(SPJ148)
 - prilagoditve glede na potrebe(SPJ149)
 - prilagoditve glede na zmožnosti(SPJ150)
 - ponudba aktivnosti(SPJ153)
 - potek dela(SPJ154)
 - odsotnost stalnega strokovnega delavca na oddelku demence(SPJ155)
 - inštruktorji(SPJ156)
 - posebnost prisotnosti delovne terapevtke na oddelku(PD98)
 - razlike v obliki načrtov(PD100)
- enakost
 - isti osnovni koncept(SPJ147)
 - enak način dela pri socialnih delavcih(PD99)

PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE PARTICIPACIJE

- **razumevanje demence**
 - sprejemanje demence kot vsakdanje v ustanovi(S111)
- **poimenovanje participacije**

- posloveniti izraz participacija(S110)
- **dodatna izobraževanja**
 - potreba po dodatnem znanju socialnih delavcev(S112)(SPJ167)
 - več izobraževanj za svojce(SPJ168)
- **kadrovske spremembe**
 - sprememba kadrovske normative(S113)(SPJ158)
 - več kadra(SPJ159)(PD101)
 - strokovni kader specifičen zadolžen za delo z ljudmi z demenco(SPJ160)
 - en delavec na dva stanovalca(PD102)
 - popravilo kadrovske normative(PD103)
- **prostorske spremembe**
 - posodobljena arhitekturna zasnova(S114)(SPJ164)
- **prostovoljstvo**
 - več prostovoljcev(SPJ157)
- **zakonske spremembe**
 - fleksibilni zakoni za prilagoditev posameznikom(SPJ161)
 - sprejeti poenoten zakon, enak za vse domove(SPJ163)
 - potreba po zakonu, ki zaščiti osebe u demenco(PD91)

9.3 PRILOGA 3: Urnik opazovanja

Dom za upokojence	datum opazovanja	ura opazovanja
Dom starejših Šentjur	23. 7. 2019	16.00-21.00
	24. 7. 2019	7.00-16.00
Pegazov dom	1.8.2019	7.00-11.00
	7. 8. 2019	10.00-16.00
	8 .8. 2019	16.00-20.00
Dom upokojencev Šmarje pri jelšah	13. 8. 2019	7.00-16.00
	14. 8. 2019	16.00-21.00
	16. 8. 2019	13.00-15.00

9.4 PRILOGA 4: Zapisi opazovanja

Opazovanje A

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospa lahko samostojno odloča, kaj bo počela v dopoldanskem(A1) in popoldanskem času(A2). V večini se sama odloča, ali želi gledati TV(A3), opazovati dogajanje(A4), pogosto se odloči tudi za sprehod po enoti(A5). Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo(A6). Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego.

Pri nekaterih dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči pri katerih želi sodelovati(A7). Tako na primer sama pride k pevski aktivnosti in prične peti(A8). Ko ni več želela biti na telovadbi, je odšla(A9). Samostojno se je odločila, da gre na prireditev pevcev iz soslednjega kraja, ki je bila v domu(A10). Sama si je lahko tudi izbrala, kje želi sedeti(A11). Ves čas je aktivno pela.

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 –velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju je sodelovala z negovalkami(A12) in gospodinjami(A13), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Participiranje ji prilagodijo tako, da poenostavljajo vprašanja(A14), da so preprosta(A15), na njih je možno odgovoriti z da ali ne(A16). Vprašanja tudi večkrat ponovijo(A17). Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njen odziv(A18). Dopoldan je gospodinja prižgala glasbo in s kretnjo nakazala, ali bi gospa zaplesala z njo(A19). Gospa se je takoj z veseljem odzvala in poplesovala.

Večkrat jo spodbudijo, da se vključi v dogajanje(A20). Negovalka jo vpraša, ali bi šla z njo na teraso. Gospa reče, da ja(A21). Na pobudo negovalke pomaga pripraviti stole(A22).

Pri aktivnosti petja jo negovalka večkrat vključi tako, da jo vpraša, katero pesem bi še zapeli(A23). Gospa ne zna izbrati, zato negovalka predlaga pesem, ki jo nato poje skupaj z njo(A24).

Ob spodbudi se pridruži tudi aktivnosti lupljenja orehov(A25). Ob dodatni razlagi negovalke se odloči, da bo odšla na telovadbo(A26).

Zaposleni ji večkrat postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala(A27). Tako so jo vprašali, ali si želi ven ali sedeti in gledati TV(A28). Gospa se odloči za sedenje. Podobno jo tudi po kosilu vprašajo, kje bi počivala in ji postavijo dve možnosti (soba ali počivalnik), med katerimi eno izbere(A29).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Na to odločilo vpliva stopnja njene demence(A30), težave pri komunikaciji(A31), preobremenjenost zaposlenih(A32) in mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni več sposobna sodelovati pri nekaterih aktivnostih(A33), kot je na primer aktivnost spomina, kjer je le pasivno opazovala dogajanje(A34).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

V majhni meri odloča o oskrbi(A35). Sama si vzame malico(A36) in za sabo tudi pospravi smeti(A37) in pribor(A38). Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti(A39) ali jesti(A40).

Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo(A41). Sama se preobleče v pižamo(A42) in pospravi oblačila v omaro(A43). Sama se odloči, kdaj gre spat(A44).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju sodeluje s socialno delavko(A45), sorodniki(A46), delovno terapevtko(A47), fizioterapevtko(A48) ter gospodinjo(A49). Participacijo pri evalvaciji ji prilagodijo tako, da ji ponudijo opcije ter jo vprašajo, če bi si ona tega želela(A50). Tako so na primer vprašali, ali bi si želela hoditi k pevskemu zboru(A51). Gospa se je strinjala, zato so to navedli med cilje(A52).

Participiranje so ji prilagodili tako, da so ji postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovorila z da ali ne(A53). Socialna delavka jo je vprašala, ali so ji všeč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskovala(A54). Naštela je tudi nekaj novih dejavnosti(A55) in spremljala njene odzive. Tako je preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega(A56).

V vsakdanjiku pa ji participiranje prilagodijo tako, da poenostavljajo vprašanja(A57), da so preprosta(A58), na njih je možno odgovoriti z da ali ne(A59). Vprašanja tudi večkrat ponovijo(A60). Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njen odziv(A61). Po kosilu jo negovalka vpraša, ali želi na počivalnik(A62) (ga pokaže(A63)). Gospa se strinja. Pomaga ji, da se nanj namesti(A64). Negovalka jo vpraša, ali želi na WC, gospa pritrди(A65).

Zaposleni ji večkrat postavijo več možnosti(A66), med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala. Participiranje ji prilagodijo tako, da ji večkrat razložijo postopke(A67) ter vodijo pri dejavnostih(A68).

Pri jutranji negi si sama obleče majico, pri hlačah potrebuje pomoč(A69). Negovalka jo vpraša, če potrebuje pomoč(A70). Gospa pritrди. Ob vodilu negovalke gre do kopalnice(A71) in si umije zobe(A72) ter obriše(A73).

Pri kosilu je imela težave s priborom. Gospodinja ji sugestira, naj juho raje poje z žlico, ker bo lažje zajela, vilice pa lahko uporabi pri glavni jedi(A74). Gospa je njeno sugestijo upoštevala(A75).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 – zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospo zbudijo ob 7.00 (A76), v času jutranje nege, saj gospa potrebuje pomoč pri urejanju(A77). Nima možnosti izbire oblačil(A78) oziroma participacije pri izbiri(A79), saj to na mesto nje naredijo negovalke in ji nastavijo na posteljo.

Gospo povedo, da bo zajtrk(A80). Negovalka ji da pijačo, dva kosa kruha in klobase. Ne vprašajo je, kaj si želi jesti(A81) in koliko bo jedla(A82).

Prinesejo ji tablete, dajo na žlico in rečejo, naj jih poje(A83).

Ko je čas za kosilo, pride negovalka po njo ter ji reče, naj gre z njo do mize(A84).

Tudi pri kosilu je ne vprašajo, kaj(A85) in koliko želi jesti(A86). Ko konča s hrano, gospodinja za njo počisti(A87), ker je mnenja da bo to hitreje in učinkovito opravila (A88). Sveže oprana oblačila ji pospravi negovalka, brez vedenja gospe(A89), ker je ne obvestijo, da so prispela(A90).

Pižamo ji nastavijo gospodinje, gospa ni imela možnosti izbire(A91).

Gospodinja je izbrala, kam ji bo natočila sok, ne glede na to, kaj je želela gospa(A92).

Pasiven prejemnik pomoči je pri evalvaciji pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(A93). Ne more vplivati na prejetje terapije(A94). Pri ostalih segmentih evalvacije, je lahko aktivno izrazila svoje mnenje.

Da ne participira pri odločitvah oskrbe vpliva določenost ur dnevnih obrokov(A95), nege(A96), obremenjenost zaposlenih(A97), ki morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev(A98) in nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo(A99). Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje(A100). Predvsem se je to izrazilo pri obrokih. Ne vprašajo je, kaj in koliko želi jesti. Tudi terapijo mora prejeti, kot je predpisano(A101).

Tudi pri pospravljanju je le pasivna prejemnica pomoči, saj to gospodinje opravijo namesto nje.

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je lahko pri večini dejavnosti izrazila, ali želi sodelovati(A102). Zaposlene so v večini njene želje upoštevale(A103).

Gospa dobi priložnost, da izrazi, kje(A104) in kako želi preživeti popoldan(A105). Gospo upoštevajo, ko pove, kje želi počivati(A106). Gospodinja ji pomaga pri namestitvi na počivalnik(A107). Upoštevalo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti(A108). Tako je dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki(A109), telovadbi(A110), pri aktivnosti petja(A111). Ko je gospodinjo vprašala, ali bi šla z njo na sprehod(A112), so upoštevali njeno željo in jo peljali na sprehod v mesto(A113).

Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo in lahko prosto odide(A114).

Njeno mnenje je upoštevano tudi glede domskih prireditev. Vprašajo jo, ali bi želela na koncert pevcev iz sosednjega kraja(A115). V dvorani se je lahko usedla, kjer je želela(A116).

Gospa ne dobi priložnosti, da izrazi svoje želje pri vrsti(A117) in količini hrane pri obrokih(A118). Prav tako nima možnosti izražanja želja pri oblačilih(A119). Ko gleda TV izrazi, da ji ni všeč, kar je na televiziji(A120), vendar nihče ne prestavi programa(A121).

Izbere si enega izmed kozarcev, ki so na mizi in ji je všeč(A122). Ko ji negovalka natoči sok, ji ne da v kozarec, ki si ga je sama izbrala(A123).

Ko je želela pospraviti krožnik za sabo(A124), gospodinja ni upoštevala njene želje in je to storila namesto nje(A125).

Tudi pri osebnem načrtovanju so upoštevali njene odgovore na vprašanja, ki so ji jih postavili(A126). Njene odgovore so vključili med cilje, ki jih želijo v prihodnosti izpolniti(A127).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima srednjo možnost participacije(A128) pri dejavnostih, ki se tičejo osebne nege. Gospo zbudijo v času jutranje nege. Negovalka ji izbere oblačila(A129) ter nastavi na posteljo. Pove ji, naj se obleče(A130). Majico obleče sama(A131), pri hlačah potrebuje pomoč(A132). Negovalka jo vpraša, če potrebuje pomoč in reče, da ja. Ob vodilu negovalke gre do kopalnice(A133) in si umije obraz(A134) ter obriše(A135) (večkrat ji je potrebno povedati in razložiti postopek) (A136).

Gospo povedo, da bo zajtrk. Stoji, ker ne ve, kam naj se usede. Pokažejo ji, kje naj sede. Nato ji na roke dajo kremo in pojasnijo, da je za razkuževanje(A137). Negovalka ji da pijačo, dva kosa kruha in klobase(A138). Ne vprašajo jo, kaj si želi jesti(A139) in koliko bo(A140). Prinesejo še paradižnik in ji ga kar položijo na krožnik brez vprašanja(A141).

Tudi pri kosilu je ne vprašajo kaj(A142) in koliko želi jesti(A143). Gospa je potrebovala pomoč pri izbiri pribora. Negovalka ji pojasni, naj raje juho poje z žlico, ker bo lažje zajela, vilice pa lahko uporabi pri glavni jedi. Gospa upošteva njeno sugestijo (A144).

Ko konča s hrano, gospodinja za njo počisti(A145). Tudi če nakaže željo, da bi pospravila, ji povedo, da bodo oni to storili(A146). Tudi sveže oprana oblačila ji pospravi negovalka, brez njenega vedenja(A147).

Malico si vzame sama(A148) in za sabo tudi pospravi smeti(A149).

Zvečer se sama sleče(A150) in pospravi oblačila v omaro(A151). Sama se obleče v pižamo(A152), ki so jo nastavile negovalke. Ni imela možnosti izbire oziroma sodelovanja pri izbiri. Ko pride negovalka, ji reče naj da ven protezo(A153) in sezuje čevlje(A154), kar tudi stori.

Gospa ima možnost sodelovati pri večini načrtovanih dejavnostih na enoti(A155) ali v drugih prostorih doma(A156). Sodeluje pri čajanki na terasi(A157), pevskem zboru(A158), lupljenju orehov(A159), telovadbi(A160), sprehodih(A161) in prireditvi pevcev iz lokalnega okolja(A162).

Ne vključijo je v igro spomina(A163), saj so mnenja, da tega ni več sposobna. Gospa zato le opazuje dogajanje.

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je prisotna pri evalvaciji načrta(A164), kjer ima osrednjo vlogo(A165). Socialna delavka jo nenehno vključuje v načrtovanje(A166) in pri njej preverja, kako je zadovoljna s cilji(A167). Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada(A168) in si jih želi še naprej izvajati(A169). Tako so z njo govorili o mašnem obredu(A170), telovadbi(A171), sprehodih(A172), pevskem zboru(A173) in vključevanje v pospravljanje na enoti(A174).

Gospa sicer nekaterih vprašanj ne razume(A175) ali na njih odgovarja v popolnoma drugem kontekstu(A176), zato ji večkrat prilagodijo(A177) oziroma poenostavijo vprašanja(A178).

Pasivno je spremljala le cilj povezan z ključno osebo, saj se gospa ne zaveda, kdo je to(A179).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri vsakodnevnih dejavnostih jo spodbujajo negovalke(A180) in gospodinja(A181) na gospodinjski enoti. Te spodbude so vselej pozitivno vplivale na participacijo(A182), saj je gospa povedala svoje želje(A183) in se aktivno vključila v dejavnosti(A184).

Tako se je na primer gospa ob spodbudi in vodilu sama opravi nego(A185). Gospodinja je gospo vprašala, ali želi iti na telovadbo. Gospa ni odgovorila(A187), zato jo je dodatno spodbudila tako, da ji je povedala, da bodo tam malce pomigali in se bo imela lepo. Gospa se zato odloči, da bo šla(A186).

Na pobudo negovalke pomaga pripraviti stole(A188). Spodbudijo jo, da pride lupit orehe, pride in jih nekaj olupi(A189).

Pri petju gospo dodatno spodbudijo tako, da jo vprašajo, katero pesem bi še zapeli (včasih je namreč pela na koru). Gospa nato sodeluje pri petju(A190).

Ko po kosilu želi za sabo pospraviti krožnik, negovalka reče naj pusti na mizi, da ona pospravila. Ni je spodbudila k participaciji, čeprav je gospa nakazala željo. Gospa je zato pustila stvari na mizi(A191).

Pri igri spomina gospe nihče ne spodbuja, zato gospa le pasivno opazuje dogajanje(A192).

Pri evalvaciji osebnega načrta ob spodbudi socialne delavke(A193) pove, katere dejavnosti so ji všeč(A194) in bi jih želela še naprej izvajati(A195).

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka ima tretjo stopnjo demence, ki vpliva na njeno sposobnost načrtovanja (A196). Fizično je sposobna vse opraviti sama (A197). Pri stanovalki so izrazito prisotne komunikacijske prepreke(A198), ki najbolj vplivajo na načrtovanje oskrbe. Gospa ne govori veliko(A199), predvsem v prisotnosti drugih ljudi(A200). Težko najde besede(A201), uporablja neustrezne besede(A202) in jih zamenjuje(A203). Daljših povedi(A204) in vprašanj ne razume(A205). Zmore odgovarjati na vprašanja, na katera lahko odgovori z da ali ne(A206).

Pri osebnem načrtovanju gospa s težavo razume, kaj jo sprašujejo(A207), pogosto mumlja(A208) po svoje, ali odgovori nekaj popolnoma nepovezanega z vsebino pogovora(A209). Tudi prostorska in časovna dezorientacija vplivata na participacijo(A210), saj se ne zaveda, kje je(A211) in zato odgovori niso v skladu s pričakovanji(A212). Čas načrtovanja se znatno podaljša(A213), saj ob postavljenem vprašanju pogosto ne razume, kaj od nje želijo(A214). Socialna delavka ji skuša dati dovolj časa, da odgovori(A215). Ko gospa govori o popolnoma drugih stvareh, kot od nje pričakujejo(A216), počakajo, da pove do konca in nato poskušajo vprašanja parafrazirati(A217) ali jih poenostaviti(A218), kar ponovno podaljša čas načrtovanja. Na nekatera vprašanja sploh ne dobijo zelenih odgovorov(A219).

Tudi trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva(A220) na njegovo participacijo. V času opazovanja je bila en dan zelo čustvena(A221) in razdražljiva(A222), zato ni želela sodelovati(A223). Zaposleni so z njo morali ravnati sočutno(A224) in nežno(A225) ter ji nuditi dodatno pozornost(A226).

Pri dnevni aktivnosti je počasnejša(A227) in potrebuje precej sugestij zaposlenih(A228). To zahteva dodatni čas in potrpljenje zaposlenih(A229).

Opazovanje B

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospa lahko samostojno odloča, kaj bo počela v dopoldanskem(B1) in popoldanskem času(B2), kadar ni načrtovanih aktivnosti. V večini se sama odloča, ali želi gledati TV(B3), opazovati dogajanje(B4), pogosto se odloči tudi za počitek v svoji sobi(B5). Ko je želela na sprehod, je lahko odšla(B6).

Pri dnevni aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, kdaj ne želi več sodelovati(B7). Ko je izrazila, da želi sedeti v dnevni prostori, so ji ugodili(B8) in pomagali sest. Sicer pa samostojno ne mora odločati zaradi stopnje svoje demence(B9) in potrebuje spodbudo(B10).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 –velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju je sodelovala z negovalkami(B11), soprogom(B12) in gospodinjami(B13), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Da participira pri katerikoli dejavnosti, potrebuje spodbudo(B14). Participiranje ji prilagodijo tako, da poenostavljajo vprašanja(B15), da so preprosta(B16), na njih je možno odgovoriti z da ali ne(B17). Vprašanja tudi večkrat ponovijo(B18). Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njen odziv(B19). Gospodinja ji je povedala, da gredo na teraso in jo vprašala, ali želi priti zraven(B20). Gospa se je strinjala. Na pobudo negovalke si izbere, kje želi sedeti(B21).

Zaposleni ji večkrat postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala(B22). Tako so jo vprašali, ali si želi po kosilu počivati ali sedeti in gledati TV(B23). Gospa se odloči za počivanje v sobi.

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa gre na domske dejavnosti, le kadar imajo gospodinjje dovolj kadra(B24) ali časa, da jo pospremi(B25). Tako ni odšla na telovadbo(B26) in prireditve(B27), ker po mnenju gospodinje ni bilo dovolj zaposlenih, da bi lahko odpeljale vse stanovalce(B28) in so vzele le 4 stanovalce, ki imajo zaradi demence najmanj težav.

Na to odločilo vpliva stopnja njene demence(B29), težave pri komunikaciji(B30), preobremenjenost zaposlenih(B31) in mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni več sposobna sodelovati pri nekaterih aktivnostih, (B32) kot je na primer aktivnost spomina, kjer je le pasivno opazovala dogajanje(B33).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

V zelo majhni meri odloča o oskrbi(B34). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo(B35). Na lastno željo gre v posteljo(B36) in se uleže(B37). Sama se odloči, kdaj gre spat(B38). Gospa pri kosilu poje količino hrane, ki ji ustreza(B39).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju sodeluje s socialno delavko(B40), soprogom(B41), delovno terapevtko(B42), fizioterapevtko(B43) ter gospodinjo(B44). Participacijo ji prilagodijo tako, da ji ponudijo opcije ter jo vprašajo, če bi si ona tega želela(B45). Tako so na primer vprašali, ali bi si želela pomagati pri gospodinjskih opravilih(B46). Gospa se je strinjala, zato so to navedli med cilje(B47).

Participiranje so ji prilagodili tako, da so ji postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovorila z da ali ne(B48). Govorili so zelo počasi, da bi gospa lažje razumela(B49). Socialna delavka jo je vprašala, ali so ji všeč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskovala(B50). Naštela je tudi nekaj novih dejavnosti(B51) in spremljala njene odzive. Tako je preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega(B52).

Ker gospa pogosto ni razumela vprašanj(B53) oziroma tematike(B54) zaradi časovne in prostorske zmedenosti, so ji načrtovanje prilagodili tako, da so se postavili v njen položaj(B55) in obdobje(B56), ter jo spraševali, kaj doma počne, da je gospa lahko odgovorila(B57). Gospo so vprašali, ali si želi peti v pevskem zboru(B58), če hodi v cerkev(B59), ali bi šla na sprehode(B60) in predavanja(B61). Postavljajo ji zgolj enostavna vprašanja(B62). Vprašajo jo, kaj počne doma(B63). Gospa tako pove, da kuha, pospravlja, vrtička in se ukvarja z rožicami

Na podlagi njenih odgovorov so izluščili nove cilje, želje in mnenja(B64).

Da lahko participira v vsakdanjiku pri dejavnostih potrebuje vodenje(B65). Ob vodilu negovalk se lahko samostojno obleče(B66), gre do kopalnice(B67) in si umije obraz(B68) ter umije zobe(B69) (večkrat ji je potrebno povedati in razložiti postopek(B70)). Pri kosilu je potrebovala sugestijo o rezanju hrane(B71), da je lahko nato samostojno nadaljevala pri hranjenju(B72). Da je sama rezala hrano, so jo morali dodatno spodbuditi(B73).

Gospa večkrat vpraša, kdaj ji bodo prinesli zajtrk(B74). Negovalka večkrat pojasni, da je zajtrk že jedla ter bo naslednjo hrano dobila čez približno tri ure(B75), kar jo pomiri.

Pri večerni negi ji negovalke dajo pižamo in sugestirajo, da vse sleče s sebi(B76) in obleče pižamo(B77). Pri hlačah ji pomagajo, saj gospa prosi za pomoč(B78).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

- 1 – zelo majhna stopnja
- 2 – majhna stopnja
- 3 - srednje
- 4 – velika stopnja
- 5 –zelo velika stopnja
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospo zbudijo ob 7.15(B79),v času jutranje nege, saj gospa potrebuje pomoč pri urejanju(B80). Nima možnosti izbire oblačil(B81) oziroma participacije pri izbiri(B82), saj to na mesto nje naredijo negovalke in ji nastavijo na posteljo.

Da ne participira pri odločitvah oskrbe vpliva določenost ur dnevnih obrokov(B83), nege(B84), obremenjenost zaposlenih(B85), ki morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev(B86) in nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo(B87). Gospa namreč potrebuje zelo veliko spodbude(B88), ker je zaradi stopnje demence zelo pasivna(B89). Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje(B90). Predvsem se je to izrazilo pri obrokih. Ne vprašajo je, kaj(B91) in koliko želi jesti(B92). Postrežejo jo s kavo in sokom, ne da bi jo vprašali, kaj želi piti(B93). Ko nastopi čas malice, dajo hrano pred njo brez vprašanj ali možnosti izbire(B94).

Tudi terapijo mora prejeti pri vsakem obroku, kot je predpisano. Zdravila ji prinese medicinska sestra in poskrbi, da jih poje(B95).

Kdaj bo jedla, je prav tako izven njenega odločanja(B96). Ko nastopi čas kosila, jo negovalka zbudi in pove, naj vstane in gre za mizo, ker bo kosilo(B97).

Tudi pri pospravljanju sobe(B98), oblačil(B99) in po jedi(B100), je le pasivna prejemnica pomoči, saj to gospodinja opravi namesto nje. Gospa je pasivna(B101) in ne nakaže zanimanja za pospravljanje(B102).

Nima možnosti odločiti, kdaj se želi pripraviti na spanje(B103). To je odvisno od urnika večerne nege(B104).

Pasivna prejemnica pomoči pri evalvaciji je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(B105). Ne more vplivati na prejemanje terapije(B106). Pri ostalih segmentih evalvacije, so jo vključili v pogovor.

Vpliva stopnja njene demence(B107), saj s težavo izrazi svoje mnenje(B108), ker ne razume dogajanja okoli sebe(B109).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

- 1 – zelo majhna stopnja
- 2 – majhna stopnja
- 3 - srednje

4 – velika stopnja

5 – zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje(B110), a pogosto ne izraža želja in ciljev, ker je zelo pasivna(B111), prostorsko in časovno zmedena, zato ne razume dogajanja okoli sebe.

Lahko izrazi, kje želi preživeti posamezne dele dneva izven aktivnosti(B112), pri čemer ji zaposleni ugodijo(B113). Gospo upoštevajo, ko pove, kje želi počivati(B114). Upoštevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti(B115). Tako je na primer dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki(B116). Ko je izrazila, da bi šla na sprehod(B117), so upoštevali njeno željo in jo spremili(B118).

Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo in lahko prosto odide(B119).

Občasno zaposleni prezrejo njene želje, predvsem pri domskih aktivnostih(B120) in dogodkih(B121), ker ji zaradi oslabelega kadra(B122) ne morejo zagotoviti potrebnega spremstva(B123). Ko je bila prireditev pevcev s sosednjega kraja, je bilo omejeno število negovalk, ki skrbijo za ljudi z demenco in gospe sploh niso obvestile o odvijanju prireditve(B124). Gospa zato popoldne preleži v postelji. Mož pove, da bi jih mogli obvestiti, ona pa izrazi, da bo šla na prireditev, ker misli, da je jutri(B125).

Prav tako je niso odpeljali na domsko telovadbo(B126), čeprav je gospa izrazila, da bi šla(B127). Ko je bil čas za odhod, so gospodinje rekle, da bodo z njo kar tukaj potelovadile(B128), kar se ni zgodilo(B129). Odpeljale so jo v prostore dnevnega varstva in posedele na stol(B130).

Gospa ne dobi priložnosti, da izrazi svoje želje pri času(B131), vrsti(B132) in količini hrane pri obrokih(B133). Prav tako nima možnosti izražanja želja pri oblačilih(B134).

Tudi pri osebnem načrtovanju so upoštevali njene odgovore na vprašanja(B135), ki so ji jih postavili. Ko je na primer rekla, da bi rada pomagala pri gospodinjskih opravilih, so to vključili med cilje(B136), ki jih želijo v prihodnosti izpolniti.

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 – zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima majhno možnost participacije(B137) pri dejavnostih. Gospo zbudijo v času jutranje nege. Negovalka ji izbere oblačila(B138) ter nastavi na posteljo. Sugestira ji, naj si sleče pižamo(B139) in obleče oblačila(B140). Majico si je oblekla sama(B141), pri hlačah je potrebovala pomoč(B142). Nato

jo pospremi do kopalnice(B143), kjer ji razložijo naj si umije zobe(B144) ter obraz(B145). Potrebno je večkrat ponoviti(B146). Medtem je druga negovalka pospravila njeno posteljo(B147).

Gospe povedo oziroma zbudijo, ko je čas za dnevne obroke. Pri zajtrku je ne vprašajo, kaj si želi jesti(B148) in koliko bo(B149). Tudi pri kosilu je ne vprašajo kaj(B150) in koliko želi jesti(B151). Ko gospodinja vidi, da gospa ne je glavne jedi, ji predlaga, da si zreže štrukelj(B152). Gospa reče, da bi raje videla, če ji negovalka zreže. Negovalka kljub temu spodbudi gospo, da zmore sama, naj le poskusi. Gospa si sama zreže hrano(B153). Poje količino hrane, ki ji ustreza. Med obroki pride medicinska sestra, ki reče, da ima zanjo tablete, jih da na njeno žlico ter reče naj jih poje, kar tudi stori. Pred večerjo ji mož, ki je na obisku pomaga obleči hlače(B154) in jo pospremi do mize. Mož prosi negovalko za nož, saj želi gospe narezati pomarančo. Gospa pomarančo z veseljem poje.

Gospa ne sodeluje pri pospravljanju(B155). Ko konča s hrano, gospodinja za njo počisti(B156). Tudi posteljo in sveže oprana oblačila ji pospravi negovalka, brez njenega vedenja(B157).

V času večerne nege gospo zbudijo in ji rečejo naj sede. Prošijo jo naj da zobe ven, da jih bodo shranili, kar stori(B158). Nato ji dajo pižamo(B159). Ni imela možnosti izbire oziroma sodelovanja pri izbiri. Sugestirajo ji, naj vse sleče s sebe in obleče pižamo. Gospa zelo počasi vse sleče(B160) in obleče pižamo(B161), vendar narobe. Rečejo ji tudi, naj sleče hlače, pri tem prosi za pomoč, ker jo boli križ(B162). Nato ji rečejo naj se uleže, kar stori. Prosi jih, da jo pokrijejo, kar tudi storijo.

Gospa ima možnost sodelovati pri nekaterih načrtovanih dejavnostih na enoti(B163) ali v drugih prostorih doma(B164), ko jo za to spodbudijo, sicer sploh ne sodeluje(B165) in samo opazuje(B166) oziroma spi(B167). Sodeluje pri čajanki na terasi(B168), pevskih vajah(B169), maši(B170) in sprehodih(B171).

Gospe ne vključijo v igro spomina(B172), saj so mnenja, da tega ni več sposobna. Gospa zato le opazuje dogajanje.

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je prisotna pri evalvaciji načrta(B173), kjer jo socialna delavka postavlja v osrednjo vlogo(B174). Nenehno jo vključuje v načrtovanje(B175) in spodbuja pri participaciji(B176), saj sicer le pasivno spremlja dogajanje zaradi stopnje demence(B177). Socialna delavka najprej gospo vpraša o posameznih željah(B178), mnenju(B179) in ciljih(B180), nato pa da priložnost še soprogu, da pove svoje mnenje.

Gospa težko izrazi, kaj si želi(B181), nekaterih vprašanj ne razume(B182) ali na njih odgovarja v popolnoma drugem kontekstu(B183), zato ji večkrat prilagodijo oziroma poenostavijo

vprašanja(B184). Gospa ne izraža nobenih želja(B185) ali ciljev(B186), zato je potrebno na podlagi moža(B187) in zaposlenih pridobiti cilje(B188).

Pasivno je spremljala le cilj povezan z ključno osebo, saj se gospa ne zaveda, kdo je to(B189).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa pri večini vsakodnevnih dejavnosti potrebuje spodbudo za participacijo(B190), ki ji jo nudijo gospodinje(B191), negovalke(B192) in njen soprog, kadar je prisoten(B193). Kadar gospe niso spodbudili, je v večini primerov le pasivno opazovala dogajanje(B194) ali spala(B195). Pri miselni igri, ki jo je izvajala ena izmed gospodinj na enoti je bilo moč opaziti, da je gospa le pasivno opazovala dogajanje, saj je gospodinja ni spodbujala k participaciji(B196).

Pri osebni negi jo negovalka spodbuja in sugestira pri oblačenju(B197) ter umivanju(B198). Razložijo ji, naj si umije zobe ter obraz(B199). Potrebno je večkrat ponoviti. Tudi pri oblačenju ji je potrebno prinesiti pižamo in sugestirati, naj vse sleče s sebe in obleče pižamo. Gospa zelo počasi vse sleče in obleče pižamo(B200).

Pri kosilu gospodinja opazi, da gospa ne je hrane, zato ji predlaga, da si zreže štrukelj. Gospa reče, da bi raje videla, če ji gospodinja zreže. Gospodinja kljub temu spodbudi gospo, da zmore sama, naj le poskusi. Gospa si nato sama zreže hrano in poje količino kot ji ustreza(B201).

Iz tega je mogoče zaključiti, da spodbude pozitivno vplivajo nanjo(B202), saj gospa v večini primerov nato aktivno sodeluje pri odločanju in aktivnostih(B203).

Pri evalvaciji načrta so stanovalko spodbujali socialna delavka(B204) in njen soprog(B205). Potrebovala je zelo veliko dodatnih spodbud, da je participirala, saj je bila sicer zelo pasivna(B206) ter le opazovala dogajanje okoli sebe(B207).

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

- 1 – zelo velika stopnja preprek
- 2 – velika stopnja preprek
- 3 - srednje
- 4 – majhna stopnja preprek
- 5 –zelo majhna stopnja preprek
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka ima tretjo stopnjo demence (B208), ki vpliva na njeno sposobnost načrtovanja. Gospa je zelo pasivna(B209), pri njej so izrazito prisotne komunikacijske prepreke(B210), ki najbolj vplivajo na načrtovanje oskrbe. Gospa je zelo redkobesedna(B211), ves čas ponavlja le nekaj osnovnih vprašanj(B212) in ne mora slediti pogovoru(B213). Daljših povedi(B214) in vprašanj ne razume(B215). Zmore odgovarjati na vprašanja, na katera lahko odgovori z da ali ne(B216).

Ko nekdo z njo naveže stik in jo želi vključiti v dogajanje, ga gospa neprestano prekinja z enim in istim vprašanjem(B217), tako, da je načrtovanje oskrbe z njo zelo zahtevno(B218) in zahteva veliko časa(B219) in potrpljenja(B220).

Pri evalvaciji osebnega načrta je gospa z veliko težavo razumela, kaj jo sprašujejo(B221), saj je na vsa vprašanja odgovorila z da, čeprav je bilo popolnoma nepovezano z vsebino(B222).

Tudi prostorska in časovna dezorientacija vplivata na participacijo(B223), saj se ne zaveda, kje je(B224) in zato odgovori niso v skladu s pričakovanji(B225), ali pa na posamezne dejavnosti ne gre, ker ne ve, kdaj so(B226). Čas načrtovanja se znatno podaljša(B227), saj ob postavljenem vprašanju pogosto ne razume, kaj od nje želijo(B228). Socialna delavka ji skuša dati dovolj časa, da odgovori(B229). Ko gospa govori ali sprašuje o popolnoma drugih stvareh, kot od nje pričakujejo, počakajo, da pove do konca in nato poskušajo vprašanja parafrazirati(B230) ali jih poenostaviti(B231), kar ponovno podaljša čas načrtovanja. Na večino vprašanja sploh ne dobijo zelenih odgovorov(B232).

Tudi trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva(B233) na njegovo participacijo. V času opazovanja je bila gospa zelo pasivna(B234) in zaspana(B235) ter ni participirala pri nobeni odločitvi(B236). Kadar ima slab dan so znaki demence še bolj izraziti(B237), saj je z njo težko navezati komunikacijo(B238).

Opazovanje C

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

- 1 – v zelo majhni meri
- 2 – v majhni meri
- 3 - srednje
- 4 – v veliki meri
- 5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospa lahko samostojno odloča, kdaj se bo zbudila, kaj bo počela v dopoldanskem(C1) in popoldanskem času(C2). V različnih delih dneva pogosto izbere branje knjig(C3). Pri dnevni aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne(C4). Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo(C5). Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide(C6).

Gospa se samostojno odloči za obisk domske kavarne(C7) in o svoji odločitvi obvesti gospodinje. Ko je čas za telovadbo, gre sama v skupne prostore(C8), kjer se izvaja in tudi sama pride nazaj. Sama se priključi čajanki na terasi(C9).

Samostojno se je odločila, da gre na prireditev pevcev iz sosednjega kraja(C10), ki je bila v domu. Sama si je lahko tudi izbrala, kje želi sedeti(C11). Ves čas je aktivno pela(C12).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 – velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je zelo samostojna, zato ni velike potrebe po skupnem odločanju. Kadar pa se ta pojavi, sodeluje z negovalkami(C13) in gospodinjami(C14), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Participiranje ji prilagodijo tako, da jo večkrat spodbudijo, da se vključi v dogajanje(C15). Gospodinja jo je na primer vprašala, ali si želi sodelovati pri igri spomina(C16), s čimer se je stanovalka strinjala.

Pri aktivnosti luščenja orehov, je gospodinja šla do gospe in jo vprašala, ali si želi sodelovati(C17). Gospa je želela in se pridružila aktivnosti.

Gospodinja jo je vprašala, ali bi z njo šla na sprehod(C18). Gospa je z veseljem rekla, da bi šla. Gospodinjo je vprašala, ali bi se bilo smiselno preobuti(C19). Gospodinja ji prepusti to odločitev in gospa se preobuje(C20).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

V času opazovanja ni bila pri nobeni aktivnosti pasivna prejemnica pomoči(C21).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

V zelo veliki meri odloča o oskrbi(C22). Gospa sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego(C23). Zbudi se ob uri, ki ji ustreza(C24). Sama si izbere oblačila(C25) in gre v kopalnico(C26), kjer si umije zobe(C27) in obriše(C28). Sama se obleče(C29) in sleče(C30). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek(C31). Zvečer si sama obleče pižamo(C32). Oblčila, ki jih je imela na sebi pospravi(C33). Gre v kopalnico in si umije zobe(C34).

Gospa večkrat sama vzame pijačo ko je žejna(C35). Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti(C36) ali jesti(C37). Gospa po zajtrku(C38) in večerji pospravi krožnik za sabo(C39).

Stanovalka je pristna pri evalvaciji individualnega načrta(C40) in lahko jasno izrazi svoje želje(C41) in cilje(C42). O svoji oskrbi lahko odloča v veliki meri(C43), saj jo neposredno vključijo v načrtovanje le te. Gospa je lahko povedala, kako ji je všeč premestitev(C44), kaj si želi početi v času bivanja v domu(C45), česa ne želi več(C46).

Ko zaključí z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo(C47). Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego(C48).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: (C)

Gospa je zelo samostojna in pri evalvaciji načrta ne potrebuje veliko pomoči. Kadar se je znašla v zadregi, je pri skupnem odločanju sodelovala s socialno delavko(C49), sorodniki(C50), delovno terapevtko(C51), fizioterapevtko(C52) ter gospodinjo(C53). Participacijo ji prilagodijo tako, da so ji postavili vprašanja(C54) in jo nato usmerjali, kadar je zašla iz teme(C55). Če je bilo potrebno so vprašanja tudi večkrat ponovili(C56). Ponudili so ji tudi opcije(C57) in jo vprašali, če bi si ona tega želela. Tako so na primer vprašali, ali bi si želela pomagati pri usmerjanju ene izmed sostanovalk(C58). Gospa se je strinjala, zato so to navedli med cilje.

Participiranje so ji prilagodili tako, da so našteli nekaj novih dejavnosti(C59) in spremljala njene odzive. Tako je preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega(C60).

V vsakdanjiku pa ji participiranje prilagodijo tako, da jo občasno opomnijo, da izbere nova oblačila(C61).

Gospa prosi zaposlene, ali bi dale njene brisače prat(C62). To storijo in ji prinesejo nove(C63).

Občasno jo vprašajo za tekočino, ki jo želi piti(C64). Tako je na primer pri zajtrku lahko izbrala med kavo in čajem(C65). Zaposleni ji večkrat postavijo več možnosti(C66), med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala. V času malice ji občasno dajo možnost izbire(C67). Izbirala je med jogurtom in pudingom(C68).

Ko pridejo sveža oblačila, gre skupaj z negovalko do sobe(C69), kjer ji pokaže, kam želi, da jih zaposlena odloži(C70).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje(C71). Predvsem se je to izrazilo pri obrokih(C72). Ne vprašajo je, kaj(C73) in koliko želi jesti(C74). Pri malici so ji dali lubenico, ne da bi jo vprašali(C75).

Prinesejo ji tablete, dajo na žlico in rečejo, naj jih poje(C76). Ko je čas za večerjo, jo usmerijo k mizi(C77).

Ko nastopi večerna nega, jo zbudijo in dajo kapljice(C78).

Tudi pri pospravljanju(C79) in čiščenju(C80) je le pasivna prejemnica pomoči, saj to gospodinje opravijo namesto nje(C81), čeprav je gospa večkrat izrazila, da želi pomagati(C82).

Na to odločilo vpliva določenost ur dnevnih obrokov(C83), nege(C84), preobremenjenost zaposlenih(C85), ki morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev(C86) in nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo(C87) in pristop nekaterih zaposlenih, ki ji ne dopuščajo, da bi participirala, kljub temu, da si gospa tega želi(C88). So mnenja, da bodo sami hitreje(C89) in bolj učinkovito opravili posamezne dejavnosti(C90). Mudi se ji na malico(C91).

Pasiven prejemnik pomoči pri evalvaciji je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(C92). Ne more vplivati na prejetje terapije(C93). Pri ostalih segmentih evalvacije, je lahko aktivno izrazila svoje mnenje(C94).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je lahko pri večini dejavnosti izrazila, ali želi sodelovati(C95). Zaposlene so v večini njene želje upoštevale(C96).

Gospa dobi priložnost, da izrazi, kje(C97) in kako želi preživeti dopoldan(C98) in popoldan(C99). Gospo upoštevajo, ko pove, kje želi počivati(C100). Upoštevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti(C101), ki jih izvajajo na enoti. Tako je dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki(C102), telovadbi(C103), čiščenju orehov(C104), pri aktivnosti petja(C105) in spomina(C106). Gospodinja jo vpraša, ali si želi na sprehod v mesto(C107). Gospa se strinja in vpraša, ali bi se bilo smiselno preobuti. Negovalka ji reče, če želi(C108). Gospa se preobuje. Gospa izrazi, da želi zvečer gledati turško serijo(C109) in gospodinje jo pri tem upoštevajo(C110).

Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo(C111) in lahko prosto odide.

Njeno mnenje je upoštevano tudi glede domskih prireditev(C112). Vprašajo jo, ali bi želela na koncert pevcev iz sosednjega kraja(C113). V dvorani se je lahko usedla, kjer je želela(C114).

Gospa obvesti negovalko, da gre z drugo sostanovalko na pijačo v spodnjo kavarno(C115). Sama se odpravi na pijačo(C116).

Gospo upoštevajo pri pospravljanju njenih oblačil(C117), saj jo vprašajo, kje jih želi imeti(C118) in jih tam tudi odložijo. Ko jih gospa prosi, da dajo njene brisače prat(C119), to takoj storijo in ji prinesejo nove(C120).

Pri dnevnih obrokih ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(C121) in količini hrane(C122). Občasno jo vprašajo za tekočino, ki jo želi piti(C123). Tako je na primer pri zajtrku lahko izbirala med kavo ali

čajem. V času malice ji občasno dajo možnost izbire(C124). Tako je lahko izbirala med jogurtom in pudingom. Drugi dan pa so ji dali lubenico, ne da bi jo vprašali. Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla(C125).

Gospa večkrat želi pomagati pri pospravljanju(C126) in umivanju po kosilu(C127), vendar jo gospodinje zavrnejo(C128). Gospodinja pove, da bo kar ona na hitro pospravila, ker gre potem na malico(C129), drugič reče, da to raje postori sama, ker je sicer narejeno na pol(C130).

Pri evalvaciji načrta, je dobila priložnost, da je izrazila svoje želje(C131), ki so jim prislunili in jih navedli v načrt(C132). Ko je prosila za premestitev, so ji njeno željo uresničili.

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego(C133). Zbudi se ob uri, ki ji ustreza. Sama si izbere oblačila(C134) in gre v kopalnico(C135), kjer se umije(C136). Sama se obleče(C137) in sleče(C138). Opomniti jo je le potrebo, da izbere nova oblačila(C139). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek. Zvečer si sama obleče pižamo(C140), ki je bila nastavljena na postelji (nastavijo negovalke) (C141), oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi(C142). Gre v kopalnico in si umije zobe(C143).

Gospa jih prosi, če lahko dajo njene brisače prat, ker jo skrbi za kopanje. To storijo in ji prinesejo nove(C144).

Pri dnevni obrokih ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(C145) in količini hrane(C146). Občasno jo vprašajo za tekočino, ki jo želi piti(C147). Tako je na primer pri zajtrku lahko izbirala med kavo ali čajem(C148). Gospa večkrat tudi sama vzame pijačo, ko je žejna(C149). V času malice ji občasno dajo možnost izbire(C150). Tako je lahko izbirala med jogurtom in pudingom(C151). Drugi dan pa so ji dali lubenico, ne da bi jo vprašali. Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla(C152).

Gospa večkrat želi pomagati pri pospravljanju(C153) in umivanju po kosilu(C154), vendar jo gospodinje zavrnejo. Gospodinja pove, da bo kar ona na hitro pospravila(C155), ker gre potem na malico. Gospa po zajtrku(C156) in večerji pospravi krožnik za sabo(C157). Sobo in posteljo ji pospravijo gospodinje(C158), ko pridejo sveža oblačila s pralnice, gre gospa skupaj z gospodinjo v njeno sobo, kjer gospodinji pokaže, kam želi, da jih pospravi(C159).

Gospa ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti(C160) ali v drugih prostorih doma(C161). Sodeluje pri čajanki na terasi(C162), pevskem zboru(C163), lupljenju orehov(C164), telovadbi(C165), sprehodih(C166) in prireditvi pevcev iz lokalnega okolja(C167). Participacija pri udeležbi na aktivnostih je pri gospe zelo velika, saj se udeleži vsega, kar imajo v domu na

voljo(C168). Gospa je še dovolj samostojna, da se lahko na vse aktivnosti sama odpravi(C169). Gospa sama izraža, da želi vsepovsod sodelovati, saj ji je sicer dolgčas.

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je prisotna pri evalvaciji individualnega načrta(C170), kjer ima osrednjo vlogo(C171). Socialna delavka jo nenehno vključuje v načrtovanje(C172) in pri njej preverja, kako je zadovoljna s cilji(C173). Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada(C174) in si jih želi še naprej izvajati(C175). Tako so z njo govorili o pomoči sostanovalkam(C176), skrbi za domski mačko(C177), telovadbi(C178), kegljanju(C179), mašnem obredu(C180), telovadbi(C181), sprehodih(C182), pevskem zboru(C183) in vključevanje v pospravljanje na enoti(C184).

Gospa ni na nobeni stopnji evalvacije pasivno spremljala dogajanje(C185).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka ne potrebuje veliko spodbud za participacijo, saj je zelo samostojna(C186) in nima težav pri izražanju svojega mnenja in želja(C187). Kadar je spodbuda potrebna ji jo nudijo socialna delavka(C188), delovna terapevtka(C189) ter gospodinje(C190) na gospodinjski enoti. Spodbude pozitivno vplivajo(C191), saj je stanovalka tako še bolj aktivno sodelovala(C192) in se vključevala v dogajanje(C193).

Gospa sicer sama izraža želje po vključevanje v vse dejavnosti, ki se dogajajo na gospodinjski enoti(C194) in izven nje(C195). Pri vsakodnevnih aktivnostih jo gospodinja občasno spodbudi, da sodeluje pri miselnih igrah(C196) ter pevskih vajah(C197). Na pobudo negovalke pride lupit orehe(C198) in pove, da bo naredila vse, kar ji naročijo, saj ji je drugače dolgčas.

Na pobudo negovalke, gospa po domski prireditvi pomaga tudi pri spremstvu drugih sostanovalk nazaj na enoto(C199).

Pri evalvaciji osebnega načrta gospa ni potrebovala spodbude pri participaciji, saj zelo veliko govori(C200) in je brez težav odgovarjala na vprašanja in večkrat izrazila, kaj si želi.

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka je v prvem stadiju demence(C201), zato simptomi niso tako zelo izraziti. Ni bilo zaslediti resnejših težav pri vsakodnevnem funkcioniranju, razen težav s kratkoročnim spominom(C202) in občasno agresivnostjo(C203). Komunikacijskih preprek kot so nerazumevanje in neodzivnost ni bilo zaznati, saj je gospa brez težav odgovarjala na vprašanja, ki so ji bila postavljena.

Gospa se je zavedala, da je v domu za upokojence, zato to ni vplivalo na njeno participacijo. Tudi časovna dezorientacija ni oteževala participacije. Gospa je želela obiskovati vse dejavnosti, ki jih dom upokojencev nudi.

Gospa zelo veliko govori(C204), kar je bistveno vplivalo na trajanje procesa načrtovanja. Pri načrtovanju se je zgodilo, da večkrat ni dala drugim prisotnim do besede(C205), večkrat je prekinila druge prisotne(C206), zaradi velike količine govorjenja, pa je tudi pozabila, kar je že povedala (C207) in večkrat stvari ponovila(C208). Večkrat je tudi skrenila s teme(C209) in jo je bilo potrebno usmerjati(C210). Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti(C211), vendar je gospa ni bila zmedena in je dokaj uspešno spremljala dogajanje.

Trenutno razpoloženje je prav tako vplivalo(C212) na njeno participacijo. Ko je postala razdražena(C213) in agresivna(C214), ni želela sodelovati(C215) in je pričela zmerjati ljudi v bližini(C216). Takrat ji je bilo potrebno dati prostor, da se ohladi(C217), preusmeriti misli(C218) ali pa je bilo potrebno prisluhniti njeni stiski(C219) in poskušati potolažiti(C220), kar je nekoliko podaljšalo proces vključevanja.

Opazovanje D

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospa lahko samostojno odloča, kdaj se bo zbudila, kaj bo počela v dopoldanskem(D1) in popoldanskem času(D2). V različnih delih dneva pogosto izbere branje knjig(D3) in pogovore s sostanovalkami(D4). Pri dnevni aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne(D5). Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo(D6). Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide(D7).

Gospa se večkrat sama odloči za pomoč pri gospodinjskih opravilih(D8) in pomaga pri pospravljanju(D9), pranju posode(D10), zlaganju perila(D11) ter serviranju hrane(D12).

Ko je čas za telovadbo, gre sama v skupne prostore(D13), kjer se izvaja in tudi sama pride nazaj. Po telovadbi se odloči za počitek(D14).

Sama se odloči tudi za obisk pevskih vaj(D15), kjer ima možnost sodelovanja pri izbiri pesmi, ki so jih peli(D16).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 –velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je zelo samostojna, zato ni velike potrebe po skupnem odločanju. Kadar pa se ta pojavi, sodeluje z negovalkami(D17) in gospodinjami(D18), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Participiranje ji prilagodijo tako, da jo večkrat spodbudijo, da se vključi v dogajanje(D19). Gospodinja ji na primer reče, naj se pridruži vajah za spomin(D20). Gospa je prišla ter aktivno sodelovala pri petju in vajah. Pri aktivnosti luščenja orehov, je gospodinja šla do gospe in jo vprašala, ali si želi sodelovati(D21). Gospa je želela in se pridružila aktivnosti.

Zaposleni ji občasno dodatno pojasnijo situacijo in pustijo, da se nato odloči(D22), ali želi sodelovati ali ne. Ko je na primer želela ven, ji je gospodinja povedala, da je zunaj zelo vroče(D23), vendar gospe pustila, da se je sama odločila(D24), da ne bo šla.

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ni pri nobeni odločitvi pasiven prejemnik pomoči(D25), saj je zelo komunikativna in sposobna izraziti svoje želje, prav tako pa ji zaposleni, dajo priložnost, da sodeluje, kljub njihovi izraziti zaposlenosti (D26) in pomanjkanju kadra(D27).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

V zelo veliki meri odloča o oskrbi(D28). Gospa sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego(D29). Zbudi se ob uri, ki ji ustreza(D30). Sama si izbere oblačila(D31) in gre v kopalnico(D32), kjer si umije zobe(D33) in obriše(D34). Sama se obleče(D35) in sleče(D36). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek(D37). Zvečer si sama poišče pižamo(D38), se preobleče(D39), oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi(D40). Gre v kopalnico in si umije zobe(D41).

Gospa večkrat sama vzame pijačo ko je žejna(D42). V času malice se lahko sama odloči, kdaj bo jedla(D43). Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti(D44) ali jesti(D45). Gospa vselej po obrokih pospravi krožnik za sabo(D46).

Stanovalka je prisotna pri evalvaciji individualnega načrta(D47) in lahko jasno izrazi svoje želje(D48) in cilje(D49). O svoji oskrbi lahko odloča v veliki meri(D50), saj jo neposredno vključijo v načrtovanje le te. Gospa je lahko povedala, kaj si želi početi v času bivanja v domu(D51), česa ne želi več(D52). Izrazila je, da si želi predvsem zdravja(D53) in dobrega počutja(D54), kar so navedli med skupne dolgoročne načrte(D55).

Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo(D56). Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego(D57).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je zelo samostojna in pri evalvaciji načrta ne potrebuje veliko pomoči. Kadar se je znašla v zadregi, je pri skupnem odločanju sodelovala s socialno delavko(D58), gospodinje(D59), sorodniki(D60), ključno osebo(D61) in glavno medicinsko sestro(D62). Participacijo ji prilagodijo tako, da so ji postavili vprašanja(D63) in jo nato usmerjali, kadar je zašla iz teme(D64). Če je bilo potrebno so vprašanja tudi večkrat ponovili(D65). Ponudili so ji tudi opcije(D66) in jo vprašali, če bi si ona tega želela. Ko je gospa izrazila bolečine v nogah in hrbtnici(D67), sta se skupaj z medicinsko sestro pogovorili o možnostih in ciljih(D68).

V vsakdanjiku pa ji participiranje prilagodijo tako, da jo občasno opomnijo, da izbere nova oblačila(D69).

Zaposleni ji večkrat postavijo več možnosti(D70), med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala. Pri dnevnih obrokih lahko izbira vrsto(D71) in količino hrane(D72). Pri zajtrku jo vprašajo, ali želi namaz in kruh(D73) ter koliko kruha želi(D74). Vprašajo jo tudi o želeni tekočini(D75). Izbirala je med kavo in čajem(D76). Občasno prosi gospodinje, da ji prinesejo pijačo(D77), ko je žejna.

Pri obrokih opazijo, da težje je(D78) in jo vprašajo, ali potrebuje bolj oster nož(D79), pove, da ne. Negovalka jo vpraša tudi, če potrebuje pomoč(D80), reče, da ne.

Ob spodbudi je pomagala pospraviti posteljo(D81) in sobo(D82).

Ko jo je skrbela bolečina v roki, je to omenila negovalki. Negovalka odvrne, da bosta to jutri povedali zdravnici(D83).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Prinesejo ji tablete, dajo na žlico in rečejo, naj jih poje(D84). Na to vpliva določenost ur zaužitja terapije(D85).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima zelo veliko možnost izražanja svojih želja in potreb(D86 Njene želje so bile v času opazovanja vselej upoštevane(D87). Gospa dobi priložnost, da izrazi, kje(D88) in kako želi preživeti dopoldan(D89) in popoldan(D90). Upoštevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti. (D91). Tako je dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati pri telovadbi(D92), čiščenju orehov(D93), pri aktivnosti petja(D94) in spomina(D95).

Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo(D96) in lahko prosto odide(D97).

Ko je želela ven(D98), jo je gospodinja sicer opozorila, da je zunaj zelo vroče, vendar pustila, da se gospa sama odloči, kaj želi storiti(D99).

Gospo upoštevajo pri pospravljanju njene sobe(D100), saj jo vprašajo, ali želi sodelovati pri preoblačenju postelje(D101).

Pri dnevni obrokih dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(D102) in količini hrane(D103). Pri zajtrku so jo na primer vprašali, če želi namaz, kruh(D104) in koliko kruha si želi(D105). Vprašajo jo tudi, kaj želi piti(D106). Tako je na primer pri zajtrku lahko izbirala med kavo ali čajem(D107). Glede malice, se lahko odloči, kdaj jo bo jedla(D108). Ko jo vprašajo, ali potrebuje pomoč pri hranjenju(D109), upoštevajo da ne želi, kljub temu, da ima težave(D110).

Gospa večkrat želi pomagati pri pospravljanju(D111) in umivanju po kosilu(D112), zato jo gospodinje pri tej želji upoštevajo(D113) in omogočijo sodelovanje(D114).

Ko je negovalki povedala, da jo skrbi bolečina v roki(D115), ji je odvrnila, da bosta to jutri povedali zdravnici(D116).

Pri evalvaciji načrta, je dobila priložnost, da je izrazila svoje želje(D117), ki so jim prisluhnil in jih navedli v načrt(D118). Socialna delavka je vselej najprej dala priložnost gospe, da je povedala svoj vidik(D119) in šele nato dala možnost tudi drugim prisotnim, da povedo svoj vidik. Na koncu je upoštevala, kar ji je povedala gospa(D120). Želela je, da bi sodelovala pri aktivnosti petja(D121), pletenja(D122) in pomoči pri gospodinjskih opravilih(D123).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

- 2 – majhna stopnja participacije
- 3 - srednje
- 4 – velika stopnja participacije
- 5 –zelo velika stopnja participacije
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego(D124). Zbudi se ob uri, ki ji ustreza. Sama si izbere oblačila(D125) in gre v kopalnico(D126), kjer se umije(D127). Sama se obleče(D128) in sleče(D129). Opomniti jo je le potrebo, da izbere nova oblačila(D130). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek. Zvečer si sama poišče pižamo(D131), se preobleče(D132), oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi(D133). Gre v kopalnico in si umije zobe(D134).

Zdravila ji prinese medicinska sestra, ki jih gospa sama vzame.

Pri dnevni obrokih dobi priložnost, da izrazi želje o vrsti(D135) in količini hrane(D136). Pri zajtrku jo vprašajo, če želi namaz, kruh(D137) in koliko kruha si želi(D138). Vprašajo jo tudi za tekočino, ki jo želi piti(D139). Tako je na primer pri zajtrku lahko izbirala med kavo ali čajem(D140). Gospa večkrat tudi sama vzame pijačo, ko je žejna(D141) ali za le to prosi gospodinjo(D142). V času malice, se lahko odloči, kdaj bo jedla(D143).

Gospa želi pomagati pri pospravljanju(D144) in umivanju po dnevni obrokih, zato ji gospodinje to omogočijo. Dajo ji predpasnik, gre v kuhinjo in pomije vso posodo(D145). Gospa po obrokih vselej pospravi za sabo(D146). Dobi tudi priložnost, da pomaga deliti hrano ostalim sstanovalcem(D147).

Sobo(D148) in posteljo pospravi sama ob spodbudi(D149) in pomoči gospodinje in negovalke. Prav tako pomaga pri zlaganju sveže oprane perila(D150).

Gospa ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti(D151) ali v drugih prostorih doma(D152). Sodeluje pri čajanki na terasi(D153), pevskem zboru(D154), lupljenju orehov(D155), telovadbi(D156), sprehodih(D157) in vajah za spomin(D158). Participacija pri udeležbi na aktivnostih je pri gospe zelo velika(D159), saj se udeleži večine, kar imajo v domu na voljo(D160). Gospa je še dovolj samostojna(D161), da se lahko na vse aktivnosti sama odpravi(D162). Gospa sama izraža, da želi vsepovsod sodelovati, saj ji je sicer dolgčas.

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

- 1 – zelo majhna stopnja participacije
- 2 – majhna stopnja participacije
- 3 - srednje
- 4 – velika stopnja participacije
- 5 –zelo velika stopnja participacije
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je prisotna pri evalvaciji individualnega načrta(D163), kjer ima osrednjo vlogo(D164). Socialna delavka se najprej usmeri na gospo(D165) in prisluhne njenim željam in ciljem(D166), šele nato pa da priložnost še ostalim prisotnim. Gospo nenehno vključuje v načrtovanje(D167) in pri njej preverja,

kako je zadovoljna s cilji(D168). Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada(D169) in si jih želi še naprej izvajati(D170). Tako so z njo govorili o ohranjanju fizične aktivnosti(D171), telovadbi(D172), pletenju(D173), sprehodih(D174), pevskem zboru(D175) in vključevanje v pospravljanje na enoti(D176).

Gospa ni na nobeni stopnji evalvacije pasivno spremljala dogajanje(D177).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka ne potrebuje veliko spodbud za participacijo, saj je zelo samostojna in nima težav pri izražanju svojega mnenja in želja. Kadar je spodbuda potrebna ji jo nudijo socialna delavka(D178), negovalka(D179) ter gospodinje(D180) na gospodinjski enoti. Spodbude pozitivno vplivajo(D181), saj je stanovalka tako še bolj aktivno sodelovala(D182) in se vključevala v dogajanje(D183).

Gospa sicer sama izraža želje po vključevanje v vse dejavnosti, ki se dogajajo na gospodinjski enoti(D184) in izven nje(D185). Pri vsakodnevni aktivnostih jo gospodinja občasno spodbudi, da sodeluje pri miselnih igrah(D186) ter pevskih vajah(D187). Na pobudo negovalke pride lupit orehe(D188) in pomagati pospraviti posteljo(D189).

Pri evalvaciji osebnega načrta gospa ni potrebovala spodbude pri participaciji, saj zelo veliko govori in je brez težav odgovarjala na vprašanja in večkrat izrazila, kaj si želi(D190).

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka je v prvem stadiju demence(D191), zato simptomi niso tako zelo izraziti. Ni bilo zaslediti resnejših težav pri vsakodnevnem funkcioniranju, razen težav s kratkoročnim spominom(D192) in občasno čustvenostjo(D193). Komunikacijskih preprek kot so nerazumevanje in neodzivnost ni bilo zaznati, saj je gospa brez težav odgovarjala na vprašanja, ki so ji bila postavljena.

Gospa se je zavedala, da je v domu za upokojence, zato to ni vplivalo na njeno participacijo. Tudi časovna dezorietacija ni oteževala participacije. Gospa je želela obiskovati vse dejavnosti, ki jih dom upokojencev nudi.

Gospa je zelo komunikativna, a se v komunikaciji izgublja(D194), kar je bistveno vplivalo na trajanje procesa načrtovanja. Pri načrtovanju se je zgodilo, da je večkrat pozabila, kar je že povedala(D195) in večkrat stvari ponovila(D196). Večkrat je tudi skrenila s teme(D197) in jo je bilo potrebno usmerjati(D198). Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti(D199), vendar je gospa ni bila zmedena in je uspešno spremljala dogajanje.

Trenutno razpoloženje je prav tako vplivalo(D200) na njeno participacijo. Ko je postala razdražena(D201), je bilo potrebno preusmeriti njene misli(D202) ali pa je bilo potrebno prisluhniti njeni stiski(D203) in poskušati potolažiti(D204), kar je nekoliko podaljšalo proces participacije.

Opazovanje E

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospod lahko samostojno odloča, kdaj se bo vstal, kaj bo počel v dopoldanskem(E1) in popoldanskem času(E2). V različnih delih dneva pogosto izbere sprehajanje po enoti(E3), počitek(E4) ali gledanje TV(E5). Pri nekaterih dnevni aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospod samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne(E6). Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisoten, lahko odide(E7). Ko so na primer imeli čajanko na terasi in mu je postalo prevroče, se je vstal in odšel v notranje prostore(E8).

Gospod se pogosto sam odloči za zlaganje(E9) in pospravljanje sveže opranega perila(E10).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 –velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju je sodeloval z negovalkami(E11) in gospodinjami(E12), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Da participira pri katerikoli dejavnosti, potrebuje spodbudo(E13). Participiranje mu prilagodijo tako, da poenostavljajo vprašanja(E14), da so preprosta(E15), na njih je možno odgovoriti z da ali ne(E16). Vprašanja tudi večkrat ponovijo(E17).

Zaposleni mu večkrat postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbral tisto, ki mu je ustrezala(E18). Tako so ga vprašali, ali si želi po kosilu počivati ali sedeti in gledati TV(E19). Gospodinja mu je povedala, da gredo na teraso in ga vprašala, ali želi priti zraven(E20).

Večkrat gospod ne odreagira na vprašanja, ki mu jih postavijo(E21), zato ga gospodinje vključijo v dejavnost in počakajo njegovo reakcijo(E22). Ko je sedel na kavču, pride negovalec in vpraša, če jim prebere glasilo(E23). Stanovalec ne odgovori, vendar mu nato prisluhne. Med aktivnostjo igre spomina je negovalec vprašal, ali bo kdo pil in jedel napolitanke(E24), stanovalec ne odgovarja(E25), zato nastavi te stvari pred njega in počaka, da si sam postreže(E26).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Občasno nima izbire participacije pri aktivnostih(E27), saj sedi v prostoru, kjer jih izvajajo(E28) in le pasivno opazuje(E29). Tudi o tem, kaj bo gledal na TV ne odloča sam(E30), saj mu negovalka nastavi program. (E31)

Na to odločilo vpliva stopnja njegove demence(E32), težave pri komunikaciji(E33), ter premajhna stopnja spodbujanja zaposlenih, da se vključi v dejavnosti na enoti(E34).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene: V srednji meri odloča o oskrbi(E35). Zbudi se ob uri, ki mu ustreza(E36). Samostojno se odloči za pospravljanje svoje postelje(E37). Naredi posteljo po svojem okusu(E38). Za sabo pospravi tudi po obrokih(E39). Pri zajtrku si sam namaže sirni namaz(E40). Sam si izbere čas malice(E41). Vzame si banano(E42). Sam se odloči, kdaj bo odšel v sobo na počitek(E43).

Sam si vzame kavo na mizi(E44) in poje pecivo(E45). Ko zaključi z večerjo, se lahko sam odloči, kdaj bo odšel v sobo(E46).

Stanovalec je prisoten pri evalvaciji osebnega načrta(E47), vendar samostojno težje pove(E48) in odloča o oskrbi(E49) zaradi komunikacijskih preprek, ki so posledica njegove bolezni. Cilje(E50) in želje samostojno ne izrazi(E51).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod je pri skupnem odločanju sodeloval s socialno delavko(E52), sorodniki(E53), ključno osebo(E54) in glavno medicinsko sestro(E55). Participacijo mu prilagodijo tako, da mu ponudijo opcije(E56) ter ga vprašajo, če bi si on tega želela. Tako so na primer vprašali, ali bi si želel hoditi na telovadbo(E57). Gospod ni želel, zato so upoštevali njegovo željo(E58).

Participiranje so mu prilagodili tako, da so mu postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovoril z da ali ne(E59). Socialna delavka jo je vprašala, ali so mu všeč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskoval(E60). Naštela je tudi nekaj novih dejavnosti(E61) in spremljala njegove odzive. Tako je preverila, ali bi si gospod želi biti vključen v še kaj novega(E62). Ves čas je spremljala njegovo neverbalno komunikacijo, saj je z njo nakazal svoje žeje(E63), ki so jih nato upoštevali.

Verbalno komunikacijo pogosto pospremijo s kretnjami(E64) in tako pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njegov odziv(E65). Negovalka mu reče naj se prime za brado. Opazi, da ni obrit(E66). Reče mu, da se more pobriti in gre z njo do sobe(E67). Ona mu da brivski aparat, ki ga sam vklopi in brije. Negovalka ga opomni, da se mora pobriti tudi po vratu(E68). Ko konča sam očisti aparat, negovalka nato dodatno počisti(E69).

Da lahko participira pri dejavnostih potrebuje vođenje(E70). Ob vodilu in pomoči negovalk se lahko samostojno obleče(E71), gre do kopalnice(E72) in si umije obraz(E73), zobe(E74) in obrije(E75) (večkrat mu je potrebno povedati in razložiti postopek(E76)). Pri umivanju mu mora dati krpo, da je

prišel sodelovati(E77). Pred obroki ne ve, kam bi se usedel, zato ga usmerijo(E78) naj se usede, ker bo jedel. Dajo mu kruh in rečejo, da si bo namazal(E79). Negovalka ga vpraša, ali potrebuje bolj oster nož(E80), pove, da ja. Ko ga vprašajo, ali je boljše, pritrди. Negovalka ga vpraša tudi, če potrebuje pomoč(E81), reče, da ne.

Negovalec ga usmeri do sobe(E82), stanovalec se uleže in počiva.

Ob negovalkini pomoči si zvečer obleče nastavljeno pižamo.

Pri dnevnih obrokih lahko občasno izbira vrsto(E83) in količino hrane(E84)Gospodinja ve, da gospod ne mara solate, zato mu je za kosilo ne postreže. Gospodinja mu ponudi pijačo, ki jo zavrne(E85). Ko je žejen to izrazi in gospodinje mu dajo(E86).

Gospodinja ga vpraša, če želi na kavo na teraso(E87).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: Pasiven prejemnik pomoči je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(E88). Ne more vplivati na prejemanje terapije(E89). Pri ostalih segmentih evalvacije, je lahko participiral in izrazil svoje mnenje(E90).

Gospod nima možnosti odločanja o terapiji(E91), ki jo prejema, o izbiri oblačil(E92), saj jih izbere negovalka in nastavi na posteljo. Spije kavo, ki je nastavljena na nočni omarici(E93). Pogosto ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(E94) in količini hrane(E95). Pri zajtrku mu dajo kruh, pri večerji dobi kos pice(E96) in brezalkoholno pivo(E97).

Na to odločilo vpliva določenost ur terapije(E98), stopnja njegove demence(E99), težave pri komunikaciji(E100). Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje(E101).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima srednjo možnost izražanja svojih želja in potreb(E102). Njegove želje so bile v času opazovanja delno upoštevane(E103). Gospod dobi priložnost, da izrazi, kje(E104) in kako želi preživeti dopoldan(E105) in popoldan(E106). Po lastni želji lahko gleda TV(E107), se sprehaja(E108) ali počiva(E109).

Gospod občasno ni dobil priložnosti, da izrazi, ali se želi vključiti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti(E110), saj ga gospodinje niso vprašale, ali se jih želi udeležiti(E111). Občasno je bil gospod kar vključen v neko dejavnost, ker je sedel v prostoru, kjer se je ta izvajala(E112). Tako se je na primer pričela pevška skupina. Ne vprašajo ga, ali želi sodelovati(E113). Spremlja petje in ne sodeluje.

Pri večerji, ga je gospodinja vpraša, ali potrebuje bolj oster nož(E114), pove, da ja. Ko ga vprašajo, ali je boljše, pritrđi(E115).

Gospod po lastni želji sam naredi svojo posteljo(E116). Gospodinje mu pustijo, da si uredi, kot sam želi, saj vedo, da sicer postane jezen(E117).

Ko se gospod ni želel umiti(E118), mu negovalka ni prisluhnila in mu je dala krpo, da se umije. Gospod je to nato storil(E119).

Kadar ne želi piti tekočine, ga gospodinje upoštevajo(E120). Kadar pove, kaj bi rad pil(E121) mu to tudi zagotovijo(E122).

Gospod lahko izrazi, kaj(E123) in kje želi malicati(E124) in je pri tem upoštevan(E125). Upoštevan je tudi, kadar nakaže, da se želi sprehajati (E126)po enoti. Pri tem ga ne omejujejo(E127).

Gospoda upoštevajo, ko gospod kljub sugestiji ne želi sleči jope(E128).

Gospodinje vedo, da gospod ne mara solate, zato mu je ne dajo(E129).

Ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(E130) in količini hrane(E131). Pri zajtrku mu dajo kruh(132).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod ima veliko možnost participacije(E133) pri dejavnostih za osebno nego. Zbudi se sam ob uri, ki mu ustreza. Nase obleče vse, kar najde v omari– štiri majice in dvojne hlače. Naredi posteljo po svojem okusu(E134) (negovalke povedo, da je hud, če mu spremenijo njegov način pospravljanja). V času jutranje nege mu negovalka pomaga pri urejanju(E135). Da mu spodnjice, hlače in srajco(E136). Stanovalec se prične slačit pri čemer ga vodi negovalka(E137). Nato mu reče naj se umije, kar ne želi. Ko mu da krpo, se sam prične umivati, negovalka ga vodi pri procesu(E138)).

Spodnjice, hlače in srajco obleče sam(E139), pri spodnji majici mu pomaga negovalka(E140). Zobno protezo sam vstavi(E141). Spije kavo, ki je nastavljena na nočni omarici(E142). Gospod se ob vodenju sam obrije(E143), gospodinja mu pomaga le pri pospravljanju(E144).

Zvečer si obleče nastavljeno pižamo ob pomoči negovalke(E145) in gre spat.

Pri dnevni obrokih ga morajo usmeriti do sedeža. Ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti (E146) in količini hrane(E147). Pri zajtrku mu dajo kruh in rečejo, da si bo namazal(E148). Sam si namaže sirni namaz(E149). Ko poje, sam za sabo pospravi(E150). Gospodinja ve, da gospod ne mara solate, zato mu je za kosilo ne postreže(E151). Pri večerji dobi kos pice in brezalkoholno pivo(E152). Negovalka ga vpraša, ali potrebuje bolj oster nož, pove, da ja(E153). Ko ga vprašajo, ali je boljše, pritrdi.

Gospodinja mu ponudi pijačo, ki jo zavrne. Ko je žejen to izrazi in gospodinje mu dajo(E154). V času malice si gre sam po banano(E155). Gospodinja ga vpraša, če želi na kavo na teraso(E156). Sam si vzame kavo na mizi(E157) in poje pecivo(E158). Na terasi pove, da mu je vroče in si odpne gumb na majici. Gospodinja mu reče naj si da jopo dol, vendar noče.

Gospod se samostojno pridruži k zlaganju sveže opranega perila(E159), kadar ne gleda TV(E160). Rad pomaga sostanovalcem(E161) in jim postreže napolitanke, nato jih pospravi(E162).

Gospod ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti(E163) ali v drugih prostorih doma(E164), vendar se jih brez spodbude(E165) ali vodenja ne udeleži(E166).

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod je prisoten pri evalvaciji individualnega načrta(E167), kjer ima osrednjo vlogo(E168). Socialna delavka ves čas opazuje gospodovo neverbalno komunikacijo(E169), ker je verbalna zelo okrnjena. Kljub temu najprej njemu postavi vprašanje o počutju(E170) in dejavnostih v domu(E171). Počaka, da gospod pove, kar zmore(E172), šele nato vključi vse ostale prisotne. Gospoda nenehno vključuje v načrtovanje(E173) in pri njem preverja, kako je zadovoljen s cilji(E174). Gospod verbalno ne pove skoraj nič(E175), sposoben je le pokimati(E176). V večini le opazuje(E177) in poslušaj(E178). Gospod ni sam navedel nobenega novega cilja(E179).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod pri večini vsakodnevnih dejavnosti potrebuje spodbudo za participacijo(E180), ki mu jo nudijo gospodinje(E181) in negovalke(E182). Kadar gospoda niso spodbudili, je v večini primerov le pasivno opazoval dogajanje(E183) ali sprehajal po enoti(E184).

Gospoda je potrebno spodbuditi in voditi pri osebni negi. Ko ga opomnijo, kaj je potrebno narediti se uspešno sleče(E185), obleče(E186), umije(E187) in obrije(E188). Ni ga potrebno spodbujati pri pospravljanju, saj to sam postori.

Kljub spodbudi, da se sleče, ker mu je vroče, tega ne želi storiti(E189). Tudi umiti se noče, ko ga spodbudijo(E190). Potrebno mu je dati krpo, da se je vključil v nego(E191).

Kljub spodbudi, da sodeluje v vajah za krepitev spomina, gospod ne odgovarja(E192).

Pred obroki je potrebno gospoda spodbuditi, da se pridruži k mizi(E193). Nato ga spodbudijo, da si sam namaže kruh(E194).

Na pobudo negovalke pride na čajanko(E195).

Iz tega je mogoče zaključiti, da spodbude pozitivno vplivajo nanj(E196), saj gospod v večini primerov nato aktivno sodeluje pri odločanju in aktivnostih(E197). Pri evalvaciji načrta so stanovalca spodbujali socialna delavka(E198) in svojci(E199). Potreboval je veliko dodatnih spodbud, da je participiral, saj je bil sicer pasiven(E200) ter le opazoval dogajanje okoli sebe(E201).

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalec ima napredujočo demenco(E202), kar v veliki meri vpliva na njegovo načrtovanje. Zaradi zdravstvenega stanja je možno zaznati komunikacijske prepreke, saj gospod komunicira minimalno(E203), včasih ne najde besed(E204), več je neverbalne komunikacije(E205), zaradi slabega sluha(E206), morajo zaposleni besedno komunikacijo pospremiti z neverbalno(E207), potrebuje usmerjanje in podporo pri osebni higieni(E208), oblačenju(E209), slačenju(E210), spodbudo pri hranjenju(E211), vodenju(E212) in nadzor(E213).

Pri gospodu je zaznan zaposlitveni nemir(E214) in obdobja agresije(E215), ki ga zaposleni skušajo umiri s pomočjo aktivnosti, ki so prilagojene glede na njegovo življenjsko zgodbo(E216) (pomoč sostanovalcem, pospravljanje, zlaganje, sprehodi). Tako da tudi trenutno razpoloženje vpliva na participacijo(E217), saj gospod v tem obdobju potrebuje pomiritev(E218), zato se mu morajo zaposleni dodatno posvetiti(E219).

Komunikacijskih prepreke kot so nerazumevanje so se izražale(220), zato so mu zaposleni morali večkrat določene stvari pokazati(E221), ali poenostaviti(E222), da je lahko sodeloval. Občasno je bila prisotna neodzivnost, ko vprašanje ni bilo postavljeno neposredno njemu(E223). Besedna komunikacija je pri njem zelo slabo ohranjena(E224), pojavlja pa se zapletanje besed(E225), nerazumljivo momljanje(E226), ponavljanje besed. Potrebno je opazovati njegovo mimiko, saj v večini le tako nakaže, ali mu posamezna stvar ustreza ali ne(E227).

Časovna dezorientacija je oteževala participacijo(E228), saj gospod ni vedel, kateri del dneva je(E229) in katere aktivnosti so na sporedu(E230). Proces načrtovanja je bil pri njemu zahteven, saj gospod ni zelo verbalen(E232) in so zato morali zaposleni dodatno posvetiti pozornost na njegovo neverbalno komunikacijo(E232), hkrati pa so ga spodbujali, da poskuša še čim več povedati(E233).

Opazovanje F

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospa lahko samostojno odloča, kdaj se bo vstala, kaj bo počela v dopoldanskem(F1) in popoldanskem času(F2). V različnih delih dneva pogosto izbere branje domskega glasila(F3), gledanje TV(F4) in pogovore s sostanovalkami(F5). Pri nekaterih dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne(F6). Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo(F7). Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide(F8).

Gospa je opazila sveže oprano perilo in ga pričela zlagati(F9). Drugi dan pa se je odločila, da ne bo sodelovala pri tej aktivnosti(F10) in je raje gledala TV(F11). Ko je nastopila aktivnost telovadbe, se je gospa odločila, da ne bo sodelovala(F12).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 – velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju je sodelovala z negovalkami(F13), gospodinjami(F14) in hčerko(F15), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Participiranje ji prilagodijo tako, da jo večkrat spodbudijo, da se vključi v dogajanje(F16). Pri aktivnosti igre spomina jo gospodinja večkrat vključi tako, da jo vpraša po njenem mnenju(F17) in počaka, da gospa odgovori(F18). Po večerji jo gospodinja vključi v pospravljanje tako, da jo prosi, ali bi bila pripravljena obrisati mize(F19), kar gospa nato z veseljem stori.

Ko je prišla hči, jo je večkrat spodbudila, da je z njo odšla v kavarno(F20).

Večkrat gospa ne odreagira na vprašanja, ki ji jih postavijo(F21), zato jo gospodinje vključijo v dejavnost in počakajo njeno reakcijo(F22). Ko je sedela na kavču, ji je negovalka prižgala TV in gospa je spremljala poročila(F23). Med aktivnostjo igre spomina je negovalec vprašal, ali bo kdo pil in jedel napolitanke(F24), stanovalka ne odgovarja(F25), zato nastavi te stvari pred njo in počaka, da si sama postreže(F26).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: Občasno nima izbire pri aktivnostih(F27), saj sedi v prostoru, kjer jih izvajajo(F28) in le pasivno opazuje(F29).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospa v veliki meri odloča o oskrbi(F30). Vstane se ob uri, ki ji ustreza(F31). Sama se obleče(F32) in sleče(F33). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek(F34). Zvečer so sama obleče pižamo(F35). Oblečila, ki jih je imela na sebi pospravi(F36).

Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti(F37) ali jesti(F38). Gospa po vseh obrokih pospravi krožnik za sabo(F39). Samostojno se odloči za pospravljanje svoje postelje(F40). Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo(F41). Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego(F42).

Stanovalka je prisotna pri evalvaciji individualnega načrta(F43) in dobi priložnost, izrazi svoje želje(F44) in cilje(F45). Gospa je lahko povedala, kaj si želi početi v času bivanja v domu(F46), česa ne želi več(F47), vendar ni izrazila nobenih želja(F48) ali novih ciljev(F49).

Izrazila je, da si želi, da bi skupaj z možem bivala v tem domu(F50), kar so navedli med cilje(F51).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je pri skupnem odločanju pri evalvaciji sodelovala s socialno delavko(F52), sorodniki(F53), ključno osebo(F54) in glavno medicinsko sestro(F55). Participacijo ji prilagodijo tako, da so ji postavili vprašanja(F56) in jo nato usmerjali, kadar je zašla iz teme(F57). Če je bilo potrebno so vprašanja tudi večkrat ponovili(F58). Ponudili so ji tudi opcije(F59) in jo vprašali, če bi si ona tega

želela. Socialna delavka jo je vprašala, ali so ji vseč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskovala(F60). Gospo so na primer vprašali, ali rada opravlja gospodinjska dela(F61) in gospa je povedala, da rada čisti(F62). Socialna delavka je naštel tudi nekaj novih dejavnosti(F63) in spremljala njene odzive. Tako je preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega(F64).

V vsakdanjiku pa ji participiranje prilagodijo tako, da ji zaposleni večkrat postavijo več možnosti(F65), med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala. Pri dnevni obrokih lahko izbira vrsto(F66) in količino hrane(F67). Pri obrokih so ji vedno dali na voljo dve jedi(F68) in vprašali katero si želi. Kadar je izrazila, da ji je vseeno, so se oni odločili namesto nje. Negovalka jo vpraša, ali potrebuje bolj oster nož, pove, da ne(F69). Negovalka jo vpraša, če potrebuje pomoč, reče, da ne(F70).

Da lahko participira pri nekaterih dejavnostih potrebuje vodenje(F71). Ob negovalkini pomoči se gospa vstane(F72). Ob vodilu negovalk se lahko v večini samostojno obleče(F73), gre do kopalnice(F74) in si umije obraz(F75) ter obriše(F76) (večkrat ji je potrebno povedati in razložiti postopek(F77)).

Pred večerjo ji gospodinja pokaže, kam naj gre(F78) in ji razloži, da je večerja(F79).

Zvečer jo negovalka opomni, da si mora umiti zobe(F80).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 – zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: Gospo zbudijo ob 7.30(F81), v času jutranje nege, saj gospa potrebuje pomoč pri urejanju(F82). Nima možnosti izbire oblačil(F83) oziroma participacije pri izbiri(F84), saj to na mesto nje naredijo negovalke in ji nastavijo na posteljo. Tudi terapijo mora prejeti pri vsakem obroku, kot je predpisano. Zdravila ji prinese medicinska sestra in poskrbi, da jih poje(F85). Pri kosilu je ne vprašajo, kaj želi piti, ampak ji kar dajo pivo(F86).

Na to odločilo vpliva določenost ur nege(F87), stopnja njene demence(F88), saj gospa ne prepozna svojih oblačil(F89). Prav tako pa so zaposlene mnenja, da ni več sposobna sodelovati(F90).

Pasiven prejemnik pomoči pri evalvaciji je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(F91). Ne more vplivati na prejetje terapije(F92). Pri ostalih segmentih evalvacije, je lahko participirala in izrazila svoje mnenje(F93).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

- 2 – majhna stopnja
- 3 - srednje
- 4 – velika stopnja
- 5 –zelo velika stopnja
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima veliko možnost izražanja svojih želja in potreb(F94). Njene želje so bile v času opazovanja v večini upoštevane(F95). Gospa dobi priložnost, da izrazi, kje(F96) in kako želi preživeti dopoldan(F97) in popoldan(F98). Upoštevalo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti(F99), ki jih izvajajo na enoti. Tako je dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati pri telovadbi(F100), pri aktivnosti petja(F101) in spomina(F102). Ko je gospa izrazila, da ne želi na telovadbo(F103), ki je bila na urniku aktivnosti, so njeno željo upoštevali(F104).

Občasno je bila gospa kar vključena v neko dejavnost, ker je sedela v prostoru, kjer se je ta izvajala(F105). Tako se je na primer pričela pevska skupina. Ne vprašajo je, ali želi sodelovati(F106). Sodeluje pri petju in tudi pri igri za spomin. Negovalec jo večkrat povabi, da izrazi svoje mišljenje(F107).

V času nege gospo vprašajo, ali se želi vstati(F108) in obleči(F109). Ko se je stanovalka strinjala, so ji pomagale, da se je vstala(F110). Gospa nima možnosti izražanja želja pri izbiri oblačil(F111).

Pri dnevni obrokih gospodinje gospo vprašajo, kakšne so njene želje glede hrane(F112) in tudi upoštevalo njeno izbiro(F113). Upoštevalo jo tudi, kadar pove, da ne potrebuje pomoči pri rezanju hrane(F114). Ko gospa po juhi ni mogla več jesti glavne jedi, gospodinje niso takoj upoštevale njenega mnenja(F115) in so ji še poskušale dajati hrano(F116). Ko je gospa še enkrat pokazala, da ne želi več jesti(F117), je niso silili(F118).

Sostanovalka jo prosi za pomoč pri zlaganju perila, reče, da ne želi(F119). Spodbudi jo tudi gospodinja(F120). Ponovno zavrne, reče, da sedaj gleda TV(F121), zato je nista več spodbujali(F122).

V času opazovanja je prišla hčerka gospe in je želela, da gresta v kavarno na pijačo in karte. Gospa ni nakazala zanimanja za to(F123). Njenega mnenja niso upoštevali in so jo tako dolgo spodbujali, da je gospa na koncu odšla(F124).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

- 1 – zelo majhna stopnja participacije
- 2 – majhna stopnja participacije
- 3 - srednje
- 4 – velika stopnja participacije
- 5 –zelo velika stopnja participacije
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima veliko možnost participacije(F125) pri dejavnostih za osebno nego. Zbudi jo negovalka. Vpraša jo ali se želi vstati in obleči, pri čemer se stanovalka strinja. Negovalka ji pomaga pri vstajanju, nato ji pove, da se bosta umili. Spredaj se je stanovalka sama umila(F126), zadaj ji pomaga negovalka(F127). Negovalka ji reče naj se obriše, kar tudi stori(F128), Pri oblačenju modrca(F129) in nogavic ji pomaga negovalka(F130), plenico obleče sama(F131). Negovalka ji nastavi oblačila, ki jih je sama izbrala iz omare(F132), stanovalka jih ne prepozna(F133). Razmišlja, ali bi to oblekla in na koncu to stori(F134). Spije čaj, ki so ji ga nastavili na nočno omarico(F135) in zloži pižamo(F135). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek. Zvečer si obleče nastavljeno pižamo(F136), opomni jo, da si mora umiti zobe(F137), nato gre spat.

Zdravila ji prinese medicinska sestra, ki jih gospa sama vzame.

Pri dnevnih obrokih dobi priložnost, da izrazi želje o vrsti(F138) in količini hrane(F139). Pri zajtrku jo vprašajo, ali želi jesti kruh in kavo(F140), reče, da ja. Ko je vse pojedla, je za sabo pospravila(F141). Pred večerjo ji gospodinja pokaže, kam naj gre in ji razloži, da je večerja. Gospodinja jo vpraša, ali bo griz ali pico(F142). Reče, da ji je vseeno, zato ji dajo pico. Dajo ji tudi kozarec brezalkoholnega piva(F143). Negovalka jo vpraša, ali potrebuje bolj oster nož, pove, da ne(F144). Negovalka jo vpraša, če potrebuje pomoč, reče, da ne.

Stanovalka pove, da ne gre na telovadbo(F145), ki je danes na urniku aktivnosti. Izrazi, da bi raje šla na sprehod, vendar ne ve, kje je. Ni šla na sprehod(F146).

Gospa sodeluje pri zlaganju sveže opranega perila(F147), kadar ne gleda TV(F148). Ob spodbudi gospodinje po obrokih obriše mize(F149). Posteljo ji pospravijo negovalke(F150).

Gospa ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti(F151) ali v drugih prostorih doma(F152), vendar se občasno odloči, da ne želi sodelovati(F153). Tako na primer ni želela na telovadbo in izrazila, da bi raje šla na sprehod, vendar ne ve, kje je. Posledično ni šla na sprehod. Sodeluje pri čajanki na terasi(F154), pevskem zboru(F155) in vajah za spomin(F156). Participacija pri udeležbi na aktivnostih je pri gospe velika, saj jo zaposleni spodbujajo k sodelovanju(F157).

Kakšna je stopnja participacije pri osebni načrtovanju? (Ima vlogo pri osebni načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 – zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je prisotna pri evalvaciji individualnega načrta(F158), kjer ima osrednjo vlogo(F159). Socialna delavka se najprej usmeri na gospo (F160)in jo vpraša po njenem počutju(F161) in dejavnostih v domu(F162). Šele nato da priložnost ostalim prisotnim na evalvaciji. Gospo nenehno vključuje v načrtovanje (F163) in pri njej preverja, kako je zadovoljna s cilji(F164). Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada(F165) in si jih želi še naprej izvajati(F166). Gospa pove, da ji je vse všeč, kot je bilo do sedaj (F163) ter ne navaja novih potreb ali ciljev.

Gospa ni na nobeni stopnji evalvacije pasivno spremljala dogajanje(F168).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa pri večini vsakodnevnih dejavnosti potrebuje spodbudo za participacijo(F169), ki ji jo nudijo negovalke(F170) in gospodinje(F171). Kadar gospe niso spodbudili, je v večini primerov le pasivno opazovala dogajanje(F172).

Gospo je potrebno spodbuditi in voditi pri osebni negi. Ko jo opomnijo, kaj je potrebno narediti se gospa uspešno sama obleče(F173), umije(F174) in počeše(F175).

Gospo spodbudijo, da gre skupaj s hčerko v kavarno na pijačo in karte, vendar gospa ne izraža zanimanja. Ob večkratni spodbudi hčerke in gospodinje, je na koncu odšla(F176).

Gospo so prosili za pomoč pri zlaganju perila in ona kljub spodbudam, ni želela sodelovati(F177), saj je rekla, da gleda TV.

Pri kosilu gospodinja opazi, da gospa poje le juho, glavne jedi pa ne želi več. Gospodinja jo spodbudi, da je, vendar noče in je ne silijo več(F178).

Iz tega je mogoče zaključiti, da spodbude pozitivno vplivajo nanjo(F179), saj gospa v večini primerov nato aktivno sodeluje pri odločanju in aktivnostih(F180). Pri evalvaciji načrta so stanovalko spodbujali socialna delavka(F181) in njena hči(F182). Potrebovala je veliko dodatnih spodbud, da je participirala, saj je bila sicer pasivna(F183) ter le opazovala dogajanje okoli sebe(F184).

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalka je med prvim in drugim stadijem demence(F185), kar v majhni meri vpliva na njeno načrtovanje oskrbe. Ni bilo zaslediti resnejših težav pri vsakodnevnem funkcioniranju, razen težav s kratkoročnim spominom(F186) in potrebe pri spodbujanju pri vseh življenjskih aktivnostih(F187). Komunikacijskih preprek kot so nerazumevanje ni bilo zaznati. Občasno je bila prisotna neodzivnost, ko vprašanje ni bilo postavljeno neposredno njej(F188). Besedna komunikacija je pri njej zelo dobro ohranjena, pojavlja pa se ponavljanje vprašanj(F189) in stavkov(F190).

Gospa se je le občasno zavedala, da je v domu za upokojence(F191), kar je vplivalo na njeno participacijo. Ko je na primer želela na sprehod, je rekla, da ne ve kje je in zato ne bo šla(F192). Je pa opaziti, da se ne obremenjuje s tem, da ne ve kje je.

Časovna dezorientacija ni oteževala participacije. Gospa je želela obiskovati vse dejavnosti, ki jih dom upokojencev nudi.

Gospa je zelo komunikativna, a se v komunikaciji izgublja(F193), kar je bistveno vplivalo na trajanje procesa načrtovanja. Pri načrtovanju se je zgodilo, da je večkrat pozabila, kar je že povedala(F194) in večkrat stvari ponovila(F195). Večkrat je tudi skrenila s teme(F196) in jo je bilo potrebno usmerjati(F197). Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti(F198), vendar je gospa ni bila zmedena in je uspešno spremljala dogajanje.

Trenutno razpoloženje ni vplivalo na njeno participacijo, saj je gospa zelo prilagodljiva(F199), prepozna svojo demenco in se ne obremenjuje s težavami(F200), ki jih le ta prinaša.

Opazovanje G

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene: Samostojno ne mora odločati o dejavnostih(G1).

Gospod je odvisen od zaposlenih, da mu omogočijo participacijo(G2) pri odločitvah in sodelovanju pri dejavnostih, saj je nepokreten(G3) in komunikacijsko okrnjen(G4).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 –velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju je sodeloval z negovalkami(G5), delovno terapevtko(G6) in gospodinjami(G7), ki so bile v času opazovanja prisotne na gospodinjski enoti.

Da participira pri katerikoli dejavnosti, potrebuje spodbudo(G8). Participiranje mu prilagodijo tako, da poenostavljajo vprašanja(G9), da so preprosta(G10), na njih je možno odgovoriti z da ali ne(G11). Gospodinja ga vpraša, ali želi jutri dan preživeti v skupnih prostorih, gospod pritrdi(G12). Vprašanja tudi večkrat ponovijo(G13) oziroma poenostavijo(G14) tako, da ga lažje razume. Verbalno komunikacijo pogosto pospremijo s kretnjami in tako pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njegov odziv(G15). Delovna terapevtka pristopi do gospoda, ga prime za roke in prične poplesovati. Gospodova mimika nakazuje, da mu to prija(G16).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Občasno nima izbire pri aktivnostih(G17), saj sedi v prostoru, kjer jih izvajajo(G18) in le pasivno opazuje(G19). Gospodinje so ga na primer odpeljale k maši, ne da bi ga vprašale, ali si to želi(G20). Tudi o tem, kaj bo gledal na TV ne odloča sam (G21), saj mu negovalka nastavi program(G22). Tudi kje bo preživel dan(G23) je odvisno od zaposlenih, saj je v sobi, če se zaposlene ne odločijo, da ga posedijo na voziček(G24) in odpeljejo v dnevno sobo(G25).

Pogosto je izključen iz dnevnega dogajanja, ker veliko počiva(G26). Ne more sodelovati pri aktivnostih, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti(G27), saj je gibalno zelo oviran.

Na to odločilo vpliva stopnja njegove demence(G28), gibalna oviranost(G29), težave pri komunikaciji(G30), ter premajhna stopnja spodbujanja za participacijo pri odločitvah zaposlenih(G31). Da ne participira pri odločitvah vpliva obremenjenost zaposlenih(G32), ki morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev(G33) in nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno

posvetijo(G34) ter mišljenje nekaterih, da gospod ni več sposoben participirati zaradi svoje bolezni(G35).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene: V zelo majhni meri lahko samostojno odloča o oskrbi(G36), saj ni prisoten pri evalvaciji osebnega načrta(G37). Ne more izraziti svojih želja(G38) in ciljev(G39). Le kadar se v vsakdanjem življenju pojavi priložnost dogodka ali dejavnosti, mu občasno postavijo vprašanje o želji participacije.

Gospod lahko samostojno odloča le o količini hrane(G40) in pijače, ki jo bo zaužil(G41).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Kadar ne more sam odločati so z njim sodelovale negovalke(G42), njegova žena(G43), gospodinje(G44) in delovna terapevtka(G45) na oddelku. Participiranje mu prilagodijo tako, da poenostavljajo vprašanja(G46), da so preprosta(G47), na njih je možno odgovoriti z da ali ne(G48). Vprašanja tudi večkrat ponovijo(G49). Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njegov odziv(G50).

Spodbudo potrebuje, da opravi večerno nego(G51). Negovalka ga obrije, pri tem pa ga spodbuja, da ji pomaga, kar ob spodbudi stori(G52). Pri večernem obračanju ob spodbudi gospod pomaga(G53).

Spodbudo potrebuje tudi pri hranjenju(G54), mu pomaga negovalka(G55), a gospod jasno nakaže, kdaj ne želi več jesti. Pri pitju ga zaposleni ves čas opozarjajo, da mora tekočino pogoltniti(G56).

Gospodinje ga občasno vprašajo, kje želi preživeti posamezne dele dneva(G57).

Pri zajterku gospodinja upošteva, da ima gospod rad klobaso, zato mu je več da(G58). hrano mu razreže na koščke, da jo lahko nato sam je(G59). Pri hranjenju potrebuje pomoč in spodbudo(G60).

Ko ni več hotel odpirati usta, so odnehale s hranjenjem(G61).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: Gospod je pri večini odločitev (nega, zdravila, prehrana, oblačenje, dnevne aktivnosti) pasiven prejemnik pomoči(G62).

Kdaj bo šel počivat, je odvisno od zaposlenih(G63).

Gospod nima možnosti odločanja o tem, kdaj se želi zbuditi, saj ga negovalka zbudi ob 7.20(G64), ko nastopi jutranja nega(G65). Gospodinja ga umije(G66), ker gospod kljub spodbudi ne želi sodelovati(G67), nato mu nadene oblačila, ki jih je sama izbrala(G68). Ko zakluči z nego, ga vstanejo, da bi malo hodil(G69). Delovna terapevtka odloči, da potrebuje razgibavanje(G70). Gospod ne želi, a ga kljub temu malo sprehodijo. Nato ga dajo na voziček(G71).

Negovalka mu da kavo(G72) ter sama nadeva hrano na krožnik(G73). Jasno nakaže, da ne želi več jesti, vendar so ga kljub temu še poskušale hraniti(G74). Medicinska sestra mu da zdravila na žlico ter mu jo da v usta(G75). Ko zakluči s hrano, za njim pospravijo krožnik(G76). Pri pospravljanju ne more več sodelovati(G77).

Ko je čas malice, ga gospodinja zbudi(G78) in nahrani(G79). Gospodinja ga pokrije, kljub temu, da ne nakaže, da ga zebe(G80). Zaposleni določijo, kdaj bo pil(G81).

Pri dnevnih obrokih mu gospodinja izbere(G82) in nadeva hrano, ki jo bo zaužil(G83).

Ko je čas kosila, mu gospodinja spasira hrano(G84) ter sede k njemu, da ga nahrani(G85). Večerjo mu pripravi gospodinja(G86), ne vpraša ga, kaj si želi jesti(G87) in koliko(G88).

V času večerne nege ga uredijo za spanje(G89), negovalka sama izbere pižamo(G90). Pozneje pride nazaj, ga zbudi in mu umije zobe(G91).

Na to odločilo vpliva določenost ur dnevnih obrokov(G92), nege(G93), stopnja njegove demence(G94), gibalna oviranost(G95), težave pri komunikaciji(G96) ter pretirana obremenjenost zaposlenih(G97), ki morajo oskrbeti veliko število ljudi(G98) ter pristop nekaterih zaposlenih, ki so mnenja, da ga je zaradi njegovega zdravstvenega stanja nesmiselno vključiti v evalvacijo osebnega načrta(G99) in druge odločitve vsakdanjih dejavnosti(G100). Je tudi posledica neupoštevanja mnenja oziroma želja(G101).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 – zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Mnenje in želje človeka z demenco so bile v času opazovanja kar nekajkrat preslišane(G102) ali zatrte(G103).

Pri jutranji negi stanovalc z mimiko nakaže, da ga bolijo noge(G104), zato so ga vprašale, ali bi se želel malo vstati(G105) in sprehoditi(G106). Gospod je rekel, da ne, vendar so ga kljub temu vstale, da je malo hodil(G107). Ko je naredil nekaj korakov, so ga dale na voziček(G108).

Gospod pri hranjenju jasno nakaže, da ne želi več jesti(G109), vendar ga kljub temu skušajo hraniti(G110). Ko ni več hotel odpreti usta, so nekaj trenutkov počakale(G111) in ga potem ponovno hranile, dokler ni pojedel vse(G112).

Pri izbiri hrane(G113) in njeni količini(G114), izbiri oblačil(G115) in sodelovanju pri nekaterih dnevnih dejavnostih gospod ne dobi priložnosti(G116), da izrazi svoje mnenje in želje. v enem primeru je delovna terapevtka vprašala gospoda, ali mu je dovolj toplo(G117). Čeprav ni nakazal, da ga zebe in potrebuje dodatna oblačila, ga je pokrila(G118).

Pogosto je tudi izključen iz vsakodnevnega dogajanja, saj veliko počiva(G119).

Delovna terapevtka ga povabi k plesu, ki se odvija v dnevnem prostoru. Gospod z mimiko nakaže, da želi sodelovati(G120), zato ga vključijo(G121).

V neke dejavnosti, ga preprosto vključijo(G122), ne da bi ga vprašale ali želi participirati (G123). Tako je na primer bil odpeljan k maši(G124), ne da bi ga vprašali, ali želi iti(G125).

Priložnost za izražanje svojih želja dobi, ko ga zaposlene vprašajo, kje želi preživeti posamezne dele dneva(G126).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri dejavnostih, ki se vsakodnevno odvijajo na gospodinjski enoti stanovalca, stanovalec občasno participira(G127). Ne more sodelovati pri opravilih, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti(G128), saj je gibalno zelo oviran(G129). Lahko sodeluje pri dejavnostih kot so razne prireditve(G130) in mašah(G131).

V času jutranje nege stanovalca negovalke umijejo(G132), spodbujajo ga, da sodeluje pri negi, gospod pa se upira in ne želi sodelovati(G133). Ko ga umijejo mu nadenejo oblačila(G134), ki jih negovalke same izberejo, ne da bi gospoda vprašale, kaj želi obleči(G135) oziroma ali bodo izbrana oblačila v redu.

Pri dnevnih obrokih mu negovalka izbere in nadeva hrano(G136), ki jo bo zaužil. Negovalka pove, da mi bo dala več klobase, saj ve, da ima to rad(G137). Pri hranjenju potrebuje pomoč. Gospodinje ga hranijo ter dajo pijačo(G138). Stanovalec jasno nakaže, da ne želi več jesti (hrano pljuva ven in obrača glavo), vendar ga še poskusijo hraniti. Medicinska sestra pride in mu da tablete v usta. Za njim pospravijo krožnik(G139).

Delovna terapevtka mu pove, da bosta pila(G140). Ves čas ga opominja, da mora pogoltniti tekočino. Ko ne želi več piti, to jasno nakaže z mimiko.

V sredo, 7.8.2019 so ga v času malice gospodinje prebudile in nahranile(G141).

V času večerne nege ga negovalka uredi za spanje(G142), sama izbere oblačila, ki jih bo oblekel, gospod pri temu ne sodeluje(G143).

Večerjo mu pripravijo negovalke(G144), ne vprašajo ga, kaj si želi jesti(G145). Traja eno uro, da ga nahranijo, saj gospod potrebuje veliko spodbude.

Negovalka ga zvečer obrne, pri čemer ob spodbudi stanovalec pomaga in umije zobe(G146).

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod pri evalvaciji načrta ni imel nobene vloge(G147), saj ni imel priložnosti biti navzoč pri sami evalvaciji(G148). Socialna delavka doma smatra, da je evalvacija v obliki sestanka z ljudmi z demenco brezpredmetna zaradi narave njihove bolezni(G149), zato gospoda ni vključila v evalvacijo(G150). Zapisala jo je sama, se posvetovala z gospodinjo gospodinjske skupine, na kateri

biva gospod, svoj del pa so same zapisale delovna terapevtka, fizioterapevtka in glavna medicinska sestra(G151).

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri vsakodnevnih dejavnostih ga spodbujajo negovalke(G153), gospodinja(G154) in delovna terapevtka(G155). Te spodbude so občasno pozitivno vplivale na participacijo(G156). Tako je na primer gospod ob spodbudi sodeloval pri negi(G157). Ko so stanovalci v skupnem prostoru plesali z delovno terapevtko, ga je povabila k plesu, gospod je z mimiko nakazal, da mu to prija in poplesaval z njo(G158). Ob vprašanju, ali si naslednji dan želi malce na zrak, je gospod odgovoril, da bi(G159).

Pri evalvaciji osebnega načrta pa nihče ne spodbuja gospoda, saj ni neposredno vključen v dogajanje.

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Zdravstveno stanje odločilno/močno vpliva(G160) na njegovo zmožnost participacije, saj ima stanovalec tretji stadij demence(G161). Opazi je moč, da nekateri zaposleni, ne smatrajo, da je

stanovalec sposoben sodelovanja pri načrtovanju oskrbe(G162), zato tudi ne sodeluje pri evalvaciji osebnega načrta(G163).

Zaradi napredujoče demence, je uporabnik nepokreten(G164), zelo okrnjena je tudi komunikacija(G165). Stanovalec skoraj ne govori(G166) oziroma nerazumljivo momlja(G167). Na vprišanja ne odgovarja(G168), oziroma jih težko razume(G169). Tako je ob obisku zdravnice le opazoval dogajanje(G170) in ni odgovarjal na njena vprašanja(G171). Komunikacija je dominantno vezana na mimiko(G172). Včasih odgovarja na vprašanja z da ali ne(G173). Večkrat je potrebno ponoviti vprašanja(G174) ali jih oblikovati tako, da so zelo enostavna(G175).

Pri spodbujanju za sodelovanje pri negi se upira(G176). Stanovalec postane tudi agresiven, kadar dobi občutek, da se mu nekaj vsiljuje oziroma nečesa ne želi(G177).

Je bolj pasiven(G178) in veliko počiva/spi(G179), pri večini dnevnih aktivnostih zato ne more aktivno sodelovati(G180). Pri vseh dejavnostih potrebuje zelo veliko časa(G181), saj izgubi fokus(G182), postane agresiven(G183) ali pa potrebuje več časa, da dojame kaj se dogaja(G184). Takrat mu je potrebno dati prostor(G185) in se kasneje vrniti in nadaljevati z dejavnostjo oziroma participacijo(G186). Ko ima slab dan, veliko časa preživi v sobi(G187) in takrat ne sodeluje pri vsakodnevnih dejavnostih(G188), zato trenutno razpoloženje pri njemu dominantno vpliva(G189) na participacijo.

Opazovanje H

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

Gospod lahko samostojno odloča, kaj bo počel v dopoldanskem(H1) in popoldanskem času(H2). Gospod se sprehaja po prostoru, ko si tega želi(H3). Ko zaključi z večerjo, gre sedet v dnevni prostor(H4).

Pri dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospod samostojno odloči pri katerih želi sodelovati in kje ne(H5). Tako na primer ni želel sodelovati pri luščenju orehov(H6), je pa želel ostati in opazovati(H7). Gospoda povabijo k popoldanski aktivnosti barvanja(H8), on se pridruži in prične barvati. Ko ne želi več barvati, se vstane in odide sedet v dnevno sobo(H9). Večkrat se vstane in sprehaja po enoti(H10).

Gospod gre v dnevni prostor, kjer posluša glasbo(H11).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

- 1 – zelo majhna možnost izbire
- 2 – majhna možnost izbire
- 3 - srednja
- 4 –velika možnost izbire
- 5 – zelo velika možnost izbire
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri odločanju sodeluje z delovno terapevtko(H12), gospodinjo(H13) ali negovalko(H14). Participiranje mu prilagajajo tako, da mu postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbral tisto, ki mu je ustrezala(H15). Ko je bil med sprehodom utrujen, mu je negovalka postavila podvprašanja(H16) in mu dala izbiro, ali želi nadaljevati ali pa se usesi v dnevnem prostoru(H17). Izbere si dnevni prostor in ona mu pomaga do sedežne(H18).

Da lahko participira pri nekaterih dejavnostih potrebuje vodenje(H19). Ko je zaspal pri mizi, ga je negovalka vprašala, ali želi na kavč(H20). Odgovori, da ja. Gospod na kavču zaspi. Pri aktivnostih ga tudi večkrat pozovejo(H21) in spodbudijo, da se jim pridruži(H22).

Ko se prične aktivnost luščenja orehov, ga negovalke pripeljejo do mize, gospod pogleda kaj se dogaja(H23), vendar ne pokaže zanimanja za sodelovanje. Usede se na mesto, ki mu je bilo dodeljeno. Negovalka ga vpraša. Če je v preteklosti tolkel orehe(H24) in ali bi jih želel tudi sedaj(H25). Gospod je zelo redkobeseden(H26). Reče, da ne, zato ga pustijo, da le opazuje in je prisoten(H27).

Ko je na sporedu maša, ga negovalka vpraša, ali bi rad šel. Gospod odgovori ne(H28), zato ga ne silijo.

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

- 1 – zelo majhna stopnja
- 2 – majhna stopnja
- 3 - srednje
- 4 – velika stopnja
- 5 –zelo velika stopnja
- 0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: O tem, kaj bo gledal na TV ne odloča sam(H29), saj mu negovalka nastavi program. (H30) Na to vpliva stopnja njegove demence(H31), pasivnost(H32), ter premajhna stopnja spodbujanja zaposlenih, da se vključi v dejavnosti na enoti(H33).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

- 1 – v zelo majhni meri
- 2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

V zelo majhni meri(H34) lahko samostojno odloča o oskrbi. Lahko odloči, koliko hrane želi pojesti(H35), kdaj želi počivati(H36) in kje želi počivati(H37).

Stanovalec je prisoten pri načrtovanju osebnega načrta(H38), vendar ni mogel samostojno odločiti o oskrbi(H39) zaradi stopnje svoje bolezni(H40). Delovna terapevtka mu sicer postavi nekaj vprašanj o tem, kaj rad počne(H41) in si želi(H42), vendar ga je težko razumeti(H43). Ciljev ni mogel jasno izraziti(H44).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri odločanju sodeluje z delovno terapevtko(H45), gospodinjo(H46) ali negovalko(H47). Participiranje mu prilagajajo tako, da mu postavijo več možnosti(H48), med katerimi je nato lahko izbral tisto, ki mu je ustrezala. Pri zajtrku so mu dali na voljo klobase ali namaz(H49). Gospod si je izbral klobase. Enako je bilo pri izbiri med kavo ali čajem(H50). Medicinska sestra ga vpraša, ali bo pojedel celo tableto oziroma mu jo zmeljejo(H51). Gospod pove, da bo pojedel celo.

Da lahko participira pri nekaterih dejavnostih potrebuje vodenje(H52). Pri jutranji negi mu negovalka sugestira pri oblačenju(H53). Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč(H54), majico lahko ob sugestijah sam obleče(H55). Tudi v kopalnici potrebuje sugestije pri umivanju zob(H56) in obraza(H57).

Ko nastopi čas popoldanske nege pride negovalka do njega in mu pove, da bo sedaj popoldanska nega in ga vpraša, če bi šel z njo do sobe(H58). Gospod prikima. Vpraša ga, če potrebuje pomoč pri vstajanju s fotelje(H59). Gospod ne želi, zato mu negovalka pojasni, kako naj se vstane, da mu bo lažje(H60). Nato ga pod roko pelje do sobe, ter ga usmeri na WC(H61). Nato gre nazaj v dnevno sobo.

Participiranje so mu prilagodili tako, da so mu postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovoril z da ali ne(H62). Delovna terapevtka je prinesla masažno rokavico, s katero je hodila do stanovalecev in jih masirala. Ko je vprašala gospoda, ali bi želel masažo(H63), je odgovoril, da ne(H64), zato ni masirala(H65).

V času večerne nege, ga negovalka vpraša, ali želi nočno plenico(H66). Odgovori da ne. Spodbudi ga, da gre še enkrat na WC(H67). Ko gospod pride v sobo mu pokaže oblačila(H68) in sugestira, da se cel

sleče(H69) in mu da navodila, kako naj obleče pižamo(H70). Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč(H71),

Pri skupnem odločanju pri individualnem načrtovanju je sodeloval s svojo ženo(H72), ki je bila prisotna v času načrtovanja ter s delovno terapevtko(H73), ki je vodila osebno načrtovanje. Participiranje so mu prilagodili tako, da so mu postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovoril z da ali ne(H74). Njegova soproga je povedala, kaj je počel v preteklosti doma(H75), kakšni so bili njegovi hobiji(H76) in način življenja(H77). Nato je delovna terapevтка njega vprašala, če bi rad sodeloval pri plesnih(H78) in glasbenih aktivnostih(H79), s čimer se je strinjal. Vprašajo ga, ali bi rad hodil na sprehode(H80), gospod je izrazil, da bi si tega želel.

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospoda zbudijo ob 7.30(H81),v času jutranje nege, saj potrebuje pomoč pri urejanju(H82). Nima možnosti izbire oblačil(H83) oziroma participacije pri izbiri(H84), saj to na mesto njega naredijo negovalke in nastavijo na posteljo.

Da ne participira pri odločitvah oskrbe vpliva določenost ur dnevnih obrokov(H85), nege(H86), obremenjenost zaposlenih(H87), ki morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev(H88) in nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo(H89). Gospod namreč potrebuje zelo veliko spodbude(H90), ker je zaradi stopnje demence zelo pasiven(H91).

Da ne participira pri odločitvah vpliva pristop nekaterih zaposlenih, ki mu ne dajo priložnosti, da izrazi svoje mnenje ali želje(H92). Predvsem se je to izrazilo pri obrokih. Kdaj bo jedel, je izven njegovega odločanja(H93). Negovalka mu pove, da bo zajtrk(H94), kosilo(H95) in večerja(H96) ter ga prime pod roko in odpelje do mesta, ki so mu ga dodelili(H97). Ne vprašajo ga, kaj(H98) in koliko želi jesti pri kosilu in večerji(H99).

Gospod za mizo kinka. Negovalka ga predrami in mu reče, naj dvigne pogled, da mu bo uredila frizuro(H100).

Nima možnosti odločiti, kdaj se želi pripraviti na spanje(H101). To je odvisno od urnika večerne nege(H102). Ona mu poišče pižamo(H103) ter nastavi na posteljo. Ko je nega zaključena, mu reče, naj se uleže v posteljo(H104).

Tudi pri pospravljanju sobe(H105), oblačil(H106) in po jedi(H107), je le pasiven prejemnik pomoči, saj to gospodinje opravijo namesto njega(H108). Gospod je pasiven(H109) in ne nakaže zanimanja za pospravljanje(B110).

Da ne participira pri individualnem načrtu vpliva stopnja njegove demence(H111) in dominantnost soproge v pogovoru(H112). Ta želi, da vključijo v čim več dejavnosti. Gospod je v večini zgolj

opazoval dogajanje(H113) in ni veliko govoril(H114). Pasiven je pri odločitvah, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(H115).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod je lahko pri večini dejavnosti izrazil, ali želi sodelovati(H116). Zaposlene so v večini njegove želje upoštevale(H117). Ko ni želel sodelovati pri luščenju orehov(H118), so njegovo željo upoštevale(H119). Vprašajo ga, ali bi šel k maši. Gospod odgovori ne(H120), zato ga ne silijo(H121). Gospoda povabijo k aktivnosti barvanja, gospod se pridruži in barva(H122). Ko ne želi več barvati, se vstane in odide(H123).

Gospoda vprašajo, ali bi jedel klobase ali namaz. Gospod želi klobase(H124), zato mu jih dajo(H125). Vprašajo ga tudi ali bi kavo ali čaj. Gospod se odloči za kavo(H126), zato mu jo dajo(H127).

Lahko izrazi, kje želi preživeti posamezne dele dneva izven aktivnosti(H128), pri čemer mu zaposleni ugodijo(H129). Gospoda upoštevajo, ko pove, kje želi počivati(H130). Gospodinja mu pove, da je čas popoldanske nege(H131) in ga vpraša, ali bi šel z njo(H132). Vpraša ga, če potrebuje pomoč pri vstajanju s fotelje. Gospod ne želi(H133), zato mu negovalka pojasni, kako naj se vstane, da mu bo lažje(H134).

Ko je deloval nemirno in se pričel sprehajati po dnevnem prostoru, je negovalka pristopila do njega in mu rekla, da gresta na sprehod. Gospod je rekel, da ne želi(H135). Ko ga je negovalka prijela pod roko, je pričel z njo hoditi(H136). Ko je bil utrujen je negovalki rekel, da ne gre naprej(H137). Negovalka mu je postavila podvprašanja in mu dala izbiro, ali želi nadaljevati ali pa se usesti v dnevnem prostoru(H138). Izbere si dnevni prostor(H139) in ona mu pomaga do sedežne(H140).

Nima možnosti izražanja želja pri oblačilih(B141). Gospod ne dobi priložnosti, da izrazi svoje želje pri času(H142), vrsti(H143) in količini hrane pri kosilu(H144) in večerji(H145). Negovalka ga večkrat pozove k mizi, ker bo večerja, vendar ne pride, zato gre ponj in ga pod roko pripelje(H146) do mesta, ki so mu ga dodelili(H147).

Čez nekaj časa pride ponj negovalka in mu pove, da se gresta uredit in spat(H148). V sobi ga vpraša, ali želi nočno plenico. Odgovori da ne(H149). Ga spodbudi, da gre še enkrat na WC(H150). Sama izbere pižamo(H151).

Vpraša ga, ali bo pojedel celo tableto oziroma mu jo zmeljejo. Gospod pove, da bo pojedel celo(H152), zato mu jo dajo(H153).

Tudi pri osebnem načrtovanju so upoštevali njegove izjave na vprašanja(H154), ki so mu jih postavili in jih skušali vključiti v cilje(H155).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 – zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod ima srednjo možnost participacije(H156) pri dejavnostih, ki se tičejo osebne nege. Gospoda zbudijo v času jutranje nege. Negovalka mu izbere oblačila(H157), ki jih bo oblekel ter mu jih nastavi na posteljo. Gospod potrebuje sugestije o oblačenju(H158). Negovalka mu mora dati navodila, kam mora dati roke in noge(H159). Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč(H160). Tudi v kopalnici potrebuje usmeritve pri umivanju zob(H161), saj si jih sicer ne bi umil.

Negovalka mu pove, da bo zajtrk, kosilo ali večerja ter ga prime pod roko in odpelje do mesta, ki so mu ga dodelili. Gospoda vprašajo, če želi jesti klobase ali namaz. Gospod odgovori klobase(H162). Vprašajo ga tudi, ali bo kavo ali čaj. Gospod odgovori kavo(H163). Ko konča s hrano, gospodinja za njim počisti(H164).

Pri pospravljanju ne sodeluje(H165), v večini se sprehaja po enoti(H166) ali sedi in opazuje dogajanje.

V času večerne nege, ga negovalka vpraša, ali želi nočno plenico(H167). Odgovori da ne. Gre še enkrat na WC, negovalka pa mu med tem časom poišče pižamo(H168) ter nastavi na posteljo. Ko gospod pride v sobo mu pokaže oblačila in sugestira, da se cel sleče(H169) in mu da navodila, kako naj obleče pižamo(H170). Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč(H171), pri oblačenju majice(H172) pa je zelo počasen(H173).

Gospod ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti(H174) ali v drugih prostorih doma(H175). Sodeluje lahko pri aktivnosti barvanja(H176), sprehajanju(H177), čajanki(H178), lupljenju orehov(H179).

Kakšna je stopnja participacije pri osebnem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebnem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 – zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: Gospod je prisoten pri osebnem načrtovanju(H180), vendar v večini pasivno spremlja dogajanje(H181). Delovna terapevtka mu da nekaj priložnosti, da pove, kaj si želi(H182), vendar v večini govori njegova soproga(H183) oziroma socialna oskrbovalka(H184). Gospod težko izrazi, kaj si želi(H185), nekatere stvari tudi ne razume(H186). Tako so mu na primer predstavili koncept ključne osebe, vendar je gospod le pasivno spremljal(H187) in ni delovalo, kot da razume.

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospod pri nekaterih vsakodnevnih dejavnostih potrebuje spodbujanje za participacijo(H188), ki mu jo nudijo gospodinje(H189), negovalke(H190) in delovna terapevtka(H191). Spodbude pozitivno vplivajo, saj stanovalec v večini nato aktivno sodeluje(H192) pri odločanju(H193) in aktivnostih(H194).

Pri osebni negi ga negovalka spodbuja(H195) in vodi pri oblačenju(H196). Pove mu, da se cel sleče(H197) in mu da navodila, kako naj sam obleče pižamo(H198). Spodbudi ga tudi, da si umije zobe, saj si jih sicer nebi(H199).

Pred večerjo potrebuje spodbudo, da se pridruži k mizi(H200).

Pri individualnem načrtovanju pa mu spodbudo nudi delovna terapevtka, vendar te spodbude niso tako zelo pogoste(H201). Kadar ga spodbudi, gospod sodeluje(H202), vendar ga je pogosto težko razmeti(H203)

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Stanovalec ima napredno demenco(H204), ki vpliva na njegovo sposobnost načrtovanja. Stanovalec je pasiven(H205), vidne so komunikacijske prepreke(H206). Pri osebnem načrtovanju ga delovna terapevtka s težavo razume(H207), saj momlja(H208), včasih pa sploh ne odgovarja(H209). Včasih govori nemško(H210). Gospod odgovarja le na vprašanja z da ali ne(H211), daljših povedi več ne zmore(H212). Ne more slediti pogovoru(H213). Ko vprašanja ne razume, momlja po svoje(H214), ali odgovori nekaj popolnoma nepovezanega z vsebino pogovora(H215). Tudi prostorska in časovna dezorientacija vplivata na participacijo(H216), saj se ne zaveda, kje je(H217) in zato odgovori niso v skladu s pričakovanji(H218). Ker izvajajo osebni načrt ob sprejemu v dom, je bil gospod tudi vidno utrujen(H219), kar je vplivalo na njegovo participacijo.

Ker je na novo prispel ne zaupa osebju(H220), je zmeden, kje se nahaja(H221) in deluje prestrašeno(H222). Ne želi se pogovarjati z neznanci(H223).

Čas načrtovanja se znatno podaljša(H224), saj ob postavljenem vprašanju momlja(H225). Osebjem mu poskuša dati dovolj časa, da odgovori(H226). Poskušajo tudi na parafrazirati vprašanja(H227) ali jih poenostaviti(H228), kar ponovno podaljša čas načrtovanja.

Tudi trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo(H229). V času opazovanja je bil en dan zelo vodljiv in je sodeloval pri odločanju, drugi dan pa je bil zelo vznemirjen(H230) in prestrašen(H231) ter ni odgovarjal zaposlenim(H232).

Pri dnevni dejavnosti je počasnejši(H233) in potrebuje sugestije zaposlenih(H234). To zahteva dodatni čas in potrpljenje zaposlenih(H235).

Opazovanje I

DO1: Vrsta participacije

Aktivna participacija –Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o dejavnostih?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene: Gospa lahko samostojno odloča, kaj bo počela v dopoldanskem(I1) in popoldanskem času(I2). Veliko časa preživi na terasi(I3), pomaga pri urejanju okolice(I4), skrbi za rože(I5), gre na sprehod(I6), se pogovarja s sostanovalci(I7) ali pa gleda televizor(I8). Sama vztraja pri barvanju pobarvank(I9) in prosi, da ji jih redno prinašajo(I10). Pri dnevni dejavnosti, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne(I11). Gospodinje jo pri

njenih odločitvah upoštevajo(I12). Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide(I13). Sama se priključi čajanki na terasi(I14).

Gospa se samostojno odloči za iztrebljanja plevela(I15). Sama gre po vedro v kopalnico in gre na teraso(I16).

Gospa po lastni izbiri pomaga pri pripravi mize pred obroki(I17) in zloži posodo v pomivalni stroj(I18). Občasno sama vzame metlo ter pometa skupne prostore(I19).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednja

4 –velika možnost izbire

5 – zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri odločanju sodeluje z delovno terapevtko(I20), gospodinjo(I21) ali negovalko(I22).

Participiranje so ji prilagodili tako, da so ji postavili več možnosti, med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala(I23). Pri aktivnostih jo tudi večkrat pozovejo(I24) in spodbudijo, da se jim pridruži(I25). Tako je ob večkratni spodbudi gospodinji prišla tolč orehe(I26). Ob veliki stopnji dodatne spodbude, se je pridružila(I27). Ko ni več želela sodelovati, je prenehala(I28) in za sabo pospravila(I29).

Prav tako je ob pričetku predvajanja telovadbe preko domskega zvočnik, gospodinja stanovalko spodbudila, da se je vstala in telovadila z njo(I30).

Delovna terapevtka jo vpraša, ali bi šla z njo uredit gredo z paradižnikom(I31). Gospa se z veseljem odzove. Delovni terapevtki pomaga vezati paradižnik, nato jo ona prosi, če lahko iztrebi plevel okoli paradižnika(I32), kar gospa naredi.

Ko je imel sostanovalec nastavljen radio, jo je gospodinja povabila k plesu(I33), pri čemer se je z veseljem odzvala in pričela poplesovati z njo, nato še v skupini.

Negovalka jo vpraša, ali si želi masažo(I34). Stanovalka je odgovorila, da ja. Negovalka jo nekaj časa masira, dokler stanovalka ne reče, da ima dovolj(I35).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 – zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

V času opazovanja ni bila pri nobeni aktivnosti pasivna prejemnica pomoči(I36).

Kako lahko človek z demenco samostojno odloča o oskrbi?

Ocena:

1 – v zelo majhni meri

2 – v majhni meri

3 - srednje

4 – v veliki meri

5 – v zelo veliki meri

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev ocene:

V zelo veliki meri odloča o oskrbi(I37). Gospa sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego(I38). Zbudi se ob uri, ki ji ustreza(I39). Sama si izbere oblačila(I40) in gre v kopalnico(I41), kjer si umije zobe(I42) in obriše(I43). Sama se obleče(I44) in sleče(I45). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek(I46). Zvečer si sama izbere(I47) in obleče pižamo(I48). Obláčila, ki jih je imela na sebi pospravi(I49). Gre v kopalnico in si umije zobe(I50).

Pri zajtrku si sama izbere mesto, kjer želi sedeti(I51). Pri vseh obrokih sama odloči, ali želi še piti(I52) ali jesti(I53). Gospa po zajtrku(I54), kosilu(I55) in večerji pospravi krožnik za sabo(I56). Sama skrbi za pijačo(I57).

Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo(I58). Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego(I59).

Stanovalka je pristna pri evalvaciji individualnega načrta(I60) in lahko jasno izrazi svoje želje(I61) in cilje(I62). O svoji oskrbi lahko odloča v veliki meri(I63), saj jo neposredno vključijo v načrtovanje le te. Gospa je lahko povedala, kaj si želi početi v času bivanja v domu(I64), česa ne želi več(I65).

Skupno odločanje – Kakšna je možnost izbire, kadar človek z demenco ni sposoben samostojno odločati? (S kom sodeluje pri skupnem odločanju? Kako mu prilagajajo participiranje?)

Ocena:

1 – zelo majhna možnost izbire

2 – majhna možnost izbire

3 - srednje

4 – velika možnost izbire

5 –zelo velika možnost izbire

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Pri skupnem odločanju sodeluje s socialno delavko(I66), delovno terapevtko(I67), fizioterapevtko(I68) ter gospodinjjo(I69). Participacijo ji prilagodijo tako, da ji ponudijo opcije(I70) ter jo vprašajo, če bi si ona tega želela. Tako so na primer vprašali, ali bi si želela hoditi k skupinski telovadbi(I71). Gospa se je strinjala, zato so to navedli med cilje(I72).

V vsakdanjiku pa ji participiranje prilagodijo tako, da ji zaposleni večkrat postavijo več možnosti(I73), med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala. Pri zajtrku so jo vprašali, kateri kruh želi jesti(I74) in koliko ga želi(I75).

Pri večerji jo spodbudijo, da se pridruži k mizi(I76). Vprašajo jo, ali želi jesti juho(I77) in koliko je bo pojedla(I78).

Pasivno – Kakšna je stopnja pasivne participacije? (Pri katerih odločitvah je človek z demenco pasiven prejemnik pomoči? Kaj vpliva na to, da ne participira pri odločitvah?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje(I79). Predvsem se je to izrazilo pri kosilu(I80). Ne vprašajo je, kaj(I81) in koliko želi jesti(I82). Tudi ure zajtrka(I83), kosila(I84) in večerje so v naprej določene(I85).

Pasiven prejemnik pomoči pri evalvaciji je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe(I86). Ne more vplivati na prejemanje terapije(I87). Pri ostalih segmentih evalvacije, je lahko aktivno izrazila svoje mnenje(I88).

DO2: Možnost izražanja in upoštevanja mnenja človeka z demenco

Kakšna je stopnja izražanja mnenja človeka z demenco? (Kako je mnenje človeka z demenco upoštevano? Ali človek z demenco dobi priložnost, da izrazi svoje želje in potrebe?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja

2 – majhna stopnja

3 - srednje

4 – velika stopnja

5 –zelo velika stopnja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa je lahko pri vseh dejavnostih izrazila, ali želi sodelovati(I89). Zaposlene so njene želje upoštevale(I90). Gospa dobi priložnost, da izrazi, kje(I91) in kako želi preživeti dopoldan(I92) in popoldan(I93). Upoštevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti(I94), ki jih izvajajo na enoti. Tako je dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki(I95), telovadbi(I96), čiščenju orehov(I97), pri aktivnosti barvanja(I98) in plesu(I99). Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo(I100) in lahko prosto odide.

Ko je gospa želela trebiti plevel na terasi(I101), so ji gospodinje na gospodinjski enoti to omogočile(I102). Ko je gospa gospodinjo prosila, ali bi se lahko z njo sprehodila po terasi(I103), ji gospodinja ustreže(I104).

Sama si izbere, kje želi sedeti pri obrokih(I105). Čas zajtrka(I106), kosila(I107) in večerje je v naprej določen(I108), zato gospo pogosto pozovejo k obroku. Pri zajtrku(I109) in večerji dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(I110) in količini hrane(I111). Pri kosilu ne dobi priložnosti za izražanje vrste(I112) in količine(I113). Pijačo si sama vzame, kadar je žejna(I114). V času malice(I115) si sama vzame(I116) in izbere vrsto malice (jogurt) (I117). Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla(I118).

Upoštevajo tudi njeno željo(I119), da se ne udeleži verskega obreda(I120).

Ko je izrazila, da želi pomagati pri gospodinjskih opravilih(I121), so jo vključili tako, da je pripravila mizo(I122) in zložila posodo v pomivalni stroj(I123).

Ko jo je negovalka vprašala, ali bi sostanovalki posušila lase(I124), je gospa odgovorila, da ne želi, zato je niso silile(I125).

Pri evalvaciji načrta, je dobila priložnost, da je izrazila svoje želje(I126), ki so jim prisluhnil in jih navedli v načrt(I127). Izrazi željo, da bi rada barvala pobarvanke, za izboljšanje funkcije rok(I128). Gospa je tudi prejela pobarvanke, ki jih je naslednji dan pričela barvati(I129).

Kakšna je njegova stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih? (Pri katerih dejavnostih ima človek z demenco možnost participacije?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego(I130). Sama si izbere oblačila(I131) in gre v kopalnico(I132), kjer se umije(I133). Sama se obleče(I134) in sleče(I135). Opomniti jo je le potrebo, da izbere nova oblačila(I136). Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek. Zvečer sama izbere pižamo(I137), oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi(I138). Gre v kopalnico in si umije zobe(I139).

Gospodinjam pomaga pri pripravi mize za zajtrk(I140), kosilo(I141) in večerjo(I142). Po obrokih pospravi za sabo(I143) in posodo zloži v pomivalni stroj(I144).

Čas zajtrka, kosila in večerje je v naprej določen, zato gospo pogosto pozovejo k obroku. Pri zajtrku(I145) in večerji dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti(I146) in količini hrane(I147). Pri kosilu ne dobi priložnosti za izražanje vrste(I148) in količine(I149). Pijačo si sama vzame, kadar je žejna(I150). V času malice si sama vzame(I151) in izbere vrsto malice (jogurt) (I152). Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla(I153).

Gospodinja jo povabi, da z njo puli odmrlo cvetje(I154), pri čemer se gospa z veseljem odzove.

Sama si lahko izbira pri katerih domskih aktivnostih želi sodelovati(I155), saj jo o dogajanju gospodinje predhodno obvestijo(I156) in povabijo k sodelovanju. Gospa je še dovolj samostojna, da se lahko na vse aktivnosti sama odpravi(I157). Gospodinja jo je na primer vprašala, ali želi iti k maši(I158). Stanovalka ni želela iti, zato je niso silili in je nadaljevala z aktivnostjo na vrtu(I159).

Kakšna je stopnja participacije pri osebem načrtovanju? (Ima vlogo pri osebem načrtovanju/evalvaciji načrta? Dobi priložnost pri načrtovanju, da izrazi svoje mnenje, ali le pasivno spremlja dogajanje?)

Ocena:

1 – zelo majhna stopnja participacije

2 – majhna stopnja participacije

3 - srednje

4 – velika stopnja participacije

5 –zelo velika stopnja participacije

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Gospa ima osrednjo vlogo pri evalvaciji načrta(I160), saj je dobila priložnost, da je izrazila, kakšne so njene želje(I161). Gospa je povedala, da si želi večkrat oditi izven doma za upokojence(I162). Temu je socialna delavka prisluhnila in navedla kot cilj(I163), ki ga bodo v bodoče poskušali izpolniti. Povedala je tudi, da si želi, da bi ji delovna terapevtka še naprej nosila pobarvanke, kar so prav tako navedli med cilje. Socialna delavka jo je pri vseh segmentih evalvacije vprašala, ali ima še kakšno pripombo ali mnenje(I164). Stanovalka je povedala, da si ne želi nič drugega(I165). Gospa je bila ves čas vključena in ni le pasivno spremljala dogajanja,

DO3: Spodbude za participacijo

Kakšna je stopnja spodbujanja za participacijo? (Kdo spodbuja človeka z demenco, da participira v načrtovanju oskrbe, da izrazi svoje mnenje in potrebe? Ali spodbude pozitivno vplivajo na participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja spodbujanja

2 – velika stopnja spodbujanja

3 - srednje

4 – majhna stopnja spodbujanja

5 –zelo majhna stopnja spodbujanja

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev:

Kadar je spodbuda potrebna ji jo nudijo socialna delavka(I166), delovna terapevtka(I167) ter gospodinje(I168) na gospodinjski enoti. Spodbude pozitivno vplivajo(I169), saj je stanovalka tako še bolj aktivno sodelovala(I170) in se vključevala v dogajanje(I171).

Gospa sicer sama izraža želje po vključevanje v vse dejavnosti, ki se dogajajo na gospodinjski enoti(I172) in izven nje(I173). Ko jo spodbudijo, pride tolč orehe(I174), sodeluje pri telovadbi(I175), pomaga urejati gredo s paradižnikom(I176), trebi plevel(I177) in sodeluje pri plesni aktivnosti(I178).

DO4: Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco

Kakšna je stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco? (Kako zdravstveno stanje človeka z demenco vpliva na načrtovanje oskrbe? Kako se izražajo komunikacijske prepreke kot so nerazumevanje in neodzivnost? Kako prostorska in časovna dezorientacija vplivata na možnost participacije človeka z demenco? Kako demenca vpliva na trajanje procesa načrtovanja? Kako trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo?)

Ocena:

1 – zelo velika stopnja preprek

2 – velika stopnja preprek

3 - srednje

4 – majhna stopnja preprek

5 –zelo majhna stopnja preprek

0 – ni mogoče oceniti

Utemeljitev: Stanovalka je v prvem stadiju demence (I179), zato simptomi niso tako zelo izraziti. Ni bilo zaslediti resnejših težav pri vsakodnevem funkcioniranju, razen težav s kratkoročnim spominom (I180) in občasno agresivnostjo (I181). Komunikacijskih preprek kot so nerazumevanje in neodzivnost ni bilo zaznati, saj je gospa brez težav odgovarjala na vprašanja, ki so ji bila postavljena.

Gospa se je zavedala, da je v domu za upokojence, zato to ni vplivalo na njeno participacijo. Tudi časovna dezorientacija ni oteževala participacije.

Ker je stanovalka v prvem stadiju demence, le ta ni bistveno vplivala na trajanje procesa načrtovanja. Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti(I182), vendar je gospa ni bila zmedena in je dokaj uspešno spremljala dogajanje.

Trenutno razpoloženje je odločilno vplivalo(I183) na njeno participacijo, saj gospa ni želela sodelovati(I184), ko je bila utrujena(I185). Tudi ko je postala razdražena(I186) in agresivna(I187), ni želela sodelovati(I188) in je pričela zmerjati ljudi v bližini(I189). Takrat ji je bilo potrebno dati prostor, da se ohladi(I190), ali pa je bilo potrebno prisluhniti njeni stiski(I191) in poskušati potolažiti(I192), kar je nekoliko podaljšalo proces vključevanja.

9.5 PRILOGA 5: Kodiranje opazovanja

DOM UPOKOJENCEV	OPAZOVANI ČLOVEK Z DEMENCO	STOPNJA DEMENCE
Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah	A	3. stopnja
	B	3. stopnja
	C	1. stopnja
Dom starejših Šentjur	D	1. stopnja
	E	3. stopnja
	F	med prvo in drugo stopnjo
Pegazov dom	G	3. stopnja
	H	3. stopnja
	I	1. stopnja

DIMENZIJE	OCENA	OPAZOVANI ČLOVEK Z DEMENCO
Samostojno odločanje o dejavnosti	v zelo majhni meri	G
	v majhni meri	B
	srednje	H F E A
	v veliki meri	
	v zelo veliki meri	I D C
Samostojno odločanje o oskrbi	v zelo majhni meri	H G B
	v majhni meri	A
	srednje	E
	v veliki meri	F
	v zelo veliki meri	I D C
Skupno odločanje pri dejavnostih	zelo majhna možnost izbire	G
	majhna možnost izbire	
	srednja	D C B
	velika možnost izbire	H F E A
	zelo velika možnost izbire	I
Skupno odločanje pri oskrbi	zelo majhna možnost izbire	
	majhna možnost izbire	G
	srednja	C B A
	velika možnost izbire	H F D

	zelo velika možnost izbire	I	E		
pasivna participacija pri dejavnostih	zelo majhna stopnja	I	D	C	H
	majhna stopnja	E	F	A	
	srednje				
	velika stopnja	B			
	zelo velika stopnja	G			
pasivna participacija pri oskrbi	zelo majhna stopnja	I	D	C	
	majhna stopnja	E			
	srednje	F	A		
	velika stopnja	H	B		
	zelo velika stopnja	G			
stopnja izražanja mnenja človeka z demenco	zelo majhna stopnja				
	majhna stopnja	G			
	srednje	B	E		
	velika stopnja	F	C	H	A
	zelo velika stopnja	I	D		
stopnja participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih	zelo majhna stopnja participacije	G			
	majhna stopnja participacije	B			
	srednje	H	A		
	velika stopnja participacije	F	E		
	zelo velika stopnja participacije	I	D	C	
stopnja participacije pri osebnem načrtovanju	zelo majhna stopnja participacije	E			
	majhna stopnja participacije	H			
	srednje	B			
	velika stopnja participacije	I	A		
	zelo velika stopnja participacije	F	D	C	
	ni mogoče oceniti	G			
stopnja spodbujanja za participacijo	zelo majhna stopnja spodbujanja	D			
	majhna stopnja spodbujanja	I	C		
	srednje	G	H		
	velika stopnja spodbujanja	F	E	B	A
	zelo velika stopnja spodbujanja				
stopnja preprek in težav pri načrtovanju oskrbe s človekom z demenco	zelo majhna stopnja preprek	I	D	C	
	majhna stopnja preprek	F			
	srednje	A			
	velika stopnja preprek	H	E	B	
	zelo velika stopnja preprek	G			

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
A1	<i>kaj bo počela v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A3	<i>ali želi gledati TV</i>	gledanje TV	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A4	<i>opazovati dogajanje</i>	opazovanje	aktivnosti	samostojno	aktivna

		dogajanja		odločanje o dejavnosti	participacija
A5	<i>pogosto se odloči tudi za sprehod po enoti</i>	sprehodi po enoti	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A6	<i>lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo</i>	odhod v sobo	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A7	<i>nekaterih dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči pri katerih želi sodelovati</i>	nekatero aktivnosti na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A8	<i>sama pride k pevski aktivnosti in prične peti</i>	samoinicativna priključitev k pevski aktivnosti	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A9	<i>Ko ni več želela biti na telovadbi, je odšla</i>	odhod iz telovadbe po želji	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A10	<i>Samostojno se je odločila, da gre na prireditev pevcev iz sosednjega kraja, ki je bila v domu</i>	obisk prireditve	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A11	<i>Sama si je lahko tudi izbrala, kje želi sedeti</i>	izbira sedišča	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
A12	<i>negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
A13	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
A14	<i>poenostavljajo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A15	<i>so preprosta</i>	preprosta vprašanja		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A16	<i>možno odgovoriti z da ali ne</i>	možnost da/ne odgovorov		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A17	<i>Vprašanja tudi večkrat ponovijo</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A18	<i>Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njen odziv</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A19	<i>gospodinja prižgala glasbo in s kretnjo nakazala, ali bi gospa zaplesala z njo</i>	gospodinja prižge glasbo in s kretnjo povabi gospo k plesu	s kretnjami podprta komunikacija	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A20	<i>Večkrat jo spodbudijo, da se vključi v dogajanje</i>	spodbujanje za vključitev v dogajanje		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A21	<i>Negovalka jo vpraša, ali bi šla z njo na teraso. Gospa reče, da ja</i>	vprašanja o obisku dejavnosti	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje

A22	<i>Na pobudo negovalke pomaga pripraviti stole</i>	pomoč pri pripravi stolov	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A23	<i>vključi tako, da jo vpraša, katero pesem bi še zapeli</i>	vprašanja o njenih glasbenih željah	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A24	<i>negovalka predlaga pesem, ki jo nato poje skupaj z njo</i>	predlaganje pesmi		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A25	<i>Ob spodbudi se pridruži tudi aktivnosti lupljenja orehov</i>	pridružitve aktivnosti lupljenja orehov ob spodbudi	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A26	<i>Ob dodatni razlagi negovalke se odloči, da bo odšla na telovadbo</i>	dodatne razlage		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A27	<i>postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala.</i>	postavijo več možnosti izbire		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A28	<i>Tako so jo vprašali, ali si želi ven ali sedeti in gledati TV</i>	izbira med odhodom ven ali gledanje TV	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A29	<i>po kosilu vprašajo, kje bi počivala in ji postavijo dve možnosti (soba ali počivalnik), med katerimi eno izbere</i>	počitek v sobi ali na počivalniku	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
A30	<i>stopnja njene demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
A31	<i>težave pri komunikaciji</i>	težave v komunikaciji		razlog	pasivna participacija
A32	<i>preobremenjenost zaposlenih</i>	preobremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
A33	<i>mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni več sposobna sodelovati pri nekaterih aktivnostih</i>	mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni sposobna sodelovati		razlog	pasivna participacija
A34	<i>aktivnost spomina, kjer je le pasivno opazovala dogajanje</i>	sodelovanje pri aktivnosti spomina		odločitve	pasivna participacija
A35	<i>V majhni meri odloča o oskrbi</i>	majhna mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A36	<i>Sama si vzame malico</i>	sama vzame malico	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A37	<i>za sabo tudi pospravi smeti</i>	pospravljanje odpadkov		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A38	<i>pribor</i>	pospravljanje pribora		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A39	<i>Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti</i>	ali želi še piti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A40	<i>jesti</i>	ali želi še jesti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija

A41	<i>Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo</i>	kdaj bo odšla v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A42	<i>Sama se preobleče v pižamo</i>	sama obleče pižamo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A43	<i>pospravi oblačila v omaro.</i>	pospravi oblačila v omaro		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A44	<i>Sama se odloči, kdaj gre spat</i>	čas spanja		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A45	<i>socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
A46	<i>sorodniki</i>	sorodniki		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
A47	<i>delovno terapevko</i>	delovna terapevka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
A48	<i>fizioterapevko</i>	fizioterapevka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
A49	<i>gospodinjo</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
A50	<i>ponudijo opcije ter jo vprašajo, če bi si ona tega želela</i>	izražanje želja glede na podane opcije		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A51	<i>ali bi si želela hoditi k pevskeemu zboru</i>	želje o obiskovanju pevskega zbora	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A52	<i>Gospa se je strinjala, zato so to navedli med cilje</i>	željo gospe dodajo med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A53	<i>preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovorila z da ali ne</i>	preprosta vprašanja z da/ne odgovori		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A54	<i>vprašala, ali so ji vseč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskovala</i>	ustreznost do sedaj obiskovanih dejavnosti	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A55	<i>Naštela je tudi nekaj novih dejavnosti</i>	naštevjanje novih dejavnosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A56	<i>preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega</i>	preverjanje želja o vključitvi v kaj novega		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A57	<i>poenostavljajo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A58	<i>so preprosta</i>	preprosta vprašanja		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A59	<i>na njih je možno odgovoriti z da ali ne</i>	možnost da/ne odgovorov		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A60	<i>Vprašanja tudi večkrat</i>	večkratno		prilagajanje	skupno

	<i>ponovijo</i>	ponavljanje vprašanj		participacije pri oskrbi	odločanje
A61	<i>Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njen odziv</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A62	<i>Po kosilu jo negovalka vpraša, ali želi na počivalnik</i>	gospodinja vpraša, ali želi na počivalnik	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A63	<i>ga pokaže</i>	pokaže počivalnik za lažje razumevanje	s kretnjami podprta komunikacija	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A64	<i>Pomaga ji, da se nanj namesti</i>	pomoč pri namestitvi na počivalnik		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A65	<i>Negovalka jo vpraša, ali želi na WC, gospa pritrdi</i>	pomoč pri odhodu na WC		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A66	<i>postavijo več možnosti</i>	več možnosti izbire	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A67	<i>večkrat razložijo postopke</i>	večkratna razlaga postopka		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A68	<i>vodijo pri dejavnostih</i>	vođenje skozi dejavnost	vođenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A69	<i>pri hlačah potrebuje pomoč</i>	pomoč pri oblačenju hlač		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A70	<i>jo vpraša, če potrebuje pomoč</i>	ne vsiljuje pomoči, vpraša, če jo potrebuje		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A71	<i>Ob vodilu negovalke gre do kopalnice</i>	vođenje skozi nego	vođenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A72	<i>si umije zobe</i>	vođenje skozi umivanje zob	vođenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A73	<i>obriše</i>	vođenje skozi brisanje	vođenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A74	<i>Gospodinja ji sugestira, naj juho raje poje z žlico, ker bo lažje zajela, vilice pa lahko uporabi pri glavni jedi</i>	sugestiranje o primerni uporabi pribora	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A75	<i>Gospa je njeno sugestijo upoštevala</i>	upoštevanje sugestij o uporabi pribora	možnost izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A76	<i>Gospo zbudijo ob 7.00</i>	čas zburjanja		odločitve	pasivna participacija
A77	<i>v času jutranje nege, saj gospa potrebuje pomoč pri urejanju</i>	določenost ur jutranje nege		razlog	pasivna participacija
A78	<i>Nima možnosti izbire oblačil</i>	izbira oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
A79	<i>participacije pri izbiri</i>	sodelovanje pri izbiri oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija

A80	<i>povedo, da bo zajtrk</i>	čas zajtrka		odločitve	pasivna participacija
A81	<i>Negovalka ji da pijačo, dva kosa kruha in klobase. Ne vprašajo je, kaj si želi jesti</i>	gospodinja določi vrsto hrane za zajtrk	hrana	odločitve	pasivna participacija
A82	<i>koliko bo jedla</i>	gospodinja določi količino hrane za zajtrk	hrana	odločitve	pasivna participacija
A83	<i>Prinesejo ji tablete, dajo na žlico in rečejo, naj jih poje</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
A84	<i>Ko je čas za kosilo, pride negovalka po njo ter ji reče, naj gre z njo do mize</i>	čas kosila		odločitve	pasivna participacija
A85	<i>pri kosilu je ne vprašajo, kaj</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri kosilu	hrana	odločitve	pasivna participacija
A86	<i>koliko želi jesti</i>	gospodinja določi količino hrane pri kosilu	hrana	odločitve	pasivna participacija
A87	<i>gospodinja za njo počisti</i>	čiščenje po obrokih		odločitve	pasivna participacija
A88	<i>ker je mnenja da bo to hitreje in učinkovito opravila</i>	mnenje zaposlene, da bo hitrejša in bolj učinkovita		razlog	pasivna participacija
A89	<i>Sveže oprana oblačila ji pospravi negovalka, brez vedenja gospe</i>	pospravljanje svežih oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
A90	<i>je ne obvestijo, da so prispela</i>	neobveščenost stanovalke		razlog	pasivna participacija
A91	<i>Pizamo ji nastavijo gospodinje, gospa ni imela možnosti izbire</i>	gospodinje izberejo pizamo	oblačila	odločitve	pasivna participacija
A92	<i>Gospodinja je izbrala, kam ji bo natočila sok, ne glede na to, kaj je želela gospa</i>	ignoriranje želje		razlog	pasivna participacija
A93	<i>pri evalvaciji pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
A94	<i>Ne more vplivati na prejemanje terapije</i>	ne more vplivati na prejemanje terapije		razlog	pasivna participacija
A95	<i>določenost ur dnevnih obrokov</i>	določenost ur dnevnih obrokov		razlog	pasivna participacija
A96	<i>nege</i>	določenost ur nege		razlog	pasivna participacija
A97	<i>obremenjenost zaposlenih</i>	obremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
A98	<i>morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev</i>	zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi		razlog	pasivna participacija
A99	<i>nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo</i>	manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu		razlog	pasivna participacija

A100	<i>Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje</i>	nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja		razlog	pasivna participacija
A101	<i>terapijo mora prejeti, kot je predpisano</i>	določenost ur prejemanja terapije		razlog	pasivna participacija
A102	<i>pri večini dejavnosti izrazila, ali želi sodelovati</i>	željo po sodelovanju v večini dejavnosti izrazi	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A103	<i>Zaposlene so v večini njene želje upoštevale</i>	v večini njene želje upoštevale		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A104	<i>izrazi, kje</i>	kje želi biti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A105	<i>kako želi preživeti popoldan</i>	kako želi preživet popoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A106	<i>upoštevajo, ko pove, kje želi počivati</i>	pove, kje želi počivati	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A107	<i>Gospodinja ji pomaga pri namestitvi na počivalnik</i>	pomoč pri namestitvi na željen kraj počitka		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A108	<i>glede vključenosti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti</i>	izrazi željo po participaciji na čajanki	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A109	<i>izrazila, da želi sodelovati na čajanki</i>	ali želi sodelovati na čajanki	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A110	<i>telovadbi</i>	telovadbi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A111	<i>aktivnosti petja</i>	aktivnosti petja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A112	<i>je gospodinja vprašala, ali bi šla z njo na sprehod,</i>	izrazi željo po sprehodu	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A113	<i>so upoštevali njeno željo in jo peljali na sprehod v mesto</i>	gredo z njo na sprehod v mesto		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A114	<i>aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo in lahko prosto odide</i>	odide s telovadbe, ko ne želi več sodelovati		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A115	<i>Vprašajo jo, ali bi želela na koncert pevcev iz</i>	gospodinja vpraša, ali želi na koncert	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in

	<i>sosednjega kraja</i>				upoštevanja želja
A116	<i>V dvorani se je lahko usedla, kjer je želela</i>	sede kjer želi		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A117	<i>Gospa ne dobi priložnosti, da izrazi svoje želje pri vrsti</i>	vrsta hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A118	<i>količini hrane pri obrokih</i>	količina hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A119	<i>nima možnosti izražanja želja pri oblačilih</i>	izbira oblačil	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A120	<i>gleda TV izrazi, da ji ni všeč, kar je na televiziji</i>	pove, da ji ni všeč nastavljen TV program	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A121	<i>vendar nihče ne prestavi programa</i>	ignoriranje izražene želje o prestavitvi programa	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A122	<i>Izbere si enega izmed kozarcev, ki so na mizi in ji je všeč</i>	izbere kozarec, ki ji je všeč	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A123	<i>Ko ji negovalka natoči sok, ji ne da v kozarec, ki si ga je sama izbrala</i>	ignoriranje želje o uporabi izbranega kozarca	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A124	<i>Ko je želela pospraviti krožnik za sabo</i>	želi pospraviti krožnik	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A125	<i>gospodinja ni upoštevala njene želje in je to storila namesto nje</i>	ignoriranje želje o participaciji pri pospravljanju krožnika	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A126	<i>osebno načrtovanju so upoštevali njene odgovore na vprašanja, ki so ji jih postavili</i>	upoštevanje podanih odgovorov pri osebno načrtovanju		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A127	<i>odgovore so vključili med cilje, ki jih želijo v prihodnosti izpolniti</i>	vključitev odgovorov med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
A128	<i>srednjo možnost participacije</i>	srednja možnost		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A129	<i>Negovalka ji izbere oblačila</i>	negovalka izbere oblačila	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A130	<i>Pove ji, naj se obleče</i>	negovalka sugestira naj se sleče	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in

					upoštevanja želja
A131	<i>Majico obleče sama</i>	sama obleče majico	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A132	<i>pri hlačah potrebuje pomoč</i>	pri hlačah potrebuje pomoč negovalke	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A133	<i>Ob vodilu negovalke gre do kopalnice</i>	ob vodilu gre do kopalnice	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A134	<i>si umije obraz</i>	umivanje obraza ob vodenju negovalke	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A135	<i>obriše</i>	brisanje ob vodenju negovalke	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A136	<i>večkrat ji je potrebno povedati in razložiti postopek</i>	večkratno razlaganje postopka nege	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A137	<i>Nato ji na roke dajo kremo in pojasnijo, da je za razkuževanje</i>	negovalka ji razkuži roke pred zajtrkom	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A138	<i>Negovalka ji da pijačo, dva kosa kruha in klobase</i>	negovalka izbere hrano za zajtrk	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A139	<i>Ne vprašajo jo, kaj si želi jesti</i>	vrsta hrane pri zajtrku v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A140	<i>koliko bo</i>	količina hrane pri zajtrku v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A141	<i>Prinesejo še paradižnik in ji ga kar položijo na krožnik brez vprašanja</i>	gospodinja doda hrano brez vprašanja	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A142	<i>Tudi pri kosilu je ne vprašajo kaj</i>	vrsta hrane pri kosilu v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A143	<i>koliko želi jesti</i>	količina hrane pri kosilu v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A144	<i>Gospa je potrebovala pomoč pri izbiri pribora. Negovalka ji pojasni, naj raje juho poje z žlico, ker bo lažje zajela, vilice pa lahko uporabi pri glavni</i>	pomoč pri izbiri in uporabi pribora	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja

	<i>jedi. Gospa upošteva njeno sugestijo.</i>				
A145	<i>Ko konča s hrano, gospodinja za njo počisti</i>	gospodinja počisti po obroku	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A146	<i>Tudi če nakaže željo, da bi pospravila, ji povedo, da bodo oni to storili</i>	ignoriranje želje o participaciji pri pospravljanju krožnika	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A147	<i>sveže oprana oblačila ji pospravi negovalka, brez njenega vedenja</i>	gospodinja pospravi sveža oblačila brez stanovalkinega vedenja	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A148	<i>Malico si vzame sama</i>	sama vzame malico	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A149	<i>sabo tudi pospravi smeti</i>	samoinicativno pospravljanje smeti po malici	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A150	<i>Zvečer se sama sleče</i>	samostojno slačenje zvečer	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A151	<i>pospravi oblačila v omaro</i>	pospravi dnevna oblačila v omaro	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A152	<i>Sama se obleče v pižamo</i>	sama obleče pižamo	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A153	<i>Ko pride negovalka, ji reče naj da ven protezo</i>	na prošnjo negovalke, da ven protezo	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A154	<i>sezuje čevlje</i>	sezuje čevlje	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A155	<i>možnost sodelovati pri večini načrtovanih dejavnosti na enoti</i>	večina dejavnosti na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A156	<i>v drugih prostorih doma</i>	v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A157	<i>čajanki na terasi</i>	čajanki na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A158	<i>pevskem zboru</i>	pevskem zboru	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A159	<i>lupljenju orehov</i>	lupljenju orehov	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in

					upoštevanja želja
A160	<i>telovadbi</i>	telovadba	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A161	<i>sprehodih</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A162	<i>priredivti pevcev iz lokalnega okolja</i>	priredivitev	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
A163	<i>ne vključijo je v igro spomina</i>	igra spomina	udeležba na aktivnostih	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A164	<i>prisotna pri evalvaciji načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A165	<i>kjer ima osrednjo vlogo</i>	osrednja vloga		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A166	<i>nenehno vključuje v načrtovanje</i>	nenehno vključevanje v načrtovanje		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A167	<i>preverja, kako je zadovoljna s cilji</i>	preverjanje zadovoljstva s cilji		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A168	<i>dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada</i>	izražanje mnenja o priljubljenih aktivnostih		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A169	<i>si jih želi še naprej izvajati</i>	želje o nadaljnjem izvajanju aktivnosti		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A170	<i>govorili o mašnem obredu</i>	mašni obred	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A171	<i>telovadbi</i>	telovadba	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A172	<i>sprehodih</i>	sprehodi	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A173	<i>pevskem zboru</i>	pevski zbor	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A174	<i>vključevanje v pospravljanje na enoti</i>	vključevanje v pospravljanje	aktivnosti	priložnost izražanja	možnost izražanja in

				mnenja pri načrtovanju	upoštevanja želja
A175	<i>nekaterih vprašanj ne razume</i>	nerazumevanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A176	<i>njih odgovarja v popolnoma drugem kontekstu</i>	vsebinska nepovezanost odgovorov		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A177	<i>prilagodijo</i>	prilagajanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A178	<i>poenostavijo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
A179	<i>Pasivno je spremljala le cilj povezan s ključno osebo, saj se gospa ne zaveda, kdo je to</i>	cilj povezan s ključno osebo, zaradi nerazumevanja	pasivnost	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
A180	<i>spodbujajo negovalke</i>	negovalke		spodbudniki	spodbude za participacijo
A181	<i>gospodinja</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
A182	<i>vselej pozitivno vplivale na participacijo</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A183	<i>povedala svoje želje</i>	izražanje želja	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A184	<i>se aktivno vključila v dejavnosti</i>	aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A185	<i>ob spodbudi in vodilu sama opravi nego</i>	ob spodbudi in vodilu sama opravi nego	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A186	<i>Gospodinja je gospo vprašala, ali želi iti na telovadbo. Dodatno jo je spodbudila tako, da ji je povedala, da bodo tam malce pomigali in se bo imela lepo. Gospa se zato odloči, da bo šla.</i>	gospa se po dodatni spodbudi odloči, da gre na telovadbo	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A187	<i>Gospa ni odgovorila</i>	neodzivnost		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju
A188	<i>Na pobudo negovalke pomaga pripraviti stole</i>	na pobudo pomaga pripraviti stole	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A189	<i>Spodbudijo jo, da pride lupit orehe, pride in jih nekaj olupiti.</i>	gospa pride lupit	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A190	<i>Pri petju gospo dodatno spodbudijo tako, da jo vprašajo, katero pesem bi še zapeli (včasih je namreč pela na koru). Gospa nato sodeluje pri petju.</i>	gospa sodeluje pri aktivnosti petja	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A191	<i>Ko po kosilu želi za sabo pospraviti krožnik, negovalka reče naj pusti na mizi, da ona</i>	ni spodbude k participaciji pri pospravljanju, zato stanovalka pusti	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

	<i>pospravila. Ni je spodbudila k participaciji, čeprav je gospa nakazala željo. Gospa je zato pustila stvari na mizi.</i>	krožnik na mizi			
A192	<i>Pri igri spomina gospe nihče ne spodbuja, zato gospa le pasivno opazuje dogajanje</i>	ko ni spodbude gospa pasivno opazuje igro spomina	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A193	<i>evalvaciji osebnega načrta ob spodbudi socialne delavke</i>	spodbujanje socialne delavke pri evalvaciji načrta		spodbudniki	spodbude za participacijo
A194	<i>pove, katere dejavnosti so ji všeč</i>	pove, katere dejavnosti so ji všeč	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A195	<i>bi jih želela še naprej izvajati</i>	želje o nadaljnjem izvajanju dejavnosti	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
A196	<i>trejto stopnjo demence, ki vpliva na njeno sposobnost načrtovanja</i>	vpliv tretje stopnje demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A197	<i>Fizično je sposobna vse opraviti sama</i>	fizično sposobna vse opraviti sama		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A198	<i>izrazito prisotne komunikacijske prepreke</i>	izrazite komunikacijske prepreke		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A199	<i>ne govori veliko</i>	malo govora		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A200	<i>v prisotnosti drugih ljudi</i>	pasivnost v množici		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A201	<i>Težko najde besede</i>	pogosto iskanje besed		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A202	<i>uporablja neustrezne besede</i>	neustreznost besed		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A203	<i>jih zamenjuje</i>	zamenjava besed		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A204	<i>Daljših povedi</i>	nerazumevanje daljših povedi		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A205	<i>vprašanj ne razume</i>	nerazumevanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A206	<i>Zmore odgovarjati na vprašanja, na katera lahko odgovori z da ali</i>	odgovarjanje le na vprašanja z da ali ne		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

	<i>ne</i>				oskrbe
A207	<i>Pri osebnem načrtovanju gospa s težavo razume, kaj jo sprašujejo</i>	težave pri razumevanju vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A208	<i>pogosto momlja</i>	momljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A209	<i>odgovori nekaj popolnoma nepovezanega z vsebino pogovora</i>	vsebinska nepovezanost odgovorov		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A210	<i>prostorska in časovna dezorientacija vplivata na participacijo</i>	vpliv prostorske in časovne dezorientacije		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A211	<i>se ne zaveda, kje je</i>	ne zavedanje okolice		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A212	<i>odgovori niso v skladu s pričakovanji</i>	nenadejani odgovori	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A213	<i>Čas načrtovanja se znatno podaljša</i>	podaljšana doba načrtovanja		trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A214	<i>ob postavljenem vprašanju pogosto ne razume, kaj od nje želijo</i>	nerazumevanje postavljenih vprašanj	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A215	<i>Socialna delavka ji skuša dati dovolj časa, da odgovori</i>	več časa za odgovore	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A216	<i>govori o popolnoma drugih stvareh, kot od nje pričakujejo</i>	vsebinska nepovezanost odgovorov	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A217	<i>počakajo, da pove do konca in nato poskušajo vprašanja parafrazirati</i>	potrebno parafraziranje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A218	<i>poenostaviti</i>	potrebno poenostavljanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A219	<i>Na nekatera vprašanja sploh ne dobijo zelenih odgovorov</i>	ne da zelenih dogovorov	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A220	<i>trenutno razpoložnje človeka z demenco vpliva</i>	vpliv trenutnega razpoložnja		trenutno razpoložnje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A221	<i>en dan zelo čustvena</i>	intenzivna čustvenost		trenutno razpoložnje	prepreke in težave pri načrtovanju

					oskrbe
A222	<i>razdražljiva</i>	razdražljivost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A223	<i>ni želela sodelovati</i>	zavračanje sodelovanja	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A224	<i>Zaposleni so z njo morali ravnati sočutno</i>	sočutno ravnanje		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A225	<i>nežno</i>	nežno		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A226	<i>nuditi dodatno pozornost</i>	dodatna pozornost		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A227	<i>Pri dnevnih aktivnostih je počasnejša</i>	počasnost pri aktivnostih	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A228	<i>potrebuje precej sugestij zaposlenih</i>	potrebno sugestije zaposlenih	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
A229	<i>potrpljenje zaposlenih</i>	potrpežljivost		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
B1	<i>kaj bo počela v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B3	<i>ali želi gledati TV</i>	gledanje TV	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B4	<i>opazovati dogajanje</i>	opazovanje dogajanja	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B5	<i>pogosto se odloči tudi za počitek v svoji sobi</i>	počitek v sobi	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B6	<i>Ko je želela na sprehod, je lahko odšla</i>	sprehodi po enoti	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B7	<i>lahko gospa samostojno odloči, kdaj ne želi več sodelovati</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
B8	<i>Ko je izrazila, da želi</i>	sedenje v dnevnem	aktivnosti	samostojno	aktivna

	<i>sedeti v dnevnem prostoru, so ji ugodili</i>	prostoru		odločanje o dejavnosti	participacija
B9	<i>Sicer pa samostojno ne mora odločati zaradi stopnje svoje demence</i>	nezmožna samostojnega odločanja zaradi stopnje demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B10	<i>potrebuje spodbudo</i>	potrebno spodbujanje		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B11	<i>z negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
B12	<i>soprogom</i>	soprog		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
B13	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
B14	<i>pri katerikoli dejavnosti, potrebuje spodbudo</i>	potrebna spodbuda pri vseh dejavnostih	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B15	<i>poenostavljajo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B16	<i>so preprosta</i>	preprosta vprašanja		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B17	<i>na njih je možno odgovoriti z da ali ne</i>	možnost da/ne odgovorov		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B18	<i>Vprašanja tudi večkrat ponovijo</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B19	<i>Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njen odziv</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B20	<i>Gospodinja ji je povedala, da gredo na teraso in jo vprašala, ali želi priti zraven</i>	gospodinja vpraša, ali želi sodelovati na čajanki	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B21	<i>Na pobudo negovalke si izbere, kje želi sedeti</i>	ob spodbudi negovalke izbere sedež	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B22	<i>postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala</i>	postavijo več možnosti izbire		participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B23	<i>jo vprašali, ali si želi po kosilu počivati ali sedeti in gledati TV</i>	izbira med počitkom ali gledanjem TV	možnosti izbire	participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B24	<i>gre na domske dejavnosti, le kadar imajo gospodinje dovolj kadra</i>	odvisna od števila zaposlenih		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija
B25	<i>časa, da jo pospremijo</i>	odvisna od časovnih zmožnosti		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija

		zaposlenih			
B26	<i>ni odšla na telovadbo</i>	ne/sodelovanje pri aktivnosti telovadbe		odločitve	pasivna participacija
B27	<i>priredivev</i>	ne/sodelovanje pri prireditvah		odločitve	pasivna participacija
B28	<i>po mnenju gospodinj ni bilo dovolj zaposlenih, da bi lahko odpeljale vse stanovalce</i>	mnenju gospodinj o nezadostnem kadru za sodelovanje vseh stanovalcev z demenco		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija
B29	<i>stopnja njene demence</i>	stopnja demence		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija
B30	<i>težave pri komunikaciji</i>	težave v komunikaciji		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija
B31	<i>preobremenjenost zaposlenih</i>	preobremenjenost zaposlenih		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija
B32	<i>mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni več sposobna sodelovati pri nekaterih aktivnostih</i>	mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni sposobna sodelovati		razlog pri dejavnostih	pasivna participacija
B33	<i>aktivnost spomina, kjer je le pasivno opazovala dogajanje</i>	sodelovanje pri aktivnosti spomina		odločitve	pasivna participacija
B34	<i>zelo majhni meri odloča o oskrbi</i>	zelo majhna mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
B35	<i>kdaj bo odšla v sobo</i>	kdaj bo odšla v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
B36	<i>Na lastno željo gre v posteljo</i>	kdaj gre v posteljo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
B37	<i>se uleže</i>	kdaj gre počivat		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
B38	<i>kdaj gre spat</i>	kdaj gre spat		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
B39	<i>poje količino hrane, ki ji ustreza</i>	količina zaužite hrane	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
B40	<i>socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
B41	<i>soprogom</i>	soprog		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
B42	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevtka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
B43	<i>fizioterapevtko</i>	fizioterapevtka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
B44	<i>gospodinjo</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
B45	<i>ponudijo opcije ter</i>	izražanje želja glede		prilagajanje	skupno

	<i>jo vprašajo, če bi si ona tega želela</i>	na podane opcije		participacije pri oskrbi	odločanje
B46	<i>vprašali, ali bi si želela pomagati pri gospodinjskih opravilih</i>	želje o pomoči pri gospodinjskih opravilih	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B47	<i>Gospa se je strinjala, zato so to navedli med cilje</i>	željo gospe dodajo med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B48	<i>preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovorila z da ali ne</i>	preprosta vprašanja z da/ne odgovori		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B49	<i>Govorili so zelo počasi, da bi gospa lažje razumela</i>	počasno govorjenje za lažje razumevanje		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B50	<i>vprašala, ali so ji všeč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskovala</i>	ustreznost do sedaj obiskovanih dejavnosti	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B51	<i>Naštela je tudi nekaj novih dejavnosti</i>	naštevaje novih dejavnosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B52	<i>preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega</i>	preverjanje želja o vključitvi v kaj novega		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B53	<i>gospa pogosto ni razumela vprašanj</i>	pogosto nerazumevanje vprašanj	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	posledice
B54	<i>tematike</i>	nerazumevanje tematike	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	posledice
B55	<i>prilagodili tako, da so se postavili v njen položaj</i>	se postavijo v njen položaj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B56	<i>obdobje</i>	se postavijo v njeno obdobje		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B57	<i>jo spraševali, kaj doma počne, da je gospa lahko odgovorila</i>	pogovarjajo se kot, da je gospa doma in je aktivna		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B58	<i>vprašali, ali si želi peti v pevskem zboru</i>	želje o obiskovanju pevskega zbora	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B59	<i>če hodi v cerkev</i>	obiskovanje cerkve	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B60	<i>ali bi šla na sprehode</i>	želje o sprehodih	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B61	<i>predavanja</i>	želje o obiskovanju predavanj	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B62	<i>Postavljajo ji zgolj enostavna vprašanja</i>	postavljanje enostavnih vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B63	<i>Vprašajo jo, kaj</i>	kaj počne doma	spraševanje	prilagajanje	skupno

	<i>počne doma</i>			participacije pri oskrbi	odločanje
B64	<i>Na podlagi njenih odgovorov so izluščili nove cilje, želje in mnenja.</i>	izluščijo cilje na podlagi njenih odgovorov		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B65	<i>vodenje</i>	vodenje		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B66	<i>Ob vodilu negovalk se lahko samostojno obleče</i>	vodenje pri oblačenju	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B67	<i>gre do kopalnice</i>	vodenje skozi nego	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B68	<i>si umije obraz</i>	vodenje skozi umivanje obraza	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B69	<i>umije zobe</i>	vodenje skozi umivanje zob	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B70	<i>večkrat ji je potrebno povedati in razložiti postopek</i>	večkratna razlaga postopka		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B71	<i>Pri kosilu je potrebovala sugestijo o rezanju hrane</i>	sugestiranje o rezanju hrane	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B72	<i>nato samostojno nadaljevala pri hranjenju</i>	upoštevanje sugestij o rezanju hrane	možnost izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B73	<i>Da je sama rezala hrano, so jo morali dodatno spodbuditi</i>	spodbujanje samostojnega rezanja hrane	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B74	<i>večkrat vpraša, kdaj ji bodo prinesli zajtrk</i>	večkratna vprašanja o času zajtrka		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B75	<i>Negovalka večkrat pojasni, da je zajtrk že jedla ter bo naslednjo hrano dobila čez približno tri ure</i>	negovalka pojasni, da je zajtrk že bil in bo naslednji obrok čez 3 ure		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B76	<i>sugestirajo, da vse sleče s sebi</i>	sugestije o slačenju	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B77	<i>obleče pižamo</i>	sugestije o oblačenju pižame	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B78	<i>Pri hlačah ji pomagajo, saj gospa prosi za pomoč</i>	pomoč pri oblačenju hlač		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B79	<i>Gospo zbudijo ob 7.15</i>	čas zbujanja		odločitve	pasivna participacija
B80	<i>v času jutranje nege, saj gospa potrebuje pomoč pri urejanju</i>	določenost ur jutranje nege		razlog	pasivna participacija

B81	<i>Nima možnosti izbire oblačil</i>	izbira oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
B82	<i>participacije pri izbiri</i>	sodelovanje pri izbiri oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
B83	<i>določenost ur dnevnih obrokov</i>	določenost ur dnevnih obrokov		razlog	pasivna participacija
B84	<i>nege</i>	določenost ur nege		razlog	pasivna participacija
B85	<i>obremenjenost zaposlenih</i>	obremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
B86	<i>morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev</i>	zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi		razlog	pasivna participacija
B87	<i>nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo</i>	manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu		razlog	pasivna participacija
B88	<i>Gospa namreč potrebuje zelo veliko spodbude</i>	potrebno veliko spodbujanja		razlog	pasivna participacija
B89	<i>zaradi stopnje demence zelo pasivna</i>	pasivnost zaradi demence		razlog	pasivna participacija
B90	<i>Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje</i>	nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja		razlog	pasivna participacija
B91	<i>Ne vprašajo je, kaj</i>	gospodinja določi vrsto hrane	hrana	odločitve	pasivna participacija
B92	<i>koliko želi jesti</i>	gospodinja določi količino hrane	hrana	odločitve	pasivna participacija
B93	<i>Postrežejo jo s kavo in sokom, ne da bi jo vprašali, kaj želi piti</i>	gospodinja določi vrsto pijače	hrana	odločitve	pasivna participacija
B94	<i>čas malice, dajo hrano pred njo brez vprašanj ali možnosti izbire</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri malici	hrana	odločitve	pasivna participacija
B95	<i>terapijo mora prejeti pri vsakem obroku, kot je predpisano. Zdravila ji prinese medicinska sestra in poskrbi, da jih poje</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
B96	<i>Kdaj bo jedla, je prav tako izven njenega odločanja</i>	čas obrokov		odločitve	pasivna participacija
B97	<i>Ko nastopi čas kosila, jo negovalka zbudi in pove, naj vstane in gre za mizo, ker bo kosilo</i>	čas kosila		odločitve	pasivna participacija
B98	<i>pri pospravljanju sobe</i>	pospravljanje sobe		odločitve	pasivna participacija
B99	<i>oblačil</i>	pospravljanje svežih oblačil		odločitve	pasivna participacija
B100	<i>po jedi</i>	čiščenje po obrokih		odločitve	pasivna participacija

B101	<i>je pasivna</i>	pasivnost		razlog	pasivna participacija
B102	<i>ne nakaže zanimanja za pospravljanje</i>	ne nakaže zanimanja		razlog	pasivna participacija
B103	<i>kdaj se želi pripraviti na spanje</i>	čas večerne nege		odločitve	pasivna participacija
B104	<i>odvisno od urnika večerne nege</i>	urnik večerne nege		razlog	pasivna participacija
B105	<i>evalvaciji je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
B106	<i>Ne more vplivati na prejetje terapije</i>	ne more vplivati na prejetje terapije		razlog	pasivna participacija
B107	<i>stopnja njene demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
B108	<i>saj s težavo izrazi svoje mnenje</i>	težavno izražanje mnenja		razlog	pasivna participacija
B109	<i>ne razume dogajanja okoli sebe</i>	nerazumevanje dogajanja okoli sebe		razlog	pasivna participacija
B110	<i>priložnost, da izrazi svoje mnenje</i>	jo vprašajo po mnenju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B111	<i>a pogosto ne izraža želja in ciljev, ker je zelo pasivna</i>	zaradi pasivnosti pogosto ne izraža želja		vpliv zdravstvenega stanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B112	<i>Lahko izrazi, kje želi preživeti posamezne dele dneva izven aktivnosti</i>	kje želi preživeti dela dneva izven aktivnosti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B113	<i>ji zaposleni ugodijo</i>	zaposleni ugodijo		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B114	<i>upoštevajo, ko pove, kje želi počivati</i>	pove, kje želi počivati	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B115	<i>Upoštevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti</i>	izrazi željo po participaciji na aktivnostih na enoti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B116	<i>dobila priložnost, da je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki</i>	ali želi sodelovati na čajanki	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B117	<i>Ko je izrazila, da bi šla na sprehod</i>	izrazi željo po sprehodu	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B118	<i>jo spremili</i>	jo pospremijo na sprehod		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B119	<i>Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati,</i>	odide, ko ne želi več sodelovati		način upoštevanja	možnost izražanja in

	<i>upoštevajo njeno željo in lahko prosto odide</i>			želja	upoštevanja želja
B120	<i>Občasno zaposleni prezrejo njene želje, predvsem pri domskih aktivnostih</i>	občasno ignoriranje želja o domskih aktivnostih	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B121	<i>dogodkih</i>	občasno ignoriranje želja o obisku dogodkov	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B122	<i>zaradi oslabelega kadra</i>	oslabelel kader	razlog ignoriranja	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B123	<i>ne morejo zagotoviti potrebnega spremstva</i>	nezmožnost zagotavljanja spremstva	razlog ignoriranja	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B124	<i>gospe sploh niso obvestile o odvijanju prireditve</i>	ne obvestijo gospe o odvijanju prireditve	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B125	<i>ona pa izrazi, da bo šla na prireditev, ker misli, da je jutri</i>	želi na prireditev, a je časovno zmedena		priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B126	<i>niso odpeljali na domsko telovadbo,</i>	ignoriranje želje o participaciji na telovadbi	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B127	<i>čeprav je gospa izrazila, da bi šla</i>	telovadbi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B128	<i>čas za odhod, so gospodinje rekle, da bodo z njo kar tukaj potelovadile</i>	obljuba o prireditvi telovadbe na oddelku		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B129	<i>se ni zgodilo</i>	niso telovadile z njo	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B130	<i>Odpeljale so jo v prostore dnevnega varstva in posedele na stol</i>	namesto telovadbe jo posedejo na stol	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B131	<i>ne dobi priložnosti, da izrazi svoje želje pri času</i>	čas obrokov	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B132	<i>vrsti</i>	vrsta hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B133	<i>količini hrane pri obrokih</i>	količina hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B134	<i>nima možnosti</i>	izbira oblačil	negativno	priložnost	možnost

	<i>izražanja želja pri oblačilih</i>			izražanja želja	izražanja in upoštevanja želja
B135	<i>osebno načrtovanju so upoštevali njene odgovore na vprašanja</i>	upoštevanje podanih odgovorov pri osebno načrtovanju		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B136	<i>rada pomagala pri gospodinjskih opravilih so to vključili med cilje</i>	vključitev želje po pomoči pri gospodinjskih opravilih med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
B137	<i>majhno možnost participacije</i>	srednja možnost		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B138	<i>Negovalka ji izbere oblačila</i>	negovalka izbere oblačila	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B139	<i>Sugestira ji, naj si sleče pižamo</i>	negovalka sugestira naj si sleče pižamo	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B140	<i>obleče oblačila</i>	negovalka sugestira naj obleče oblačila	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B141	<i>Majico si je oblekla sama</i>	sama obleče majico	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B142	<i>pri hlačah je potrebovala pomoč</i>	pri hlačah potrebuje pomoč negovalke	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B143	<i>Nato jo pospremi do kopalnice</i>	spremljanje do kopalnice	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B144	<i>razložijo naj si umije zobe</i>	ob razlagi sama umije zobe	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B145	<i>obraz</i>	umivanje obraza ob vodenju negovalke	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B146	<i>Potrebno je večkrat ponoviti</i>	večkratno razlaganje postopka nege	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B147	<i>negovalka pospravila njeno posteljo</i>	negovalka pospravi posteljo brez stanovalkinega vedenja	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B148	<i>zajtrku je ne vprašajo, kaj si želi jesti</i>	vrsta hrane pri zajtrku v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B149	<i>koliko bo</i>	količina hrane pri	priprava hrane	izključenost	možnost

		zajtrku v naprej določena			izražanja in upoštevanja želja
B150	<i>kosilu je ne vprašajo kaj</i>	vrsta hrane pri kosilu v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B151	<i>koliko želi jesti</i>	količina hrane pri kosilu v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B152	<i>Ko gospodinja vidi, da gospa ne je glavne jedi, ji predlaga, da si zreže štrukelj</i>	sugestije pri rezanju hrane	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B153	<i>Gospa si sama zreže hrano</i>	samostojno rezanje hrane	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B154	<i>Pred večerjo ji mož, ki je na obisku pomaga obleči hlače</i>	oblačenje hlač ob pomoči soproga	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B155	<i>Gospa ne sodeluje pri pospravljanju</i>	ne sodeluje pri pospravljanju	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B156	<i>Ko konča s hrano, gospodinja za njo počisti</i>	gospodinja počisti po obroku	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B157	<i>sveže oprana oblačila ji pospravi negovalka, brez njenega vedenja</i>	gospodinja pospravi sveža oblačila brez stanovalkinega vedenja	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B158	<i>Prosijo jo naj da zobe ven, da jih bodo shranili, kar stori</i>	na prošnjo negovalke, da ven protezo	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B159	<i>ji dajo pižamo</i>	negovalka izbere pižamo	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B160	<i>Gospa zelo počasi vse sleče</i>	počasi vse sleče	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B161	<i>obleče pižamo</i>	obleče pižamo	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B162	<i>Rečejo ji tudi, naj sleče hlače, pri tem prosi za pomoč, ker jo boli križ</i>	pri hlačah potrebuje pomoč negovalke	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B163	<i>možnost sodelovati pri nekaterih načrtovanih dejavnostih na enoti</i>	nekatero dejavnosti na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja

B164	<i>v drugih prostorih doma</i>	nekatero dejavnosti v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B165	<i>za to spodbudijo, sicer sploh ne sodeluje</i>	brez spodbude ne sodeluje	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B166	<i>samo opazuje</i>	zgolj opazuje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B167	<i>spi</i>	zaspanost	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe	trenutno razpoloženje
B168	<i>Sodeluje pri čajanki na terasi</i>	čajanki na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B169	<i>pevskih vajah</i>	pevskem zboru	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B170	<i>maši</i>	maši	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B171	<i>sprehodih</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
B172	<i>ne vključijo v igro spomina</i>	igra spomina	udeležba na aktivnostih	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
B173	<i>prisotna pri evalvaciji načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
B174	<i>socialna delavka postavlja v osrednjo vlogo</i>	osrednja vloga		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
B175	<i>Nenehno jo vključuje v načrtovanje</i>	nenehno vključevanje v načrtovanje		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
B176	<i>spodbuja pri participaciji</i>	spodbujanje participacije pri evalvaciji načrta	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B177	<i>saj sicer le pasivno spremlja dogajanje zaradi stopnje demence</i>	pasivnost zaradi demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B178	<i>najprej gospo vpraša o posameznih željah</i>	spraševanje o željah		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
B179	<i>mnenju</i>	spraševanje o mnenju		priložnost izražanja mnenja	možnost izražanja in

				pri načrtovanju	upoštevanja želja
B180	<i>ciljih</i>	spraševanje o ciljih		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
B181	<i>Gospa težko izrazi, kaj si želi</i>	težko izražanje želja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B182	<i>nekaterih vprašanj ne razume</i>	nerazumevanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B183	<i>na njih odgovarja v popolnoma drugem kontekstu</i>	vsebinska nepovezanost odgovorov		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B184	<i>prilagodijo oziroma poenostavijo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
B185	<i>ne izraža nobenih želja</i>	ne izraža želja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B186	<i>ciljev</i>	ne izraža ciljev		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B187	<i>potrebno na podlagi moža</i>	pridobivanje ciljev na podlagi soproga		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B188	<i>zaposlenih pridobiti cilje</i>	pridobivanje ciljev na podlagi zaposlenih		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B189	<i>cilj povezan z ključno osebo, saj se gospa ne zaveda, kdo je to</i>	cilj povezan s ključno osebo, zaradi nerazumevanja	pasivnost	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
B190	<i>večini vsakodnevnih dejavnosti potrebuje spodbudo za participacijo</i>	potrebna spodbuda pri večini vsakodnevnih dejavnosti	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
B191	<i>gospodinje</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
B192	<i>negovalke</i>	negovalke		spodbudniki	spodbude za participacijo
B193	<i>in njen soprog, kadar je prisoten</i>	soprog		spodbudniki	spodbude za participacijo
B194	<i>Kadar gospe niso spodbudili, je v večini primerov le pasivno opazovala dogajanje</i>	brez spodbude pasovno opazovanje dogajanja	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B195	<i>spala</i>	brez spodbude spi	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B196	<i>Pri miselni igri, ki jo je izvajala ena izmed</i>	brez spodbude ne sodeluje pri miselni	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

	<i>gospodinj na enoti je bilo moč opaziti, da je gospa le pasivno opazovala dogajanje, saj je gospodinja ni spodbujala k participaciji</i>	igri			
B197	<i>sugestira pri oblačenju</i>	ob vodilu se obleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B198	<i>umivanju</i>	ob spodbudi in vodilu sama opravi nego	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B199	<i>Razložijo ji, naj si umije zobe ter obraz</i>	ob spodbudi in vodilu sama opravi nego	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B200	<i>pri oblačenju ji je potrebno prinesiti pižamo in sugestirati, naj vse sleče s sebe in obleče pižamo. Gospa zelo počasi vse sleče in obleče pižamo</i>	ob spodbudi in vodilu se sama preobleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B201	<i>Pri kosilu gospodinja opazi, da gospa ne je hrane, zato ji predlaga, da si zreže štrukelj. Gospa reče, da bi raje videla, če ji gospodinja zreže. Gospodinja kljub temu spodbudi gospo, da zmore sama, naj le poskusi. Gospa si nato sama zreže hrano in poje količino kot ji ustreza</i>	ob spodbudi sama zreže hrano	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B202	<i>spodbude pozitivno vplivajo nanjo</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B203	<i>v večini primerov nato aktivno sodeluje pri odločanju in aktivnostih</i>	večinska aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B204	<i>evalvaciji načrta so stanovalko spodbujali socialna delavka</i>	spodbujanje socialne delavke pri evalvaciji načrta		spodbudniki	spodbude za participacijo
B205	<i>njen soprog</i>	soprog		spodbudniki	spodbude za participacijo
B206	<i>zelo veliko dodatnih spodbud, da je participirala, saj je bila sicer zelo pasivna</i>	spodbujanje prepreči pasivnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
B207	<i>le opazovala dogajanje okoli sebe</i>	spodbujanje prepreči opazovanje dogajanja okoli sebe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

B208	<i>tretjo stopnjo demence</i>	vpliv tretje stopnje demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B209	<i>zelo pasivna</i>	izrazita pasivnost		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B210	<i>izrazito prisotne komunikacijske prepreke</i>	izrazite komunikacijske prepreke		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B211	<i>zelo redkobesedna</i>	izrazita redkobesednost		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B212	<i>ves čas ponavlja le nekaj osnovnih vprašanj</i>	neprestano ponavljanje nekaj osnovnih vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B213	<i>ne mora slediti pogovoru</i>	nezmožnost sledenja pogovoru		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B214	<i>Daljših povedi</i>	nerazumevanje daljših povedi		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B215	<i>vprašanj ne razume</i>	nerazumevanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B216	<i>Zmore odgovarjati na vprašanja, na katera lahko odgovori z da ali ne</i>	odgovarjanje le na vprašanja z da ali ne		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B217	<i>gospa neprestano prekinja z enim in istim vprašanjem</i>	neprestano prekinjanje pogovora z istim vprašanjem		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B218	<i>načrtovanje oskrbe z njo zelo zahtevno</i>	zelo zahtevno načrtovanje oskrbe	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B219	<i>zahteva veliko časa</i>	vzamejo si več časa		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B220	<i>potrpljenja</i>	potrebno potrpljenje		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B221	<i>Pri evalvaciji osebnega načrta je gospa z veliko težavo razumela, kaj jo sprašujejo</i>	nerazumevanje postavljenih vprašanj	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B222	<i>na vsa vprašanja odgovorila z da, čeprav je bilo</i>	potrjevanje vseh vprašanj, čeprav je vsebinsko		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

	<i>popolnoma nepovezano z vsebino</i>	nepovezano			oskrbe
B223	<i>prostorska in časovna dezorientacija vplivata na participacijo</i>	vpliv prostorske in časovne dezorientacije		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B224	<i>se ne zaveda, kje je</i>	ne zavedanje okolice		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B225	<i>odgovori niso v skladu s pričakovanji</i>	nenadejani odgovori	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B226	<i>na posamezne dejavnosti ne gre, ker ne ve, kdaj so</i>	ne udejstvovanje na dejavnostih, ker ne ve kdaj so	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B227	<i>Čas načrtovanja se znatno podaljša</i>	podaljšana doba načrtovanja		trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B228	<i>ob postavljenem vprašanju pogosto ne razume, kaj od nje želijo</i>	nerazumevanje postavljenih vprašanj	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B229	<i>Socialna delavka ji skuša dati dovolj časa, da odgovori</i>	več časa za odgovore	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B230	<i>vprašanja parafrazirati</i>	potrebno parafraziranje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B231	<i>jih poenostaviti</i>	potrebno poenostavljanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B232	<i>Na večino vprašanja sploh ne dobijo zelenih odgovorov</i>	večinoma ne da zelenih dogovorov	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B233	<i>trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva</i>	vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B234	<i>zelo pasivna</i>	izrazita pasivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B235	<i>zaspana</i>	zaspanost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B236	<i>ni participirala pri nobeni odločitvi</i>	ne participira pri odločitvah	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri

					načrtovanju oskrbe
B237	<i>Kadar ima slab dan so znaki demence še bolj izraziti</i>	znaki demence izrazitejši ob slabem dnevu		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
B238	<i>težko navezati komunikacijo</i>	težko navezovanje komunikacije	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
C1	<i>kaj bo počela v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C3	<i>branje knjig</i>	branje knjig	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C4	<i>Pri dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne</i>	participacija pri vseh dnevne aktivnostih na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C5	<i>Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo</i>	podpiranje stanovalkinih odločitev		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C6	<i>Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C7	<i>Gospa se samostojno odloči za obisk domske kavarne</i>	obisk domske kavarne	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C8	<i>Ko je čas za telovadbo, gre sama v skupne prostore</i>	samoiniciativen obisk telovadbe	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C9	<i>Sama se priključi čajanki na terasi</i>	samoiniciativna priključitev k čajanki	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C10	<i>Samostojno se je odločila, da gre na prireditve pevcev iz sosednjega kraja</i>	obisk prireditve	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C11	<i>Sama si je lahko tudi izbrala, kje želi sedeti</i>	izbira sedišča	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija

C12	<i>Ves čas je aktivno pela</i>	pevska aktivnost		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
C13	<i>z negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
C14	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
C15	<i>večkrat spodbudijo, da se vključi v dogajanje</i>	spodbujanje za vključitev v dogajanje		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
C16	<i>vprašala, ali si želi sodelovati pri igri spomina</i>	vprašanje o sodelovanju pri igri spomina	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
C17	<i>Pri aktivnosti luščenja orehov, je gospodinja šla do gospe in jo vprašala, ali si želi sodelovati</i>	vprašanje o sodelovanju pri luščenju orehov	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
C18	<i>Gospodinja jo je vprašala, ali bi z njo šla na sprehod</i>	vprašanje o odhodu na sprehod	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
C19	<i>Gospodinjo je vpraša, ali bi se bilo smiselno preobuti</i>	stanovalka vpraša o primerni obutvi	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C20	<i>Gospodinja ji prepusti to odločitev in gospa se preobuje</i>	prepuščanje odločitev o obutvi stanovalki	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C21	<i>pri nobeni aktivnosti pasivna prejemnica pomoči</i>	pri nobeni aktivnosti ni pasivna		odločitve	pasivna participacija
C22	<i>V zelo veliki meri odloča o oskrbi</i>	zelo velika mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C23	<i>sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego</i>	vse dejavnosti osebne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C24	<i>Zbudi se ob uri, ki ji ustreza</i>	zbujanje ob ustrezajoči uri		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C25	<i>Sama si izbere oblačila</i>	izbira oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C26	<i>gre v kopalnico</i>	odhod v kopalnico		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C27	<i>si umije zobe</i>	umivanje zob		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C28	<i>obriše</i>	brisanje		samostojno	aktivna

				odločanje o oskrbi	participacija
C29	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C30	<i>sleče</i>	slačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C31	<i>Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek</i>	kdaj bo odšla v sobo na počitek		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C32	<i>Zvečer so sama obleče pižamo</i>	oblačenje pižame		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C33	<i>Oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
A34	<i>Gre v kopalnico in si umije zobe</i>	umivanje zob zvečer		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C35	<i>večkrat sama vzame pijačo ko je žejna</i>	občasno priskrbi tekočino, ko je žejna		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C36	<i>Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti</i>	ali želi še piti pri kosilu	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C37	<i>ali jesti</i>	ali želi še jesti pri kosilu	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C38	<i>zajtrku</i>	pospravljanje krožnika pri zajtrku		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C39	<i>večerji pospravi krožnik za sabo</i>	pospravljanje krožnika pri večerji		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C40	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji individualnega načrta		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C41	<i>lahko jasno izrazi svoje želje</i>	jasno izražanje želja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C42	<i>cilje</i>	jasno izražanje ciljev		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C43	<i>O svoji oskrbi lahko odloča v veliki meri</i>	o oskrbi odloča v veliki meri		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C44	<i>lahko povedala, kako ji je všeč premestitev</i>	izrazi zadovoljstvo s premestitvijo		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C45	<i>kaj si želi početi v času bivanja v domu</i>	kaj želi početi v prostem času		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C46	<i>česa ne želi več</i>	česa ne želi		priložnost	možnost

				izražanja mnenja pri načrtovanju	izražanja in upoštevanja želja
C47	<i>Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo</i>	kdaj bo odšla v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C48	<i>Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego</i>	čas večerne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
C49	<i>s socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
C50	<i>sorodniki</i>	sorodniki		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
C51	<i>delovno terapevko</i>	delovna terapevka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
C52	<i>fizioterapevko</i>	fizioterapevka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
C53	<i>gospodinjo</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
C54	<i>ji postavili vprašanja</i>	postavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C55	<i>jo nato usmerjali, kadar je zašla iz teme</i>	usmerjanje, kadar zaide s teme		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C56	<i>so vprašanja tudi večkrat ponovili</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C57	<i>Ponudili so ji tudi opcije</i>	ponujanje možnosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C58	<i>vprašali, ali bi si želela pomagati pri usmerjanju ene izmed sstanovalk</i>	želje o pomoči eni izmed sstanovalk	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C59	<i>našteli nekaj novih dejavnosti</i>	naštevane novih dejavnosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C60	<i>preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega</i>	preverjanje želja o vključitvi v kaj novega		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C61	<i>občasno opomnijo, da izbere nova oblačila</i>	občasne opombe o izbiri novih oblačil	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C62	<i>Gospa prosi zaposlene, ali bi dale njene brisače prat</i>	upoštevanje prošenj gospe		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C63	<i>To storijo in ji prinesejo nove</i>	prinesejo nove brisače		način upoštevanja	možnost izražanja in

				želja	upoštevanja želja
C64	<i>Občasno jo vprašajo za tekočino, ki jo želi piti</i>	občasno spraševanje o želeni pijači	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C65	<i>zajtrku lahko izbrala med kavo in čajem</i>	izbiranje med kavo in čajem	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C66	<i>postavijo več možnosti</i>	več možnosti izbire	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C67	<i>V času malice ji občasno dajo možnost izbire</i>	izbira hrane pri malici	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C68	<i>Izbirala je med jogurtom in pudingom</i>	izbira med jogurtom in pudingom	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C69	<i>Ko pridejo sveža oblačila, gre skupaj z negovalko do sobe</i>	spremljanje stanovanke v sobo ob prihodu svežih oblačil		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C70	<i>ji pokaže, kam želi, da jih zaposlena odloži</i>	odlaganje oblačil po navodilih stanovanke		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
C71	<i>Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje</i>	nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja		razlog	pasivna participacija
C72	<i>pri obrokih</i>	hrana pri obrokih	hrana	odločitve	pasivna participacija
C73	<i>Ne vprašajo je, kaj</i>	gospodinja določi vrsto hrane	hrana	odločitve	pasivna participacija
C74	<i>koliko želi jesti</i>	gospodinja določi količino hrane	hrana	odločitve	pasivna participacija
C75	<i>Pri malici so ji dali lubenico, ne da bi jo vprašali</i>	gospodinja določi vrsto malice	hrana	odločitve	pasivna participacija
C76	<i>Prinesejo ji tablete, dajo na žlico in rečejo, naj jih poje</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
C77	<i>Ko je čas za večerjo, jo usmerijo k mizi</i>	čas obrokov		odločitve	pasivna participacija
C78	<i>Ko nastopi večerna nega, jo zbudijo in dajo kapljice</i>	čas prejemanja kapljic za oči		odločitve	pasivna participacija
C79	<i>pri pospravljanju</i>	pospravljanje sobe		odločitve	pasivna participacija
C80	<i>čiščenju</i>	čiščenje		odločitve	pasivna participacija
C81	<i>gospodinje</i>	opravijo		razlog	pasivna

	<i>opravijo namesto nje</i>	gospodinje			participacija
C82	<i>čeprav je gospa večkrat izrazila, da želi pomagati</i>	gospa izrazi željo po pomoči pri čiščenju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C83	<i>določenost ur dnevnih obrokov</i>	določenost ur dnevnih obrokov		razlog	pasivna participacija
C84	<i>nege</i>	določenost ur nege		razlog	pasivna participacija
C85	<i>obremenjenost zaposlenih</i>	obremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
C86	<i>morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev</i>	zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi		razlog	pasivna participacija
C87	<i>nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo</i>	manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu		razlog	pasivna participacija
C88	<i>in pristop nekaterih zaposlenih, ki ji ne dopuščajo, da bi participirala, kljub temu, da si gospa tega želi</i>	pristop zaposlenih, ki ne dopuščajo participacije kljub željam		razlog	pasivna participacija
C89	<i>mnenja, da bodo sami hitreje</i>	mnenje zaposlenih, da bodo hitrejši		razlog	pasivna participacija
C90	<i>bolj učinkovito opravili posamezne dejavnosti</i>	mnenje zaposlenih, da bodo učinkovitejši		razlog	pasivna participacija
C91	<i>Mudi se ji na malico</i>	zaposlenim se mudi na malico		razlog	pasivna participacija
C92	<i>postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
C93	<i>Ne more vplivati na prejetje terapije</i>	ne more vplivati na prejetje terapije		razlog	pasivna participacija
C94	<i>ostalih segmentih evalvacije, je lahko aktivno izrazila svoje mnenje</i>	aktivno izražanje mnenja pri evalvaciji		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C95	<i>lahko pri večini dejavnosti izrazila, ali želi sodelovati</i>	željo po sodelovanju v večini dejavnosti izrazi	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C96	<i>Zaposlene so v večini njene želje upoštevale</i>	v večini njene želje upoštevale		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C97	<i>dobi priložnost,</i>	kje želi biti	pozitivno	priložnost	možnost

	<i>da izrazi, kje</i>			izražanja želja	izražanja in upoštevanja želja
C98	<i>kako želi preživeti dopoldan</i>	kako želi preživeti dopoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C99	<i>popoldan</i>	kako želi preživeti popoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C100	<i>upoštevajo, ko pove, kje želi počivati</i>	pove, kje želi počivati	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C101	<i>Upoštevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti</i>	izrazi željo po participaciji na aktivnostih na enoti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C102	<i>je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki</i>	ali želi sodelovati na čajanki	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C103	<i>telovadbi</i>	telovadbi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C104	<i>čiščenju orehov</i>	čiščenje orehov	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C105	<i>pri aktivnosti petja</i>	aktivnosti petja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C106	<i>spomina</i>	aktivnosti spomina	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C107	<i>jo vpraša, ali si želi na sprehod v mesto</i>	ali si želi na sprehod v mesto	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C108	<i>se bilo smiselno preobuti. Negovalka ji reče, če želi</i>	potreba po preobujanju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C109	<i>Gospa izrazi, da želi zvečer gledati turško serijo</i>	želja o gledanju turške serije zvečer	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C110	<i>gospodinje jo pri tem upoštevajo</i>	ji omogočijo gledanje TV		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C111	<i>Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo</i>	odide, ko ne želi več sodelovati		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

C112	<i>Njeno mnenje je upošteevano tudi glede domskih prireditiv</i>	obveščanje o prihajajočih domskih prireditvah		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C113	<i>Vprašajo jo, ali bi želela na koncert pevcev iz sosednjega kraja</i>	ali bi želela na koncert pevcev iz sosednjega kraja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C114	<i>V dvorani se je lahko usedla, kjer je želela</i>	sede kjer želi		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C115	<i>Gospa obvesti negovalko, da gre z drugo sostanovalko na pijačo v spodnjo kavarno</i>	izrazi željo odhoda v kavarno na pijačo	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C116	<i>Sama se odpravi na pijačo</i>	se odpravi na pijačo		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C117	<i>Gospo upoštevajo pri pospravljanju njenih oblačil</i>	pospravljanje novih oblačil na zeleno mesto		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C118	<i>saj jo vprašajo, kje jih želi imeti</i>	pove, kam želi pospraviti oprana oblačila		priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C119	<i>Ko jih gospa prosi, da dajo njene brisače prat</i>	želja o pranju brisač	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C120	<i>takoj storijo in ji prinesejo nove</i>	odnesejo brisače in prinesejo nove		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C121	<i>Pri dnevni obrok ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	vrsta hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C122	<i>količini hrane</i>	količina hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C123	<i>Občasno jo vprašajo za tekočino, ki jo želi piti</i>	občasno izražanje želje o pijači		priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C124	<i>V času malice ji občasno dajo možnost izbire</i>	občasno izražanje želje o vrsti malice		priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C125	<i>Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla</i>	izrazi, ali bi še jedla	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

C126	<i>večkrat želi pomagati pri pospravljanju</i>	želi pomagati pri pospravljanju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C127	<i>umivanju po kosilu</i>	želi pomagati pri umivanju po kosilu	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C128	<i>jo gospodinje zavrnejo</i>	zavračanje želje o participaciji pri umivanju posode	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C129	<i>ker gre potem na malico</i>	zaposlena želi na malico	razlog ignoriranja	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C130	<i>da to raje postori sama, ker je sicer narejeno na pol</i>	kadar umivajo stanovalci je narejeno na pol	razlog ignoriranja	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C131	<i>Pri evalvaciji načrta, je dobila priložnost, da je izrazila svoje želje</i>	priložnost izražanja želja pri evalvaciji	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C132	<i>jih navedli v načrt</i>	vključitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C133	<i>sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego</i>	samostojna osebna nega		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C134	<i>Sama si izbere oblačila</i>	samostojna izbira dnevnih oblačil	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C135	<i>gre v kopalnico</i>	samoiniciativen odhod v kopalnico	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C136	<i>se umije</i>	samostojno umivanje	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C137	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C138	<i>sleče</i>	samostojno slačenje	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C139	<i>Opomni jo je le potrebo, da izbere nova oblačila</i>	ob sugestiji izbere nova oblačila	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C140	<i>Zvečer si sama obleče pižamo</i>	sama obleče pižamo	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
C141	<i>je bila nastavljena na postelji (nastavijo negovalke)</i>	negovalka izbere pižamo	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C142	<i>oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C143	<i>Gre v kopalnico in si umije zobe</i>	samostojno večerno umivanje zob	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C144	<i>Gospa jih prosi, če lahko dajo njene brisače prat. To storijo in ji prinesejo nove.</i>	samoinicativna skrb za menjavo brisač	skrb za osebno higieno	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C145	<i>Pri dnevnih obrokih ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	vrsta hrane v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C146	<i>količini hrane</i>	količina hrane v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C147	<i>Občasno jo vprašajo za tekočino, ki jo želi piti</i>	občasna samostojna izbira pijače	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C148	<i>pri zajtrku lahko izbirala med kavo ali čajem</i>	izbira vrste pijače	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C149	<i>večkrat tudi sama vzame pijačo, ko je žejna</i>	sama vzame pijačo, ko je žejna	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C150	<i>V času malice ji občasno dajo možnost izbire</i>	občasna možnost izbire malice	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C151	<i>lahko izbirala med jogurtom in pudingom</i>	izbira vrste malice	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C152	<i>Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla</i>	samostojna odločitev o dodatni hrani	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C153	<i>Gospa večkrat želi pomagati pri pospravljanju</i>	ignoriranje želje o participaciji pri pospravljanju	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C154	<i>umivanju po kosilu</i>	ignoriranje želje o participaciji pri umivanju posode	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
CC155	<i>Gospodinja pove, da bo kar ona na hitro pospravila</i>	gospodinja počisti po obroku	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C156	<i>Gospa po zajtrku</i>	samoinicativno pospravljanje krožnika po zajtrku	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C157	<i>večerji pospravi krožnik za sabo</i>	samoinicativno pospravljanje krožnika po večerji	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C158	<i>Sobo in posteljo ji pospravijo gospodinje</i>	gospodinja počisti sobo	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
C159	<i>pridejo sveža oblačila s pralnice, gre gospa skupaj z gospodinja v njeno sobo, kjer gospodinja pokaže, kam želi, da jih pospravi</i>	participacija pri pospravljanju svežih oblačil	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C160	<i>ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti</i>	vse načrtovane dejavnosti na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C161	<i>v drugih prostorih doma</i>	v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C162	<i>Sodeluje pri čajanki na terasi</i>	čajanki na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C163	<i>pevskem zboru</i>	pevskem zboru	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C164	<i>lupljenju orehov</i>	lupljenju orehov	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C165	<i>telovadbi</i>	telovadba	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C166	<i>sprehodih</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C167	<i>priredivi pevcev iz lokalnega okolja</i>	prirediv	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C168	<i>udeleži vsega,</i>	udeležba pri vseh	udeležba na	možnost	možnost

	<i>kar imajo v domu na voljo</i>	dostopnih aktivnostih doma	aktivnostih	participacije	izražanja in upoštevanja želja
C169	<i>se lahko na vse aktivnosti sama odpravi</i>	samostojno odpravljanje na aktivnosti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
C170	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C171	<i>ima osrednjo vlogo</i>	osrednja vloga		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C172	<i>Socialna delavka jo nenehno vključuje v načrtovanje</i>	nenehno vključevanje v načrtovanje		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C173	<i>pri njej preverja, kako je zadovoljna s cilji</i>	preverjanje zadovoljstva s cilji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C174	<i>Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada</i>	izražanje mnenja o priljubljenih aktivnostih		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C175	<i>si jih želi še naprej izvajati</i>	želje o nadaljnjem izvajanju aktivnosti		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C176	<i>govorili o pomoči sostanovalkam</i>	pomoč sostanovalkam	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C177	<i>skrbi za domski mačko</i>	skrb za domsko mačko	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C178	<i>telovadbi</i>	telovadba	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C179	<i>kegljanju</i>	kegljanje	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C180	<i>mašnem obredu</i>	mašni obred	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C181	<i>telovadbi</i>	telovadba	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C182	<i>sprehodih</i>	sprehodi	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
C183	<i>pevskem zboru</i>	pevski zbor	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C184	<i>vklučevanje v pospravljanje na enoti</i>	vklučevanje v pospravljanje	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
C185	<i>ni na nobeni stopnji evalvacije pasivno spremljala dogajanje</i>	na nobeni stopnji evalvacije ni pasivna		odločitve	pasivna participacija
C186	<i>zelo samostojna</i>	samostojna		razlog	pasivna participacija
C187	<i>nima težav pri izražanju svojega mnenja in želja</i>	izraža mnenje in želje brez težav		razlog	pasivna participacija
C188	<i>socialna delavka</i>	socialna delavka		spodbudniki	spodbude za participacijo
C189	<i>delovna terapevtka</i>	delovna terapevtka		spodbudniki	spodbude za participacijo
C190	<i>gospodinje</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
C191	<i>Spodbude pozitivno vplivajo</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
C192	<i>še bolj aktivno sodelovala</i>	aktivnejše sodelovanje	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
C193	<i>se vključevala v dogajanje</i>	aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
C194	<i>sama izraža želje po vključevanje v vse dejavnosti, ki se dogajajo na gospodinjski enoti</i>	izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih na enoti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C195	<i>izven nje</i>	izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih izven enote	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
C196	<i>gospodinja občasno spodbudi, da sodeluje pri miselnih igrah</i>	na pobudo sodeluje pri miselnih igrah	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
C197	<i>pevskih vajah</i>	na pobudo sodeluje pri pevskih vajah	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
C198	<i>Na pobudo negovalke pride lupit orehe</i>	na pobudo pride lupit orehe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
C199	<i>pobudo negovalke, gospa po domski</i>	stanovalka po prireditvi pomaga pri	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

	<i>priredivi pomaga tudi pri spremstvu drugih sostanovalk nazaj na enoto</i>	spremstvu stanovalk nazaj na enoto			
C200	<i>zelo veliko govori</i>	zelo veliko govori		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C201	<i>prvem stadiju demence</i>	prvi stadij demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C202	<i>težav s kratkoročnim spominom</i>	težave s kratkoročnim spominom		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C203	<i>občasno agresivnostjo</i>	občasna agresivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C204	<i>zelo veliko govori</i>	zelo veliko govori	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C205	<i>večkrat ni dala drugim prisotnim do besede</i>	ne da drugim do besede		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C206	<i>večkrat je prekinila druge prisotne</i>	večkrat prekinja druge		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C207	<i>zaradi velike količine govorjenja, pa je tudi pozabila, kar je že povedala</i>	pozablja kar je povedala, zaradi velike količine govora		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C208	<i>večkrat stvari ponovila</i>	večkratno ponavljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C209	<i>skrenila s teme</i>	zahajanje s teme		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C210	<i>bilo potrebno usmerjati</i>	potrebno usmerjanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C211	<i>Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti</i>	občasno ponavljanje posameznih delov načrtovanja	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C212	<i>Trenutno razpoloženje je prav tako</i>	vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju

	<i>vplivalo</i>				oskrbe
C213	<i>je postala razdražena</i>	razdraženost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C214	<i>agresivna</i>	agresivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C215	<i>ni želela sodelovati</i>	zavračanje sodelovanja	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C216	<i>je pričela zmerjati ljudi v bližini</i>	zmerjanje ljudi	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C217	<i>bilo potrebno dati prostor, da se ohladi</i>	zagotoviti osebni prostor za pomiritev	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C218	<i>preusmeriti misli</i>	preusmerjanje misli	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C219	<i>potrebno prisluhniti njeni stiski</i>	prisluhniti stiski	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
C220	<i>poskušati potolažiti</i>	poskušati potolažiti	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
D1	<i>kaj bo počela v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D3	<i>branje knjig</i>	branje knjig	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D4	<i>pogovore s sostanovalkami</i>	pogovori s sostanovalkami	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D5	<i>Pri dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne</i>	participacija pri vseh dnevne aktivnostih na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D6	<i>Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo</i>	podpiranje stanovalkinih odločitev		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

D7	<i>Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D8	<i>Gospa se večkrat sama odloči za pomoč pri gospodinjskih opravilih</i>	pomoč pri gospodinjskih opravilih		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D9	<i>pomaga pri pospravljanju</i>	pospravljanje	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D10	<i>pranju posode</i>	pranje posode	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D11	<i>zlaganju perila</i>	zlaganje perila	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D12	<i>serviranju hrane</i>	serviranje hrane	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D13	<i>Ko je čas za telovadbo, gre sama v skupne prostore</i>	samoiniciativen obisk telovadbe	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D14	<i>se odloči za počitek</i>	počitek		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D15	<i>Sama se odloči tudi za obisk pevskih vaj</i>	samoiniciativen obisk pevskih vaj	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D16	<i>možnost sodelovanja pri izbiri pesmi, ki so jih peli</i>	možnost sodelovanja pri izbiri pesmi	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D17	<i>z negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
D18	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
D19	<i>jo večkrat spodbudijo, da se vključi v dogajanje</i>	spodbujanje za vključitev v dogajanje		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D20	<i>primer reče, naj se pridruži vajam za spomin</i>	vprašanje o sodelovanju pri igri spomina	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D21	<i>Pri aktivnosti luščenja orehov, je gospodinja šla do gospe in jo vprašala, ali si želi sodelovati</i>	vprašanje o sodelovanju pri luščenju orehov	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D22	<i>zaposleni ji občasno dodatno pojasnijo situacijo in pustijo, da se nato odloči</i>	dodatna pojasnila		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D23	<i>Ko je na primer želela ven, ji je gospodinja povedala, da je zunaj zelo vroče</i>	gospodinja pojasni zunanje razmere ob stanovalkini želji po odhodu ven		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D24	<i>vedar gospe pustila,</i>	prepuščanje	pozitivno	priložnost	možnost

	<i>da se je sama odločila</i>	odločitev o odhodu ven		izražanja želja	izražanja in upoštevanja želja
D25	<i>pri nobeni aktivnosti pasivna prejemnica pomoči</i>	pri nobeni aktivnosti ni pasivna		odločitve	pasivna participacija
D26	<i>dajo priložnost, da sodeluje, kljub njihovi izraziti zaposlenosti</i>	priložnost sodelovanja, kljub izraziti zaposlenosti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D27	<i>pomanjkanju kadra</i>	priložnost sodelovanja, kljub pomanjkanju kadra	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D28	<i>V zelo veliki meri odloča o oskrbi</i>	zelo velika mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D29	<i>sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego</i>	vse dejavnosti osebne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D30	<i>Zbudi se ob uri, ki ji ustreza</i>	zbujanje ob ustrežajoči uri		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D31	<i>Sama si izbere oblačila</i>	izbira oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D32	<i>gre v kopalnico</i>	odhod v kopalnico		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D33	<i>si umije zobe</i>	umivanje zob		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D34	<i>obriše</i>	brisanje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D35	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D36	<i>sleče</i>	slačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D37	<i>Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek</i>	kdaj bo odšla v sobo na počitek		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D38	<i>Zvečer si sama poišče pižamo</i>	samostojna izbira pižame		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D39	<i>se preobleče</i>	samostojno preoblačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D40	<i>Oblučila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D41	<i>Gre v kopalnico in si umije zobe</i>	umivanje zob zvečer		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D42	<i>večkrat sama vzame pijačo ko je žejna</i>	občasno priskrbi tekočino, ko je žejna	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija

D43	<i>V času malice se lahko sama odloči, kdaj bo jedla</i>	čas zaužitja malice	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D44	<i>Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti</i>	ali želi še piti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D45	<i>ali jesti</i>	ali želi še jesti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D46	<i>vselej po obrokih pospravi krožnik za sabo</i>	pospravljanje krožnika po obrokih		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D47	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji individualnega načrta		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D48	<i>lahko jasno izrazi svoje želje</i>	jasno izražanje želja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D49	<i>cilje</i>	jasno izražanje ciljev		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D50	<i>O svoji oskrbi lahko odloča v veliki meri</i>	o oskrbi odloča v veliki meri		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D51	<i>lahko povedala, kaj si želi početi v času bivanja v domu</i>	kaj želi početi v prostem času		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D52	<i>česa ne želi več</i>	česa ne želi		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D53	<i>si želi predvsem zdravja</i>	izrazi željo po zdravju		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D54	<i>dobrega počutja</i>	izrazi željo po dobrem počutju		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D55	<i>so navedli med skupne dolgoročne načrte</i>	vklučitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D56	<i>Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo</i>	kdaj bo odšla v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D57	<i>Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego</i>	čas večerne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
D58	<i>s socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
D59	<i>gospodinjo</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje

D60	<i>sorodniki</i>	sorodniki		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
D61	<i>ključno osebo</i>	ključna oseba		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
D62	<i>glavno medicinsko sestro</i>	glavna medicinska sestra		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
D63	<i>ji postavili vprašanja</i>	postavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D64	<i>jo nato usmerjali, kadar je zašla iz teme</i>	usmerjanje, kadar zaide s teme		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D65	<i>so vprašanja tudi večkrat ponovili</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D66	<i>Ponudili so ji tudi opcije</i>	ponujanje možnosti	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D67	<i>gospa izrazila bolečine v nogah in hrbtenici</i>	izrazi bolečine v nogah in hrbtenici	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D68	<i>se skupaj z medicinsko sestro pogovorili o možnostih in ciljih</i>	pogovor z medicinsko sestro o možnostih		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D69	<i>občasno opomnijo, da izbere nova oblačila</i>	občasne opombe o izbiri novih oblačil	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D70	<i>postavijo več možnosti</i>	več možnosti izbire	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D71	<i>Pri dnevnih obrokih lahko izbira vrsto</i>	izbira vrste hrane	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D72	<i>količino hrane</i>	izbira količine hrane	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D73	<i>vprašajo, ali želi namaz in kruh</i>	spraševanje o zeleni vrsti hrane	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D74	<i>koliko kruha želi</i>	spraševanje o zeleni količini hrane	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D75	<i>Vprašajo jo tudi o zeleni tekočini</i>	občasno spraševanje o zeleni pijači	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D76	<i>Izbirala je med kavo in čajem</i>	izbiranje med kavo in čajem	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D77	<i>Občasno prosi gospodinje, da ji prinesejo pijačo</i>	odzivanje na stanovalkine potrebe		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D78	<i>Pri obrokih opazijo, da težje je</i>	opazovanje stanovalkinih potreb		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

D79	<i>jo vprašajo, ali potrebuje bolj oster nož</i>	spraševanje o ustreznosti pribora	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D80	<i>Negovalka jo vpraša tudi, če potrebuje pomoč</i>	ne vsiljuje pomoči, vpraša, če jo potrebuje	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D81	<i>Ob spodbudi je pomagala pospraviti posteljo</i>	pospravljanje postelje ob spodbudi	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D82	<i>sobo</i>	pospravljanje sobe ob spodbudi	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D83	<i>Ko jo je skrbela bolečina v roki, je to omenila negovalki. Negovalka odvrne, da bosta to jutri povedali zdravnici</i>	negovalka predlaga stanovalki izražanje svojih težav zdravnici	sugestije	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
D84	<i>Prinesejo ji tablete, dajo na žlico in rečejo, naj jih poje</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
D85	<i>določenost ur zaužitja terapije</i>	določenost ur zaužitja terapije		razlog	pasivna participacija
D86	<i>zelo veliko možnost izražanja svojih želja in potreb</i>	zelo velika možnost izražanja želja in potreb		priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D87	<i>Njene želje so bile v času opazovanja vselej upoštevane</i>	vselej upoštevane želje		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D88	<i>izrazi, kje</i>	kje želi biti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D89	<i>kako želi preživeti dopoldan</i>	kako želi preživeti dopoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D90	<i>popoldan</i>	kako želi preživeti popoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D91	<i>Upošteva jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti</i>	izrazi željo po participaciji na aktivnostih na enoti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D92	<i>izrazila, ali želi sodelovati pri telovadbi</i>	telovadbi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D93	<i>čiščenju orehov</i>	čiščenje orehov	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D94	<i>pri aktivnosti petja</i>	aktivnosti petja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

D95	<i>spomina</i>	aktivnosti spomina	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D96	<i>Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upoštevajo njeno željo</i>	želja po zapustitvi aktivnosti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D97	<i>lahko prosto odide</i>	odide, ko ne želi več sodelovati		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D98	<i>Ko je želela ven</i>	želi oditi ven	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D99	<i>je gospodinja sicer opozorila, da je zunaj zelo vroče, vendar pustila, da se gospa sama odloči, kaj želi storiti</i>	opozori na neprimerne vremenske razmere, a prepusti odločitev gospe		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D100	<i>upoštevajo pri pospravljanju njene sobe</i>	upoštevanje stanovalkine odločitve o participaciji pri pospravljanju sobe		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D101	<i>jo vprašajo, ali želi sodelovati pri preoblačenju postelje</i>	ali želi sodelovati pri preoblačenju posteljnine	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D102	<i>Pri dnevnih obrokih dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	vrsta hrane	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D103	<i>količini hrane</i>	količina hrane	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D104	<i>vprašali, če želi namaz, kruh</i>	vrsta hrane pri zajtrku	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D105	<i>koliko kruha si želi</i>	količina kruha pri zajtrku	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D106	<i>Vprašajo jo tudi, kaj želi piti</i>	izražanje želje o pijači	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D107	<i>zajtrku lahko izbirala med kavo ali čajem</i>	izbira med kavo in čajem	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D108	<i>Glede malice, se lahko odloči, kdaj jo bo jedla</i>	čas zaužitja malice	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

D109	<i>vprašajo, ali potrebuje pomoč pri hranjenju</i>	ali potrebuje pomoč pri hranjenju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D110	<i>upoštevajo da ne želi, kljub temu, da ima težave</i>	upoštevanje mnenja stanovalke, kljub vidnim težavam		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D111	<i>večkrat želi pomagati pri pospravljanju</i>	želja po participaciji pri pospravljanju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D112	<i>umivanju po kosilu</i>	želja po participaciji pri umivanju posode	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D113	<i>gospodinje pri tej želji upoštevajo</i>	upoštevanje želje o umivanju posode		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D114	<i>omogočijo sodelovanje</i>	omogočijo sodelovanje pri umivanju posode		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D115	<i>jo skrbi bolečina v roki</i>	izrazi zaskrbljenost zaradi bolečin	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D116	<i>je odvrnila, da bosta to jutri povedali zdravnici</i>	validacija občutenj stanovalke		način upoštevanja želja/mnenja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D117	<i>Pri evalvaciji načrta, je dobila priložnost, da je izrazila svoje želje</i>	priložnost izražanja želja pri evalvaciji		priložnost izražanja mnenja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D118	<i>jih navedli v načrt</i>	vklučitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D119	<i>vselej najprej dala priložnost gospe, da je povedala svoj vidik</i>	prednost vidika stanovalke		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D120	<i>Na koncu je upoštevala, kar ji je povedala gospa</i>	na koncu evalvacije upošteva stanovalkine želje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D121	<i>Želela je, da bi sodelovala pri aktivnosti petja</i>	želja o sodelovanju na aktivnosti petja	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D122	<i>pletanja</i>	želja o sodelovanju pri pletanju	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D123	<i>pomoči pri gospodinjskih opravilih</i>	želja o pomoči pri gospodinjskih dejavnostih	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
D124	<i>sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego</i>	samostojna osebna nega	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D125	<i>Sama si izbere oblačila</i>	samostojna izbira dnevnih oblačil	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
D126	<i>gre v kopalnico</i>	samoinicativen odhod v kopalnico	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D127	<i>se umije</i>	samostojno umivanje	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D128	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D129	<i>sleče</i>	samostojno slačenje	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D130	<i>Opomniti jo je le potrebo, da izbere nova oblačila</i>	ob sugestiji izbere nova oblačila	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D131	<i>Zvečer si sama poišče pižamo</i>	samostojna izbira pižame	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D132	<i>se preobleče</i>	samostojno preoblačenje	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D133	<i>oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D134	<i>Gre v kopalnico in si umije zobe</i>	samostojno večerno umivanje zob	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D135	<i>Pri dnevnih obrokih dobi priložnost, da izrazi želje o vrsti</i>	izbira vrste hrane	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D136	<i>količini hrane</i>	izražanje zelene količine hrane	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D137	<i>Pri zajtrku jo vprašajo, če želi namaz, kruh</i>	odločitve med izdelki za zajtrk	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D138	<i>koliko kruha si želi</i>	odločitev o količini kruha	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
D139	<i>Vprašajo jo tudi za tekočino, ki jo želi piti</i>	odločitev o vrsti pijače	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D140	<i>zajtrku lahko izbirala med kavo ali čajem</i>	izbira vrste pijače	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D141	<i>Gospa večkrat tudi sama vzame pijačo, ko je žejna</i>	sama vzame pijačo, ko je žejna	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D142	<i>za le to prosi gospodinjo</i>	prosi gospodinjo za zeleno pijačo	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D143	<i>V času malice, se lahko odloči, kdaj bo jedla</i>	čas zaužitja malice	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D144	<i>Gospa želi pomagati pri pospravljanju</i>	pomoč pri pospravljanju enote	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D145	<i>umivanju po dnevnih obrokih, zato ji gospodinje to omogočijo. Dajo ji predpasnik, gre v kuhinjo in pomije vso posodo</i>	umivanje posode po dnevnih obrokih	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D146	<i>Gospa po obrokih vselej pospravi za sabo</i>	pospravljanje po jedi za sabo	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D147	<i>Dobi tudi priložnost, da pomaga deliti hrano ostalim sstanovalcem</i>	pomoč pri delitvi hrane sstanovalcem	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D148	<i>Sobo</i>	pospravljanje sobe ob spodbudi	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D149	<i>posteljo pospravi sama ob spodbudi</i>	pospravljanje postelje ob spodbudi	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D150	<i>pomaga pri zlaganju sveže opranega perila</i>	pomoč pri zlaganju sveže opranega perila	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D151	<i>ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti</i>	vse načrtovane dejavnosti na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D152	<i>v drugih prostorih doma</i>	v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja

D153	<i>Sodeluje pri čajanki na terasi</i>	čajanki na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D154	<i>pevskem zboru</i>	pevskem zboru	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D155	<i>lupljenju orehov</i>	lupljenju orehov	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D156	<i>telovadbi</i>	telovadba	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D157	<i>sprehodih</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D158	<i>vajah za spomin</i>	vaje za spomin	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D159	<i>Participacija pri udeležbi na aktivnostih je pri gospe zelo velika</i>	zelo velika participacija pri udeležbi na aktivnostih		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
D160	<i>se udeleži večine, kar imajo v domu na voljo</i>	udeležba večine dostopnih aktivnosti doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D161	<i>še dovolj samostojna</i>	zadostna samostojnost	razlog	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D162	<i>se lahko na vse aktivnosti sama odpravi</i>	samostojno odpravljanje na aktivnosti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
D163	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D164	<i>ima osrednjo vlogo</i>	osrednja vloga		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D165	<i>najprej usmeri na gospo</i>	prvotna usmeritev na gospo		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
D166	<i>prisluhne njenim željam in ciljem</i>	prisluhne željam in ciljem stanovalke pri evalvaciji		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D167	<i>nenehno vključuje v načrtovanje</i>	nenehno vključevanje v načrtovanje		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D168	<i>pri njej preverja,</i>	preverjanje		vloga pri	možnost

	<i>kako je zadovoljna s cilji</i>	zadovoljstva s cilji		osebno načrtovanju	izražanja in upoštevanja želja
D169	<i>Gospa dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada</i>	izražanje mnenja o priljubljenih aktivnostih		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D170	<i>si jih želi še naprej izvajati</i>	želje o nadaljnjem izvajanju aktivnosti		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D171	<i>z njo govorili o ohranjanju fizične aktivnosti</i>	ohranjanje fizične aktivnosti	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D172	<i>telovadbi</i>	telovadba	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D173	<i>pletanju</i>	pletanje	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D174	<i>sprehodih</i>	sprehodi	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D175	<i>pevskem zboru</i>	pevski zbor	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D176	<i>vklučevanje v pospravljanje na enoti</i>	vklučevanje v pospravljanje	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
D177	<i>ni na nobeni stopnji evalvacije pasivno spremljala dogajanje</i>	na nobeni stopnji evalvacije ni pasivna		odločitve	pasivna participacija
D178	<i>socialna delavka</i>	socialna delavka		spodbudniki	spodbude za participacijo
D179	<i>negovalka</i>	negovalka		spodbudniki	spodbude za participacijo
D180	<i>gospodinje</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
D181	<i>Spodbude pozitivno vplivajo</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D182	<i>še bolj aktivno sodelovala</i>	aktivnejše sodelovanje	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D183	<i>se vključevala v dogajanje</i>	aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D184	<i>sama izraža želje po vključevanje v vse dejavnosti, ki se dogajajo na gospodinjski enoti</i>	izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih na enoti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D185	<i>izven nje</i>	izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja

		izven enote			želja
D186	<i>gospodinja občasno spodbudi, da sodeluje pri miselnih igrah</i>	na pobudo sodeluje pri miselnih igrah	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D187	<i>pevskih vajah</i>	na pobudo sodeluje pri pevskih vajah	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D188	<i>Na pobudo negovalke pride lupit orehe</i>	na pobudo pride lupit orehe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D189	<i>pomagati pospraviti posteljo</i>	na pobudo pomaga pri pospravljanju postelje	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
D190	<i>Pri evalvaciji osebnega načrta večkrat izrazila, kaj si želi</i>	večkratno izražanje želja pri evalvaciji	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
D191	<i>prvem stadiju demence</i>	prvi stadij demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D192	<i>težav s kratkoročnim spominom</i>	težave s kratkoročnim spominom		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D193	<i>občasno čustvenostjo</i>	občasna čustvenost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D194	<i>v komunikaciji izgublja</i>	izgubljanje v komunikaciji	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D195	<i>večkrat pozabila, kar je že povedala</i>	večkrat pozabi, kar je že povedala		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D196	<i>večkrat stvari ponovila</i>	večkratno ponavljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D197	<i>skrenila s teme</i>	zahajanje s teme		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D198	<i>potrebno usmerjati</i>	potrebno usmerjanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D199	<i>Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti</i>	občasno ponavljanje posameznih delov načrtovanja	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D200	<i>Trenutno razpoloženje je prav tako vplivalo</i>	vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D201	<i>razdražena</i>	razdraženost		trenutno	prepreke in

				razpoložnje	težave pri načrtovanju oskrbe
D202	<i>potrebno preusmeriti misli</i>	preusmerjanje misli	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D203	<i>potrebno prisluhniti njeni stiski</i>	prisluhniti stiski	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
D204	<i>poskušati potolažiti</i>	poskušati potolažiti	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
E1	<i>kaj bo počel v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E3	<i>sprehajanje po enoti</i>	sprehodi po enoti	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E4	<i>počitek</i>	počitek v sobi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E5	<i>gledanje TV</i>	gledanje TV	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E6	<i>Pri nekaterih dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospod samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne</i>	nekatero aktivnosti na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E7	<i>Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisoten, lahko odide</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E8	<i>Ko so na primer imeli čajanko na terasi in mu je postalo prevroče, se je vstal in odšel v notranje prostore</i>	odhod iz čajanke na terasi po želji	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E9	<i>Gospod se pogosto sam odloči za zlaganje</i>	zlaganje perila	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija

E10	<i>pospravljanje sveže opranega perila</i>	pospravljanje perila	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
E11	<i>z negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
E12	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
E13	<i>Da participira pri katerikoli dejavnosti, potrebuje spodbudo</i>	potrebna spodbuda pri vseh dejavnostih	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E14	<i>poenostavljajo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E15	<i>so preprosta</i>	preprosta vprašanja		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E16	<i>na njih je možno odgovoriti z da ali ne</i>	možnost da/ne odgovorov		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E17	<i>Vprašanja tudi večkrat ponovijo</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E18	<i>večkrat postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbral tisto, ki mu je ustrezala</i>	postavijo več možnosti izbire		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E19	<i>ga vprašali, ali si želi po kosilu počivati ali sedeti in gledati TV</i>	izbira med počitkom in gledanjem TV	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E20	<i>Gospodinja mu je povedala, da gredo na teraso in ga vprašala, ali želi priti zraven</i>	vprašanje o želji po udeležbi čajanke na terasi	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E21	<i>Večkrat gospod ne odreagira na vprašanja, ki mu jih postavijo</i>	ignoriranje postavljenih vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E22	<i>gospodinje vključijo v dejavnost in počakajo njegovo reakcijo</i>	preverjanje reakcije po vključitvi v dejavnosti		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E23	<i>Ko je sedel na kavču, pride negovalec in vpraša, če jim prebere glasilo</i>	ali želi poslušati branje glasila	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E24	<i>Med aktivnostjo igre spomina je negovalec</i>	vprašanje o želji po pijači in hrani	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

	<i>vprašal, ali bo kdo pil in jedel napolitanke</i>				
E25	<i>stanovalec ne odgovarja</i>	ignoriranje postavljenih vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E26	<i>zato nastavi te stvari pred njega in počaka, da si sam postreže</i>	nastavitev hrane pred njega, da si postreže po želji		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E27	<i>Občasno nima izbire pri aktivnostih</i>	občasna izbira participacije pri aktivnostih		odločitve	pasivna participacija
E28	<i>saj sedi v prostoru, kjer jih izvajajo</i>	sedenje v prostoru, kjer se aktivnost izvaja		razlog	pasivna participacija
E29	<i>le pasivno opazuje</i>	pasivno opazovanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E30	<i>Tudi o tem, kaj bo gledal na TV ne odloča sam</i>	kaj bo gledal na TV		odločitve	pasivna participacija
E31	<i>saj mu negovalka nastavi program</i>	negovalka nastavi program		razlog	pasivna participacija
E32	<i>stopnja njegove demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
E33	<i>težave pri komunikaciji</i>	težave pri komunikaciji		razlog	pasivna participacija
E34	<i>premajhna stopnja spodbujanja zaposlenih, da se vključi v dejavnosti na enoti</i>	premajhna stopnja spodbujanja za vključitev v dejavnosti		razlog	pasivna participacija
E35	<i>srednji meri odloča o oskrbi</i>	srednja mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E36	<i>Zbudi se ob uri, ki mu ustreza</i>	zbujanje ob ustrežajoči uri		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E37	<i>Samostojno se odloči za pospravljanje svoje postelje</i>	pospravljanje postelje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E38	<i>Naredi posteljo po svojem okusu</i>	način pospravljanja postelje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E39	<i>Za sabo pospravi tudi po obrokih</i>	pospravljanje krožnika po obrokih		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E40	<i>Pri zajtrku si sam namaže sirni namaz</i>	priprava hrane pri zajtrku	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E41	<i>Sam si izbere čas malice</i>	čas zaužitja malice	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E42	<i>Vzame si banano</i>	vrsta hrane pri malici	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija

E43	<i>Sam se odloči, kdaj bo odšel v sobo na počitek</i>	kdaj bo odšel v sobo na počitek		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E44	<i>Sam si vzame kavo na mizi</i>	vrsta pijače pri malici		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E45	<i>in poje pecivo</i>	vrsta hrane pri malici	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E46	<i>se lahko sam odloči, kdaj bo odšel v sobo</i>	kdaj bo odšel v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
E47	<i>je prisoten pri evalvaciji osebnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji individualnega načrta		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E48	<i>samostojno težje pove</i>	oteženo samostojno izražanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E49	<i>odloča o oskrbi</i>	oteženo odločanje o oskrbi		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E50	<i>Cilje</i>	nezmožnost samostojnega izražanja ciljev		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E51	<i>želje samostojno ne izrazi</i>	nezmožnost samostojnega izražanja želja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E52	<i>s socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
E53	<i>sorodniki</i>	sorodniki		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
E54	<i>ključno osebo</i>	ključna oseba		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
E55	<i>glavno medicinsko sestro</i>	glavna medicinska sestra		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
E56	<i>da mu ponudijo opcije</i>	ponujanje možnosti	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E57	<i>vprašali, ali bi si želel hoditi na telovadbo</i>	želje o obiskovanju telovadbe	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E58	<i>Gospod ni želel, zato so upoštevali njegovo željo</i>	ne silijo stanovalca k obiskovanju telovadbe		način upoštevanja želja	način upoštevanja želja
E59	<i>so mu postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovoril z da ali ne</i>	preprosta vprašanja z da/ne odgovori		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E60	<i>vprašala, ali so mu všeč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskoval</i>	ustreznost do sedaj obiskovanih dejavnosti	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

E61	<i>Naštela je tudi nekaj novih dejavnosti</i>	naštevanje novih dejavnosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E62	<i>je preverila, ali bi si gospod želi biti vključen v še kaj novega</i>	preverjanje želja o vključitvi v kaj novega		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E63	<i>je spremljala njegovo neverbalno komunikacijo, saj je z njo nakazal svoje žeje</i>	spremljanje neverbalne komunikacije za ugotavljanje želja		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E64	<i>Verbalno komunikacijo pogosto pospremi s kretnjami</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E65	<i>pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njegov odziv</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E66	<i>Negovalka mu reče naj se prime za brado. Opazi, da ni obrt</i>	stanovalcu sugestira tako, da vključi neverbalno komunikacijo	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E67	<i>Reče mu, da se more pobriti in gre z njo do sobe</i>	usmerjanje do sobe		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E68	<i>Ona mu da brivski aparat, ki ga sam vklopi in brije. Negovalka ga opomni, da se mora pobriti tudi po vratu</i>	vodenje pri britju		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E69	<i>Ko konča sam očisti aparat, negovalka nato dodatno počisti</i>	pomoč pri pospravljanju po osebni negi		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E70	<i>vodenje</i>	vodenje		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E71	<i>Ob vodilu in pomoči negovalk se lahko samostojno obleče</i>	vodenje pri oblačenju	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E72	<i>gre do kopalnice</i>	vodenje skozi nego	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E73	<i>si umije obraz</i>	vodenje skozi umivanje obraza	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E74	<i>zobe</i>	vodenje skozi umivanje zob	vodenje	prilagajanje participacije pri	skupno odločanje

				oskrbi	
E75	<i>obrije</i>	vodenje skozi britje	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E76	<i>večkrat mu je potrebno povedati in razložiti postopek</i>	večkratna razlaga postopka		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E77	<i>Pri umivanju mu mora dati krpo, da je pričel sodelovati</i>	dodatno spodbujanje sodelovanja pri umivanju z vlažno krpo	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E78	<i>Pred obroki ne ve, kam bi se usedel, zato ga usmerijo</i>	usmerjanje do sedišča pri vseh obrokih		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E79	<i>Dajo mu kruh in rečejo, da si bo namazal</i>	spodbujanje pri samostojni pripravi hrane		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E80	<i>ga vpraša, ali potrebuje bolj oster nož</i>	spraševanje o ustreznosti pribora	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E81	<i>Negovalka ga vpraša tudi, če potrebuje pomoč</i>	ne vsiljuje pomoči, vpraša, če jo potrebuje	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E82	<i>Negovalec ga usmeri do sobe</i>	usmerjanje do sobe		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E83	<i>Pri dnevnih obrokih lahko občasno izbira vrsto</i>	občasna izbira vrste hrane pri glavnih obrokih	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E84	<i>in količino hrane</i>	občasna izbira količine hrane pri glavnih obrokih	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E85	<i>Gospodinja mu ponudi pijačo, ki jo zavrne</i>	ali želi piti	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E86	<i>Ko je žejen to izrazi in gospodinja mu dajo</i>	odzivanje na stanovalčeve potrebe		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
E87	<i>Gospodinja ga vpraša, če želi na kavo na teraso</i>	gospodinja vpraša, ali želi na čajanko	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E88	<i>Pasiven prejemnik pomoči je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
E89	<i>Ne more vplivati na prejemanje terapije</i>	ne more vplivati na prejemanje terapije		razlog	pasivna participacija
E90	<i>Pri ostalih</i>	aktivno izražanje		priložnost	možnost

	<i>segmentih evalvacije, je lahko participiral in izrazil svoje mnenj</i>	mnenja pri evalvaciji		izražanja mnenja pri načrtovanju	izražanja in upoštevanja želja
E91	<i>Gospod nima možnosti odločanja o terapiji</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
E92	<i>o izbiri oblačil</i>	izbira oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
E93	<i>Spije kavo, ki je nastavljena na nočni omarici</i>	gospodinja določi vrsto pijače	hrana	odločitve	pasivna participacija
E94	<i>Pogosto ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	gospodinja pogosto določi vrsto hrane pri glavnih obrokih	hrana	odločitve	pasivna participacija
E95	<i>količini hrane</i>	gospodinja pogosto določi količino hrane pri glavnih obrokih	hrana	odločitve	pasivna participacija
E96	<i>Pri zajtrku mu dajo kruh, pri večerji dobi kos pice</i>	pri zajtrku dobi kruh, pri večerji pico	hrana	odločitve	pasivna participacija
E97	<i>in brezalkoholno pivo</i>	gospodinja določi vrsto pijače	hrana	odločitve	pasivna participacija
E98	<i>vpliva določenost ur terapije</i>	določenost ur prejemanja terapije		razlog	pasivna participacija
E99	<i>stopnja njegove demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
E100	<i>težave pri komunikaciji</i>	težave pri komunikaciji		razlog	pasivna participacija
E101	<i>Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje</i>	nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja		razlog	pasivna participacija
E102	<i>srednjo možnost izražanja svojih želja in potreb</i>	srednja možnost izražanja želja in potreb	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E103	<i>Njegove želje so bile v času opazovanja delno upoštevane</i>	delno upoštevane želje		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E104	<i>da izrazi, kje</i>	kje želi biti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E105	<i>kako želi preživeti dopoldan</i>	kako želi preživeti dopoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
E106	<i>popoldan</i>	kako želi preživeti popoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E107	<i>Po lastni želji lahko gleda TV</i>	gledanje TV	participacija na aktivnostih	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E108	<i>se sprehaja</i>	sprehajanje	participacija na aktivnostih	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E109	<i>ali počiva</i>	počitek	participacija na aktivnostih	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E110	<i>občasno ni dobil priložnosti, da izrazi, ali se želi vključiti v aktivnosti, ki jih izvajajo na enoti</i>	ali se želi vključiti v aktivnosti na enoti	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E111	<i>gospodinje niso vprašale, ali se jih želi udeležiti</i>	gospodinje občasno ne vprašajo, ali se stanovalec želi udeležiti aktivnosti	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E112	<i>Občasno je bil gospod kar vključen v neko dejavnost, ker je sedel v prostoru, kjer se je ta izvajala</i>	posredna vključenost v dejavnosti, zaradi sedenja v prostoru	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E113	<i>primer pričela pevska skupina. Ne vprašajo ga, ali želi sodelovati</i>	posredna vključenost v pevsko skupino	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E114	<i>Pri večerji, ga je gospodinja vpraša, ali potrebuje bolj oster nož</i>	ustreznost pribora	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E115	<i>Ko ga vprašajo, ali je boljše, pritrdi</i>	zagotovijo zelen pribor		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E116	<i>Gospod po lastni želji sam naredi svojo posteljo</i>	gospod naredi posteljo po svoji želji		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E117	<i>Gospodinje mu pustijo, da si uredi, kot sam želi, saj vedo, da sicer postane jezen</i>	gospodinje pustijo, da stanovalec uredi posteljo po svoji želji		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E118	<i>Ko se gospod ni</i>	želja po	pozitivno	priložnost	možnost

	<i>želel umiti</i>	umivanju		izražanja želja	izražanja in upoštevanja želja
E119	<i>mu negovalka ni prisluhnila in mu je dala krpo, da se umije. Gospod je to nato storil</i>	dodatno spodbujanje in stimulacija, da sodeluje pri umivanju	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E120	<i>Kadar ne želi piti tekočine, ga gospodinje upoštevajo</i>	ne silijo stanovalca s tekočino		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E121	<i>Kadar pove, kaj bi rad pil</i>	izražanje želje o pijači	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E122	<i>mu to tudi zagotovijo</i>	postrežba zelene pijače		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E123	<i>lahko izrazi, kaj</i>	vrsta malice	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E124	<i>kje želi malicati</i>	kraj malice	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E125	<i>pri tem upoštevan</i>	lahko zaužije izbrano hrano, kjer želi		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E126	<i>Upoštevan je tudi, kadar nakaže, da se želi sprehajati</i>	ali se želi sprehajati	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E127	<i>ga ne omejujejo</i>	svobodno sprehajanje po enoti		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E128	<i>Gospoda upoštevajo, ko gospod kljub sugestiji ne želi sleči jope</i>	ne silijo ga k slačenju oblačil, kljub vročini		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E129	<i>Gospodinje vedo, da gospod ne mara solate, zato mu je ne dajo</i>	ne servirajo hrane, ki je gospod ne mara		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E130	<i>Ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	vrsta hrane pri glavnih obrokih	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E131	<i>količini hrane</i>	količina hrane pri glavnih obrokih	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E132	<i>Pri zajtrku mu</i>	vrsta hrane pri	negativno	priložnost	možnost

	<i>dajo kruh</i>	zajtrku		izražanja želja	izražanja in upoštevanja želja
E133	<i>veliko možnost participacije</i>	velika možnost		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E134	<i>Naredi posteljo po svojem okusu</i>	pospravljanje postelje po lastnem okusu	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E135	<i>V času jutranje nege mu negovalka pomaga pri urejanju</i>	pomoč pri urejanju	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E136	<i>Da mu spodnjice, hlače in srajco</i>	negovalka izbere oblačila	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
E137	<i>Stanovalec se prične slačit pri čemer ga vodi negovalka</i>	samostojno slačenje ob vodenju	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E138	<i>mu reče naj se umije, kar ne želi. Ko mu da krpo, se sam prične umivati, negovalka ga vodi pri procesu</i>	samostojno umivanje ob vodenju	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E139	<i>Spodnjice, hlače in srajco obleče sam,</i>	samostojno oblačenje hlač, srajce in spodnjic	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E140	<i>pri spodnji majici mu pomaga negovalka</i>	pomoč pri oblačenju spodnje majice	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E141	<i>Zobno protezo sam vstavi</i>	samostojno vstavljanje zobne proteze	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E142	<i>Spije kavo, ki je nastavljena na nočni omarici</i>	nastavijo kavo na nočno omarico	pijača	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
E143	<i>Gospod se ob vodenju sam obrije</i>	samostojno britje ob vodenju	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E144	<i>gospodinja mu pomaga le pri pospravljanju</i>	pospravljanje in čiščenje po britju	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E145	<i>Zvečer si obleče nastavljeno pižamo ob pomoči negovalke</i>	oblačenje pižame ob pomoči	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja

E146	<i>Ne dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	vrsta hrane pri glavnih obrokih v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
E147	<i>količini hrane</i>	količina hrane pri glavnih obrokih v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
E148	<i>Pri zajtrku mu dajo kruh in rečejo, da si bo namazal</i>	vrsta hrane pri zajtrku v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
E149	<i>Sam si namaže sirni namaz</i>	samostojna aplikacija namaza na kruh	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E150	<i>Ko poje, sam za sabo pospravi</i>	pospravljanje po jedi za sabo	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E151	<i>Gospodinja ve, da gospod ne mara solate, zato mu je za kosilo ne postreže</i>	gospodinja, mu ne postreže hrane, ki je stanovalec ne mara		način upoštevanja želja/mnenja	možnost izražanja in upoštevanja želja
E152	<i>Pri večerji dobi kos pice in brezalkoholno pivo</i>	vrsta hrane pri večerji v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
E153	<i>Negovalka ga vpraša, ali potrebuje bolj oster nož, pove, da ja</i>	izbira pribora	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E154	<i>Gospodinja mu ponudi pijačo, ki jo zavrne. Ko je žejen to izrazi in gospodinja mu dajo</i>	izražanje potrebe po pijači	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E155	<i>V času malice si gre sam po banano</i>	izbira vrste hrane pri malici	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E156	<i>Gospodinja ga vpraša, če želi na kavo na teraso</i>	čajanka na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E157	<i>Sam si vzame kavo na mizi</i>	sam vzame pijačo, ko je žejen	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E158	<i>poje pecivo</i>	izbira vrste hrane pri malici	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E159	<i>Gospod se samostojno pridruži k</i>	pomoč pri zlaganju sveže opranega perila	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja

	<i>zlaganju sveže opranega perila</i>				želja
E160	<i>kadar ne gleda TV</i>	gledanje TV	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E161	<i>Rad pomaga sostanovalcem</i>	pomoč sostanovalcem	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E162	<i>postreže napolitanke, nato jih pospravi</i>	pospravljanje ostankov hrane	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E163	<i>ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti</i>	vse načrtovane dejavnosti na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E164	<i>v drugih prostorih doma</i>	v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
E165	<i>se jih brez spodbude</i>	udeležba aktivnosti ob spodbudi	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E166	<i>ali vodenja ne udeleži</i>	udeležba aktivnosti ob vodenju	vodenje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E167	<i>prisoten pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E168	<i>ima osrednjo vlogo</i>	osrednja vloga		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E169	<i>opazuje gospodovo neverbalno komunikacijo</i>	opazovanje neverbalne komunikacije		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E170	<i>najprej njemu postavi vprašanje o počutju</i>	spraševanje o počutju		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E171	<i>in dejavnostih v domu</i>	spraševanje o dejavnostih v domu	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E172	<i>Počaka, da gospod pove, kar zmore</i>	izražanje mnenja po zmožnostih		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E173	<i>Gospoda nenehno vključuje v načrtovanje</i>	nenehno vključevanje v načrtovanje		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E174	<i>pri njem preverja, kako je zadovoljen s cilji</i>	preverjanje zadovoljstva s cilji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
E175	<i>Gospod verbalno ne pove skoraj nič</i>	verbalna nekomunikacija		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E176	<i>sposoben je le pokimati</i>	sposoben le kimanja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E177	<i>V večini le opazuje</i>	opazovanje		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E178	<i>poslušča</i>	poslušanje		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
E179	<i>Gospod ni sam navedel nobenega novega cilja</i>	ne izraža ciljev		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E180	<i>pri večini vsakodnevnih dejavnosti potrebuje spodbudo za participacijo</i>	potrebna spodbuda pri večini vsakodnevnih dejavnosti	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
E181	<i>gospodinje</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
E182	<i>negovalke</i>	negovalke		spodbudniki	spodbude za participacijo
E183	<i>Kadar gospoda niso spodbudili, je v večini primerov le pasivno opazoval dogajanje</i>	brez spodbude pasivno opazovanje dogajanja	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E184	<i>sprehajal po enoti</i>	brez spodbude pasivno sprehajanje po enoti	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E185	<i>Ko ga opomnijo, kaj je potrebno narediti se uspešno sleče</i>	ob vodilu se uspešno sleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E186	<i>obleče</i>	ob vodilu se uspešno obleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E187	<i>umije</i>	ob vodilu se uspešno umije	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E188	<i>obrije</i>	ob vodilu se uspešno obrije	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E189	<i>Kljub spodbudi, da se sleče, ker mu je vroče, tega ne želi storiti</i>	ne želi se sleči, kljub vročini	negativen	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E190	<i>umiti se noče, ko ga spodbudijo</i>	ne želi se umiti	negativen	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E191	<i>Potrebno mu je dati krpo, da se</i>	po prejemu vlažne brisače se	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

	<i>je vključil v nego</i>	vključi v nego			
E192	<i>Kljub spodbudi, da sodeluje v vajah za krepitev spomina, gospod ne odgovarja</i>	ne želi sodelovati vajah za krepitev spomina	negativen	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E193	<i>Pred obroki je potrebno gospoda spodbuditi, da se pridruži k mizi</i>	pridružitve k mizi pred obroki	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E194	<i>Nato ga spodbudijo, da si sam namaže kruh</i>	samostojna aplikacija namaza na kruh	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E195	<i>Na pobudo negovalke pride na čajanko</i>	participacija na čajanki	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E196	<i>spodbude pozitivno vplivajo nanj</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E197	<i>v večini primerov nato aktivno sodeluje pri odločanju in aktivnostih</i>	večinska aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E198	<i>Pri evalvaciji načrta so stanovalca spodbujali socialna delavka</i>	spodbujanje socialne delavke pri evalvaciji načrta		spodbudniki	spodbude za participacijo
E199	<i>svojci</i>	spodbujanje svojcev pri evalvaciji načrta		spodbudniki	spodbude za participacijo
E200	<i>veliko dodatnih spodbud, da je participiral, saj je bil sicer pasiven</i>	spodbujanje prepreči pasivnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E201	<i>le opazoval dogajanje okoli sebe</i>	spodbujanje prepreči opazovanje dogajanja okoli sebe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
E202	<i>ima napredujočo demenco</i>	vpliv tretje stopnje demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E203	<i>komunicira minimalno</i>	minimalna komunikacija		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E204	<i>včasih ne najde besed</i>	ne najde besed		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E205	<i>več je neverbalne komunikacije</i>	prednost neverbalne komunikacije		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

E206	<i>zaradi slabega sluha</i>	slab sluh		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E207	<i>morajo zaposleni besedno komunikacijo pospremiti z neverbalno</i>	s kretnjami podprta komunikacija		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E208	<i>potrebuje usmerjanje in podporo pri osebni higieni</i>	usmerjanje in podpora pri osebni higieni	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E209	<i>oblačenju</i>	usmerjanje in podpora pri oblačenju	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E210	<i>slačenju</i>	usmerjanje in podpora pri slačenju	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E211	<i>spodbudo pri hranjenju</i>	spodbuda pri hranjenju	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E212	<i>vodenje</i>	vodenje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E213	<i>nadzor</i>	nadzor	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E214	<i>je zaznan zaposlitveni nemir</i>	zaposlitveni nemir		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E215	<i>obdobja agresije</i>	obdobja agresije		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E216	<i>skušajo umiri s pomočjo aktivnosti, ki so prilagojene glede na njegovo življenjsko zgodbo</i>	umiritev s pomočjo aktivnosti prilagojenih glede na življenjsko zgodbo	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E217	<i>trenutno razpoloženje vpliva na participacijo</i>	vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E218	<i>gospod v tem obdobju potrebuje pomiritev</i>	potrebna pomiritev		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E219	<i>zato se mu morajo zaposleni</i>	dodatna posvetitev zaposlenih	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

	<i>dodatno posvetiti</i>				oskrbe
E220	<i>nerazumevanje so se izražale</i>	nerazumevanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E221	<i>so mu zaposleni morali večkrat določene stvari pokazati</i>	zaposleni pokažejo stvari		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E222	<i>poenostaviti</i>	poenostavljanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E223	<i>Občasno je bila prisotna neodzivnost, ko vprašanje ni bilo postavljeno neposredno njemu</i>	neodzivnost, kadar vprašanja niso postavljena neposredno stanovalcu		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E224	<i>Besedna komunikacija je pri njem zelo slabo ohranjena</i>	slabo ohranjena besedna komunikacija		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E225	<i>pojavlja pa se zapletanje besed</i>	zapletanje besed		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E226	<i>nerazumljivo momljanje</i>	nerazumljivo momljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E227	<i>Potrebno je opazovati njegovo mimiko, saj v večini le tako nakaže, ali mu posamezna stvar ustreza ali ne</i>	potrebno opazovanje mimike za ugotavljanje ustreznosti posameznih stvari		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E228	<i>Časovna dezorientacija je oteževala participacijo</i>	časovna dezorientacija otežuje participacijo		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E229	<i>gospod ni vedel, kateri del dneva je</i>	nezavedanje delov dneva		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E230	<i>katere aktivnosti so na sporedu</i>	nezavedanje sporeda aktivnosti		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E231	<i>ni zelo verbalen</i>	verbalno opešan	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
E232	<i>so zato morali zaposleni dodatno</i>	dodatno posvečanje neverbalni	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

	<i>posvetiti pozornost na njegovo neverbalno komunikacijo</i>	komunikaciji			oskrbe
E233	<i>so ga spodbujali, da poskuša še čim več povedati</i>	spodbujanje k čim večjemu govoru	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
F1	<i>kaj bo počela v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F3	<i>branje domskega glasila</i>	branje domskega glasila	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F4	<i>gledanje TV</i>	gledanje TV	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F5	<i>pogovore s sostanovalkami</i>	pogovori s sostanovalkami	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F6	<i>Pri nekaterih dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne</i>	participacija pri nekaterih aktivnostih na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F7	<i>Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo</i>	podpiranje stanovalkinih odločitev		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F8	<i>Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F9	<i>Gospa je opazila sveže oprano perilo in ga pričela zlagati</i>	zlaganje perila	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F10	<i>Drugi dan pa se je odločila, da ne bo sodelovala pri tej aktivnosti</i>	nesodelovanje pri zlaganju perila	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F11	<i>in je raje gledala TV</i>	gledanje TV	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F12	<i>Ko je nastopila aktivnost telovadbe, se je gospa odločila, da ne bo</i>	ne/sodelovanje pri telovadbi	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija

	<i>sodelovala</i>				
F13	<i>z negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
F14	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
F15	<i>hčerko</i>	hči		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
F16	<i>večkrat spodbudijo, da se vključi v dogajanje</i>	spodbujanje za vključitev v dogajanje		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F17	<i>Pri aktivnosti igre spomina jo gospodinja večkrat vključi tako, da jo vpraša po njenem mnenju</i>	vprašanja o mnenju pri aktivnosti spomina	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F18	<i>počaka, da gospa odgovori</i>	več časa za odgovore		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F19	<i>Po večerji jo gospodinja vključi v pospravljanje tako, da jo prosi, ali bi bila pripravljena obrisati mize</i>	gospodinja vpraša o njeni pripravljenosti brisanja miz	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F20	<i>Ko je prišla hči, jo je večkrat spodbudila, da je z njo odšla v kavarno</i>	večkratna spodbuda hčerke o odhodu v kavarno	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F21	<i>Večkrat gospa ne odreagira na vprašanja, ki ji jih postavijo</i>	ignoriranje postavljenih vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F22	<i>jo gospodinje vključijo v dejavnost in počakajo njeno reakcijo</i>	preverjanje reakcije po vključitvi v dejavnosti		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F23	<i>Ko je sedela na kavču, ji je negovalka prižgala TV in gospa je spremljala poročila</i>	prižig TV in čakanje na njeno reakcijo		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F24	<i>Med aktivnostjo igre spomina je negovalec vprašal, ali bo kdo pil in jedel napolitanke</i>	vprašanje o želji po pijači in hrani	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F25	<i>stanovalka ne odgovarja</i>	ignoriranje postavljenih vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju

					oskrbe
F26	<i>nastavi te stvari pred njo in počaka, da si sama postreže</i>	nastavitev hrane pred njo, da si postreže po želji		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F27	<i>Občasno nima izbire pri aktivnostih</i>	občasna izbira participacije pri aktivnostih		odločitve	pasivna participacija
F28	<i>saj sedi v prostoru, kjer jih izvajajo</i>	sedenje v prostoru, kjer se aktivnost izvaja		razlog	pasivna participacija
F29	<i>le pasivno opazuje</i>	pasivno opazovanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F30	<i>V veliki meri odloča o oskrbi</i>	velika mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F31	<i>Vstane se ob uri, ki ji ustreza</i>	vstajanje ob ustrezajoči uri		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F32	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F33	<i>sleče</i>	slačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F34	<i>Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek</i>	kdaj bo odšla v sobo na počitek		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F35	<i>Zvečer so sama obleče pižamo</i>	oblačenje pižame		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F36	<i>Oblečila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F37	<i>Pri kosilu sama odloči, ali želi še piti</i>	ali želi še piti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F38	<i>ali jesti</i>	ali želi še jesti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F39	<i>vseh obrokih pospravi krožnik za sabo</i>	pospravljanje krožnika po vseh obrokih		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F40	<i>Samostojno se odloči za pospravljanje svoje postelje</i>	pospravljanje postelje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F41	<i>Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo</i>	kdaj bo odšla v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F42	<i>Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego</i>	čas večerne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
F43	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji individualnega načrta		vloga pri osebнем načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja

F44	<i>izrazi svoje želje</i>	izražanje želja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F45	<i>cilje</i>	izražanje ciljev		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F46	<i>je lahko povedala, kaj si želi početi v času bivanja v domu</i>	kaj želi početi v prostem času		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F47	<i>česa ne želi več</i>	česa ne želi		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F48	<i>ni izrazila nobenih želja</i>	ne izraža želja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F49	<i>novih ciljev</i>	ne izraža ciljev		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F50	<i>Izrazila je, da si želi, da bi skupaj z možem bivala v tem domu</i>	izražanje želje o skupnem bivanju z možem v domu		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F51	<i>so navedli med cilje</i>	vključitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F52	<i>s socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
F53	<i>sorodniki</i>	sorodniki		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
F54	<i>ključno osebo</i>	ključna oseba		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
F55	<i>glavno medicinsko sestro</i>	glavna medicinska sestra		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
F56	<i>ji postavili vprašanja</i>	postavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F57	<i>jo nato usmerjali, kadar je zašla iz teme</i>	usmerjanje, kadar zaide s teme		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F58	<i>so vprašanja tudi večkrat ponovili</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F59	<i>Ponudili so ji tudi opcije</i>	ponujanje možnosti	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F60	<i>vprašala, ali so ji všeč dejavnosti, ki jih je do sedaj obiskovala</i>	ustreznost do sedaj obiskovanih dejavnosti	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

F61	<i>Gospo so na primer vprašali, ali rada opravlja gospodinjska dela</i>	izražanje mnenja glede opravljanja gospodinjskega dela		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F62	<i>gospa je povedala, da rada čisti</i>	izražanje mnenja o priljubljeni aktivnosti		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F63	<i>našteli nekaj novih dejavnosti</i>	naštevane novih dejavnosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F64	<i>preverila, ali bi si gospa želela biti vključena v še kaj novega</i>	preverjanje želja o vključitvi v kaj novega		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F65	<i>da ji zaposleni večkrat postavijo več možnosti</i>	več možnosti izbire	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F66	<i>Pri dnevnih obrokih lahko izbira vrsto</i>	izbira vrste hrane	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F67	<i>in količino hrane</i>	izbira količine hrane	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F68	<i>Pri obrokih so ji vedno dali na voljo dve jedi</i>	izbira med dvema vrstama hrane pri obrokih	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F69	<i>Negovalka jo vpraša, ali potrebuje bolj oster nož, pove, da ne</i>	spraševanje o ustreznosti pribora	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F70	<i>Negovalka jo vpraša, če potrebuje pomoč, reče, da ne</i>	ne vsiljuje pomoči, vpraša, če jo potrebuje	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F71	<i>pri nekaterih dejavnostih potrebuje vodenje</i>	vodenje pri nekaterih dejavnostih	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F72	<i>Ob negovalkini pomoči se gospa vstane</i>	pomoč pri vstajanju		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F73	<i>Ob vodilu negovalk se lahko v večini samostojno obleče</i>	vodenje pri oblačenju	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F74	<i>gre do kopalnice</i>	vodenje skozi nego	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F75	<i>si umije obraz</i>	vodenje skozi umivanje obraza	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F76	<i>obriše</i>	vodenje skozi brisanje	vodenje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F77	<i>večkrat ji je potrebno povedati in razložiti postopek</i>	večkratna razlaga postopka		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

F78	<i>Pred večerjo ji gospodinja pokaže, kam naj gre</i>	usmerjanje do sedišča pri večerji		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F79	<i>ji razloži, da je večerja</i>	razlaganje prihajajočega obroka		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F80	<i>Zvečer jo negovalka opomni, da si mora umiti zobe</i>	negovalka opomni stanovalko, da si umije zobe	sugestija	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F81	<i>Gospo zbudijo ob 7.30</i>	čas zbujanja		odločitve	pasivna participacija
F82	<i>v času jutranje nege, saj gospa potrebuje pomoč pri urejanju</i>	določenost ur jutranje nege		razlog	pasivna participacija
F83	<i>Nima možnosti izbire oblačil</i>	izbira oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
F84	<i>participacije pri izbiri</i>	sodelovanje pri izbiri oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
F85	<i>terapijo mora prejeti pri vsakem obroku, kot je predpisano. Zdravila ji prinese medicinska sestra in poskrbi, da jih poje</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
F86	<i>Pri kosilu je ne vprašajo, kaj želi piti, ampak ji kar dajo pivo</i>	gospodinja določi vrsto pijače	hrana	odločitve	pasivna participacija
F87	<i>vpliva določenost ur nege</i>	določenost ur nege		razlog	pasivna participacija
F88	<i>stopnja njene demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
F89	<i>gospa ne prepozna svojih oblačil</i>	neprepoznavanje lastnih oblačil		razlog	pasivna participacija
F90	<i>so zaposlene mnenja, da ni več sposobna sodelovati</i>	mnenje zaposlenih o nesposobnosti sodelovanja		razlog	pasivna participacija
F91	<i>evalvaciji je pri postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
F92	<i>Ne more vplivati na prejemanje terapije</i>	ne more vplivati na prejemanje terapije		razlog	pasivna participacija
F93	<i>Pri ostalih segmentih evalvacije, je lahko participirala in izrazila svoje</i>	aktivno izražanje mnenja pri evalvaciji		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja

	<i>mnenje</i>				
F94	<i>ima veliko možnost izražanja svojih želja in potreb</i>	željo po sodelovanju v večini dejavnosti izrazi	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F95	<i>Njene želje so bile v času opazovanja v večini upoštewane</i>	v večini njene želje upoštewane		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F96	<i>Gospa dobi priložnost, da izrazi, kje</i>	kje želi biti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F97	<i>kako želi preživeti dopoldan</i>	kako želi preživeti dopoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F98	<i>popoldan</i>	kako želi preživeti popoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F99	<i>Upoštevalo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti</i>	izrazi željo po participaciji na aktivnostih na enoti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F100	<i>ali želi sodelovati pri telovadbi</i>	ali želi sodelovati pri telovadbi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F101	<i>pri aktivnosti petja</i>	ali želi sodelovati pri aktivnosti petja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F102	<i>in spomina</i>	ali želi sodelovati pri aktivnosti spomina	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F103	<i>Ko je gospa izrazila, da ne želi na telovadbo</i>	izrazi željo o ne/sodelovanju pri aktivnosti telovadbe	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F104	<i>so njeno željo upoštevali</i>	upoštevalo željo o ne/sodelovanju pri telovadbi		način upoštevanja želja	način upoštevanja želja
F105	<i>Občasno je bila gospa kar vključena v neko dejavnost, ker je sedela v prostoru, kjer se je ta izvajala</i>	posredna vključenost v dejavnosti, zaradi sedenja v prostoru	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F106	<i>Tako se je na primer pričela pevska skupina. Ne vprašajo je, ali želi sodelovati</i>	sodelovanje pri pevski skupini	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F107	<i>Negovalec jo večkrat povabi, da izrazi svoje mišljenje</i>	povabijo k izražanju mnenja pri aktivnosti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

F108	<i>V času nege gospo vprašajo, ali se želi vstati</i>	ali se želi vstati	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F109	<i>obleči</i>	ali se želi obleči	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F110	<i>Ko se je stanovalka strinjala, so ji pomagale, da se je vstala</i>	pomoč pri vstajanju		način upoštevanja želja	način upoštevanja želja
F111	<i>nima možnosti izražanja želja pri izbiri oblačil</i>	izbira oblačil	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F112	<i>Pri dnevnik obrokih gospodinje gospo vprašajo, kakšne so njene želje glede hrane</i>	vrsta hrane	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F113	<i>upoštevajo njeno izbiro</i>	servirajo zeleno hrano		način upoštevanja želja	način upoštevanja želja
F114	<i>Upoštevalo jo tudi, kadar pove, da ne potrebuje pomoči pri rezanju hrane</i>	upoštevanje mnenja stanovalka, kljub vidnim težavam		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F115	<i>Ko gospa po juhi ni mogla več jesti glavne jedi, gospodinje niso takoj upoštevale njenega mnenja</i>	ignoriranje stanovalkinega mnenja o sitosti	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F116	<i>so ji še poskušale dati hrano</i>	poskušajo jo hraniti	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F117	<i>Ko je gospa še enkrat pokazala, da ne želi več jesti</i>	količina hrane, ki jo želi zaužiti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F118	<i>je niso silili</i>	naknadno upoštevanje želje, ne silijo k hrani		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F119	<i>Sostanovalka jo prosi za pomoč pri zlaganju perila, reče, da ne želi</i>	pomoč pri zlaganju perila	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F120	<i>Spodbudi jo tudi gospodinja</i>	spodbuda k zlaganju perila, kljub zavrnitvi	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F121	<i>Ponovno zavrne, reče, da sedaj</i>	zavračanje sodelovanja pri	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in

	<i>gleda TV</i>	aktivnosti			upoštevanja želja
F122	<i>je nista več spodbujali</i>	je ne spodbujajo več k sodelovanju pri zlaganju perila		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F123	<i>hčerka gospe in je želela, da gresta v kavarno na pijačo in karte. Gospa ni nakazala zanimanja za to</i>	ne nakaže zanimanja o obisku kavarne	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F124	<i>Njenega mnenja niso upoštevali in so jo tako dolgo spodbujali, da je gospa na koncu odšla</i>	spodbujajo k participaciji, dokler ne gre	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
F125	<i>veliko možnost participacije</i>	velika možnost		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F126	<i>Spredaj se je stanovalka sama umila</i>	samostojno umivanje spredaj	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F127	<i>zadaj ji pomaga negovalka</i>	pomoč pri umivanju	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F128	<i>Negovalka ji reče naj se obriše, kar tudi stori</i>	negovalka sugestira naj se obriše	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F129	<i>Pri oblačenju modrca</i>	pomoč pri oblačenju modrca	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F130	<i>nogavic ji pomaga negovalka</i>	pomoč pri oblačenju nogavic	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F131	<i>plenico obleče sama</i>	samostojno oblačenje plenice	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F132	<i>Negovalka ji nastavi oblačila, ki jih je sama izbrala iz omare</i>	negovalka izbere oblačila	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
F133	<i>Razmišlja, ali bi to oblekla in na koncu to stori</i>	samostojno oblačenje	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F134	<i>Spije čaj, ki so ji ga nastavili na nočno omarico</i>	nastavijo čaj na nočno omarico	pijača	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
F135	<i>zloži pižamo</i>	samoiniciativno zlaganje pižame	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in

					upoštevanja želja
F136	<i>Zvečer si obleče nastavljeno pižamo</i>	samoiniciativno oblačenje pižame	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F137	<i>opomnijo jo, da si mora umiti zobe</i>	sugestija o umivanju zob	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F138	<i>Pri dnevnih obrokih dobi priložnost, da izrazi želje o vrsti</i>	izbira vrste hrane	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F139	<i>količini hrane</i>	izražanje zelene količine hrane	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F140	<i>Pri zajtrku jo vprašajo, ali želi jesti kruh in kavo</i>	odločitve med izdelki za zajtrk	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F141	<i>Ko je vse pojedla, je za sabo pospravila</i>	samoiniciativno pospravljanje krožnika po obrokih	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F142	<i>jo vpraša, ali bo griz ali pico</i>	odločitve med izdelki za večerjo	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F143	<i>Dajo ji tudi kozarec brezalkoholnega piva</i>	odločitev o vrsti pijače	pijača	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
F144	<i>Negovalka jo vpraša, ali potrebuje bolj oster nož, pove, da ne</i>	izbira pribora	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F145	<i>Stanovalka pove, da ne gre na telovadbo</i>	telovadba	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F146	<i>Izrazi, da bi raje šla na sprehod vendar ne ve, kje je. Ni šla na sprehod</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
F147	<i>sodeluje pri zlaganju sveže opranega perila</i>	zlaganje sveže opranega perila	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F148	<i>gleda TV</i>	gledanje TV	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F149	<i>Ob spodbudi gospodinje po obrokih obriše mize</i>	ob spodbudi po obrokih obriše mize	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja

F150	<i>Posteljo ji pospravijo negovalke</i>	negovalka pospravi posteljo	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
F151	<i>ima možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti</i>	vse načrtovane dejavnost na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F152	<i>v drugih prostorih doma</i>	v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F153	<i>se občasno odloči, da ne želi sodelovati</i>	samoiniciativna odločitev o participaciji	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F154	<i>Sodeluje pri čajanki na terasi</i>	čajanki na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F155	<i>pevskem zboru</i>	pevskem zboru	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F156	<i>vajah za spomin</i>	vaje za spomin	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
F157	<i>Participacija pri udeležbi na aktivnostih je pri gospe velika, saj jo zaposleni spodbujajo k sodelovanju</i>	zelo velika participacija pri udeležbi na aktivnostih		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
F158	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F159	<i>ima osrednjo vlogo</i>	osrednja vloga		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F160	<i>se najprej usmeri na gospo</i>	prvotna usmeritev na gospo		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
F161	<i>jo vpraša po njenem počutju</i>	spraševanje o počutju		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F162	<i>in dejavnostih v domu</i>	spraševanje o dejavnostih v domu	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F163	<i>Gospo nenehno vključuje v načrtovanje</i>	nenehno vključevanje v načrtovanje		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F164	<i>pri njej preverja,</i>	preverjanje		vloga pri	možnost

	<i>kako je zadovoljna s cilji</i>	zadovoljstva s cilji		osebno načrtovanju	izražanja in upoštevanja želja
F165	<i>dobi priložnost, da izrazi svoje mnenje glede aktivnosti, ki jih ima rada</i>	izražanje mnenja o priljubljenih aktivnostih		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F166	<i>si jih želi še naprej izvajati</i>	želje o nadaljnem izvajanju aktivnosti		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F167	<i>pove, da ji je vse všeč, kot je bilo do sedaj</i>	zadovoljstvo z dosedanjo oskrbo		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
F168	<i>Gospa ni na nobeni stopnji evalvacije pasivno spremljala dogajanje</i>	na nobeni stopnji evalvacije ni pasivna		odločitve	pasivna participacija
F169	<i>večini vsakodnevnih dejavnosti potrebuje spodbudo za participacijo</i>	potrebna spodbuda pri večini vsakodnevnih dejavnosti	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
F170	<i>gospodinje</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
F171	<i>negovalke</i>	negovalke		spodbudniki	spodbude za participacijo
F172	<i>Kadar gospe niso spodbudili, je v večini primerov le pasivno opazovala dogajanje</i>	brez spodbude pasivno opazovanje dogajanja	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F173	<i>Ko jo opomnijo, kaj je potrebno narediti se gospa uspešno sama obleče</i>	ob vodilu se uspešno obleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F174	<i>umije</i>	ob vodilu se uspešno umije	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F175	<i>in počeše</i>	ob vodilu se uspešno počeše	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F176	<i>Gospo spodbudijo, da gre skupaj s hčerko v kavarno. Gospa ne izraža zanimanja. Ob večkratni spodbudi hčerke in gospodinje, je na koncu odšla</i>	odhod v kavarno po prvotnem nezanimanju	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F177	<i>Gospo so prosili za pomoč pri zlaganju perila in</i>	ne želi sodelovati pri zlaganju perila	negativen	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

	<i>ona kljub spodbudam, ni želela sodelovati</i>				
F178	<i>Pri kosilu gospodinja opazi, da gospa poje le juho, glavne jedi pa ne želi več. Gospodinja jo spodbudi, da je, vendar noče in je ne silijo več</i>	ne želi več jesti	negativen	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F179	<i>spodbude pozitivno vplivajo nanjo</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F180	<i>v večini primerov nato aktivno sodeluje pri odločanju in aktivnostih</i>	večinska aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F181	<i>evalvaciji načrta so stanovalko spodbujali socialna delavka</i>	spodbujanje socialne delavke pri evalvaciji načrta		spodbudniki	spodbude za participacijo
F182	<i>njena hči</i>	hči		spodbudniki	spodbude za participacijo
F183	<i>zelo veliko dodatnih spodbud, da je participirala, saj je bila sicer zelo pasivna</i>	spodbujanje prepreči pasivnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F184	<i>le opazovala dogajanje okoli sebe</i>	spodbujanje prepreči opazovanje dogajanja okoli sebe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
F185	<i>med prvim in drugim stadijem demence</i>	med prvim in drugim stadijem demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F186	<i>težav s kratkoročnim spominom</i>	težave s kratkoročnim spominom		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F187	<i>potrebe pri spodbujanju pri vseh življenjskih aktivnostih</i>	potrebna spodbuda pri vseh aktivnostih		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F188	<i>Občasno je bila prisotna neodzivnost, ko vprašanje ni bilo postavljeno neposredno njej</i>	neodzivnost, kadar vprašanja niso postavljena neposredno stanovalki		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F189	<i>pojavlja pa se ponavljanje vprašanj</i>	ponavljanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F190	<i>stavkov</i>	ponavljanje		komunikacijske	prepreke in

		stavkov		prepreke	težave pri načrtovanju oskrbe
F191	<i>se je le občasno zavedala, da je v domu za upokojence</i>	le občasno zavedanje bivanja v domu upokojencev		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F192	<i>Ko je na primer želela na sprehod, je rekla, da ne ve kje je in zato ne bo šla</i>	neudeleževanje aktivnosti zaradi prostorske dezorientiranosti	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F193	<i>se v komunikaciji izgublja</i>	izgubljanje v komunikaciji	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F194	<i>večkrat pozabila, kar je že povedala</i>	večkrat pozabi, kar je že povedala		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F195	<i>večkrat stvari ponovila</i>	večkratno ponavljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F196	<i>Večkrat je tudi skrenila s teme</i>	zahajanje s teme		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F197	<i>jo je bilo potrebno usmerjati</i>	potrebno usmerjanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F198	<i>Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti</i>	občasno ponavljanje posameznih delov načrtovanja	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F199	<i>zelo prilagodljiva</i>	velika prilagodljivost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
F200	<i>se ne obremenjuje s težavami</i>	neobremenjenost s težavami		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
G1	<i>Samostojno ne mora odločati o dejavnostih</i>	nezmožnost samostojnega odločanja o dejavnostih		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
G2	<i>odvisen od zaposlenih, da mu omogočijo participacijo</i>	participacija odvisna od zaposlenih		razlog	pasivna participacija
G3	<i>je nepokreten</i>	nepokretnost		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju

					oskrbe
G4	<i>komunikacijsko okrnjen</i>	komunikacijska okrnjenost		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G5	<i>negovalkami</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
G6	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevтка		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
G7	<i>gospodinjami</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
G8	<i>potrebuje spodbudo</i>	potrebna spodbuda pri vseh dejavnostih	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G9	<i>poenostavljajo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G10	<i>so preprosta</i>	preprosta vprašanja		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G11	<i>njih je možno odgovoriti z da ali ne</i>	možnost da/ne odgovorov		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G12	<i>Gospodinja ga vpraša, ali želi jutri dan preživeti v skupnih prostorih, gospod pritrdi</i>	gospodinja vpraša, ali želi jutri preživeti dan v skupnih prostorih	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G13	<i>Vprašanja tudi večkrat ponovijo</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G14	<i>poenostavijo</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G15	<i>Verbalno komunikacijo pogosto pospremijo s kretnjami in tako pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njegov odziv</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G16	<i>Delovna terapevтка pristopi do gospoda, ga prime za roke in prične poplesovati. Gospodova mimika nakazuje, da mu to prija</i>	delovna terapevтка prime gospoda za roke in prične poplesovati	s kretnjami podprta komunikacija	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
G17	<i>Občasno nima izbire pri aktivnostih,</i>	občasna izbira participacije pri aktivnostih		odločitve	pasivna participacija
G18	<i>saj sedi v</i>	sedenje v		razlog	pasivna

	<i>prostoru, kjer jih izvajajo</i>	prostoru, kjer se aktivnost izvaja			participacija
G19	<i>in le pasivno opazuje</i>	pasivno opazovanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G20	<i>odpeljale k maši, ne da bi ga vprašale, ali si to želi</i>	obisk cerkvenega obreda		odločitve	pasivna participacija
G21	<i>kaj bo gledal na TV ne odloča sam,</i>	kaj bo gledal na TV		odločitve	pasivna participacija
G22	<i>saj mu negovalka nastavi program</i>	negovalka nastavi program		razlog	pasivna participacija
G23	<i>kje bo preživel dan</i>	kje bo preživel dan		odločitve pri oskrbi	pasivna participacija
G24	<i>je v sobi, če se zaposlene ne odločijo, da ga posedijo na voziček</i>	odločitev zaposlenih, ali ga bodo posedli na voziček		razlog	pasivna participacija
G25	<i>odpeljejo v dnevno sobo</i>	ali ga odpeljejo v dnevno sobo		odločitve	pasivna participacija
G26	<i>Pogosto je izključen iz dnevnega dogajanja, ker veliko počiva</i>	izključenost iz dnevnega dogajanja zaradi pogostega počitka		razlog	pasivna participacija
G27	<i>Ne more sodelovati pri aktivnostih, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti</i>	aktivnosti, ki zahtevajo motorične sposobnosti		odločitve	pasivna participacija
G28	<i>stopnja njegove demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
G29	<i>gibalna oviranost</i>	gibalna oviranost		razlog	pasivna participacija
G30	<i>težave pri komunikaciji</i>	težave pri komunikaciji		razlog	pasivna participacija
G31	<i>premajhna stopnja spodbujanja za participacijo pri odločitvah zaposlenih</i>	premajhna stopnja spodbujanja za vključitev v dejavnosti		razlog	pasivna participacija
G32	<i>vpliva obremenjenost zaposlenih,</i>	obremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
G33	<i>ki morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev</i>	zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi		razlog	pasivna participacija
G34	<i>nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo</i>	manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu		razlog	pasivna participacija
G35	<i>mišljenje nekaterih, da</i>	mnenje zaposlenih, da		razlog	pasivna participacija

	<i>gospod ni več sposoben participirati zaradi svoje bolezni</i>	zaradi stopnje demence ni sposobna sodelovati			
G36	<i>V zelo majhni meri lahko samostojno odloča o oskrbi</i>	zelo majhna mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
G37	<i>ni prisoten pri evalvaciji osebnega načrta</i>	ni prisoten pri evalvaciji osebnega načrta		razlog	pasivna participacija
G38	<i>Ne more izraziti svojih želja</i>	Ne more izraziti svojih želja		razlog	pasivna participacija
G39	<i>ciljev</i>	ciljev		razlog	pasivna participacija
G40	<i>Gospod lahko samostojno odloča le o količini hrane</i>	količina zaužite hrane	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
G41	<i>pijače, ki jo bo zaužil</i>	količina zaužite pijače	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
G42	<i>negovalke</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
G43	<i>njegova žena</i>	soproga		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
G44	<i>gospodinje</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
G45	<i>delovna terapevka</i>	delovna terapevka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
G46	<i>poenostavljajo vprašanja</i>	poenostavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G47	<i>so preprosta</i>	preprosta vprašanja		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G48	<i>na njih je možno odgovoriti z da ali ne</i>	možnost da/ne odgovorov		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G49	<i>Vprašanja tudi večkrat ponovijo</i>	večkratno ponavljanje vprašanj		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G50	<i>Včasih s kretnjami pokažejo, kaj se dogaja in počakajo na njegov odziv</i>	s kretnjami podprta komunikacija		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G51	<i>Spodbudo potrebuje, da opravi večerno nego</i>	spodbujanje sodelovanja pri večerni negi	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G52	<i>Negovalka ga obrije, pri tem pa ga spodbuja, da ji pomaga, kar ob</i>	spodbujanje pomoči pri britju	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje

	<i>spodbudi stori</i>				
G53	<i>Pri večernem obračanju ob spodbudi gospod pomaga</i>	spodbujanje sodelovanja pri večernem obračanju	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G54	<i>Spodbudo potrebuje tudi pri hranjenju</i>	spodbujanje hranjenja	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G55	<i>mu pomaga negovalka</i>	pomoč pri hranjenju		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G56	<i>Pri pitju ga zaposleni ves čas opozarjajo, da mora tekočino pogoltniti</i>	sugestiranje pravilnega požiranja pri pitju	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G57	<i>Gospodinje ga občasno vprašajo, kje želi preživeti posamezne dele dneva</i>	gospodinje občasno vprašajo, kje želi preživeti dele dneva	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G58	<i>Pri zajterku gospodinja upošteva, da ima gospod rad klobaso, zato mu je več da</i>	gospodinja upošteva gospodove preference glede hrane		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G59	<i>hrano mu razreže na koščke, da jo lahko nato sam je</i>	rezanje hrane za lažje samostojno hranjenje		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G60	<i>Pri hranjenju potrebuje pomoč in spodbudo</i>	spodbujanje pri hranjenju	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G61	<i>Ko ni več hotel odpirati usta, so odnehale s hranjenjem</i>	upoštevanje gospodove neverbalne komunikacije pri hranjenju		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
G62	<i>Gospod je pri večini odločitev pasiven prejemnik pomoči</i>	večina odločitev		odločitve	pasivna participacija
G63	<i>Kdaj bo šel počivat, je odvisno od zaposlenih</i>	čas počitka		odločitve	pasivna participacija
G64	<i>nima možnosti odločanja o tem, kdaj se želi zbuditi, saj ga negovalka zbudi ob 7.20</i>	čas zburjanja		odločitve	pasivna participacija
G65	<i>ko nastopi jutranja nega</i>	izvajanje jutranje nege		razlog	pasivna participacija
G66	<i>Gospodinja ga umije</i>	umivanje		odločitve	pasivna participacija
G67	<i>ker gospod kljub spodbudi stanovalec ne želi sodelovati</i>	kljub spodbudi stanovalec ne želi sodelovati pri negi		razlog	pasivna participacija

G68	<i>nato mu nadene oblačila, ki jih je sama izbrala</i>	oblačenje		odločitve	pasivna participacija
G69	<i>vstanejo, da bi malo hodil</i>	vstajanje iz postelje		odločitve	pasivna participacija
G70	<i>Delovna terapevtka odloči, da potrebuje razgibavanje</i>	dnevno razgibavanje		odločitve	pasivna participacija
G71	<i>Nato ga dajo na voziček</i>	posedanje na voziček		odločitve	pasivna participacija
G72	<i>Negovalka mu da kavo</i>	gospodinja določi vrsto pijače	hrana	odločitve	pasivna participacija
G73	<i>sama nadeva hrano na krožnik</i>	gospodinja določi količino hrane	hrana	odločitve	pasivna participacija
G74	<i>Jasno nakaže, da ne želi več jesti, vendar so ga kljub temu še poskušale hraniti</i>	občasno količina hrane, ki jo zaužije	hrana	odločitve	pasivna participacija
G75	<i>Medicinska sestra mu da zdravila na žlico ter mu jo da v usta</i>	zaužitje zdravil		odločitve	pasivna participacija
G76	<i>Ko zaključi s hrano, za njim pospravijo krožnik</i>	čiščenje po obrokih		odločitve	pasivna participacija
G77	<i>Pri pospravljanju ne more več sodelovati</i>	nezmožnost sodelovanja pri pospravljanju		razlog	pasivna participacija
G78	<i>Ko je čas malice, ga gospodinja zbudi</i>	čas malice		odločitve	pasivna participacija
G79	<i>nahrani</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri malici	hrana	odločitve	pasivna participacija
G80	<i>Gospodinja ga pokrije, kljub temu, da ne nakaže, da ga zebe</i>	ali želi biti pokrit zaradi hladu	oblačila	odločitve	pasivna participacija
G81	<i>Zaposleni določijo, kdaj bo pil</i>	zaposleni določijo čas pitja	hrana	odločitve	pasivna participacija
G82	<i>Pri dnevnih obrokih mu gospodinja izbere</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri dnevnih obrokih	hrana	odločitve	pasivna participacija
G83	<i>nadeva hrano, ki jo bo zaužil</i>	gospodinja določi količino hrane pri dnevnih obrokih	hrana	odločitve	pasivna participacija
G84	<i>čas kosila, mu gospodinja spasira hrano</i>	čas kosila	hrana	odločitve	pasivna participacija
G85	<i>sede k njemu, da ga nahrani</i>	hranjenje	hrana	odločitve	pasivna participacija
G86	<i>Večerjo mu</i>	priprava večerje	hrana	odločitve	pasivna

	<i>pripravi gospodinja</i>				participacija
G87	<i>ne vpraša ga, kaj si želi jesti</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri večerji	hrana	odločitve	pasivna participacija
G88	<i>koliko</i>	gospodinja določi količino hrane pri večerji	hrana	odločitve	pasivna participacija
G89	<i>V času večerne nege ga uredijo za spanje</i>	čas večerne nege		odločitve	pasivna participacija
G90	<i>negovalka sama izbere pižamo</i>	izbira pižame	oblačila	odločitve	pasivna participacija
G91	<i>Pozneje pride nazaj, ga zbudi in mu umije zobe</i>	umivanje zob		odločitve	pasivna participacija
G92	<i>določenost ur dnevnih obrokov</i>	določenost ur dnevnih obrokov		razlog	pasivna participacija
G93	<i>nege</i>	določenost ur nege		razlog	pasivna participacija
G94	<i>stopnja njegove demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
G95	<i>gibalna oviranost</i>	gibalna oviranost		razlog	pasivna participacija
G96	<i>težave pri komunikaciji</i>	težave pri komunikaciji		razlog	pasivna participacija
G97	<i>pretirana obremenjenost zaposlenih</i>	obremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
G98	<i>oskrbeti veliko število ljudi</i>	oskrbovanje velike količini ljudi		razlog	pasivna participacija
G99	<i>pristop nekaterih zaposlenih, ki so mnenja, da ga je zaradi njegovega zdravstvenega stanja nesmiselno vključiti v evalvacijo osebnega</i>	mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni smiselno vključevati v evalvacijo		razlog	pasivna participacija
G100	<i>druge odločitve vsakdanjih dejavnosti</i>	mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni smiselno vključevati v odločitve o vsakdanjih dejavnostih		razlog	pasivna participacija
G101	<i>Je tudi posledica neupoštevanja mnenja oziroma želja</i>	neupoštevanje želja/mnenja		razlog	pasivna participacija
G102	<i>kar nekajkrat preslišane</i>	nekajkrat preslišane želje in mnenje		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G103	<i>zatrte</i>	nekajkrat zatrte želje in mnenje		upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

G104	<i>Pri jutranji negi stanovalec z mimiko nakaže, da ga bolijo noge</i>	nakaže bolečine v nogah	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G105	<i>zato so ga vprašale, ali bi se želel malo vstati</i>	ali se želi vstati	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G106	<i>sprehoditi</i>	ali se želi sprehoditi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G107	<i>Gospod je rekel, da ne, vendar so ga kljub temu vstale, da je malo hodil</i>	razgibavanje kljub njegovi zavrnitvi	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G108	<i>Ko je naredil nekaj korakov, so ga dale na voziček</i>	namestitev na voziček		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G109	<i>pri hranjenju jasno nakaže, da ne želi več jesti</i>	pri hranjenju jasno nakaže, da ne želi več jesti	pozitivno	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G110	<i>vendar ga kljub temu skušajo hraniti</i>	kljub mimiki stanovalca skušajo hraniti	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G111	<i>Ko ni več hotel odpreti usta, so nekaj trenutkov počakale</i>	začasno prenehanje hranjenja		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G112	<i>ga potem ponovno hranile, dokler ni pojedel vse</i>	hranjenje dokler ne poje vsega	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G113	<i>Pri izbiri hrane</i>	izbira hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G114	<i>njeni količini</i>	količina hrane	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G115	<i>izbiri oblačil</i>	izbira oblačil	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G116	<i>sodelovanju pri nekaterih dnevnih dejavnostih gospod ne dobi priložnosti</i>	sodelovanje pri nekaterih dnevnih dejavnostih	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G117	<i>v enem primeru je delovna terapevtka vprašala gospoda, ali mu je dovolj toplo</i>	ali se želi obleči	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G118	<i>Čeprav ni nakazal, da ga zebe in potrebuje dodatna oblačila, ga je pokrila</i>	ga dodatno obleče, čeprav ne nakaže potrebe po tem	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G119	<i>izključen iz vsakodnevnega dogajanja, saj veliko počiva</i>	ne dobi priložnosti izražanja želja, zaradi pogostega	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

		spanja			
G120	<i>ga povabi k plesu, ki se odvija v dnevnem prostoru. Gospod z mimiko nakaže, da želi sodelovati</i>	stanovalec z mimiko nakaže željo po sodelovanju pri plesni aktivnosti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G121	<i>zato ga vključijo</i>	vključitev v plesno aktivnost in poplesovanje s stanovalcem		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G122	<i>V neke dejavnosti, ga preprosto vključijo,</i>	zaposleni ga samovoljno vključijo v nekatere dejavnosti	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G123	<i>ne da bi ga vprašale ali želi participirati</i>	zaposleni stanovalca ne vprašajo, ali želi sodelovati pri nekaterih dejavnostih	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G124	<i>bil odpeljan k maši</i>	ga samovoljno odpeljejo k maši	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G125	<i>ne da bi ga vprašali, ali želi iti</i>	ali želi iti k maši	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G126	<i>kje želi preživeti posamezne dele dneva</i>	kje želi preživeti posamezne dele dneva	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
G127	<i>stanovalec občasno participira</i>	občasno		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G128	<i>Ne more sodelovati pri opravilih, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti</i>	opravila, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti		izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G129	<i>je gibalno zelo oviran</i>	velika gibalna oviranost		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G130	<i>sodeluje pri dejavnostih kot so razne prireditve</i>	prireditve	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G131	<i>mašah</i>	cerkveni obredi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G132	<i>V času jutranje nege stanovalca negovalke umijejo</i>	možnost sodelovanja pri umivanju	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G133	<i>spodbujajo ga, da sodeluje pri negi, gospod pa se upira in ne želi sodelovati</i>	spodbujanje za sodelovanje pri negi	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G134	<i>Ko ga umijejo mu nadenejo oblačila</i>	oblačenje ob pomoči	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in

		negovalke			upoštevanja želja
G135	<i>negovalke same izberejo, ne da bi gospoda vprašale, kaj želi obleči</i>	negovalka izbere oblečila	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G136	<i>Pri dnevnih obrokih mu negovalka izbere in nadeva hrano</i>	izbira in količina hrane pri dnevnih obrokih v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G137	<i>Negovalka pove, da mi bo dala več klobase, saj ve, da ima to rad</i>	upoštevanje gospodovih preferenc pri zajtrku	priprava hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G138	<i>dajo pijačo</i>	gospodinja izbere pijačo	pijača	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G139	<i>Za njim pospravijo krožnik</i>	gospodinja počisti po obroku	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G140	<i>Delovna terapevtka mu pove, da bosta pila</i>	delovna terapevtka izbere pijačo	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G141	<i>v času malice gospodinje prebudile in nahranile</i>	izbira vrste hrane pri malici	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G142	<i>V času večerne nege ga negovalka uredi za spanje</i>	spodbujanje za sodelovanje pri negi	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
G143	<i>sama izbere oblečila, ki jih bo oblekel, gospod pri temu ne sodeluje</i>	negovalka izbere pižamo	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
A144	<i>Večerjo mu pripravijo negovalke</i>	negovalka pripravi hrano za večerjo	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G145	<i>ne vprašajo ga, kaj si želi jesti</i>	vrsta hrane pri večerji v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G146	<i>umije zobe</i>	negovalka mu umije zobe	osebna higiena	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
G147	<i>pri evalvaciji načrta ni imel nobene vloge</i>	nima vloge pri evalvaciji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
G148	<i>ni imel priložnosti biti navzoč pri sami evalvaciji</i>	ni navzoč pri evalvaciji		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
G149	<i>Socialna delavka doma smatra, da je evalvacija v obliki sestanka z ljudmi z demenco brezpredmetna zaradi narave njihove bolezni</i>	Socialna delavka doma smatra, da je evalvacija v obliki sestanka z ljudmi z demenco brezpredmetna zaradi narave njihove bolezni		razlog pri oskrbi	pasivna participacija
G150	<i>gospoda ni</i>	izključen z		priložnost	možnost

	<i>vkjučila v evalvacijo</i>	evalvacije		izražanja mnenja pri načrtovanju	izražanja in upoštevanja želja
G151	<i>Zapisala jo je sama, svoj del pa so same zapisale delovna terapevka, fizioterapevka in glavna medicinska sestra</i>	samostojen zapis evalvacije socialne delavke, delovne terapevke, fizioterapevke in glavne medicinske sestre		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
G152	<i>se posvetovala z gospodinjo gospodinjske skupine, na kateri biva gospod</i>	posvetovanje z gospodinjo na enoti		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G153	<i>negovalke</i>	negovalke		spodbudniki	spodbude za participacijo
G154	<i>gospodinja</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
G155	<i>delovna terapevka</i>	delovna terapevka		spodbudniki	spodbude za participacijo
G156	<i>občasno pozitivno vplivale na participacijo</i>	občasen pozitiven vpliv na participacijo		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
G157	<i>gospod ob spodbudi sodeloval pri negi</i>	sodelovanje pri negi	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
G158	<i>Ko so stanovalci v skupnem prostoru plesali z delovno terapevko, ga je povabila k plesu, gospod je z mimiko nakazal, da mu to prija in poplesaval z njo</i>	sodelovanje pri plesni aktivnosti	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
G159	<i>Ob vprašanju, ali si naslednji dan želi malce na zrak, je gospod odgovoril, da bi</i>	želi oditi iz sobe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
G160	<i>Zdravstveno stanje odločilno/močno vpliva</i>	odločilen vpliv zdravstvenega stanja		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G161	<i>tretji stadij demence</i>	vpliv tretje stopnje demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G162	<i>nekateri zaposleni, ne smatrajo, da je stanovalec sposoben sodelovanja pri načrtovanju oskrbe</i>	mnenje nekaterih zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni sposoben sodelovati pri načrtovanju oskrbe		razlog pri oskrbi	pasivna participacija
G163	<i>ne sodeluje pri evalvaciji osebnega načrta</i>	ne sodeluje pri evalvaciji osebnega načrta		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja

G164	<i>nepokreten</i>	nepokretnost		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G165	<i>zelo okrnjena je tudi komunikacija</i>	močno okrnjena komunikacija		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G166	<i>skoraj ne govori</i>	minimalna govorica		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G167	<i>nerazumljivo momlja</i>	nerazumljivo momljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G168	<i>Na vprašanja ne odgovarja</i>	ne odgovarja na vprašanja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G169	<i>jih težko razume</i>	težko razumevanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G170	<i>le opazoval dogajanje</i>	samo opazovanje dogajanja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G171	<i>ni odgovarjal na njena vprašanja</i>	ne odgovarja na vprašanja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G172	<i>Komunikacija je dominantno vezana na mimiko</i>	dominantna neverbalna komunikacija		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G173	<i>Včasih odgovarja na vprašanja z da ali ne</i>	občasno odgovarjanje da/ne vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G174	<i>Večkrat je potrebno ponoviti vprašanja</i>	večkratno ponavljanje vprašanj	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G175	<i>oblikovati tako, da so zelo enostavna</i>	preoblikovanje vprašanj v enostavna	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G176	<i>Pri spodbujanju za sodelovanje pri negi se upira</i>	upiranje ob spodbudi za nego	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G177	<i>agresiven</i>	agresivnost zaradi občutka vsiljevanja, proti njegovim željam		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G178	<i>Je bolj pasiven</i>	izrazita pasivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

G179	<i>veliko počiva/spi</i>	zaspanost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G180	<i>pri večini dnevnih aktivnostih zato ne more aktivno sodelovati</i>	nezmožnost aktivnega sodelovanja pri aktivnostih	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G181	<i>potrebuje zelo veliko časa</i>	potrebuje zelo veliko časa	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G182	<i>izgubi fokus</i>	izguba fokusa	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G183	<i>agresiven</i>	agresivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G184	<i>potrebuje več časa, da dojame kaj se dogaja</i>	potrebuje več časa za dojetanje dogajanja	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G185	<i>potrebno dati prostor</i>	zagotoviti osebni prostor za pomiritev	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G186	<i>se kasneje vrni in nadaljevati z dejavnostjo oziroma participacijo</i>	kasnejše nadaljevanje procesa, kadar se vznemiri	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G187	<i>Ko ima slab dan, veliko časa preživi v sobi</i>	ob slabem dnevu veliko časa v sobi	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G188	<i>ne sodeluje pri vsakodnevni dejavnosti</i>	izključenost pri vsakodnevni dejavnosti	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
G189	<i>trenutno razpoloženje pri njemu dominantno vpliva</i>	dominanten vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
H1	<i>kaj bo počel v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H3	<i>se sprehaja po prostoru, ko si tega želi</i>	sprehodi po enoti	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H4	<i>gre sedet v dnevni prostor</i>	sedenje v dnevnem	aktivnosti	samostojno odločanje o	aktivna participacija

		prostoru		dejavnosti	
H5	<i>dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospod samostojno odloči pri katerih želi sodelovati in kje ne</i>	participacija pri vseh dnevne aktivnostih na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H6	<i>ni želel sodelovati pri luščenju orehov</i>	ne/sodelovanje pri luščenju orehov	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H7	<i>želel ostati in opazovati</i>	opazovanje dejavnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H8	<i>popoldanski aktivnosti barvanja</i>	aktivnost barvanja	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H9	<i>Ko ne želi več barvati, se vstane in odide sedet v dnevno sobo</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H10	<i>Večkrat se vstane in sprehaja po enoti</i>	sprehodi po enoti	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H11	<i>Gospod gre v dnevni prostor, kjer posluša glasbo</i>	poslušanje glasbe	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
H12	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevтка		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
H13	<i>gospodinjo</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
H14	<i>negovalko</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
H15	<i>mu postavijo več možnosti, med katerimi je nato lahko izbral tisto, ki mu je ustrezala</i>	postavijo več možnosti izbire		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H16	<i>Ko je bil med sprehodom utrujen, mu je negovalka postavila podvprašanja</i>	postavljanje podvprašanj	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H17	<i>mu dala izbiro, ali želi nadaljevati ali pa se usesti v dnevnem prostoru</i>	izbira med nadaljevanjem sprehoda in sedenjem v dnevnem prostoru	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H18	<i>Izbere si dnevni prostor in ona mu pomaga do sedežne</i>	pomoč do zelenega prostora počitka		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H19	<i>Da lahko</i>	vodenje pri		prilagajanje	skupno

	<i>participira pri nekaterih dejavnostih potrebuje vodenje</i>	nekaterih dejavnostih		participacije pri dejavnostih	odločanje
H20	<i>Ko je zaspal pri mizi, ga je negovalka vprašala, ali želi na kavč</i>	gospodinja vpraša, ali želi počivati na kavču	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H21	<i>Pri aktivnostih ga tudi večkrat pozovejo</i>	večkratno pozivanje k aktivnosti		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H22	<i>spodbudijo, da se jim pridruži</i>	spodbujanje k pridružitvi aktivnosti	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H23	<i>Ko se prične aktivnost luščenja orehov, ga negovalke pripeljejo do mize, gospod pogleda kaj se dogaja</i>	odločanje o participaciji pri aktivnosti luščenja orehov z ogledovanjem dogajanja	s kretnjami podprta komunikacija	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H24	<i>Negovalka ga vpraša. Če je v preteklosti tolkel orehe</i>	negovalka vpraša, ali je v preteklosti tolkel orehe	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H25	<i>ali bi jih želel tudi sedaj</i>	ali želi sedaj luščiti orehe	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H26	<i>zelo redkobeseden</i>	izrazita redkobesednost		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H27	<i>zato ga pustijo, da le opazuje in je prisoten</i>	prisotnost in opazovanje pri aktivnosti, kadar ne želi sodelovati		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H28	<i>Ko je na sporedu maša, ga negovalka vpraša, ali bi rad šel. Gospod odgovori ne</i>	gospodinja vpraša, ali bi rad šel k maši	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H29	<i>O tem, kaj bo gledal na TV ne odloča sam</i>	kaj bo gledal na TV		odločitve	pasivna participacija
H30	<i>saj mu negovalka nastavi program</i>	negovalka nastavi program		razlog	pasivna participacija
H31	<i>stopnja njegove demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
H32	<i>pasivnost</i>	pasivnost		razlog	pasivna participacija
H33	<i>premajhna stopnja spodbujanja zaposlenih, da se vključi v dejavnosti na enoti</i>	premajhna stopnja spodbujanja za vključitev v dejavnosti		razlog	pasivna participacija
H34	<i>V zelo majhni meri</i>	zelo majhna mera odločanja o		samostojno odločanje o	aktivna participacija

		oskrbi		oskrbi	
H35	<i>Lahko odloči, koliko hrane želi pojesti</i>	količina zaužite hrane	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
H36	<i>kdaj želi počivati</i>	čas počitka in kraj počitka		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
H37	<i>kje želi počivati</i>	kraj počitka		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
H38	<i>Stanovalec je prisoten pri načrtovanju osebnega načrta</i>	prisotnost pri načrtovanju individualnega načrta		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H39	<i>vendar ni mogel samostojno odločati o oskrbi</i>	nezmožnost samostojnega odločanja o oskrbi		zdravstveno stanje	možnost izražanja in upoštevanja želja
H40	<i>stopnje svoje bolezni</i>	stopnja bolezni		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H41	<i>postavi nekaj vprašanj o tem, kaj rad počne</i>	kaj rad počne		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H42	<i>in si želi</i>	kaj si želi		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H43	<i>ga je težko razumeti</i>	težko razumevanje stanovalca		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H44	<i>Ciljev ni mogel jasno izraziti</i>	nezmožnost jasnega izražanja ciljev		komunikacijske prepreke	možnost izražanja in upoštevanja želja
H45	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevтка		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
H46	<i>gospodinjo</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
H47	<i>negovalko</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
H48	<i>mu postavijo več možnosti</i>	ponujanje možnosti	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H49	<i>Pri zajtrku so mu dali na voljo klobase ali namaz</i>	izbira vrste hrane pri zajtrku	možnosti izbire	participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H50	<i>Enako je bilo pri izbiri med kavo ali čajem</i>	izbira med kavo in čajem	možnosti izbire	participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
H51	<i>ali bo pojedel celo tableto oziroma mu jo zmeljejo</i>	izbira med zaužitjem zmlate ali cele tablete	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H52	<i>vodenje</i>	vodenje		prilagajanje	skupno

				participacije pri oskrbi	odločanje
H53	<i>sugestira pri oblačenju</i>	sugestije negovalke pri oblačenju	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H54	<i>Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč</i>	pomoč pri oblačenju hlač		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H55	<i>majico lahko ob sugestijah sam obleče</i>	samostojno oblačenje majice ob sugestijah	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H56	<i>sugestije pri umivanju zob</i>	sugestije pri umivanju zob	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H57	<i>obraza</i>	sugestije pri umivanju obraza	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H58	<i>Ko nastopi čas popoldanske nege pride negovalka do njega in mu pove, da bo sedaj popoldanska nega in ga vpraša, če bi šel z njo do sobe</i>	obveščanje o času popoldanske nege in spraševanje o stanovalčevi želji odhoda do sobe	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H59	<i>Vpraša ga, če potrebuje pomoč pri vstajanju s fotelje</i>	ali potrebuje pomoč pri vstajanju	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H60	<i>negovalka pojasni, kako naj se vstane, da mu bo lažje</i>	sugestije za lažje vstajanje	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H61	<i>pod roko pelje do sobe, ter ga usmeri na WC</i>	usmerjanje na WC		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H62	<i>so mu postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovoril z da ali ne</i>	preprosta vprašanja z da/ne odgovori		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H63	<i>Delovna terapevtka je prinesla masažno rokavico, s katero je hodila do stanovalcev in jih masirala. Ko je vprašala gospoda, ali bi želel masažo</i>	ali želi masažo	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H64	<i>je odgovoril, da ne</i>	zanika željo po masaži	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H65	<i>zato ni masirala</i>	delovna terapevtka ne masira uporabnika		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H66	<i>ga negovalka vpraša, ali želi</i>	ali želi nočno plenico	spraševanje	prilagajanje participacije pri	skupno odločanje

	<i>nočno plenico</i>			oskrbi	
H67	<i>Spodbudi ga, da gre še enkrat na WC</i>	spodbuda pri odhodu na WC	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H68	<i>mu pokaže oblačila</i>	gospodinja pokaže oblačila	s kretnjami podprta komunikacija	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H69	<i>sugestira, da se cel sleče</i>	sugestije o slačenju	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H70	<i>mu da navodila, kako naj obleče pižamo</i>	sugestije o načinu oblačenja pižame	sugestije	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H71	<i>Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč</i>	pomoč pri oblačenju hlač		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H72	<i>ženo</i>	žena		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
H73	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevтка		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
H74	<i>mu postavili preprosta vprašanja, na katera je lahko odgovoril z da ali ne</i>	preprosta vprašanja z da/ne odgovori		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H75	<i>Njegova soproga je povedala, kaj je počel v preteklosti doma</i>	soproga pove, kaj je stanovalec počel v preteklosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H76	<i>kakšni so bili njegovi hobiji</i>	soproga našteje hobije v preteklosti		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H77	<i>način življenja</i>	soproga opiše način življenja		prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
H78	<i>njega vprašala, če bi rad sodeloval pri plesnih</i>	ali bi rad sodeloval pri plesni aktivnosti	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H79	<i>glasbenih aktivnostih</i>	ali bi rad sodeloval pri glasbeni aktivnosti	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H80	<i>Vprašajo ga, ali bi rad hodil na sprehode</i>	ali bi rad hodil na sprehode	aktivnosti	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H81	<i>Gospoda zbudijo ob 7.30</i>	čas zbujanja		odločitve	pasivna participacija
H82	<i>v času jutranje nege, saj potrebuje pomoč pri urejanju</i>	določenost ur jutranje nege		razlog	pasivna participacija
H83	<i>Nima možnosti izbire oblačil</i>	izbira oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
H84	<i>participacije pri izbiri</i>	sodelovanje pri izbiri oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija

H85	<i>določenost ur dnevnih obrokov</i>	določenost ur dnevnih obrokov		razlog	pasivna participacija
H86	<i>nege</i>	določenost ur nege		razlog	pasivna participacija
H87	<i>obremenjenost zaposlenih</i>	obremenjenost zaposlenih		razlog	pasivna participacija
H88	<i>morajo dati pozornost veliki količini stanovalcev</i>	zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi		razlog	pasivna participacija
H89	<i>nimajo dovolj časa, da se vsakemu podrobno posvetijo</i>	manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu		razlog	pasivna participacija
H90	<i>Gospod namreč potrebuje zelo veliko spodbude</i>	potrebno veliko spodbujanja		razlog	pasivna participacija
H91	<i>zaradi stopnje demence zelo pasiven</i>	pasivnost zaradi demence		razlog	pasivna participacija
H92	<i>pristop nekaterih zaposlenih, ki mu ne dajo priložnosti, da izrazi svoje mnenje ali želje</i>	nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja		razlog	pasivna participacija
H93	<i>Kdaj bo jedel, je izven njegovega odločanja</i>	čas obrokov		odločitve	pasivna participacija
H94	<i>Negovalka mu pove, da bo zajtrk</i>	čas zajtrka		odločitve	pasivna participacija
H95	<i>kosilo</i>	čas kosila		odločitve	pasivna participacija
H96	<i>večerja</i>	čas večerje		odločitve	pasivna participacija
H97	<i>ter ga prime pod roko in odpelje do mesta, ki so mu ga dodelili</i>	gospodinja določi mesto sedišča		odločitve	pasivna participacija
H98	<i>Ne vprašajo ga, kaj</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri kosilu in večerji	hrana	odločitve	pasivna participacija
H99	<i>koliko želi jesti pri kosilu in večerji</i>	gospodinja določi količino hrane pri kosilu in večerji	hrana	odločitve	pasivna participacija
H100	<i>Gospod za mizo kinka. Negovalka ga predrami, da mu bo uredila frizuro</i>	čas urejanja frizure		odločitve	pasivna participacija
H101	<i>kdaj se želi pripraviti na spanje</i>	čas priprave na spanje		odločitve	pasivna participacija
H102	<i>odvisno od urnika večerne nege</i>	urnik nege		razlog	pasivna participacija
H103	<i>Ona mu poišče pižamo</i>	gospodinje izberejo pižamo	oblačila	odločitve	pasivna participacija
H104	<i>mu reče, naj se</i>	kdaj se uleže v		odločitve	pasivna

	<i>uleže v posteljo</i>	posteljo			participacija
H105	<i>pri pospravljanju sobe</i>	pospravljanje sobe		odločitve	pasivna participacija
H106	<i>oblačil</i>	pospravljanje svežih oblačil	oblačila	odločitve	pasivna participacija
H107	<i>po jedi</i>	čiščenje po obrokih		odločitve	pasivna participacija
H108	<i>saj to gospodinje opravijo namesto njega</i>	gospodinje počistijo		razlog	pasivna participacija
H109	<i>je pasiven</i>	pasivnost		razlog	pasivna participacija
H110	<i>ne nakaže zanimanja za pospravljanje</i>	ne nakaže zanimanja		razlog	pasivna participacija
H111	<i>vpliva stopnja njegove demence</i>	stopnja demence		razlog	pasivna participacija
H112	<i>dominantnost soproge v pogovoru</i>	dominantnost soproge pri načrtovanju		razlog	pasivna participacija
H113	<i>Gospod je v večini zgolj opazoval dogajanje</i>	večinsko opazovanje dogajanja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H114	<i>ni veliko govoril</i>	malo govora		razlog	pasivna participacija
H115	<i>Pasiven je pri odločitvah, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
H116	<i>lahko pri večini dejavnosti izrazil, ali želi sodelovati</i>	željo po sodelovanju v večini dejavnosti izrazi	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H117	<i>Zaposlene so v večini njegove želje upoštevale</i>	v večini njene želje upoštevale		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H118	<i>Ko ni želel sodelovati pri luščenju orehov</i>	ne/sodelovanje pri aktivnosti luščenja orehov	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H119	<i>so njegovo željo upoštevale</i>	ga ne silijo k sodelovanju pri luščenju orehov		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H120	<i>Vprašajo ga, ali bi šel k maši. Gospod odgovori ne</i>	ne/participacija pri maši	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H121	<i>ga ne silijo</i>	gospod ne gre k maši		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H122	<i>Gospoda povabijo k aktivnosti barvanja, gospod se pridruži in barva</i>	aktivnost barvanja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja

H123	<i>Ko ne želi več barvati, se vstane in odide</i>	odide z aktivnosti barvanja, ko ne želi več sodelovati		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H124	<i>Gospoda vprašajo, ali bi jedel klobase ali namaz. Gospod želi klobase</i>	vrsta hrane pri zajtrku	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H125	<i>zato mu jih dajo</i>	servirajo zeleno vrsto hrane		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H126	<i>Vprašajo ga tudi ali bi kavo ali čaj. Gospod se odloči za kavo</i>	vrsta pijače pri zajtrku	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H127	<i>zato mu jo dajo</i>	serviranje zelene pijače		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H128	<i>Lahko izrazi, kje želi preživeti posamezne dele dneva izven aktivnosti</i>	kje želi preživeti posamezne dele dneva	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H129	<i>mu zaposleni ugodijo</i>	lahko gre, kamor si želi		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H130	<i>upoštevajo, ko pove, kje želi počivati</i>	kraj počivanja	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H131	<i>Gospodinja mu pove, da je čas popoldanske nege</i>	čas popoldanske nege	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H132	<i>ga vpraša, ali bi šel z njo</i>	ali želi sodelovati pri popoldanski negi	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H133	<i>Vpraša ga, če potrebuje pomoč pri vstajanju s fotelje. Gospod ne želi</i>	ali potrebuje pomoč pri vstajanju	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H134	<i>mu negovalka pojasni, kako naj se vstane, da mu bo lažje</i>	sugestije za lažje vstajanje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H135	<i>negovalka pristopila do njega in mu rekla, da gresta na sprehod. Gospod je rekel, da ne želi</i>	ali se želi sprehajati	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H136	<i>Ko ga je negovalka prijela pod roko, je pričel</i>	vseeno ga pelje na sprehod	ignoriranje	način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja

	<i>z njo hodit</i>				želja
H137	<i>Ko je bil utrujen je negovalki rekel, da ne gre naprej</i>	želja po prenehanju sprehajanja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H138	<i>mu dala izbiro, ali želi nadaljevati ali pa se uvesti v dnevnem prostoru</i>	izbira nadaljnje dejavnosti		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H139	<i>Izbere si dnevni prostor</i>	kraj počitka	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H140	<i>ona mu pomaga do sedežne</i>	pomoč do sedišča		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H141	<i>Nima možnosti izražanja želja pri oblačilih</i>	izbira oblačil	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H142	<i>pri času</i>	čas dnevnih obrokov	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H143	<i>vrsti</i>	vrsta hrane pri kosilu in večerji	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H144	<i>količini hrane pri kosilu</i>	količina hrane pri kosilu	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H145	<i>večerji</i>	količina hrane pri večerji	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H146	<i>Negovalka ga večkrat pozove k mizi, ker bo večerja, vendar ne pride, zato gre ponj in ga pod roko pripelje</i>	čas zaužitja večerje	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H147	<i>do mesta, ki so mu ga dodelili</i>	sedišče pri mizi	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H148	<i>Čez nekaj časa pride ponj negovalka in mu pove, da se gresta uredit in spat</i>	čas večerne nege	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H149	<i>V sobi ga vpraša, ali želi nočno plenico. Odgovori da ne</i>	ali želi nočno plenico	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H150	<i>Ga spodbudi, da gre še enkrat na WC</i>	spodbuda k ponovnemu obisku WCja		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
H151	<i>Sama izbere pižamo</i>	gospodinja izbere pižamo	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H152	<i>Vpraša ga, ali bo pojedel celo tableto oziroma mu jo zmeljejo. Gospod pove, da bo pojedel celo</i>	v kakšni obliki želi zaužiti zdravila	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H153	<i>zato mu jo dajo</i>	izročijo zeleno obliko zdravil		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H154	<i>pri osebem načrtovanju so upoštevali njegove izjave na vprašanja</i>	upoštevanje podanih odgovorov pri osebem načrtovanju		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H155	<i>jih skušali vključiti v cilje</i>	vključitev izjav med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
H156	<i>srednjo možnost participacije</i>	srednja možnost participacije		možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H157	<i>Negovalka mu izbere oblačila</i>	negovalka izbere oblačila	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
H158	<i>Gospod potrebuje sugestije o oblačenju</i>	negovalka sugestira naj obleče oblačila	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H159	<i>Negovalka mu mora dati navodila, kam mora dati roke in noge</i>	negovalka ga vodi pri oblačenju	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H160	<i>Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč</i>	pri hlačah potrebuje pomoč negovalke	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H161	<i>v kopalnici potrebuje usmeritve pri umivanju zob</i>	umivanje zob ob vodenju negovalke	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H162	<i>Gospoda vprašajo, če želi jesti klobase ali namaz. Gospod odgovori klobase</i>	izbira hrane pri zajtrku	priprava hrane	možnost participacije	priprava hrane
H163	<i>Vprašajo ga tudi, ali bo kavo ali čaj. Gospod odgovori kavo</i>	izbira med kavo in čajem	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H164	<i>Ko konča s hrano, gospodinja za</i>	gospodinja počisti po obroku	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in

	<i>njim počisti</i>				upoštevanja želja
H165	<i>Pri pospravljanju ne sodeluje</i>	gospodinja počisti po obroku	pospravljanje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
H166	<i>sprehaja po enoti</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H167	<i>V času večerne nege, ga negovalka vpraša, ali želi nočno plenico</i>	samostojno odločanje o nošenju plenice	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H168	<i>negovalka pa mu med tem časom poišče pižamo</i>	negovalka izbere pižamo	oblačenje	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
H169	<i>mu pokaže oblačila in sugestira, da se cel sleče</i>	sugestije o slačenju oblačil	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H170	<i>in mu da navodila, kako naj obleče pižamo</i>	samostojno oblačenje pižame ob navodilih	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H171	<i>Pri oblačenju hlač potrebuje pomoč</i>	pomoč pri oblačenju hlač	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H172	<i>pri oblačenju majice</i>	pomoč pri oblačenju majice	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H173	<i>zelo počasen</i>	počasnost pri oblačenju	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H174	<i>možnost sodelovati pri vseh načrtovanih dejavnostih na enoti</i>	vse načrtovane dejavnosti na enoti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H175	<i>v drugih prostorih doma</i>	v drugih prostorih doma	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H176	<i>aktivnosti barvanja</i>	aktivnost barvanja	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H177	<i>sprehajanju</i>	sprehod	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H178	<i>čajanki</i>	čajanki na terasi	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja

H179	<i>lupljenju orehov</i>	lupljenju orehov	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
H180	<i>Gospod je prisoten pri osebnem načrtovanju</i>	prisotnost pri osebnem načrtovanju		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H181	<i>v večini pasivno spremlja dogajanje</i>	večinsko pasivno spremljanje dogajanja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H182	<i>mu da nekaj priložnosti, da pove, kaj si želi</i>	nekaj priložnosti izražanja želja		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H183	<i>v večini govori njegova soproga</i>	dominantno govori soproga	pasivnost	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H184	<i>socialna oskrbovalka</i>	dominantno govori socialna oskrbovalka	pasivnost	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H185	<i>težko izrazi, kaj si želi</i>	težko izražanje želja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H186	<i>nekateri stvari tudi ne razume</i>	nerazumevanje vprašanj		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H187	<i>predstavili koncept ključne osebe, vendar je gospod le pasivno spremljal</i>	cilj povezan s ključno osebo, zaradi nerazumevanja	pasivnost	priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
H188	<i>pri nekaterih vsakodnevni dejavnosti potrebuje spodbujanje za participacijo</i>	potrebna spodbuda pri nekaterih vsakodnevni dejavnosti	spodbujanje za vključitev v dogajanje	prilagajanje participacije pri dejavnosti	skupno odločanje
H189	<i>gospodinje</i>	negovalke		spodbudniki	spodbude za participacijo
H190	<i>negovalke</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
H191	<i>delovna terapevtka</i>	delovna terapevtka		spodbudniki	spodbude za participacijo
H192	<i>Spodbude pozitivno vplivajo, saj stanovalec v večini nato aktivno sodeluje</i>	stanovalec se v večini aktivno vključi	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H193	<i>pri odločanju</i>	participacija pri odločanju	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H194	<i>aktivnostih</i>	participacija pri aktivnostih	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H195	<i>Pri osebni negi ga negovalka</i>	sodeluje pri osebni negi	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo

	<i>spodbuja</i>				
H196	<i>pri oblačenju</i>	gospod se sam obleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H197	<i>da se cel sleče</i>	gospod se sleče	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H198	<i>kako naj sam obleče pižamo</i>	gospod sam obleče pižamo	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H199	<i>Spodbudi ga tudi, da si umije zobe, saj si jih sicer nebi</i>	stanovalec si umije zobe	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H200	<i>Pred večerjo potrebuje spodbudo, da se pridruži k mizi</i>	se pridruži k mizi za večerjo	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H201	<i>spodbude niso tako zelo pogoste</i>	spodbude pri načrtovanju individualnega načrt niso zelo pogoste		razlog	pasivna participacija
H202	<i>Kadar ga spodbudi, gospod sodeluje</i>	gospod sodeluje pri načrtovanju individualnega načrta	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
H203	<i>vendar ga je pogosto težko razmeti</i>	težavno razumevanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H204	<i>napredno demenco</i>	vpliv napredne demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H205	<i>pasiven</i>	pasivnost		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H206	<i>vidne so komunikacijske prepreke</i>	vidne komunikacijske prepreke		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H207	<i>s težavo razume</i>	težavno razumevanje stanovalca		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H208	<i>saj momlja</i>	momljanje		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H209	<i>včasih pa sploh ne odgovarja</i>	občasno ne odgovarja na vprašanja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H210	<i>Včasih govori nemško</i>	občasno govorjenje v tujem jeziku	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H211	<i>odgovarja le na vprašanja z da ali ne</i>	odgovarjanje le na vprašanja z da ali ne		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

H212	<i>daljših povedi več ne zmore</i>	nerazumevanje daljših povedi		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H213	<i>Ne more slediti pogovoru</i>	nezmožnost sledenja pogovoru		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H214	<i>Ko vprašanja ne razume, momlja po svoje</i>	momljanje ob nerazumevanju vprašanja		komunikacijske prepreke	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H215	<i>odgovori nekaj popolnoma nepovezanega z vsebino pogovora</i>	vsebinska nepovezanost odgovorov	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H216	<i>prostorska in časovna dezorientacija vplivata na participacijo</i>	vpliv prostorske in časovne dezorientacije		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H217	<i>saj se ne zaveda, kje je</i>	ne zavedanje okolice		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H218	<i>odgovori niso v skladu s pričakovanji</i>	nenadejani odgovori	posledice	prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H219	<i>izvajajo osebni načrt ob sprejemu v dom, je bil gospod tudi vidno utrujen</i>	utrujenost zaradi izvajanja načrta ob sprejemu v dom		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H220	<i>Ker je na novo prispel ne zaupa osebjem</i>	nezaupanje osebjem		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H221	<i>je zmeden, kje se nahaja</i>	prostorsko zmeden		prostorska in časovna dezorientacija	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H222	<i>deluje prestrašeno</i>	prestrašen		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H223	<i>Ne želi se pogovarjati z neznanci</i>	ne želi se pogovarjati z neznanci	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H224	<i>Čas načrtovanja se znatno podaljša</i>	podaljšana doba načrtovanja		trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H225	<i>ob postavljenem vprašanju momlja</i>	momljanje ob postavljenem vprašanju	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H226	<i>Osebjem mu poskuša dati</i>	več časa za odgovore	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri

	<i>dovolj časa, da odgovori</i>				načrtovanju oskrbe
H227	<i>Poskušajo tudi na parafrazirati vprašanja</i>	potrebno parafraziranje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H228	<i>jih poenostaviti</i>	potrebno poenostavljanje	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H229	<i>trenutno razpoloženje človeka z demenco vpliva na njegovo participacijo</i>	vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H230	<i>drugi dan pa je bil zelo vznemirjen</i>	vznemirjenost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H231	<i>prestrašen</i>	prestrašenost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H232	<i>ni odgovarjal zaposlenim</i>	ne odgovarja na vprašanja	posledice	trenutno razpoloženje	posledice
H233	<i>Pri dnevnih dejavnostih je počasnejši</i>	počasnost pri aktivnostih	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H234	<i>potrebuje sugestije zaposlenih</i>	potrebno sugestije zaposlenih	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
H235	<i>potrpljenje zaposlenih</i>	potrpežljivost		odzivi zaposlenih	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Številka izjave	Izjava	Koda	Kategorija	Nadkategorija	Tema
I1	<i>kaj bo počela v dopoldanskem</i>	dopoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I2	<i>popoldanskem času</i>	popoldanske aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I3	<i>Veliko časa preživi na terasi</i>	preživljanje časa na terasi	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I4	<i>pomaga pri urejanju okolice</i>	pomoč pri urejanju okolice	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I5	<i>skrbi za rože</i>	skrb za rože	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I6	<i>gre na sprehod</i>	sprehodi	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I7	<i>se pogovarja s sostanovalci</i>	pogovori s sostanovalkami	aktivnosti	samostojno odločanje o	aktivna participacija

				dejavnosti	
I8	<i>gleda televizor</i>	gledanje TV	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I9	<i>Sama vztraja pri barvanju pobarvank</i>	barvanje pobarvank	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I10	<i>prosi, da ji jih redno prinašajo</i>	prosi za redno prinašanje pobarvank	participacija na aktivnostih	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I11	<i>Pri dnevnih aktivnostih, ki jih izvajajo na enoti lahko gospa samostojno odloči, pri katerih želi sodelovati in kje ne</i>	participacija pri vseh dnevne aktivnostih na enoti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I12	<i>Gospodinje jo pri njenih odločitvah upoštevajo</i>	podpiranje stanovalkinih odločitev		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I13	<i>Ko pri nekateri dejavnosti ne želi biti več prisotna, lahko odide</i>	odhod iz aktivnosti po želji		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I14	<i>Sama se priključi čajanki na terasi</i>	samoinicativna priključitev k čajanki	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I15	<i>Gospa se samostojno odloči za iztrebljanja plevela</i>	samoinicativno iztrebljanje plevela	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I16	<i>Sama gre po vedro v kopalnico in gre na teraso</i>	priprava ustreznih pripomočkov za izvajanje aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I17	<i>izbiri pomaga pri pripravi mize pred obroki</i>	pomoč pri pripravi mize pred obroki	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I18	<i>zloži posodo v pomivalni stroj</i>	zlaganje posode v pomivalni stroj	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I19	<i>sama vzame metlo ter pometa skupne prostore</i>	pometanje skupnih prostorov	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I20	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevtko		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
I21	<i>gospodinjo</i>	gospodinje		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
I22	<i>negovalko</i>	negovalke		sodelovanje pri odločanju o dejavnosti	skupno odločanje
I23	<i>ji postavili več možnosti, med</i>	postavijo več možnosti izbire		participacije pri dejavnostih	skupno odločanje

	<i>katerimi je nato lahko izbrala tisto, ki ji je ustrezala</i>				
I24	<i>večkrat pozovejo</i>	večkratno pozivanje k aktivnosti		prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I25	<i>spodbudijo, da se jim pridruži</i>	spodbujanje k pridružitvi aktivnosti	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I26	<i>večkratni spodbudi gospodinji prišla tolč orehe</i>	spodbujanje k participaciji pri tolčenju orehov	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I27	<i>veliki stopnji dodatne spodbude, se je pridružila</i>	nekajkratno spodbujanje za priključitev aktivnosti	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I28	<i>Ko ni več želela sodelovati, je prenehala</i>	odhod iz aktivnosti tolčenja orehov po želji	aktivnosti	samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I29	<i>za sabo pospravila</i>	pospravi za sabo po aktivnosti		samostojno odločanje o dejavnosti	aktivna participacija
I30	<i>pričetku predvajanja telovadbe preko domskega zvočnik, gospodinja stanovalko spodbudila, da se je vstala in telovadila z njo</i>	spodbujanje stanovalko k participaciji pri telovadbi	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I31	<i>Delovna terapevtka jo vpraša, ali bi šla z njo uredit grede z paradižnikom</i>	ali bi participirala pri urejanju grede	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I32	<i>ona prosi, če lahko iztrebi plevel okoli paradižnika</i>	ali bi iztrebila plevel okoli paradižnika	spraševanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I33	<i>gospodinja povabila k plesu</i>	spodbujanje k plesni aktivnosti	spodbujanje	prilagajanje participacije pri dejavnostih	skupno odločanje
I34	<i>Negovalka jo vpraša, ali si želi masažo</i>	ali si želi masažo	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I35	<i>Negovalka jo nekaj časa masira, dokler stanovalka ne reče, da ima dovolj</i>	trajanje masaže		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I36	<i>pri nobeni aktivnosti pasivna prejemnica pomoči</i>	pri nobeni aktivnosti ni pasivna		odločitve	pasivna participacija

I37	<i>V zelo veliki meri odloča o oskrbi</i>	zelo velika mera odločanja o oskrbi		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I38	<i>sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego</i>	vse dejavnosti osebne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I39	<i>Zbudi se ob uri, ki ji ustreza</i>	zbujanje ob ustrezajoči uri		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I40	<i>Sama si izbere oblačila</i>	izbira oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I41	<i>gre v kopalnico</i>	odhod v kopalnico		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I42	<i>si umije zobe</i>	umivanje zob		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I43	<i>obriše</i>	brisanje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I44	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I45	<i>sleče</i>	slačenje		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I46	<i>Sama se odloči, kdaj bo odšla v sobo na počitek</i>	kdaj bo odšla v sobo na počitek		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I47	<i>Zvečer si sama izbere</i>	izbira pižamo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I48	<i>obleče pižamo</i>	oblačenje pižame		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I49	<i>Oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I50	<i>Gre v kopalnico in si umije zobe</i>	umivanje zob zvečer		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I51	<i>Pri zajtrku si sama izbere mesto, kjer želi sedeti</i>	mesto sedenja pri zajtrku		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I52	<i>Pri vseh obrokih sama odloči, ali želi še piti</i>	ali želi še piti	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I53	<i>ali jesti</i>	ali želi še jesti pri vseh obrokih	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I54	<i>zajtrku</i>	pospravljanje krožnika pri zajtrku		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I55	<i>kosilu</i>	pospravljanje krožnika po kosilu		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I56	<i>večerji pospravi</i>	pospravljanje		samostojno	aktivna

	<i>krožnik za sabo</i>	krožnika po večerji		odločanje o oskrbi	participacija
I57	<i>Sama skrbi za pijačo</i>	vrsta in količina pijače	hrana	samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I58	<i>Ko zaključi z večerjo, se lahko sama odloči, kdaj bo odšla v sobo</i>	kdaj bo odšla v sobo		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I59	<i>Sama se odloči, kdaj bo opravila večerno nego</i>	čas večerne nege		samostojno odločanje o oskrbi	aktivna participacija
I60	<i>prisotna pri evalvaciji individualnega načrta</i>	prisotnost pri evalvaciji individualnega načrta		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I61	<i>lahko jasno izrazi svoje želje</i>	jasno izražanje želja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I62	<i>cilje</i>	jasno izražanje ciljev		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I63	<i>O svoji oskrbi lahko odloča v veliki meri</i>	o oskrbi odloča v veliki meri		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I64	<i>lahko povedala, kaj si želi početi v času bivanja v domu</i>	kaj želi početi v prostem času		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I65	<i>česa ne želi več</i>	česa ne želi		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I66	<i>s socialno delavko</i>	socialna delavka		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
I67	<i>delovno terapevtko</i>	delovna terapevтка		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
I68	<i>fizioterapevtko</i>	fizioterapevтка		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
I69	<i>gospodinjo</i>	gospodinja		sodelovanje pri odločanju o oskrbi	skupno odločanje
I70	<i>ji ponudijo opcije</i>	ponujanje možnosti	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I71	<i>vprašali, ali bi si želela hoditi k skupinski telovadbi</i>	želja o obisku skupinske telovadbe	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I72	<i>so to navedli med cilje</i>	vklučitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I73	<i>postavijo več</i>	več možnosti	možnosti izbire	prilagajanje	skupno

	<i>možnosti</i>	izbire		participacije pri oskrbi	odločanje
I74	<i>Pri zajtrku so jo vprašali, kateri kruh želi jesti</i>	vrsta kruha pri zajtrku	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I75	<i>koliko ga želi</i>	količina kruha pri zajtrku	možnosti izbire	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I76	<i>Pri večerji jo spodbudijo, da se pridruži k mizi</i>	pridružitve k mizi za večerjo	spodbujanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I77	<i>Vprašajo jo, ali želi jesti juho</i>	ali želi jesti juho	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I78	<i>koliko je bo pojedla</i>	koliko želi jesti	spraševanje	prilagajanje participacije pri oskrbi	skupno odločanje
I79	<i>Nekateri zaposleni ne dajo priložnosti, da človek z demenco izrazi svoje mnenje ali želje</i>	nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja		razlog	pasivna participacija
I80	<i>pri kosilu</i>	hrana pri kosilu	hrana	odločitve	pasivna participacija
I81	<i>Ne vprašajo je, kaj</i>	gospodinja določi vrsto hrane pri kosilu	hrana	odločitve	pasivna participacija
I82	<i>koliko želi jesti</i>	gospodinja določi količino hrane pri kosilu	hrana	odločitve	pasivna participacija
I83	<i>ure zajtrka</i>	čas zajtrka		odločitve	pasivna participacija
I84	<i>kosila</i>	čas kosila		odločitve	pasivna participacija
I85	<i>večerje so v naprej določene</i>	čas večerje		odločitve	pasivna participacija
I86	<i>postavljanju in izvajanju ciljev, ki se tičejo zdravstveno negovalne službe</i>	cilji povezani z zdravstveno negovalno službo		odločitve	pasivna participacija
I87	<i>Ne more vplivati na prejetje terapije</i>	ne more vplivati na prejetje terapije		razlog	pasivna participacija
I88	<i>ostalih segmentih evalvacije, je lahko aktivno izrazila svoje mnenje</i>	aktivno izražanje mnenja pri evalvaciji		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I89	<i>lahko pri večini dejavnosti izrazila, ali želi sodelovati</i>	željo po sodelovanju v večini dejavnosti izrazi	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I90	<i>Zaposlene so v večini njene želje upoštevale</i>	v večini njene želje upoštevale		upoštevanje želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I91	<i>dobi priložnost, da izrazi, kje</i>	kje želi biti	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in

					upoštevanja želja
I92	<i>kako želi preživeti dopoldan</i>	kako želi preživeti dopoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I93	<i>popoldan</i>	kako želi preživeti popoldan	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I94	<i>Upošteevajo jo pri želji glede vključenosti v aktivnosti</i>	izrazi željo po participaciji na aktivnostih na enoti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I95	<i>je izrazila, ali želi sodelovati na čajanki</i>	ali želi sodelovati na čajanki	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I96	<i>telovadbi</i>	telovadbi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I97	<i>čiščenju orehov</i>	čiščenje orehov	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I98	<i>pri aktivnosti barvanja</i>	aktivnost barvanja	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I99	<i>plesu</i>	aktivnost plesa	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I100	<i>Ko na aktivnosti ne želi več sodelovati, upošteevajo njeno željo</i>	odide, ko ne želi več sodelovati		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I101	<i>Ko je gospa želela trebiti plevel na terasi</i>	trebljenje plevela na terasi	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I102	<i>ji gospodinje na gospodinjski enoti to omogočile</i>	gospodinje zagotovijo ustrezno orodje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I103	<i>Ko je gospa gospodinjo prosila, ali bi se lahko z njo sprehodila po terasi</i>	želi na sprehod z gospodinjo	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I104	<i>ji gospodinja ustreže</i>	gospodinja se sprehodi s stanovalko		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I105	<i>Sama si izbere, kje želi sedeti pri obrokih</i>	kje želi sedeti pri obrokih	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
I106	<i>Čas zajtrka</i>	čas zajtrkovanja	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I107	<i>kosila</i>	čas kosila	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I108	<i>večerje je v naprej določen</i>	čas večerje	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I109	<i>zajtrku</i>	vrsta zajtrka	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I110	<i>večerji dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	vrsta večerje	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I111	<i>količini hrane</i>	količina hrane pri zajtrku in večerji	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I112	<i>Pri kosilu ne dobi priložnosti za izražanje vrste</i>	vrsta hrane pri kosilu	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I113	<i>količine</i>	količina hrane pri kosilu	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I114	<i>Pijačo si sama vzame, kadar je žejna</i>	gospa sama vzame pijačo		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I115	<i>V času malice</i>	čas malice	negativno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I116	<i>si sama vzame</i>	količina malice	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I117	<i>izbere vrsto malice (jogurt)</i>	vrsta malice	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I118	<i>Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla</i>	izrazi, ali bi še jedla	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I119	<i>Upoštevajo tudi njeno željo</i>	zaposlitev z drugo dejavnostjo		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I120	<i>se ne udeleži verskega obreda</i>	ne/udeležba verskega obreda	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
I121	<i>Ko je izrazila, da želi pomagati pri gospodinjskih opravilih</i>	želja po pomoči pri gospodinjskih opravilih	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I122	<i>pripravila mizo</i>	stanovalka pripravi mizo		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I123	<i>zložila posodo v pomivalni stroj</i>	stanovalka zapolni pomivalni stroj		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I124	<i>Ko jo je negovalka vprašala, ali bi sstanovalki posušila lase</i>	ali bi sstanovalki posušila lase	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I125	<i>gospa odgovorila, da ne želi, zato je niso silile</i>	gospodinja sama posuši lase		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I126	<i>Pri evalvaciji načrta, je dobila priložnost, da je izrazila svoje želje</i>	priložnost izražanja želja pri evalvaciji	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I127	<i>jih navedli v načrt</i>	vklučitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I128	<i>Izrazi željo, da bi rada barvala pobarvanke, za izboljšanje funkcije rok</i>	želja po barvanju pobarvank	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I129	<i>Gospa je tudi prejela pobarvanke, ki jih je naslednji dan pričela barvati</i>	stanovalka prejme pobarvanke		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I130	<i>sodeluje pri vseh dejavnostih za osebno nego</i>	samostojna osebna nega	osebna nega	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I131	<i>Sama si izbere oblačila</i>	samostojna izbira dnevnih oblačil	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I132	<i>gre v kopalnico</i>	samoiniciativen odhod v kopalnico	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I133	<i>se umije</i>	samostojno umivanje	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I134	<i>Sama se obleče</i>	samostojno oblačenje	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
I135	<i>sleče</i>	samostojno slačenje	slačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I136	<i>Opomniti jo je le potrebo, da izbere nova oblačila</i>	ob sugestiji izbere nova oblačila	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I137	<i>Zvečer sama izbere pižamo</i>	samoinicativna izbira pižame	oblačenje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I138	<i>oblačila, ki jih je imela na sebi pospravi</i>	pospravljanje dnevnih oblačil	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I139	<i>Gre v kopalnico in si umije zobe</i>	samostojno večerno umivanje zob	osebna higiena	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I140	<i>Gospodinjam pomaga pri pripravi mize za zajtrk</i>	pomoč pri pripravi mize za zajtrk	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I141	<i>kosilo</i>	pomoč pri pripravi mize za kosilo	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I142	<i>in večerjo</i>	pomoč pri pripravi mize za večerjo	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I143	<i>Po obrokih pospravi za sabo</i>	samoinicativno pospravljanje krožnika po obrokih	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I144	<i>posodo zloži v pomivalni stroj</i>	zlaganje posode v pomivalni stroj	pospravljanje	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I145	<i>zajtrku</i>	izbira vrste hrane pri zajtrku	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I146	<i>večerji dobi priložnosti, da izrazi želje o vrsti</i>	izbira vrste hrane pri večerji	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I147	<i>količini hrane</i>	izražanje zelene količine hrane pri kosilu in večerji	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I148	<i>Pri kosilu ne dobi priložnosti za izražanje vrste</i>	vrsta hrane pri kosilu v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja želja
I149	<i>količine</i>	količina hrane pri kosilu v naprej določena	priprava hrane	izključenost	možnost izražanja in upoštevanja

					želja
I150	<i>Pijačo si sama vzame, kadar je žejna</i>	sama vzame pijačo, ko je žejna	pijača	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I151	<i>si sama vzame</i>	izbira količine malice	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I152	<i>izbere vrsto malice (jogurt)</i>	izbira vrste malice	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I153	<i>Ko je pojedla, je lahko povedala, ali bi še jedla</i>	samostojna odločitev o dodatni hrani	pripravljanje hrane	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I154	<i>Gospodinja jo povabi, da z njo puli odmrlo cvetje</i>	urejanje cvetja	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I155	<i>Sama si lahko izbira pri katerih domskih aktivnostih želi sodelovati</i>	samostojno izbiranje participacije pri zelenih aktivnostih	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I156	<i>jo o dogajanju gospodinje predhodno obvestijo</i>	predhodno obveščanje o dejavnostih	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I157	<i>se lahko na vse aktivnosti sama odpravi</i>	samostojno odpravljanje na aktivnosti	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I158	<i>vprašala, ali želi iti k maši</i>	ne/udeležba pri maši	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I159	<i>aktivnostjo na vrtu</i>	aktivnosti na vrtu	udeležba na aktivnostih	možnost participacije	možnost izražanja in upoštevanja želja
I160	<i>osrednjo vlogo pri evalvaciji načrta</i>	osrednja vloga		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I161	<i>dobila priložnost, da je izrazila, kakšne so njene želje</i>	izražanje želja		vloga pri osebnem načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I162	<i>je povedala, da si želi večkrat oditi izven doma za upokojujence</i>	izrazi željo po večkratnem odhodu iz doma		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I163	<i>prisluhnila in navedla kot cilj</i>	vklučitev želja med cilje		način upoštevanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I164	<i>jo je pri vseh segmentih</i>	izražanje pripomb in		vloga pri osebnem	možnost izražanja in

	<i>evalvacije vprašala, ali ima še kakšno pripombo ali mnenje</i>	mnenj		načrtovanju	upoštevanja želja
I165	<i>je povedala, da si ne želi nič drugega</i>	ne navaja drugih želja		priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju	možnost izražanja in upoštevanja želja
I166	<i>socialna delavka</i>	socialna delavka		spodbudniki	spodbude za participacijo
I167	<i>delovna terapevtka</i>	delovna terapevtka		spodbudniki	spodbude za participacijo
I168	<i>gospodinje</i>	gospodinje		spodbudniki	spodbude za participacijo
I169	<i>Spodbude pozitivno vplivajo</i>	pozitiven vpliv		vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I170	<i>še bolj aktivno sodelovala</i>	aktivnejše sodelovanje	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I171	<i>se vključevala v dogajanje</i>	aktivna vključenost v dejavnost	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I172	<i>sama izraža želje po vključevanje v vse dejavnosti, ki se dogajajo na gospodinjski enoti</i>	izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih na enoti	participacija na aktivnosti	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I173	<i>izven nje</i>	izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih izven enote	pozitivno	priložnost izražanja želja	možnost izražanja in upoštevanja želja
I174	<i>pride tolč orehe</i>	participacija pri tolčenju orehov	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I175	<i>sodeluje pri telovadbi</i>	participacija pri telovadbi	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I176	<i>pomaga urejati gredo s paradižnikom</i>	pomoč pri urejanju vrta	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I177	<i>trebi plevel</i>	participacija pri trebljenju plevela	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I178	<i>sodeluje pri plesni aktivnosti</i>	participacija pri plesni aktivnosti	pozitiven	vpliv spodbud	spodbude za participacijo
I179	<i>prvem stadiju demence</i>	prvi stadij demence		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I180	<i>težav s kratkoročnim spominom</i>	težave s kratkoročnim spominom		zdravstveno stanje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I181	<i>občasno agresivnostjo</i>	občasna agresivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I182	<i>Občasno je bilo potrebno posamezne dele načrtovanja ponoviti</i>	občasno ponavljanje posameznih delov načrtovanja	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

I183	<i>Trenutno razpoloženje je odločilno vplivalo</i>	odločilen vpliv trenutnega razpoloženja		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I184	<i>gospa ni želela sodelovati</i>	ni želela sodelovati	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I185	<i>ko je bila utrujena</i>	utrujena		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I186	<i>je postala razdražena</i>	razdraženost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I187	<i>agresivna</i>	agresivnost		trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I188	<i>ni želela sodelovati</i>	zavračanje sodelovanja	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I189	<i>je pričela zmerjati ljudi v bližini</i>	zmerjanje ljudi	posledice	trenutno razpoloženje	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I190	<i>bilo potrebno dati prostor, da se ohladi</i>	zagotoviti osebni prostor za pomiritev	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I191	<i>potrebno prisluhniti njeni stiski</i>	prisluhniti stiski	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe
I192	<i>poskušati potolažiti</i>	poskušati potolažiti	vpliv	trajanje procesa načrtovanja	prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

OSNO KODIRANJE OPAZOVANJA

AKTIVNA PARTICIPACIJA

Samostojno odločanje o dejavnosti

- dopoldanske aktivnosti (A1) (B1)(C1) (D1)(E1)(F1)(H1)(I1)
- popoldanske aktivnosti(A2) (B2) (C2) (D2)(E2) (F2) (H2) (I2)
- nekatere aktivnosti na enoti(A7)(E6) (F6)
- odhod iz aktivnosti po želji(B7)(C6)(D7)(E7) (F8) (H9) (I13)
- participacija pri vseh dnevne aktivnostih na enoti(C4) (D5) (H5) (I11)
- pomoč pri gospodinjskih opravilih(D8)
- zelo velika participacija pri udeležbi na aktivnostih(D159)(F157)
- nezmožnost samostojnega odločanja o dejavnostih(G1)
- priprava ustreznih pripomočkov za izvajanje aktivnosti (I16)
- pospravi za sabo po aktivnosti(I29)
- **Aktivnosti**

- gledanje TV(A3) (B3)(E5) (F4) (I8)
- opazovanje dogajanja(A4) (B4) (H7)
- sprehodi po enoti(A5) (B6) (E3) (H3) (I6)
- odhod v sobo(A6)
- samoiniciativna priključitev k pevski aktivnosti(A8)(D15)
- odhod iz telovadbe po želji(A9)
- obisk prireditve (A10)(C10)
- izbira sedišča(A11)(C11)
- sedenje v dnevnem prostoru(B8) (H4)
- počitek v sobi(B5)
- branje knjig (C3) (D3) (F3)
- obisk domske kavarne (C7)
- samoiniciativen obisk telovadbe (C8)(D13)
- samoiniciativna priključitev k čajanki (C9) (I14)
- pevska aktivnost (C12)
- pogovori s sostanovalkami(D4) (F5) (I7)
- pospravljanje(D9)
- pranje posode(D10)
- zlaganje perila(D11) (E9) (F9)
- nesodelovanje pri zlaganju perila (F10)
- serviranje hrane(D12)
- odhod iz čajanke na terasi po želji (E8)
- pospravljanje perila (E10)
- ne/sodelovanje pri telovadbi(F12)
- ne/sodelovanje pri luščenju orehov(H6)(I28)
- aktivnost barvanja(H8) (I9)
- poslušanje glasbe (H11)
- preživljanje časa na terasi (I3)
- pomoč pri urejanju okolice (I4)
- skrb za rože (I5)
- samoiniciativno iztrebljanje plevela (I15)
- pomoč pri pripravi mize pred obroki (I17)
- zlaganje posode v pomivalni stroj (I18)
- pometanje skupnih prostorov (I19)

Samostojno odločanje o oskrbi

- zelo velika mera odločanja o oskrbi (C22)(D28) (I37)
- velika mera odločanja o oskrbi (F30)
- srednja mera odločanja o oskrbi(E35)
- majhna mera odločanja o oskrbi(A35)
- zelo majhna mera odločanja o oskrbi(B34)(H34)(G36)
- pospravljanje odpadkov(A37)
- pospravljanje pribora(A38)
- kdaj bo odšla v sobo(A41) (B35) (C47)(D56)(E46) (F41) (I58)
- čas spanja(A44) (B38)
- kdaj gre v posteljo (B36)
- vse dejavnosti osebne nege (C23)(D29) (I38)
- zbujanje ob ustrežajoči uri(C24)(D30)(E36) (F31) (I39)
- izbira oblačil(C25)(D31) (I40)
- odhod v kopalnico(C32)(D32) (I41)
- umivanje zob(C27)(D33) (I42)
- brisanje(C28) (D34) (I43)
- samostojno oblačenje(C29)(D35) (F32) (I44)
- slačenje(C30)(D36) (F33) (I45)

- kdaj bo odšla v sobo na počitek(B37) (C31)(D37) (E4) (F34) (H36) (I46)
- oblačenje pižame(A42) (C32) (F35) (I48)
- pospravljanje dnevnih oblačil v omaro (A43)(C33) (D40) (F36) (I49)
- umivanje zob zvečer(C34) (D41) (I50)
- pospravljanje krožnika pri zajtrku (C38) (I54)
- pospravljanje krožnika pri večerji (C39) (I56)
- pospravljanje krožnika po obrokih(D46) (E39) (F39)
- pospravljanje krožnika po kosilu (I55)
- čas večerne nege(C48) (D57) (F42) (I59)
- samostojna izbira pižame (D38) (I47)
- samostojno preoblačenje (D39)
- pospravljanje postelje (E37) (F40)
- način pospravljanja postelje (E38)
- mesto sedenja pri zajtrku (I51)
- trajanje masaže(I35)
- **hrana**
 - vrsta hrane pri malici (A36)(E42)
 - ali želi še piti(A39)(D44) (F37) (I52)
 - ali želi še jesti(A40) (D45) (F38) (I53)
 - ali želi še piti pri kosilu (C36)
 - ali želi še jesti pri kosilu (C37)
 - količina zaužite hrane (B39) (H35)(G40)
 - občasno priskrbi tekočino, ko je žejna (D42) (C35)
 - čas zaužitja malice (D43)(E41)
 - priprava hrane pri zajtrku (E40)
 - vrsta pijače pri malici(E44)
 - količina zaužite pijače(G41)
 - vrsta in količina pijače (I57)

SKUPNO ODLOČANJE

Sodelovanje pri odločanju o dejavnosti

- negovalke(A12)(B11)(C13)(D17)(E11) (F13) (H14) (G5)(I22)
- gospodinje(A13)(B13)(C14)(D18)(E12) (F14) (H13) (G7) (I21)
- delovna terapevtka (H12) (G6) (I20)
- soprog (B12)
- hči (F15)

Sodelovanje pri odločanju o oskrbi

- socialna delavka(A45)(B40)(C49)(D58)(E52) (F52)(I66)
- sorodniki(A46)(C50) (D60) (E53) (F53)
- delovna terapevtka(A47)(B42)(C51) (H45) (G45) (I67)
- fizioterapevtka(A48)(B43)(C52) (I68)
- gospodinja(A49)(B44)(C53) (D59) (H46) (G44) (I69)
- negovalke (H47) (G42)
- soprog/a(B41) (H72) (G43)
- ključna oseba (D61) (E54) (F54)
- glavna medicinska sestra (D62) (E55) (F55)

Prilagajanje participacije pri dejavnostih

- poenostavljanje vprašanj(A14)(B15)(E14) (G14)
- preprosta vprašanja(A15) (B16) (E15) (G10)
- možnost da/ne odgovorov(A16) (B17) (E16) (G11)
- večkratno ponavljanje vprašanj(A17) (B18) (E17) (G13)
- s kretnjami podprta komunikacija(A18) (B19) (G15)
- spodbujanje za vključitev v dogajanje(A20)(B10)(C15)(D19)(F16)
- predlaganje pesmi(A24)
- dodatne razlage(A26)(D22)
- postavijo več možnosti izbire(A27) (B22) (E18) (H15) (I23)
- gospodinja pojasni zunanje razmere ob stanovalkini želji po odhodu ven (D23)
- preverjanje reakcije po vključitvi v dejavnosti (E22) (F22)
- prižig TV in čakanje na njeno reakcijo (F23)
- opazovanje neverbalne komunikacije (E169)
- več časa za odgovore (F18)
- pomoč do zelenega prostora počitka (H18)
- vodenje pri nekaterih dejavnostih (H19)
- večkratno pozivanje k aktivnosti(H21)(I24)
- prisotnost in opazovanje pri aktivnosti, kadar ne želi sodelovati(H27)
- s kretnjami podprta komunikacija
 - gospodinja prižge glasbo in s kretnjo povabi gospo k plesu(A19)
 - odločanje o participaciji pri aktivnosti luščenja orehov z ogledovanjem dogajanja (H23)
 - delovna terapevtka prime gospoda za roke in prične z njim poplesovati(G16)
- spraševanje
 - vprašanja o obisku dejavnosti(A21)
 - vprašanja o njenih glasbenih željah(A23)
 - vprašanje o sodelovanju pri igri spomina(C16)(D20)
 - vprašanje o sodelovanju pri luščenju orehov (C17)(D21) (H25)
 - vprašanje o odhodu na sprehod (C18)
 - gospodinja vpraša, ali želi sodelovati na čajanki (B20) (E20)
 - ali želi poslušati branje glasila(E23)
 - vprašanja o mnenju pri aktivnosti spomina (F17)
 - gospodinja vpraša o njeni pripravljenosti brisanja miz (F19)
 - postavljanje podvprašanj (H16)
 - gospodinja vpraša, ali želi počivati na kavču (H20)
 - negovalka vpraša, ali je v preteklosti tolkel orehe (H24)
 - gospodinja vpraša, ali bi rad šel k maši (H28)
 - gospodinja vpraša, ali želi jutri preživeti dan v skupnih prostorih(G12)
 - ali bi participirala pri urejanju grede(I31)
 - ali bi iztrebila plevel okoli paradižnika(I32)
 -
- spodbujanje za vključitev v dogajanje
 - pomoč pri pripravi stolov(A22)
 - pridružitve aktivnosti lupljenja orehov ob spodbudi(A25)(I26)
 - potrebna spodbuda pri vseh dejavnostih(B14)(E13) (G8)
 - potrebna spodbuda pri večini vsakodnevnih dejavnosti (E180) (F169)
 - potrebna spodbuda pri nekaterih vsakodnevnih dejavnostih (H188)
 - ob spodbudi negovalke izbere sedež (B21)
 - možnost sodelovanja pri izbiri pesmi(D16)
 - udeležba aktivnosti ob spodbudi(E165) (H22)(I25)
 - večkratna spodbuda hčerke o odhodu v kavarno (F20)
 - nekajkratno spodbujanje za priključitev aktivnosti(I27)
 - spodbujanje stanovalke k participaciji pri telovadbi (I30)
 - spodbujanje k plesni aktivnosti(I33)

- možnosti izbire
 - izbira med odhodom ven ali gledanje TV(A28)
 - počitek v sobi ali na počivalniku(A29)
 - izbira med počitkom ali gledanjem TV (B23) (E19)
 - izbira med nadaljevanjem sprehoda in sedenjem v dnevnem prostoru (H17)
- vodenje
 - udeležba aktivnosti ob vodenju(E166)

Prilagajanje participacije pri oskrbi

- izražanje želja glede na podane opcije(A50) (B45)
- preprosta vprašanja z da/ne odgovori(A53) (B48)(E59)(H62)
- naštevane novih dejavnosti(A55) (B51) (C59) (E61) (F63)
- preverjanje želja o vključitvi v kaj novega(A56)(B52)(C60) (E62) (F64)
- poenostavljanje vprašanj(A57) (G46)
- preprosta vprašanja(A58)(B62) (G47)
- možnost da/ne odgovorov(A59) (G48)
- večkratno ponavljanje vprašanj(A60) (C56) (D65) (F58) (G49)
- s kretnjami podprta komunikacija(A61) (E64) (G50)
- pomoč pri namestitvi na počivalnik(A64)
- usmerjanje na WC (A65)(H61)
- pomoč pri vstajanju (F72)
- večkratna razlaga postopka(A67)(B70) (E76) (F77)
- pomoč pri oblačenju hlač(A69)(B78)(H54)
- prilagajanje vprašanj(A177)
- postavljanje vprašanj (C54) (D63)(F56)
- usmerjanje, kadar zaide s teme (C55) (D64) (F57)
- upoštevanje prošelj gospe (C62)
- spremstvo stanovalke v sobo ob prihodu svežih oblačil(C69)
- počasno govorjenje za lažje razumevanje (B49)
- se postavijo v njen položaj(B55)
- se postavijo v njeno obdobje(B56)
- pogovarjajo se kot, da je gospa doma in je aktivna(B57)
- izluščijo cilje na podlagi njenih odgovorov(B64)
- vodenje(B65)(E70)(H52)
- negovalka pojasni, da je zajtrk že bil in bo naslednji obrok čez 3 ure(B75)
- pogovor z medicinsko sestro o možnostih(D68)
- odzivanje na stanovalkine potrebe(D77) (E88)
- opazovanje stanovalkinih potreb(D78)
- prvotna usmeritev na gospo pri evalvaciji(D165)(F160)
- nastavitev hrane pred njega, da si postreže po želji(E26) (F26)
- spremljanje neverbalne komunikacije za ugotavljanje želja (E63)(G61)
- usmerjanje do sobe (E67)
- pomoč pri pospravljanju po osebni negi(E69)
- usmerjanje do sedišča pri vseh obrokih(E78) (F78)
- spodbujanje pri samostojni pripravi hrane(E79)
- spodbujanje k čim večjemu govoru(E233)
- razlaganje prihajajočega obroka (F79)
- soproga pove, kaj je stanovalec počel v preteklosti (H75)
- soproga našteje hobije v preteklosti (H76)
- soproga opiše način življenja (H77)
- pomoč pri hranjenju(G55)
- gospodinja upošteva gospodove preference glede hrane(G58)
- rezanje hrane za lažje samostojno hranjenje(G59)
- **spraševanje**

- želje o obiskovanju pevskega zbora(A51) (B58)
- ustreznost do sedaj obiskovanih dejavnosti(A54) (B50)(E60) (F60)
- gospodinja vpraša, ali želi na počivalnik(A62)
- želje o pomoči eni izmed sostanovalk(C58)
- občasno spraševanje o želeni pijači(C64)(D75)
- želje o pomoči pri gospodinjstkih opravilih (B46)
- obiskovanje cerkve (B59)
- želje o sprehodih (B60)
- želje o obiskovanju predavanj (B61)
- kaj počne doma (B63)
- želje o obiskovanju telovadbe(E57) (I71)
- spraševanje o želeni vrsti hrane (D73) (I77)
- spraševanje o želeni količini hrane (D74) (I78)
- spraševanje o ustreznosti pribora(D79)(E80) (F69)
- ne vsiljuje pomoči, vpraša, če jo potrebuje(A70) (D80)(E81) (F70)
- vprašanje o želji po pijači in hrani(E24) (F24)
- obveščanje o času popoldanske nege in spraševanje o stanovalčevi želji odhoda do sobe(H58)
- ali potrebuje pomoč pri vstajanju(H59)
- ali želi piti (E85)
- ali želi masažo(H63)(I34)
- ali želi nočno plenico(H66)
- gospodinja občasno vprašajo, kje želi preživeti dele dneva(G57)
- pridružitve k mizi za večerjo(I76)
- **s kretnjami podprta komunikacija**
 - pokaže počivalnik za lažje razumevanje(A63)
 - gospodinja pokaže oblačila(H68)
- **možnosti izbire**
 - več možnosti izbire(A66)(C57)(D66) (F59) (H48) (I70)
 - upoštevanje sugestij o uporabi pribora(A75)
 - upoštevanje sugestij o rezanju hrane(B72)
 - izbiranje med kavo in čajem(C65) (D76) (H50)
 - izbira hrane pri malici (C67)
 - izbira med jogurtom in pudingom (C68)
 - izbira vrste hrane(D71) (F66)
 - izbira količine hrane(D72) (F67)
 - občasna izbira vrste hrane pri glavnih obrokih(E83)
 - občasna izbira količine hrane pri glavnih obrokih(E84)
 - izbira med dvema vrstama hrane pri obrokih (F68)
 - izbira vrste hrane pri zajtrku(H49) (I74)
 - količina kruha pri zajtrku (I75)
 - izbira med zaužitjem zmlate ali cele tablete(h51)
- **vodenje**
 - vodenje skozi dejavnost(A68)
 - vodenje skozi nego(A71)(B67) (E72) (F74)
 - vodenje skozi umivanje zob(A72)(B69)(E73)
 - vodenje skozi brisanje(A73) (F76)
 - odlaganje oblačil po navodilih stanovalke(C70)
 - vodenje pri oblačenju (B66) (E71) (F73)
 - vodenje skozi umivanje obraza (B68) (E73) (F75)
 - vodenje pri britju(E68)
 - vodenje pri nekaterih dejavnostih (F71)
- **sugestije**
 - sugestiranje o primerni uporabi pribora(A74)

- sugestiranje o rezanju hrane(B71)
- stanovalka vpraša o primerni obutvi (C19)
- občasne opombe o izbiri novih oblačil (C61)(D69)
- sugestije o slačenju(B76)(H53)(H55)
- sugestije o oblačenju pižame(B77)(H70)
- negovalka predlaga stanovalki izražanje svojih težav zdravnici(D83)
- stanovalcu sugestira tako, da vključi neverbalno komunikacijo (E66)
- negovalka opomni stanovalko, da si umije zobe (F80)(H55)
- sugestije pri umivanju obraza(H57)
- sugestije negovalke pri oblačenju (H53)
- sugestije za lažje vstajanje(H60)
- sugestiranje pravilnega požiranja pri pitju(G56)
- **spodbujanje za vključitev v dogajanje**
 - spodbujanje samostojnega rezanja hrane(B73)
 - spodbujanje participacije pri evalvaciji načrta(B176)
 - pospravljanje postelje ob spodbudi(D81)
 - pospravljanje sobe ob spodbudi(D82)
 - dodatno spodbujanje sodelovanja pri umivanju z vlažno krpo (E77)
 - spodbuda pri odhodu na WC(H67)
 - spodbujanje sodelovanja pri večerni negi (G51)
 - spodbujanje pomoči pri britju (G52)
 - spodbujanje sodelovanja pri večernem obračanju (G53)
 - spodbujanje hranjenja (G54)
 - pridružitve k mizi za večerjo (I76)

PASIVNA PARTICIPACIJA

Razlog pri dejavnostih

- stopnja demence(A30) (B29)(E32) (H31)(G28)
- težave v komunikaciji(A31) (B30) (E33) (G30)
- preobremenjenost zaposlenih(A32) (B31) (G32)
- mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni sposobna sodelovati(A33) (B32) (G35)
- odvisna od števila zaposlenih(B24)
- odvisna od časovnih zmožnosti zaposlenih(B25)
- mnenju gospodinje o nezadostnem kadru za sodelovanje vseh stanovalcev z demenco (B28)
- sedenje v prostoru, kjer se aktivnost izvaja(E28) (F28)(G18)
- negovalka nastavi TV program (E31) (H30) (G22)
- premajhna stopnja spodbujanja za vključitev v dejavnosti (E34) (H33) (G31)
- pasivnost (H32)
- izključenost iz dnevnega dogajanja zaradi pogostega počitka(G26)
- gibalna oviranost(G29)
- neobveščenenost stanovalk(A90)
- zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi(G33)
- manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu(G34)
- participacija odvisna od zaposlenih(G2)

Odločitve pri dejavnostih

- sodelovanje pri aktivnosti spomina(A34)(B33)
- ne/sodelovanje pri aktivnosti telovadbe(B26)
- kaj bo gledal na TV(E30) (H29) (G21)
- ne/sodelovanje pri prireditvah (B27)

- pri nobeni aktivnosti ni pasivna (C21)(D25)(I36)
- občasna izbira participacije pri aktivnostih(E27) (F27) (G17)
- obisk cerkvenega obreda (G20)
- aktivnosti, ki zahtevajo motorične sposobnosti(G27)
- ali ga odpeljejo v dnevno sobo(G25)

Razlog pri oskrbi

- določenost ur jutranje nege(A77) (B80) (F82) (H82)(G65)
- mnenje zaposlene, da bo hitrejša in bolj učinkovita(A88)
- ignoriranje želje(A92) (C81)
- ne more vplivati na prejemanje terapije(A94) (B106) (C93) (E89) (F92) (I87)
- določenost ur dnevnih obrokov(A95) (B83) (C83) (H85) (G92)
- določenost ur nege(A96) (B84) (c84) (F87) (H86) (G93)
- obremenjenost zaposlenih(A97) (B85) (C85) (H87) (G97)
- zagotavljanje pozornosti veliki količini ljudi(A98) (B86) (C86) (H88)(G98)
- manjka časa za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu(A99) (B87) (C87) (H89)
- nekateri zaposleni ne dajo priložnosti izražanja želja(A100) (B90) (C71)(E101) (H92) (I79)
- določenost ur prejemanja terapije(A101) (D85)(E98)
- pristop zaposlenih, ki ne dopuščajo participacije kljub željam(C88)
- mnenje zaposlenih, da bodo hitrejši(C89)
- mnenje zaposlenih, da bodo učinkovitejši (C90)
- zaposlenim se mudi na malico (C91)
- potrebno veliko spodbujanja (B88) (H90)
- pasivnost zaradi demence (B89) (H91) (H109)
- ne nakaže zanimanja (B102) (H110)
- stopnja demence (B107)(E99) (F88) (H111) (G94)
- težave pri komunikaciji (B108)(E100) (H114) (G96)
- nerazumevanje dogajanja okoli sebe (B109)
- neprepoznavanje lastnih oblačil (F89)
- mnenje zaposlenih o nesposobnosti sodelovanja (F90)
- dominantnost soproge pri načrtovanju (H112)
- spodbude pri načrtovanju individualnega načrt niso zelo pogoste (H201)
- mnenje nekaterih zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni sposoben sodelovati pri načrtovanju oskrbe(G162)
- mnenje zaposlenih, da zaradi stopnje demence ni smiselno vključevati v odločitve o vsakdanjih dejavnostih(G100)
- Socialna delavka doma smatra, da je evalvacija v obliki sestanka z ljudmi z demenco brezpredmetna zaradi narave njihove bolezni(G149)
- gibalna oviranost (G97)
- neupoštevanje želja/mnenja(G101)
- kljub spodbudi stanovalec ne želi sodelovati pri negi(G67)
- Ne more izraziti svojih želja(G38)
- Ne more izraziti svojih ciljev(G39)
- ni prisoten pri evalvaciji osebnega načrta(G37)
- odločitev zaposlenih, ali ga bodo posedli na voziček(G24)

Odločitve pri oskrbi

- čas zburjanja(A76)(B79) (F81)(H81) (G64)
- čas zajtrka(A80) (H94) (I83)
- zaužitje zdravil (A83) (B95) (C76)(D84) (E91) (F85) (G75)
- čas kosila(A84) (B97) (H95) (G84) (I84)

- čas večerje (H96) (I85)
- čiščenje po obrokih(A87) (B100) (H107) (G76)
- cilji povezani z zdravstveno negovalno službo(A93)(B105)(C92)(E88)(F91)(H115) (I86)
- čas obrokov (B96) (C77) (H93)
- čas prejemanja kapljic za oči(C78)
- pospravljanje sobe(B98) (C79) (H105)
- čiščenje(C80)
- na nobeni stopnji evalvacije ni pasivna(C185) (D177) (F168)
- pospravljanje svežih oblačil (B99)
- čas večerne nege (B103) (H101) (G89)
- umivanje (G66)
- gospodinja določi mesto sedišča (H97)
- čas urejanja frizure (H100)
- kdaj se uleže v posteljo (H104)
- čas počitka(G63)
- oblačenje (G83)
- vstajanje iz postelje (G69)
- dnevno razgibavanje (G70)
- posedanje na voziček (G71)
- čas malice (G78)
- umivanje zob(G91)
- kje bo preživel dan (G23)
- oblačila
 - izbira oblačil(A78) (B81) (E92) (F83) (H83)(G90)
 - sodelovanje pri izbiri oblačil(A79) (B82) (F84) (H84)
 - pospravljanje svežih oblačil(A89) (H106)
 - gospodinja izberejo pižamo(A91) (H103)
 - ali želi biti pokrit zaradi hladu (G80)
- hrana
 - gospodinja določi vrsto hrane za zajtrk(A81)
 - gospodinja določi količino hrane za zajtrk(A82)
 - gospodinja določi vrsto hrane pri kosilu(A85) (I81)
 - gospodinja določi količino hrane pri kosilu(A86) (I82)
 - hrana pri obrokih (C72)
 - gospodinja določi vrsto hrane (B91)(C73) (G82)
 - gospodinja določi količino hrane(B92)(C74) (G83)
 - gospodinja določi vrsto pijače (B93) (E93) (F86) (G72)
 - gospodinja pogosto določi vrsto hrane pri glavnih obrokih(E94)
 - gospodinja pogosto določi količino hrane pri glavnih obrokih (E95)
 - gospodinja določi vrsto malice(B94) (C75) (G79)
 - pri zajtrku dobi kruh, pri večerji pico(E96)
 - gospodinja določi vrsto hrane pri kosilu in večerji (H98)(G87)
 - gospodinja določi količino hrane pri kosilu in večerji (H99)(G88)
 - občasno količina hrane, ki jo zaužije (G74)
 - zaposleni določijo čas pitja(G81)
 - hranjenje (G87)
 - priprava večerje (G86)

MOŽNOST IZRAŽANJA IN UPOŠTEVANJA MNENJA ČLOVEKA Z DEMENCO

Priložnost izražanja želja

- občasno izražanje želje o pijači(C123)
- občasno izražanje želje o vrsti malice(C124)

- zelo velika možnost izražanja želja in potreb(D86)
- srednja možnost izražanja želja in potreb(E102)
- **pozitivno**
 - željo po sodelovanju v večini dejavnosti izrazi (A102)(C95) (F94) (H116) (I89)
 - izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih na enoti (I172)
 - izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih izven enote (I173)
 - kje želi biti(A104)(C97) (D88) (E104) (F96) (I91)
 - kako želi preživeti dopoldan (C98) (D89) (E105) (F97) (I92)
 - kako želi preživeti popoldan(A105) (C99) (D90) (E106) (F98) (I93)
 - pove, kje želi počivati(A106) (B114) (C100) (H130)
 - pove, da ji ni všeč nastavljen TV program (A120)
 - izbere kozarec, ki ji je všeč(A122)
 - želi pospraviti krožnik(A124)
 - prepuščanje odločitev o obutvi stanovalki (C20)
 - potreba po preobnavljanju(C108)
 - želja o gledanju turške serije zvečer(C109)
 - izrazi željo odhoda v kavarno na pijačo(C115)
 - pove, kam želi pospraviti oprana oblačila(C118)
 - želja o pranju brisač(C119)
 - izrazi, ali bi še jedla(C125)(I118)
 - želi pomagati pri pospravljanju(C126) (D111)
 - želja po participaciji pri umivanju posode (C127)(D112)
 - želja po pomoči pri gospodinjskih opravilih(I121)
 - jo vprašajo po mnenju(B110)
 - kje želi preživeti dela dneva izven aktivnosti(B112) (H128)(G126)
 - prepuščanje odločitev o odhodu ven(D24) (D98)
 - priložnost sodelovanja, kljub izraziti zaposlenosti(D26)
 - priložnost sodelovanja, kljub pomanjkanju kadra(D27)
 - izrazi bolečine v nogah in hrbtenici (D67) (G104)
 - ali želi sodelovati pri preoblačenju posteljnine(D101)
 - vrsta hrane(D102)(F112)
 - količina hrane(D103)
 - vrsta hrane pri zajtrku(D104) (H124)(I109)
 - količina kruha pri zajtrku(D105)
 - vrsta večerje(I110)
 - količina hrane pri zajtrku in večerji(I111)
 - izražanje želje o pijači(D106)(E121)
 - izbira med kavo in čajem(D107) (H126)
 - čas zaužitja malice(D108)
 - ali potrebuje pomoč pri hranjenju(D109)
 - ustreznost pribora(E114)
 - želja po umivanju(E118)
 - vrsta malice(E123)(I117)
 - kraj malice(E124)
 - ne nakaže zanimanja o obisku kavarne (F123)
 - pomoč pri zlaganju perila(F119)
 - količina hrane, ki jo želi zaužiti(F117) (G109)
 - ali se želi vstati(F108) (G105)
 - ali se želi obleči (F109)(G117)
 - zanika željo po masaži(H64)
 - čas popoldanske nege (H131)
 - ali želi sodelovati pri popoldanski negi(H132)
 - ali potrebuje pomoč pri vstajanju(H133)
 - ali želi nočno plenico(H149)

- v kakšni obliki želi zaužiti zdravila(H152)
- ali se želi sprehoditi(G106)
- ali bi sostanovalki posušila lase (I124)
- želja po barvanju pobarvank (I128)
- količina malice(I116)
- kje želi sedeti pri obrokih(I105)

Participacija na aktivnosti

- izrazi željo po participaciji na čajanki(A108)(C102)
- ali želi sodelovati na čajanki(A109) (B116) (I95)
- telovadbi(A110)(B127)(C103)(D91) (F100) (I96)
- aktivnosti petja(A111) (C105) (D94) (F101)
- izrazi željo po sprehodu(A112) (B117) (E108) (H135)(I103)
- gospodinja vpraša, ali želi na koncert(A115)(C113)
- čiščenje orehov (C104) (D93) (H118) (I97)
- aktivnosti spomina (C106) (D95) (F102)
- gospodinja vpraša, ali si želi na sprehod v mesto(C107)
- priložnost izražanja želja pri evalvaciji(C131)(D117) (I126)
- želi na prireditve, a je časovno zmedena(B125)
- izrazi željo po participaciji na aktivnostih na enoti(B115) (C101) (D91) (F99) (I94)
- želja po zapustitvi aktivnosti(D96)
- gledanje TV (E107)
- počitek(E109)
- povabijo k izražanju mnenja pri aktivnosti (F107)
- ne/participacija pri maši (H120) (I120)
- želja po prenehanju sprehajanja(H137)
- aktivnost barvanja (H122) (I98)
- stanovalec z mimiko nakaže željo po sodelovanju pri plesni aktivnosti(G120)
- aktivnost plesa(I99)
- trebljenje plevela na terasi (I101)
- prosi za redno prinašanje pobarvank (I12)

- **negativno**

- vrsta hrane(A117) (B132) (C121)(G113)
- količina hrane(A118) (B133) (C122) (G114)
- izbira oblačil(A119) (B134) (F111) (H141) (G115)
- čas obrokov(B131) (H142)(I106)
- ne obvestijo gospe o odvijanju prireditve(B124)
- gospodinje občasno ne vprašajo, ali se stanovalec želi udeležiti aktivnosti (E111) (G123)
- posredna vključenost v dejavnosti, zaradi sedenja v prostoru(E112)(F105)
- posredna vključenost v pevsko skupino(E113) (F106)
- vrsta hrane pri glavnih obrokih(E130)
- količina hrane pri glavnih obrokih(E131)
- gospodinja izbere pižamo (H151)
- sedišče pri mizi (H147)
- čas večerne nege (H148)
- vrsta hrane pri kosilu in večerji (H143)(I112)
- količina hrane pri kosilu (H144)(I113)
- količina hrane pri večerji (H145)
- čas zaužitja večerje (H146)
- sodelovanje pri nekaterih dnevnih dejavnostih (G116)
- ne dobi priložnosti izražanja želja, zaradi pogostega spanja (G119)

- ali želi iti k maši (G125)
- čas malice(I115)

Upoštevanje želja

- v večini njene želje upoštevale(A103)(C96)(F95) (H117) (I90)
- vselej upoštevane želje (D87)
- delno upoštevane želje(E103)
- nekajkrat preslišane želje in mnenje(G102)
- nekajkrat zatrte želje in mnenje(G103)

Način upoštevanja želja

- pomoč pri namestitvi na željen kraj počitka(A107)
- gredo z njo na sprehod (A113)(I104)
- odide s telovadbe, ko ne želi več sodelovati(A114)
- sedi kjer želi(A116)(C114)
- upoštevanje podanih odgovorov pri osebnem načrtovanju(A126)(B135)(D55) (H154)
- vključitev odgovorov med cilje(A127)(C132) (D118) (F51) (H155) (I163)
- vključitev želje po pomoči pri gospodinjskih opravilih med cilje (B136)
- podpiranje stanovalkinih odločitev(B113)(C5)(D6)(F7) (H138) (I12)
- prinesejo nove brisače(C63)
- ji omogočijo gledanje TV(C110)
- odide, ko ne želi več sodelovati(B119)(C111)(D97) (H123)(I100)
- obveščanje o prihajajočih domskih prireditvah(C112)
- samostojno se odpravi na pijačo (C116)
- pospravljane novih oblačil na zeleno mesto(C117)
- odnesejo brisače in prinesejo nove(C120)
- obljuba o prireditvi telovadbe na oddelku(B128)
- jo pospremijo na sprehod (B118)
- opozori na neprimerne vremenske razmere, a prepusti odločitev gospe (D99)
- upoštevanje stanovalkine odločitve o participaciji pri pospravljanju sobe(D100)
- upoštevanje mnenja stanovalke, kljub vidnim težavam (D110) (F114)
- omogočijo sodelovanje pri umivanju posode(D114)
- validacija občutenj stanovalke(D116)
- prednost vidika stanovalke(D119)
- na koncu evalvacije upošteva stanovalkine želje(D120)
- zagotovijo zelen pribor(E115)
- gospod naredi posteljo po svoji želji(E116)
- gospodinje pustijo, da stanovalec uredi posteljo po svoji želji(E117)
- ne silijo stanovalca s tekočino(E120)
- postrežba zelene pijače(E122) (H127)
- lahko zaužije izbrano hrano, kjer želi(E125)
- svobodno sprehajanje po enoti(E127) (H129)
- ne silijo ga k slačenju oblačil, kljub vročini(E128) (F113) (H125)
- ne servirajo hrane, ki je gospod ne mara(E129)
- upoštevajo željo o ne/sodelovanju pri telovadbi (E58) (F104)
- naknadno upoštevanje želje, ne silijo k hrani(F118)
- je ne spodbujajo več k sodelovanju pri zlaganju perila(F122)
- pomoč pri vstajanju(F110)
- delovna terapevtka ne masira uporabnika(H65)
- ga ne silijo k sodelovanju pri luščenju orehov (H119)
- gospod ne gre k maši (H121)
- sugestije za lažje vstajanje (H134)
- pomoč do sedišča (H140)

- spodbuda k ponovnemu obisku WCja(H150)
- izročijo zeleno obliko zdravil (H153)
- namestitev na voziček(G108)
- vključitev v plesno aktivnost in poplesovanje s stanovalcem(G121)
- začasno prenehanje hranjenja (G111)
- stanovalka prejme pobarvanke(I129)
- gospodinja sama posuši lase(I125)
- stanovalka pripravi mizo(I122)
- stanovalka zapolni pomivalni stroj(I123)
- zaposlitev z drugo dejavnostjo(I119)
- gospa sama vzame pijačo(I114)
- gospodinje zagotovijo ustrezno orodje(I102)
- ignoriranje
 - ignoriranje izražene želje o predstavitvi programa(A121)
 - ignoriranje želje o uporabi izbranega kozarca(A123)
 - ignoriranje želje o participaciji pri pospravljanju krožnika(A125)
 - zavračanje želje o participaciji pri umivanju posode(C128)
 - ignoriranje želje o participaciji na telovadbi(B126)
 - niso telovadile z njo(B129)
 - namesto telovadbe jo posedejo na stol(B130)
 - občasno ignoriranje želja o domskih aktivnostih(B120)
 - občasno ignoriranje želja o obisku dogodkov(B121)
 - dodatno spodbujanje in stimulacija, da sodeluje pri umivanju(E119)
 - spodbujajo k participaciji, dokler ne gre v kavarno(F124)
 - ignoriranje stanovalkinega mnenja o sitosti (F115)
 - poskušajo jo hraniti(F116) (G110)
 - spodbuda k zlaganju perila, kljub zavrnitvi(F120)
 - vseeno ga pelje na sprehod (H136)
 - ga samovoljno odpeljejo k maši(G124)
 - zaposleni ga samovoljno vključijo v nekatere dejavnosti (G122)
 - ga dodatno obleče, čeprav ne nakaže potrebe po tem(G118)
 - hranjenje dokler ne poje vsega (G112)
 - razgibavanje kljub njegovi zavrnitvi(G107)
- razlog ignoriranja
 - zaposlena želi na malico(C129)
 - kadar umivajo stanovalci je narejeno na pol(C130)
 - oslabel kader(B122)
 - nezmožnost zagotavljanja spremstva(B123)

Možnost participacije pri skrbi za osebno higieno, oblačenju, slačenju, pospravljanju, pripravljanju hrane, udeležbi na aktivnostih

- srednja možnost(A128)(B137) (H156)
- velika možnost(E133) (F125)
- občasno(G127)
- oblačenje
 - sama obleče majico(A131) (B141)
 - sama obleče pižamo(A152)(B161)(C140) (D131) (F136) (I137)
 - pri hlačah potrebuje pomoč negovalke(A132) (B142) (H160)
 - samostojna izbira dnevni oblačil(C134) (D125) (I131)
 - samostojno oblačenje(C137) (D128) (F133)(I134)
 - ob sugestiji izbere svežih oblačila(C139) (D130) (I136)
 - oblačenje hlač ob pomoči soproga(B154)

- negovalka sugestira naj obleče oblačila (B140) (H158)
- samostojno preoblačenje (D132)
- samostojno oblačenje hlač, srajce in spodnjic (E139)
- pomoč pri oblačenju spodnje majice (E140)
- oblačenje pižame ob pomoči (E145) (H170)
- pomoč pri oblačenju modrca(F129)
- pomoč pri oblačenju nogavic(F130)
- samostojno oblačenje plenice(F131)
- negovalka ga vodi pri oblačenju (H159)
- pomoč pri oblačenju majice (H172)
- oblačenje ob pomoči negovalke (G134)
-
- slačenje
 - negovalka sugestira naj se sleče(A130) (B139)(H169)
 - samostojno slačenje zvečer(A150)
 - sezuje čevlje(A154)
 - samostojno slačenje(C138) (D129) (E137)(I135)
 - pri hlačah potrebuje pomoč negovalke(B162)
 - počasi vse sleče(B160)
- osebna higiena
 - ob vodilu gre do kopalnice(A133) (B143)
 - umivanje obraza ob vodenju negovalke(A134)
 - brisanje ob vodenju negovalke(A135) (F128)
 - večkratno razlaganje postopka nege(A136) (B146)
 - negovalka ji razkuži roke pred zajtrkom(A137)
 - na prošnjo negovalke, da ven protezo(A153)(B158)
 - samostojna osebna nega(C133)(D124) (I130)
 - samoiniciativen odhod v kopalnico(C135) (D126) (I132)
 - samostojno umivanje(C136) (D127) (I133)
 - samostojno večerno umivanje zob (C143) (D134) (I139)
 - samoiniciativna skrb za menjavo brisač(C144)
 - ob razlagi sama umije zobe (B144)
 - umivanje obraza ob vodenju negovalke (B145)
 - pomoč pri urejanju (E135)
 - samostojno umivanje ob vodenju (E138) (F126)
 - samostojno vstavljanje zobne proteze(E141)
 - samostojno britje ob vodenju(E143)
 - pomoč pri umivanju (F127)
 - sugestija o umivanju zob (F137) (H161)
 - samostojno odločanje o nošenju plenice (H167)
 - spodbujanje za sodelovanje pri negi (G133)
 - možnost sodelovanja pri umivanju(G132)
- priprava hrane
 - pomoč pri izbiri in uporabi pribora(A144)
 - sama vzame malico(A148) (I151)
 - sugestije pri rezanju hrane(B152)
 - samostojno rezanje hrane(B153)
 - občasna možnost izbire malice(C150)
 - izbira vrste malice(C151) (E155) (I152)
 - samostojna odločitev o dodatni hrani(C152) (I153)
 - izbira vrste hrane (D135) (F138)
 - izražanje želene količine hrane (D136) (F139)
 - odločitve med izdelki za zajtrk(D137) (F140) (H162)
 - odločitev o količini kruha(D138)

- čas zaužitja malice(D143)
- pomoč pri delitvi hrane sostanovalcem(D147)
- samostojna aplikacija namaza na kruh(E149)
- izbira pribora (E153) (F144)
- odločitve med izdelki za večerjo(F142)
- upoštevanje gospodovih preferenc pri zajtrku(G137)
- izbira vrste hrane pri večerji (I146)
- izražanje želene količine hrane pri kosilu in večerji (I147)
- izbira vrste hrane pri zajtrku (I145)
- pomoč pri pripravi mize za zajtrk(I140)
- pomoč pri pripravi mize za kosilo(I141)
- pomoč pri pripravi mize za večerjo (I142)
- pijača
 - občasna samostojna izbira pijače(C147)
 - izbira vrste pijače(C148)(D140) (H163)
 - sama vzame pijačo, ko je žejna(C149)(D141) (E157) (I150)
 - prosi gospodinjo za želeno pijačo(D142)
 - izražanje potrebe po pijači(E154)
- pospravljanje
 - samoiniciativno pospravljanje smeti po malici(A149)
 - pospravi dnevna oblačila v omaro(A151)(C142) (D133) (I138)
 - samoiniciativno pospravljanje krožnika po večerji(C157)
 - participacija pri pospravljanju svežih oblačil(C159)
 - pomoč pri pospravljanju enote(D144)
 - umivanje posode po dnevnih obrokih(D145)
 - pospravljanje po jedi za sabo(D146) (E150) (F141) (I143)
 - pospravljanje sobe ob spodbudi(D148)
 - pospravljanje postelje ob spodbudi(D149)
 - pomoč pri zlaganju sveže opranega perila(D150) (E159) (F147)
 - pospravljanje postelje po lastnem okusu (E134)
 - pospravljanje in čiščenje po britju (E144)
 - pospravljanje ostankov hrane (E162)
 - ob spodbudi po obrokih obriše mize(F149)
 - samoiniciativno zlaganje pižame (F135)
 - zlaganje posode v pomivalni stroj (I144)
- udeležba na aktivnostih
 - večina dejavnosti na enoti(A155)
 - večina dejavnosti v drugih prostorih doma(A156)
 - čajanki na terasi(A157)(B168)(C162)(D153) (E156) (F154) (H178)
 - pevskem zboru(A158)(B169)(C163)(D154) (F155)
 - lupljenju orehov(A159) (C164) (D155) (H179)
 - telovadba(A160) (C165) (D156)(F145)
 - sprehod(A161)(B171)(C166)(D157)(F146)(H177)
 - prireditvev(A162) (C167) (G130)
 - maša(B170) (G131) (I158)
 - vaje za spomin (D158) (F156)
 - vse načrtovane dejavnosti na enoti(C160)(D151)(E163)(F151)(H174)
 - vse dejavnosti v drugih prostorih doma(C161)(D152)(E164) (F152) (H175)
 - samostojno odpravljanje na aktivnosti (C169)(D162) (I157)
 - nekatere dejavnosti na enoti(B163)
 - nekatere dejavnosti v drugih prostorih doma(B164)
 - udeležba večine dostopnih aktivnosti doma(D160)
 - gledanje TV (E160)(F148)
 - pomoč sostanovalcem(E161)

- samoiniciativna odločitev o participaciji (F153) (I155)
- aktivnost barvanja (H176)
- aktivnosti na vrtu (I159)
- predhodno obveščanje o dejavnostih (I156)
- urejanje cvetja (I154)
- RAZLOG
 - zadostna samostojnost(D161)
 - samostojna (C186)
 - izraža mnenje in želje brez težav(C187)

Izključenost

opravila, ki zahtevajo razne motorične sposobnosti(G128)

- oblačenje
 - negovalka izbere oblačila(A129)(B138) (E136) (F132) (H157) (G135)
 - negovalka izbere pižamo (B159)(C141)(H168) (G143)
- slačenje
 -
- osebna higiena
 - negovalka mu umije zobe (G146)
- priprava hrane
 - negovalka izbere hrano za zajtrk(A138)
 - vrsta hrane pri zajtrku v naprej določena(A139)(B148) (E148)
 - količina hrane pri zajtrku v naprej določena(A140)(B149)
 - gospodinja doda hrano brez vprašanja(A141)
 - vrsta hrane pri kosilu v naprej določena(A142)(B150) (I148)
 - količina hrane pri kosilu v naprej določena(A143)(B151) (I149)
 - vrsta hrane v naprej določena(C145)
 - količina hrane v naprej določena(C146) (G136)
 - vrsta hrane pri glavnih obrokih v naprej določena(E146)
 - količina hrane pri glavnih obrokih v naprej določena(E147)
 - vrsta hrane pri večerji v naprej določena(E152) (G145)
 - negovalka pripravi hrano za večerjo (G144)
 - izbira vrste hrane pri malici (G141)
- pijača
 - nastavijo kavo na nočno omarico(E142) (F134)
 - odločitev o vrsti pijače (F143)
 - gospodinja izbere pijačo (G138)
 - delovna terapevtka izbere pijačo(G140)
- pospravljanje
 - gospodinja počisti po obroku(A145)(B156)(C115) (H165) (G139)
 - ignoriranje želje o participaciji pri pospravljanju krožnika(A146)
 - gospodinja pospravi sveža oblačila brez stanovalkinega vedenja(A147)(B157)
 - ignoriranje želje o participaciji pri pospravljanju (C153)
 - ignoriranje želje o participaciji pri umivanju posode(C154)
 - gospodinja počisti sobo(C158)
 - ne sodeluje pri pospravljanju(B155) (H165)
 - negovalka pospravi posteljo brez stanovalkinega vedenja(B147)
- udeležba na aktivnostih
 - igra spomina(A163)(B172)

Vloga pri osebem načrtovanju

- prisotnost pri evalvaciji(A164)(B173)(C40)(D47)(E47)(F158)(H38) (I60)
- osrednja vloga(A165) (B174) (C171)(D164)(E168) (F159) (I160)

- nenehno vključevanje v načrtovanje(A166) (B175) (C172) (D167) (E173) (F163)
- preverjanje zadovoljstva s cilji(A167) (C173) (D168)(E174) (F164)
- jasno izražanje želja (C41) (D48) (F44) (I61)
- jasno izražanje ciljev (C42) (D49) (F45) (I62)
- odloča v veliki meri o oskrbi(C43) (D50) (I63)
- izražanje mnenja po zmožnostih (E172) (I164)
- opazovanje(E177) (H113)
- poslušanje(E178)
- večinsko pasivno spremljanje dogajanja (H181)
- ne sodeluje pri evalvaciji osebnega načrta (G163)
- nima vloge pri evalvaciji(G147)
- ni navzoč pri evalvaciji(G148)

Priložnost izražanja mnenja pri načrtovanju

- izražanje mnenja o priljubljenih aktivnostih(A168) (C174) (D169) (F165)(H41)
 - želje o nadaljnjem izvajanju aktivnosti(A169) (C175) (D170) (F166)
 - izrazi zadovoljstvo s premestitvijo (C44)
 - kaj želi početi v prostem času (C45) (D51) (F46)(H42) (I64)
 - česa ne želi (C46) (D52) (F47) (I65)
 - aktivno izražanje mnenja pri evalvaciji(C94) (E90)(F93)(I88)
 - spraševanje o željah (B178)
 - spraševanje o mnenju (B179)
 - spraševanje o ciljih (B180)
 - izrazi željo po zdravju (D53)
 - izrazi željo po dobrem počutju(D54)
 - spraševanje o počutju (E170) (F161)
 - zadovoljstvo z dosedanjo oskrbo (F167)
 - izražanje želje o skupnem bivanju z možem v domu (F50)
 - izražanje mnenja glede opravljanja gospodinjskega dela(F61)
 - nekaj priložnosti izražanja želja(H182)
 - izključen z evalvacije(G150)
 - samostojen zapis evalvacije socialne delavke, delovne terapevtke, fizioterapevtke in glavne medicinske sestre(G151)
 - ne navaja drugih želja (I165)
 - izrazi željo po večkratnem odhodu iz doma (I162)
- aktivnosti
 - mašni obred(A170) (C180)
 - telovadba(A171) (C178) (D172)
 - sprehodi(A172) (C182)(D174)(H80)
 - pevski zbor(A173) (C183)(D121)(H79)
 - vključevanje v pospravljanje(A174) (C184) (D176)
 - pomoč sostanovalkam(C176)
 - skrb za domsko mačko(C177)
 - kegljanje(C179)
 - želja o sodelovanju pri pletenju (D122)
 - želja o pomoči pri gospodinjskih dejavnostih (D123)
 - ohranjanje fizične aktivnosti (D171)
 - pletenje(D173)
 - spraševanje o dejavnostih v domu (E171) (F162)
 - ali bi rad sodeloval pri plesni aktivnosti(H78)
 - pasivnost
 - cilj povezan s ključno osebo, zaradi nerazumevanja(A179)(B189) (H187)

- dominantno govori soproga (H183)
- dominantno govori socialna oskrbovalka (H184)

SPODBUDE ZA PARTICIPACIJO

Spodbudniki

- socialna delavka(C188) (D178) (I166)
- delovna terapevtka(C189)(H191) (G155) (I167)
- negovalke(A180)(B192) (D179) (E182) (F171) (H190)(G153)
- gospodinje(A181)(B191)(C190)(D180)(E181) (F170) (H189) (G154) (I168)
- spodbujanje socialne delavke pri evalvaciji načrta(A193) (B204) (E198) (F181)
- soproga(B193)
- spodbujanje svojcev pri evalvaciji načrta (E199)
- hči(F182)

Vpliv spodbud

- pozitiven vpliv(A182) (B202) (C191) (D181)(E196) (F179) (I169)
- občasen pozitiven vpliv na participacijo(G156)
- pozitiven
 - izražanje želja pri evalvaciji(A183)(D190) (H193)
 - aktivna vključenost v dejavnost(A184) (C193) (D183) (H194) (I171)
 - ob spodbudi in vodilu sama opravi nego(A185)(B198) (H195)
 - gospa se po dodatni spodbudi odloči, da gre na telovadbo(A186) (I175)
 - na pobudo pomaga pripraviti stole(A188)
 - gospa pride lupit orehe(A189)(C198) (D188) (I174)
 - gospa sodeluje pri aktivnosti petja(A190) (C197) (D187)
 - ni spodbude k participaciji pri pospravljanju, zato stanovalka pusti krožnik na mizi(A191)
 - ko ni spodbude gospa pasivno opazuje igro spomina(A192)
 - pove, katere dejavnosti so ji všeč(A194)
 - izrazi želje o nadaljnjem izvajanju dejavnosti(A195)
 - aktivnejše sodelovanje (C192) (D182) (I170)
 - izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih na enoti (C194) (D184)
 - izraža željo po participacij pri vseh dejavnostih izven enote (C195) (D185)
 - na pobudo sodeluje pri miselnih igrach(C196) (D186)
 - stanovalka po prireditvi pomaga pri spremstvu stanovalk nazaj na enoto(C199)
 - brez spodbude pasovno opazovanje dogajanja(B194) (E183) (F172) (F184)
 - brez spodbude spi(B195)
 - brez spodbude ne sodeluje pri miselni igri(B196)
 - brez spodbude pasivno sprehajanje po enoti (E184)
 - ob vodilu se obleče(B197)(E186) (F173)
 - ob vodilu se uspešno sleče (E185) (H197)
 - ob spodbudi in vodilu se sama preobleče(B200) (H196)
 - ob spodbudi sama zreže hrano (B201)
 - večinska aktivna vključenost v dejavnost (B203) (E197) (F180) (H192)
 - spodbujanje prepreči pasivnost (B206) (E200) (F183)
 - na pobudo pomaga pri pospravljanju postelje(D189)
 - ob vodilu se uspešno umije (E187) (F174)
 - ob vodilu se uspešno obrije (E188)
 - po prejemu vlažne brisače se vključi v nego(E191)
 - pridružitvev k mizi pred obroki(E193) (H200)
 - samostojna aplikacija namaza na kruh(E194)
 - participacija na čajanki(E195)

- ob vodilu se uspešno počeše(F175)
- odhod v kavarno po prvotnem nezanimanju(F176)
- stanovalec si umije zobe (H199)
- gospod sodeluje pri načrtovanju individualnega načrta (H202)
- želi oditi iz sobe(G159)
- sodelovanje pri negi (G157)
- sodelovanje pri plesni aktivnosti (G158) (I178)
- participacija pri trebljenju plevela (I176)
- participacija pri trebljenju plevela (I177)
- negativen
 - ne želi se sleči, kljub vročini(E189)
 - ne želi se umiti(E190)
 - ne želi sodelovati vajah za krepitev spomina(E192)
 - ne želi sodelovati pri zlaganju perila (F177)
 - ne želi več jesti (F178)

PREPREKE IN TEŽAVE PRI NAČRTOVANJU OSKRBE

Zdravstveno stanje

- vpliv tretje stopnje demence (A196)(B208)(E202)(H204)(G161)
- med prvim in drugim stadijem demence (F185)
- fizično sposobna vse opraviti sama(A197)
- vpliv prostorske in časovne dezorientacije(A210)(B223)(H216)
- prvi stadij demence(C201)(D191) (I179)
- težave s kratkoročnim spominom(C202)(D192) (F186) (I180)
- nezmožna samostojnega odločanja o oskrbi zaradi stopnje demence(B9)(H39)
- zaradi pasivnosti pogosto ne izraža želja(B111)
- izrazita pasivnost(B209) (H205)
- nezmožnost sledenja pogovoru(B213) (H213)
- slab sluh(E206)
- potrebna spodbuda pri vseh aktivnostih (F187)
- stopnja bolezni(H40)
- nepokretnost(G3)
- odločilen vpliv zdravstvenega stanja (G160)

Prepreke pri sporazumevanju

- neodzivnost (A187)
- vsebinska nepovezanost odgovorov(A176)(B183)
- izrazite komunikacijske prepreke(A198)(B210) (H206)
- malo govora(A199) (E203) (G166)
- pasivnost v množici(A200)
- pogosto iskanje besed(A201) (E204)
- neustreznost besed(A202)
- zamenjava besed(A203)
- nerazumevanje daljših povedi(A204)(B214)(E220) (H212)
- nerazumevanje vprašanj(A205)(B215) (H186)
- odgovarjanje le na vprašanja z da ali ne(A206) (B216) (H211)
- težave pri razumevanju vprašanj(A207) (G169)
- momljanje (A208) (E226) (H206) (G167)
- zelo veliko govor(C204)
- ne da drugim do besede(C205)

- večkrat prekinja druge(C206) (B217)
- pozablja kar je povedala, zaradi velike količine govora(C207)
- večkratno ponavljanje(C208)(D196) (F195)
- zahajanje s teme(C209)(D197) (F196)
- potrjevanje vseh vprašanj, čeprav je vsebinsko nepovezano(B222)
- izrazita redkobesednost(B211)(H26) (G165)
- neprestano ponavljanje nekaj osnovnih vprašanj(B212)
- večkrat pozabi, kar je že povedala(D195) (F194)
- ignoriranje postavljenih vprašanj (E21) (F21) (H209) (168G)
- pasivno opazovanje(B166) (E29) (F29) (G19)
- oteženo samostojno izražanje(E48)
- oteženo odločanje o oskrbi(E49)
- verbalna nekomunikacija (E175)
- sposoben le kimanja (E176)
- ne izraža ciljev (B186) (E179) (F49)
- ne izraža želja (B185) (F48)
- nezmožnost samostojnega izražanja ciljev(E50)(H44)
- nezmožnost samostojnega izražanja želja(B181) (E51) (H185)
- prednost neverbalne komunikacije (E205) (G172)
- neodzivnost, kadar vprašanja niso postavljena neposredno stanovalcu(E223)(F188)
- slabo ohranjena besedna komunikacija(E224) (G4)
- zapletanje besed(E225)
- ponavljanje vprašanj (F189)
- ponavljanje stavkov (F190)
- težko razumevanje stanovalca(F)(H203)
- občasno odgovarjanje da/ne vprašanj (G173)

Prostorska in časovna dezorientacija

- ne zavedanje okolice(A211) (B224) (H217)
- večkratna vprašanja o času zajtrka(B74)
- časovna dezorientacija otežuje participacijo(E228)
- nezavedanje delov dneva(E229)
- nezavedanje sporeda aktivnosti(E230)
- le občasno zavedanje bivanja v domu upokojencev(F191)
-
- posledice
 - nenadejani odgovori(A212) (B225) (H218)
 - pogosto nerazumevanje vprašanj(B53)
 - nerazumevanje tematike(B54)
 - ne udeleževanje na dejavnostih, ker ne ve kdaj so(B226)(F192)
 - občasno govorjenje v tujem jeziku(H210)

Trajanje procesa načrtovanja

- podaljšana doba načrtovanja(A213) (B227) (H224)
- vpliv
 - nerazumevanje postavljenih vprašanj(A214) (B228)
 - več časa za odgovore(A215) (B229) (H226)
 - vsebinska nepovezanost odgovorov(A216) (H215)
 - potrebno parafraziranje(A217) (B230) (H227)
 - potrebno poenostavljanje(A218) (B231)(E222) (H228) (G175)
 - ne da zelenih odgovorov(A219) (B232)
 - počasnost pri aktivnostih(A227) (H173) (G181)

- potrebno sugestije zaposlenih(A228) (H234)
- zelo veliko govori (C204)
- potrebno usmerjanje(C210)(D198) (F197)
- občasno ponavljanje posameznih delov načrtovanja(C211)(D199) (F198) (I182)
- zagotoviti osebni prostor za pomiritev(C217) (G185) (I190)
- preusmerjanje misli(C218)(D202)
- prisluhniti stiski(C219)(D203) (I191)
- poskušati potolažiti(C220)(D204) (I192)
- zelo zahtevno načrtovanje oskrbe (B218)
- izgubljanje v komunikaciji(D194)(F193)
- usmerjanje in podpora pri osebni higieni (E208)
- usmerjanje in podpora pri oblačenju(E209)
- usmerjanje in podpora pri slačenju(E210)
- spodbuda pri hranjenju(E211)
- vodenje(E212)
- nadzor(E213)
- umiritev s pomočjo aktivnosti prilagojenih glede na življenjsko zgodbo(E216)
- dodatna posvetitev zaposlenih(E219)
- verbalno opešan (E231)
- dodatno posvečanje neverbalni komunikaciji(E232)
- ne želi se pogovarjati z neznanci (H223)
- momljanje ob postavljenem vprašanju (H225)
- večkratno ponavljanje vprašanj (G174)
- izguba fokusa (G182)
- potrebuje več časa za dojetanje dogajanja (G184)
- kasnejše nadaljevanje proces, kadar se vznemiri (G186)

Trenutno razpoloženje

- vpliv trenutnega razpoloženja(A220) (B233) (C212)(D200) (E217) (H229) (G189) (I183)
- intenzivna čustvenost(A221)
- razdražljivost(A222)(C213)(D201) (I186)
- utrujena (I185)
- agresivnost(C214) (E215) (G183) (I181)
- znaki demence izrazitejši ob slabem dnevu(B237)
- izrazita pasivnost(B234) (G178)
- zaspanost(B235) (G179)
- občasna čustvenost (D193)
- zaposlitveni nemir(E214)
- velika prilagodljivost(F199)
- neobremenjenost s težavami(F200)
- utrujenost zaradi izvajanja načrta ob sprejemu v dom(H219)
- nezaupanje osebjem (H220)
- prestrašen (H222)
- vznemirjenost (H230)
- agresivnost zaradi občutka vsiljevanja, proti njegovim željam (G177)
- posledice
 - zavračanje sodelovanja(A223)(C215) (I184)
 - zmerjanje ljudi(C216) (I189)
 - težko navezovanje komunikacije(B238)
 - ne participira pri odločitvah(B236)
 - ne odgovarja na vprašanja (H232)
 - upiranje ob spodbudi za nego (G176)
 - nezmožnost aktivnega sodelovanja pri aktivnostih (G180)

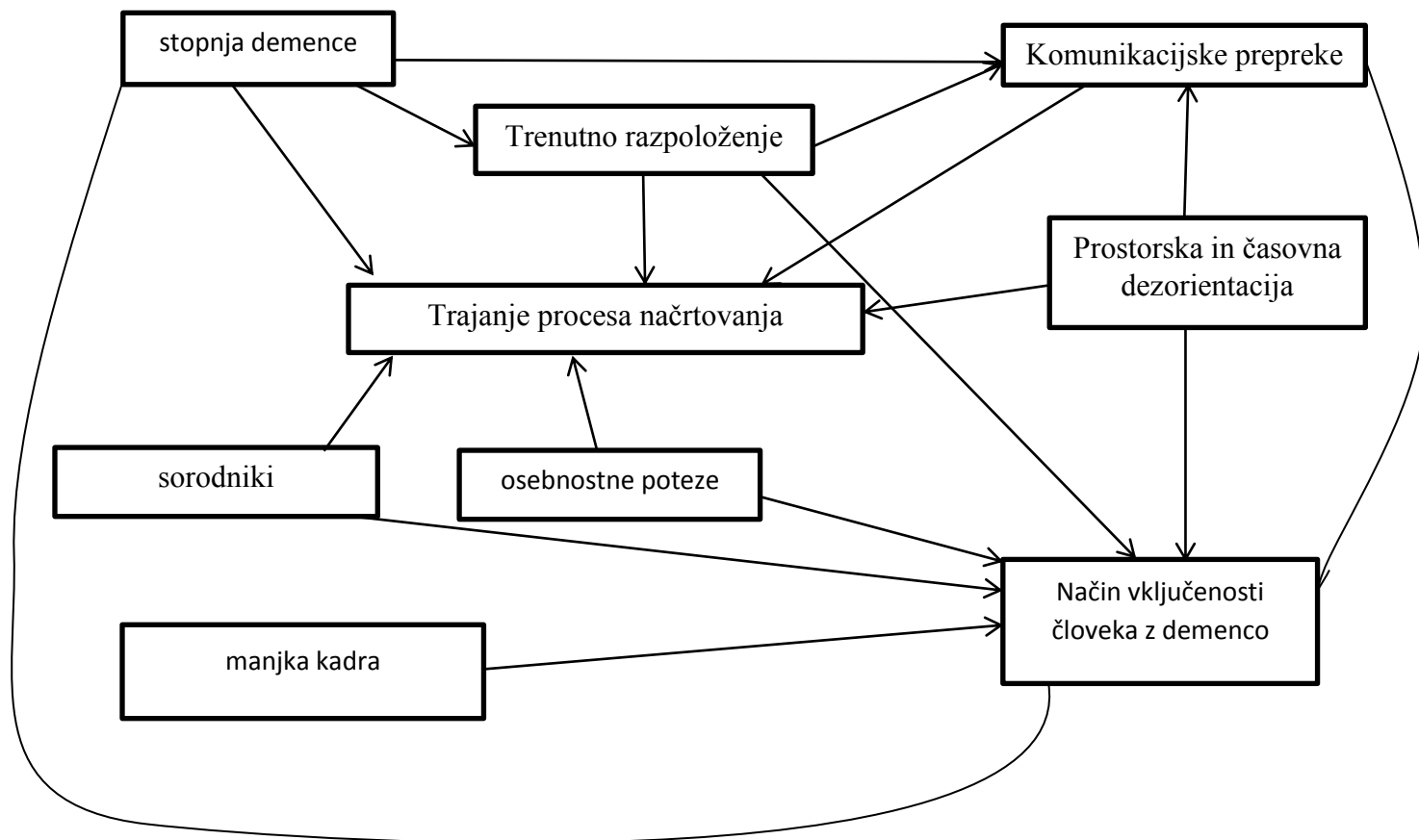
- ob slabem dnevu veliko časa v sobi (G187)
- izključenost pri vsakodnevnih dejavnostih (G188)

Odzivi zaposlenih

- sočutno ravnanje(A224)
- nežno(A225)
- dodatna pozornost(A226)
- potrpežljivost(A229)(B220) (H235)
- vzamejo si več časa (B219)
- pridobivanje ciljev na podlagi soproga(B187)
- pridobivanje ciljev na podlagi zaposlenih(B188)
- s kretnjami podprta komunikacija(E207)
- potrebna pomiritev (E218)
- zaposleni pokažejo stvari(E221)
- potrebno opazovanje mimike za ugotavljanje ustreznosti posameznih stvari (E227)
- posvetovanje z gospodinjo na enoti (G152)

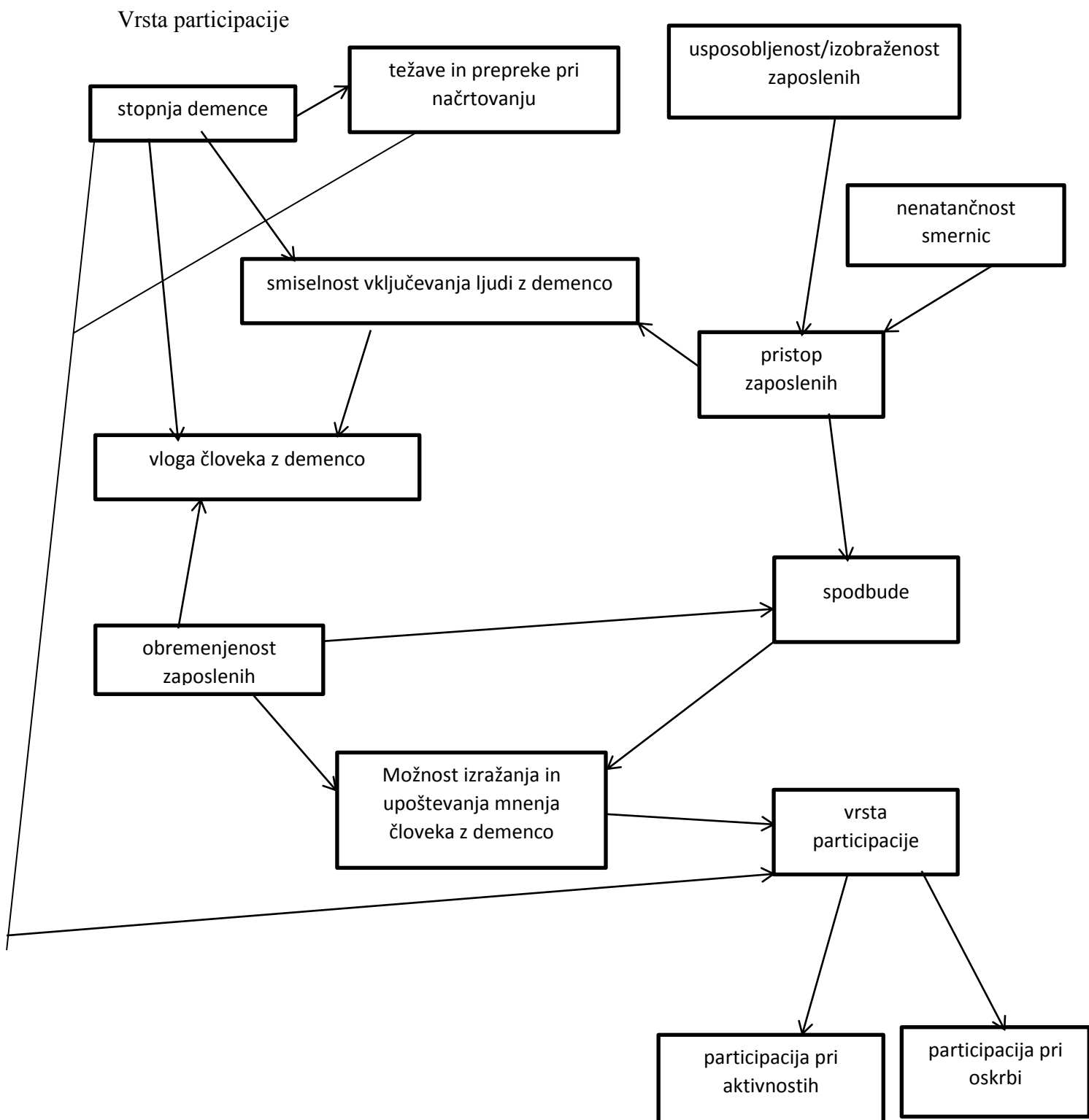
9.6 PRILOGA 6: Odnosno kodiranje

Prepreke in težave pri načrtovanju oskrbe

Prepreke pri načrtovanju se stopnjujejo z napredovanjem demence. Z napredovanjem demence postajajo sporazumevalne prepreke vse večje, na sporazumevanje vpliva tudi trenutno razpoloženje človeka z demenco ter prostorska in časovna dezorientacija. To skupaj z trenutnim razpoloženje, osebnostnimi potezami ter težavami s sorodniki vpliva na trajanje procesa načrtovanja. Čim več je teh preprek, daljši je proces načrtovanja.

Prepreke in težave kot so manjka kadra, stopnja demence, prostorska in časovna dezorientacija, osebnostne poteze, trenutno razpoloženje, sporazumevalne prepreke in sorodniki vplivajo na način vključenosti človeka z demenco pri načrtovanju oskrbe.

Usposobljenost/izobraženost zaposlenih ter nenatančnost zakonskih smernic vpliva na pristop zaposlenih do ljudi z demenco in njihovega pogleda na smiselnost vključevanja ljudi z demenco v načrtovanje. Nepoznavanje konceptov socialnega dela, vpliva na to kako socialni delavci vidijo vlogo

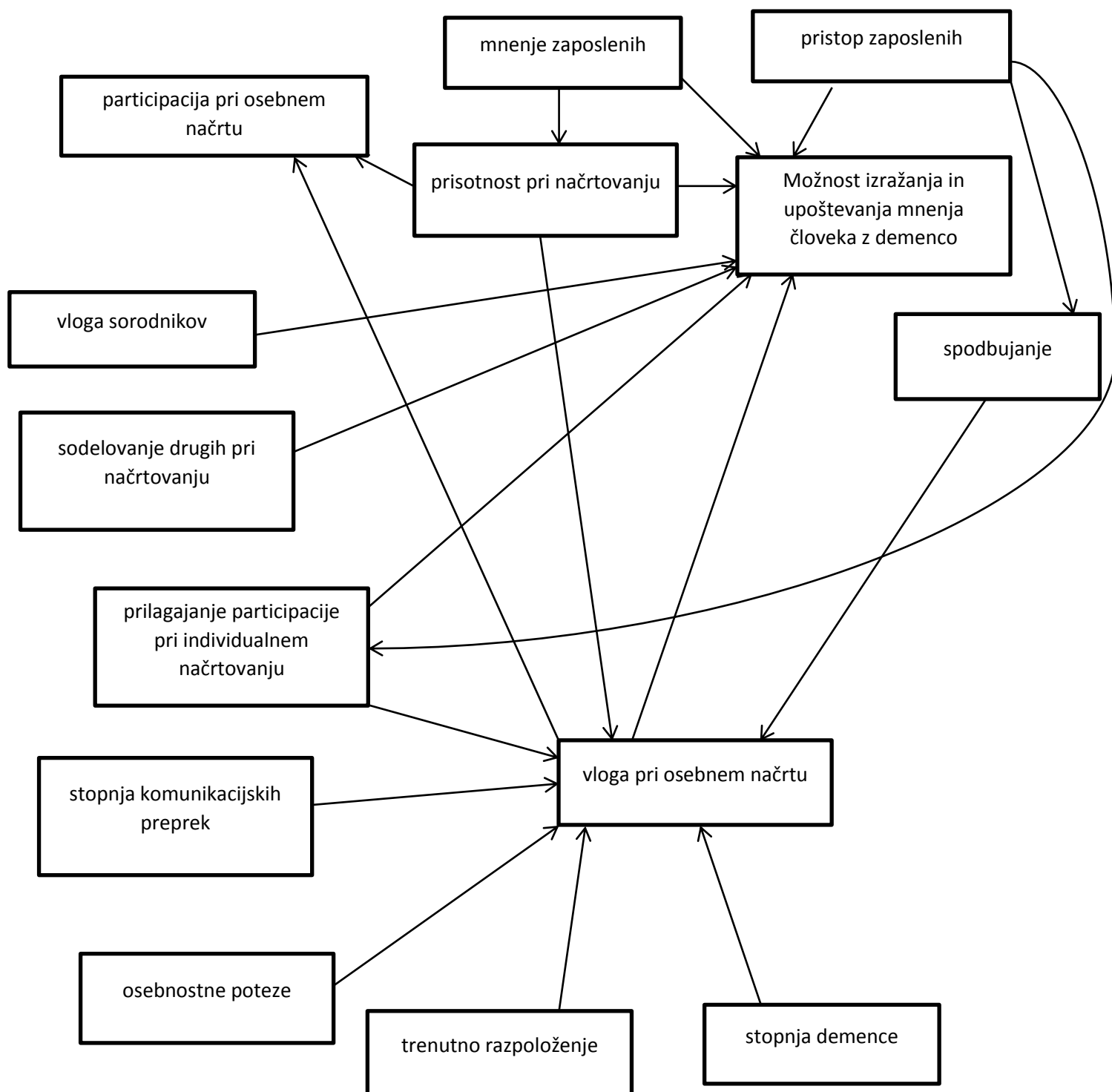
človeka z demenco. Zaposleni, ki ne čutijo potrebe po dodatnem izobraževanju, ne omogočajo participacije ljudi z demenco tako dobro, kot tisti, ki neprestano nadgrajujejo znanje.

S pristopom in mnenjem zaposlenih, da soljudje z demenco sposobni sodelovati pri vseh aspektih njihovega življenja, so tudi v praksi bolj vključeni v načrtovanje oskrbe ne glede na stopnjo demence.

Vrsta participacije se razlikuje glede na stopnjo demence. Samostojno odločanje o dejavnosti in oskrbi je pri osebah z višjo stopnjo demence v manjši meri, kot ljudje s prvo stopnjo demence. S stopnjo demence, se večajo težave in prepreke, kar vpliva na vrsto participacije. Stanovalci, ki niso več sposobni samostojnega odločanja, vključujejo tako, da omogočijo skupno odločanje. Pasivna participacija ljudi z demenco pri aktivnostih in oskrbi se z napredovanjem demence večja.

Vloga človeka z demenco pri načrtovanju je odvisna od obremenjenosti zaposlenih, stopnje demence in kako zaposleni vidijo smiselnost vključevanja ljudi z demenco. Bolj kot so zaposleni obremenjeni, manj časa imajo za podrobno posvečanje vsakemu stanovalcu in ne zagotavljajo toliko spodbud, kot bi jih ljudje z demenco potrebovali. Posledično je možnost izražanja in upoštevanja mnenja in želja odvisna od zaposlenih. Manj kot lahko izražajo želje bolj so pasivni prejemniki pomoči.

Individualno načrtovanje

Od mnenja zaposlenih je odvisno, ali bo človek z demenco prisoten pri načrtovanju in posledično, kakšna bo njegova možnost izražanja in upoštevanja želja. Kadar zaposleni zavzamejo stališče, da je vloga človeka z demenco osrednja, mu prilagajajo participacijo in nudijo več spodbud za aktivno

sodelovanje. V primeru nezmožnosti izražanja mnenja in želja, ljudi z demenco vključijo tako, da k sodelovanju povabijo sorodnike ali skrbnike ter referenčno osebo oziroma stalne delavce na oddelku, kadar nimajo sistema referenčnih oseb.

Vloga človeka z demenco pri načrtovanju je odvisna od stopnje sporazumevalnih preprek, osebnostnih potez, trenutnega razpoloženja stopnje demence in načina prilagajanja participacije. Več preprek kot se pojavlja bolj je človek z demenco pasiven pri načrtovanju. Pasivnost se pojavlja, kadar so sorodniki dominantni, ljudje z demenco niso zmožni svojih želja in ciljev, se pojavlja pomanjkanje spodbud ali pa človek z demenco ni prisoten pri evalvaciji načrta.